โครงการหนังสือชุด "ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้"
Publication Series "Thailand's Neighbors in Southeast Asia"

ความสัมพันธ์ระหว่าง ไทย-พม่า-กะเหรี่ยง

Thai-Burmese-Karen Relations

สมโชค สวัสดิรักษ์
Somchoke Sawasdiruk

บรรณาธิการ : ชาญวิทย์ เกษตรศิริ - กาญจนี ละอองศรี
Editors : Charnvit Kasetsiri - Kanchanee La-ongsri

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
THE THAILAND RESEARCH FUND

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
THE FOUNDATION FOR THE PROMOTION OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES TEXTBOOKS PROJECT

อภินันทนาการ

จาก

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

โครงการหนังสือชุด "ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้"

Publication Series "Thailand's Neighbors in Southeast Asia"

ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-พม่า-กะเหรี่ยง

Thai-Burmese-Karen Relations

สมโชค สวัสดิรักษ์

Somchoke Sawasdiruk

บรรณาธิการ : ชาญวิทย์ เกษตรศิริ - กาญจนี ละอองศรี

Editors : Charnvit Kasetsiri - Kanchanee La-ongsri

สกว
TRF

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

THE THAILAND RESEARCH FUND

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

THE FOUNDATION FOR THE PROMOTION OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES TEXTBOOKS PROJECT

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-พม่า-กะเหรี่ยง

Thai-Burmese-Karen Relations

ชื่อนี้ดัดแปลงมาจาก

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า : ศึกษากรณีปัญหาชนชาติกะเหรี่ยง ค.ศ.1988-1995

Thai-Burmese Relations : A Case Study of Problems Concerning the Karen National Union, 1988-1995

ผู้แต่ง

นาวาอากาศเอกสมโชค สวัสดิรักษ์

Group Captain Somchoke Sawasdiruk

บรรณาธิการ : ชาญวิทย์ เกษตรศิริ - กาญจนี ละอองศรี

Editors : Charnvit Kasetsiri - Kanchanee La-ongsri

โครงการหนังสือชุด "ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้"

Publication Series "Thailand's Neighbors in Southeast Asia"

พิมพ์ครั้งแรก : ธันวาคม 2540

จำนวนพิมพ์ 1,000 เล่ม

ISBN 974-89549-4-3

ราคา 330 บาท

แบบปกและรูปเล่ม

ธำรงศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์

ลำยวน เพชรแสงสว่าง

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

THE THAILAND RESEARCH FUND

ชั้น 19 อาคารมหานครยิบซั่ม 539/2 ถนนศรีอยุธยา แขวงถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

19th Floor, Gypsum Metropolitan Tower, 539/2 Sri-Ayudhya Road, Rajdhavee, Bangkok 10400

Tel : 642-5186-9 Fax : 642-5190 BBS : 642-5235 E-mail : vicharn@mozart.inet.co.th

Home Page : http://www.inet.co.th/org/trf

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

THE FOUNDATION FOR THE PROMOTION OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES TEXTBOOKS PROJECT

413/38 ถนนอรุณอมรินทร์ บางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700

413/38 Arun-amarin Road, Bangkok 10700, Tel : 424-5768 Fax : 433-8713

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คำนำ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

หนังสือชุด "ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้" เป็นชุดหนังสือที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ร่วมมือกับมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จัดพิมพ์ขึ้นโดยคัดสรรจากวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ของนักศึกษาปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยหลายแห่งของเราในประเด็นความรู้ต่างๆ หลายสาขา และปรับปรุงให้เหมาะแก่การเผยแพร่ทั่วไป ในการที่ สกว. ให้ทุนสนับสนุนการปรับปรุงดังกล่าวมีความมุ่งหวังว่า ความรู้ต่างๆ ไม่ว่าจะเจาะจงเฉพาะประเทศเดียว หรือที่สัมพันธ์กับประเทศไทยที่มีอยู่แล้วบ้างก็ตาม จะได้รับการเผยแพร่อย่างกว้างขวางและเป็นสะพานให้เกิดการตื่นตัวของการศึกษาเกี่ยวกับประเทศต่างๆ หรือที่ผ่านๆ มา เรามักจะเรียกกันว่า "วิเทศคดีศึกษา" และ "อาณาบริเวณศึกษา" มากกว่า

ในอดีตเรามัวแต่แสวงหาและช่วยกันกระจายความรู้เกี่ยวกับประเทศต่างๆ ทั้งในแถบตะวันออกและตะวันตกที่ค่อนข้างจะเป็นแดนไกล ความรู้จากแดนใกล้ที่เป็นประโยชน์แก่เราโดยตรงและประโยชน์ร่วมของทั้งสองฝ่ายแถบนี้ถูกมองข้ามมาเป็นเวลานาน สกว. จึงหวังว่า หนังสือชุดนี้คงพอจะทดแทนสิ่งที่ไม่รู้กันอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านของเรา และน่า

จะเป็นกิ่งก้านที่รอการแตกขยายให้เกิดการวิจัยเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น และชดเชยเวลาที่ล่วงไปแล้วได้บ้าง

การผลิตงานจำนวนถึง 20 เรื่อง ในชุดนี้คงไม่สามารถสำเร็จลงได้อย่างน่าชื่นชม หากมิได้มีความคิดริเริ่มจาก รศ.ดร. บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา อดีตผู้อำนวยฝ่ายสนับสนุนการวิจัยด้านความสัมพันธ์ข้ามชาติและทางเลือกในการพัฒนา ของ สกว. ความรอบรู้และเชี่ยวชาญของ ดร. ชาญวิทย์ เกษตรศิริ แห่งมูลนิธิโครงการตำราฯ หัวหน้าโครงการนี้ ความช่วยเหลือของคณะกรรมการบริหารโครงการท่านอื่นๆ อีก 6 ท่าน คือ รศ. สีดา สอนศรี รศ. รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ รศ.ดร. ธีระ นุชเปี่ยม ผศ.ดร. ชาคริต ชุ่มวัฒนะ ผศ.ดร. สุเนตร ชุตินธรานนท์ และ ผศ. กาญจนี ละอองศรี กรรมการและเลขานุการของโครงการ และที่ปรึกษาอีกหลายท่านที่มิได้เอ่ยนาม ซึ่งได้ช่วยอ่านและให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงงานของนักศึกษาอย่างจริงจัง สกว. จึงขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

สกว. หวังว่าหนังสือเล่มนี้ ซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์ของ สกว. ที่ว่า "สร้างสรรค์ปัญญา เพื่อพัฒนาประเทศ" จะให้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ทั้งในเชิงการพัฒนางานวิจัย การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ และการนำเสนอความรู้ทั่วไปแก่ ครู อาจารย์ นักบริหาร นักธุรกิจ นักวิชาการ นักศึกษา นักวิจัย นักท่องเที่ยว สื่อมวลชน และประชาชนผู้ใฝ่รู้เกี่ยวกับประเทศอื่น

ศ.นพ. วิจารณ์ พานิช

ผู้อำนวยการ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

รายนามคณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย

1. ศ.ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต ประธานกรรมการ

กรรมการโดยตำแหน่ง

2. ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กรรมการ
3. ปลัดกระทรวงกลาโหม กรรมการ
4. ปลัดกระทรวงการคลัง กรรมการ
5. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรรมการ
6. ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม กรรมการ
7. ปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรรมการ
8. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม กรรมการ
9. ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย กรรมการ
10. เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กรรมการ
11. ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีแห่งชาติ กรรมการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

12. ศ.ดร. กำพล อดุลวิทย์ กรรมการ
13. ศ.นพ. ไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ กรรมการ
14. ศ.ดร. นิธิ เอียวศรีวงศ์ กรรมการ

15. ศ.ดร. ปรีดา	วิบูลย์สวัสดิ์	กรรมการ
16. รศ.ดร. กุลธร	ศิลปบรรเลง	กรรมการ
17. รศ.ดร. วิโรจ	อิ่มพิทักษ์	กรรมการ
18. ดร. สัจจา	บุญยฉัตร	กรรมการ

ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

19. ศ.นพ. วิจารณ์	พานิช	กรรมการและเลขานุการ

คำแถลง

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2509 ด้วยความร่วมแรงร่วมใจกันเองเป็นส่วนบุคคล ในหมู่ผู้มีความรักในภารกิจบริหารการศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ เมื่อเริ่มดำเนินงาน โครงการตำรามีฐานะเป็นหน่วยงานหนึ่งของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ก่อนที่จะมีฐานะเป็นมูลนิธิฯเมื่อต้นปี พ.ศ. 2521 ทั้งนี้โดยได้รับความร่วมมือด้านทุนทรัพย์จากมูลนิธิร็อกกี้ เฟลเล่อร์ เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงานขั้นต้น เป้าหมายเบื้องแรกของมูลนิธิโครงการตำราฯก็คือ ส่งเสริมให้มีตำราภาษาไทยที่มีคุณภาพเฉพาะในทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั้งนี้ต่างก็เห็นพ้องต้องกันในระยะนั้นว่า คุณภาพหนังสือตำราไทยระดับอุดมศึกษาแขนงวิชาดังกล่าวยังไม่สูงพอ ถ้าส่งเสริมให้มีหนังสือเช่นนี้เพิ่มขึ้นย่อมมีส่วนช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษาในขั้นมหาวิทยาลัยโดยปริยาย อีกทั้งยังอาจช่วยการสร้างสรรค์ปัญญา ความคิดริเริ่ม และความเข้าใจอันถูกต้องในเรื่องที่เกี่ยวเนื่องกับสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองโดยส่วนรวม

พร้อมกันนี้มูลนิธิโครงการตำราฯ ก็มีเจตนาอันแน่วแน่ที่จะทำหน้าที่เป็นที่ชุมนุมผลงานเขียนของนักวิชาการต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถาบัน เพื่อ

ให้ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพได้เป็นที่รู้จักและเผยแพร่ออกไปโดยทั่วถึงในหมู่ผู้สอน ผู้เรียน และผู้สนใจงานวิชาการ การดำเนินงานของมูลนิธิโครงการตำราฯ มุ่งขยายความเข้าใจและความร่วมมือของบรรดานักวิชาการออกไปในวงกว้างยิ่ง ๆ ขึ้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านการกำหนดนโยบายสร้างตำรา การเขียน การแปล และการใช้ตำรานั้น ๆ ซึ่งจะเป็นเครื่องส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์อันพึงปรารถนา ตลอดจนความเข้าใจอันดีต่อกันในวงวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

นโยบายพื้นฐานของมูลนิธิโครงการตำราฯ คือ ส่งเสริมและเร่งรัดให้มีการจัดพิมพ์หนังสือตำราทุกประเภท ทั้งที่เป็นงานแปลโดยตรง งานแปลเรียบเรียง งานถอดความ งานรวบรวม งานแต่งและงานวิจัย ในช่วงแรก ๆ เราได้เน้นส่งเสริมงานแปลเป็นหลัก ขณะเดียวกันก็ได้ส่งเสริมให้มีการจัดพิมพ์ตำราประเภทอื่น ๆ ด้วย นับแต่ได้ก่อตั้งโครงการตำราฯ มาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยความร่วมมืออย่างดียิ่งของนักวิชาการหลายสถาบัน สามารถส่งเสริม-กลั่นกรอง-ตรวจสอบ และจัดพิมพ์หนังสือตำราภาษาไทยระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพตามเป้าหมาย เจตนารมณ์ และนโยบาย ได้ครบทุกประเภท และมีเนื้อหาครอบคลุมสาขาวิชาต่าง ๆ ถึง 8 สาขาดังต่อไปนี้คือ (1) สาขาวิชาภูมิศาสตร์ (2) สาขาวิชาประวัติศาสตร์ (3) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ (4) สาขาวิชารัฐศาสตร์ (5) สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (6) สาขาวิชาปรัชญา (7) สาขาวิชาจิตวิทยา (8) สาขาวิชาภาษาและวรรณคดี นอกจากนี้เรายังมีโครงการผลิตตำราสาขาวิชาอื่น ๆ เพิ่มขึ้นด้วย เช่น สาขาวิชาศิลป ซึ่งกำลังอยู่ในขั้นดำเนินงาน และยังได้ขยายงานให้มีการแต่งตำราเป็น "ชุด" ซึ่งมีเนื้อความคาบเกี่ยวระหว่างหลายสาขาวิชา เช่น "ชุดชีวิตและงาน" ของบุคคลที่น่าสนใจ ดังที่ได้จัดพิมพ์เผยแพร่ไปแล้วบางเล่ม

ปัจจุบันมูลนิธิโครงการตำราฯ ยังคงมีเจตนาอันแน่วแน่ที่จะขยายงานของเราต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง แม้จะประสบอุปสรรคนานัปการ โดยเฉพาะอุปสรรคด้านทุนรอน เพราะกิจการของเราไม่ใช่กิจการแสวงหากำไร หากมุ่งประสงค์ให้นักศึกษาและประชาชนได้มีโอกาสซื้อหาหนังสือตำราฯในราคาย่อมเยาพอสมควร

คณะกรรมการทุกสาขาวิชาของมูลนิธิโครงการตำราฯ ยินดีน้อมรับคำแนะนำและคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อ่านทุกท่าน และปรารถนาอย่างยิ่งที่จะให้ท่านผู้อ่านทุกท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในมูลนิธิโครงการตำราฯ ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนแนะนำอยู่ห่าง ๆ ช่วยแต่ง แปล เรียบเรียง หรือ รวบรวมตำราสาขาวิชาต่าง ๆ ให้เรา หรือเข้ามาร่วมบริหารงานร่วมกับเรา

เสน่ห์ จามริก

ประธานคณะกรรมการบริหาร

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

รายนามคณะกรรมการบริหาร
มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

นายเสน่ห์	จามริก	ประธาน
นางเพ็ชรี	สุมิตร	รองประธาน
นางสาวกุสุมา	สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	กรรมการ
นายธเนศ	อาภรณ์สุวรรณ	กรรมการ
นายรังสรรค์	ธนะพรพันธุ์	กรรมการ
นายสุลักษณ์	ศิวรักษ์	กรรมการ
นายวิทยา	สุจริตธนารักษ์	กรรมการ
นายเกริกเกียรติ	พิพัฒน์เสรีธรรม	กรรมการ
นายอุทัย	ดุลยเกษม	กรรมการ
นางสุวรรณา	สถาอานันท์	กรรมการ
นางปริตตา	เฉลิมเผ่า กออนันตกูล	กรรมการ
นางสาวศุภลักษณ์	เลิศแก้วศรี	กรรมการและเหรัญญิก
นายชาญวิทย์	เกษตรศิริ	กรรมการและเลขานุการ
นายทรงยศ	แววหงษ์	กรรมการและผู้จัดการ

คำนำ

โครงการหนังสือชุด
"ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้"

คำว่า "เอเชียตะวันออกเฉียงใต้" เป็นคำใหม่ในภาษาไทยและเป็นคำที่ยังไม่ลงตัว จะเห็นว่ามีการใช้ในแบบต่าง ๆ กัน บ้างก็ใช้ว่า "เอเชียอาคเนย์" บ้างใช้ว่า "อุษาคเนย์" อย่างไพเราะเพราะพริ้งก็มี คำนี้เราแปลมาจากภาษาอังกฤษแบบอเมริกันอีกทีหนึ่ง คือ Southeast Asia ซึ่งในภาษาอังกฤษแบบอังกฤษก็ใช้ในลักษณะที่แยกคำ คือ South-East Asia ดังจะเห็นได้จากชื่อหนังสือของปรมาจารย์ชาวอังกฤษ D.G.E. Hall ที่ให้ชื่อหนังสือเล่มคลาสิกของท่านว่า *A History of South-East Asia* (1955) ในขณะที่ปรมาจารย์อเมริกัน George Mct. Kahin ตั้งชื่อหนังสือที่ถือได้ว่าเป็นงานบุกเบิกเล่มสำคัญของท่านว่า *Governments and Politics of Southeast Asia* (1959)

สำหรับในทวีปเอเชีย แต่เดิมมีคำที่อาจจะมีความหมายใกล้เคียงกับคำนี้อยู่บ้าง เช่นจีนใช้คำว่า "นานยาง" ซึ่งแปลตรงตัวว่าทะเลใต้ อันหมายถึงดินแดนที่อยู่ทางใต้ของจีน แต่ไม่รวมมหาสมุทรอินเดียและก็ไม่รวมออสเตรเลีย

ญี่ปุ่นรับคำนี้มาจากจีน แล้วออกเสียงว่า "นานโย" ส่วนในวรรณกรรมอินเดียก็มีคำที่หมายถึงดินแดนแถบนี้เช่นกัน คือคำว่า "สุวรรณภูมิ" ที่ไทยนำมาแปลและแปลงว่า "แหลมทอง" อีกทอดหนึ่ง อย่างไรก็ตามแนวความคิดว่าด้วยหน่วยหนึ่งทางภูมิศาสตร์ของเอเชียนี้ ยังมิได้มีการศึกษาโดยละเอียดนัก (อย่างน้อยก็ในภาษาไทย) และการใช้คำต่าง ๆ เหล่านี้ก็เป็นไปอย่างกว้าง ๆ

โดยทั่วไปในวงวิชาการตะวันตกถือว่าคำว่า "เอเชียตะวันออกเฉียงใต้" ถือกำเนิดขึ้นมาในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อ ลอร์ด หลุยส์ เมาท์แบตตัน ตั้งกองบัญชาการของท่านขึ้นในเกาะลังกา โดยใช้ชื่อว่า South-East Asia Command แต่อันที่จริงแล้วสหรัฐอเมริกานั่นแหละ ที่ทำให้คำนี้ (โดยเปลี่ยนเขียนเป็นแบบอเมริกัน) กลายเป็นศัพท์แพร่หลายไปทั่ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของสงครามเย็น หรือกล่าวโดยเฉพาะเจาะจงก็คือ ภายหลังที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนประสบชัยชนะในการปลดปล่อยประเทศเมื่อปี 2492/1949 นโยบายสกัดกั้น (Containment Policy) ของสหรัฐฯ ทำให้ "เอเชียตะวันออกเฉียงใต้" กลายเป็นดินแดนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดในทางยุทธศาสตร์ ดังนั้นสถานะทางภูมิรัฐศาสตร์ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก็นำมาซึ่งความพยายามที่จะศึกษาและเข้าใจในดินแดนประชากร เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม อันเป็นที่มาของวิธีการศึกษาในลักษณะของ area studies (หรือที่เรากำลังพยายามทำและแปลออกมาว่า "อาณาบริเวณศึกษา" บ้าง "วิเทศคดีศึกษา" บ้าง) และนี่ก็เป็นที่มาของ "เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา" หรือ Southeast Asian Studies

ในช่วงของทศวรรษ 1950 และ 1960 (ซึ่งตรงกับช่วงรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม-สฤษดิ์ ธนะรัชต์-ถนอม กิตติขจร) "เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา"

ในสถานะของ "สหสาขาวิชา" (Interdisciplinary) เฟื่องฟูอย่างมาก ศูนย์ศึกษาใหญ่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นที่มหาวิทยาลัยคอร์แนล (ตั้ง Southeast Asia Program 2494/1951) มหาวิทยาลัยเยล มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน มหาวิทยาลัยฮาวาย ตลอดจนวิทยาเขตต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยคาลิฟอร์เนีย ฯลฯ ต่างก็ทั้งเรียน ทั้งสอน ทั้งวิจัย และทั้งมีส่วนพัวพันกับนโยบายของรัฐบาลอเมริกันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสงครามเวียดนาม-ลาว-กัมพูชา จนกระทั่งบางวงวิชาการและนักวิชาการบางคนถูกประณาม ว่าทำงาน "จารกรรม" ให้กับรัฐบาล

สหสาขาวิชา "เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา" ซึ่งส่วนใหญ่การจัดการเรียนการสอนจะเป็นระดับปริญญาโทและปริญญาเอกนั้นได้แพร่ขยายไปทั่ว เช่นในยุโรปทั้งในอังกฤษและภาคพื้นทวีป (แน่นอนเจ้าอาณานิคมเดิมในยุโรป เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส หรือเนเธอร์แลนด์ ต่างก็มีการศึกษาในลักษณะคล้ายคลึงกันนี้ และบางแห่งก็มีมาก่อนอเมริกันด้วยซ้ำไป) และก็ขยายไปสู่ประเทศที่อยู่ในเขตอิทธิพลทางการเมืองของอเมริกา เช่นในออสเตรเลีย หรืออย่างในกรณีของญี่ปุ่นเป็นต้น (มหาวิทยาลัยเกียวโตได้รับเงินทุนช่วยเหลือจากอเมริกันในการจัดตั้ง Center for Southeast Asian Studies 2508/1955)

สำหรับในประเทศไทย (ซึ่งรวมทั้งประเทศบางประเทศในภูมิภาคนี้) "เอเชียตะวันออกเฉียงใต้" ในสถานะทางวิชาการและสถานะทางภูมิรัฐศาสตร์ดูจะเป็นผลผลิตทั้งทางตรงและทางอ้อมของสหสาขาวิชาและนโยบายทางยุทธศาสตร์ของอเมริกา การเกิดขึ้นของวิชาใหม่ ๆ เช่น ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การเมืองการปกครองเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สังคมและวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ฯลฯ ในมหาวิทยาลัยชั้นนำของไทยในช่วง

ปลายทศวรรษ 1950 และมาเฟื่องฟูอย่างมากในทศวรรษ 1960 นั้นมีส่วนเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับนโยบายของอเมริกาในเอเชีย หนังสือตำราในด้านนี้ค่อย ๆ ทยอยออกมา โดยเริ่มต้นจากงานแปลจากภาษาอังกฤษ (อเมริกัน) เรื่อยไปจนเกิดตำราแบบประเภท "แนะนำ" โดยนักวิชาการไทย (ซึ่งส่วนใหญ่ยังต้องพึ่งหลักฐานข้อมูลจากตำราของอเมริกัน-อังกฤษอยู่เป็นส่วนใหญ่)

ในเวลาเดียวกัน "เอเชียตะวันออกเฉียงใต้" ในสถานะของความสำคัญทางภูมิรัฐศาสตร์ต่อนโยบายของสหรัฐฯ ก็ทำให้รัฐบาลในหลายประเทศในแถบนี้ถูกอิทธิพลดังกล่าวดูดเข้าไปอยู่ในวงจรของการเมืองระหว่างประเทศของสงครามเย็น (ซึ่งถ้าจะพูดให้ตรงความหมายทีเดียวนั้น สงครามเย็นเป็นความเย็นสำหรับมหาอำนาจมากกว่า เพราะไม่ต้องรบสงครามในบ้านของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นในยุโรปหรืออเมริกา ในขณะที่ทั้งในเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กลับเป็นสงครามที่มีความรุนแรงและความหายนะอย่างสูง มีลักษณะของสงครามร้อนเสียยิ่งกว่าร้อน) ในระยะเวลาดังกล่าวเกิดความพยายามที่จะสร้าง "ความร่วมมือส่วนภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้" โดยเฉพาะในกลุ่มค่าย "โลกเสรี" ที่จะเผชิญหน้ากับ "ค่ายคอมมิวนิสต์"

แน่นอนในระยะเริ่มแรก "ความร่วมมือส่วนภูมิภาค" นี้ก็ตกอยู่ภายใต้ "ร่มเงา" ของมหาอำนาจตะวันตก ซึ่งนำโดยสหรัฐฯ อย่างในกรณีขององค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ สปอ. (The South-east Asia Collective Defence Treaty Organization - SEATO) ปี 2497/1954 ที่มีสำนักงานอยู่ที่กรุงเทพฯ (ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของส่วนหนึ่งของกระทรวงการต่างประเทศ) เรื่อยมาจนมีสมาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาสา (Association of Southeast Asia - ASA) ที่กลายมาเป็น

สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือที่รู้จักกันว่า อาเซียน (The Association of Southeast Asian Nations - ASEAN) ในที่สุดในปี 2510/1967 และก็เกิดกิจกรรมต่าง ๆ เสริมขึ้นมาเพื่อสร้าง "ความร่วมมือส่วนภูมิภาค" อาทิเช่น กีฬาแหลมทอง (Southeast Asian Peninsular Games - SEAP Games) อันเป็นที่มาของซีเกมส์ (Southeast Asian Games - SEA Games) ในปัจจุบัน หรือกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมที่ขึ้นชื่อลือชาและฟู่ฟ่าอย่างมากคือ รางวัลนักเขียนซีไรท์ (Southeast Asian Write Award - SEA Write) ฯลฯ

กล่าวโดยย่อ แม้ว่าแนวความคิด แนวศึกษา ตลอดจนกิจกรรมทั้งทางการเมืองและวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะได้รับอิทธิพลและแรงกระตุ้นจากโลกตะวันตก (โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสหรัฐฯ) ก็ตาม แต่แนวความคิดดังกล่าวได้กลายเป็นที่ยอมรับและปฏิบัติกันใน "ภูมิภาค" นี้ และที่สำคัญก็คือได้เกิด "หน่ออ่อน ๆ" ของวิชาการ "เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา" ขึ้นในมหาวิทยาลัยไทยบางแห่ง เช่น ปริญญาโททางด้านประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2517/1974 ซึ่งในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาจนถึงปี 2538/1995 ได้ผลิตมหาบัณฑิตออกมาแล้ว 78 คน แต่อย่างไรก็ตามมีข้อน่าสังเกตว่าวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ของมหาบัณฑิตนี้ส่วนใหญ่กลับกลายเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับไทยศึกษามากกว่าจะเป็นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา อันอาจเนื่องมาจากข้อจำกัดของความรู้ว่าด้วยภาษาที่จะทำงานค้นคว้าในภาษาของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยตรงก็เป็นได้

สำหรับที่มหาวิทยาลัยมหิดล มีสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท ตั้งเป็นทางการ 2524/1981 (แต่มีสถานะเป็นโครงการมาก่อน

ตั้งแต่ปี 2517/1974 ไล่เรี่ยกันกับมหาวิทยาลัยศิลปากร) สถาบันฯนอกจากจะทำการวิจัยเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แล้ว ยังจัดหลักสูตรการเรียนการสอนระดับปริญญาโทและเอกอีกด้วย (อย่างไรก็ตามหลักสูตรปริญญาเอกซึ่งเริ่มในปี 2535/1992 ยังไม่มีผู้จบการศึกษา)

น่าสนใจและน่าแปลกใจที่นอกเหนือจาก "หน่ออ่อนทางวิชาการ" ของสองมหาวิทยาลัยข้างต้น ไม่มีมหาวิทยาลัยระดับนำของไทยจัดการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นในระดับปริญญาตรี หรือในระดับหลังปริญญาตรี และก็ไม่มีหน่วยงานที่ทำการศึกษาหรือวิจัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยตรง แม้ว่าที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะมีสถาบันเอเชียศึกษามาตั้งแต่ 2528/1985 (เป็นโครงการมาตั้งแต่ 2510/1967) ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็มีการจัดตั้งสถาบันเอเชียตะวันออกศึกษาขึ้นมาในระยะหลัง อย่างไรก็ตามก็เป็นที่เข้าใจได้ทั้งในความสำคัญทางด้านภูมิรัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์การเมือง ที่ทั้งสองสถาบันนี้จะให้น้ำหนักของการทำงานวิจัยค้นคว้าในส่วนที่เกี่ยวกับเอเชียตะวันออกโดยเฉพาะอย่างยิ่งจีนและญี่ปุ่น มากกว่าบรรดา "ประเทศเล็กประเทศน้อย" ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (แม้ว่าโดยความเป็นจริงแล้วทางจุฬาฯให้ความสนใจและผลิตผลงานทางด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่น้อยก็ตาม)

โดยรวมแล้วก็อาจกล่าวได้ว่า เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาก็ยังคงสภาพของการเป็น "หน่ออ่อน ๆ" ทางวิชาการอยู่ ยังเป็น "หน่ออ่อน" ทั้งในด้านการเสริมสร้างสถาบัน ทั้งในด้านบุคลากรทางวิชาการ (หรือที่เราเรียกกันว่าเชี่ยวชาญ) ทั้งในด้านหนังสือ ตำรา และทั้งในด้านความรับรู้ของมหาชนโดยทั่วไป

แต่แล้วในช่วงประมาณ 2 ทศวรรษที่ผ่านมา เกิดปรากฏการณ์ที่สำคัญในระดับการเมืองของโลก อันมีผลกระทบต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมทั้งไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นั่นคือ นับตั้งแต่การปราชัยของสหรัฐฯในอินโดจีนตั้งแต่ปี 2518/1975 ตามติดมาด้วยปรากฏการณ์ที่ไม่ค่อยจะมีใครคาดคิด คือการล่มสลายของอุดมการณ์และเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมในช่วงปลายทศวรรษ 1980 ซึ่งมีผลเป็นรูปธรรมในการพังทลายของกำแพงเบอร์ลินกับการล่มสลายของสหภาพโซเวียต ซึ่งก็หมายถึงการสิ้นสุดของสงครามเย็น (หรือจะเรียกว่าสงครามร้อนในมุมมองของเอเชียก็ตาม) ในช่วงต้นทศวรรษ 1990 เป็นผลให้ดูเหมือนว่ากระแสใหญ่ ๆ ในโลกนี้เหลืออยู่เพียง 2 กระแสเท่านั้นเอง คือ กระแสหนึ่งเป็นด้านการเมืองและเป็นเรื่องของ "กระบวนการประชาธิปไตย" (democratization) อีกกระแสหนึ่งทางด้านเศรษฐกิจซึ่งเป็นเรื่องของ "เศรษฐกิจการตลาดเสรี" (free market economy)

ดังนั้น สภาพการของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เคยแบ่งเป็นค่ายเป็นกลุ่ม กลับกลายเป็นคล้าย ๆ กับ "โลกที่ไร้พรมแดน" หรือเรียกตามศัพท์ที่แสนจะได้รับความนิยมแห่งยุคใหม่นี้ว่า "โลกาภิวัตน์" ดูประหนึ่งว่าไม่ว่าประเทศใดจะปกครองด้วยระบบการเมืองแบบใด ต่างก็ดูเหมือนจะสามารถอยู่ร่วมกันและติดต่อสัมพันธ์กันได้

ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในรอบสองทศวรรษที่ผ่านมา ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างมหาศาล ทั้งในระดับของรัฐบาลในแง่ของ "ความร่วมมือส่วนภูมิภาค" ที่กล่าวแล้วข้างต้น รวมทั้งความพยายามที่จะขยายขอบเขตความร่วมมือของสมาคมอาเซียนให้มีสมาชิกครบ 10 ประเทศ รวมไปจนถึงภาคเอกชนซึ่งความสำเร็จในระยะหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย นับ

ตั้งแต่เริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจเมื่อปี 2504/1961 โดยยึดระบบเศรษฐกิจการตลาดเสรี เกาะกลุ่มมากับสหรัฐฯและญี่ปุ่น ทำให้เศรษฐกิจไทยประสพความสำเร็จอย่างมหาศาลจากทศวรรษ 1960 เฟื่องฟูเป็น "เศรษฐกิจฟองสบู่" ในทศวรรษ 1980 จนกระทั่งมาเริ่มถดถอยเอาในตอนต้นทศวรรษ 1990 และเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและค่าของเงินบาทในปี 2540/1997 ความสำเร็จชั่วระยะเวลาหนึ่งของเศรษฐกิจไทยที่ทำให้ภาคเอกชนให้ความสนใจต่อทรัพยากรและแรงงานราคาถูกของประเทศข้างเคียง โดยเฉพาะประเทศที่ใช้ระบบสังคมนิยมและ "ล้มเหลว" ทางเศรษฐกิจอย่างในอินโดจีนและพม่า

กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในสภาพการณ์ใหม่ข้างต้น ทำให้เกิดความสนใจและความสำคัญของการที่ไทยจะต้อง "รู้เขารู้เรา" รู้จักประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศข้างเคียงโดยตรง ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่คุ้นเคยอยู่กับการติดต่อแต่กับชาติมหาอำนาจ เพียงแต่วอชิงตัน ลอนดอน ปารีส โตเกียว หรือที่เปลี่ยนไปหน่อยก็คือกับปักกิ่ง กลับต้องให้ความสนใจต่อ "ประเทศเล็กประเทศน้อย" ต้องติดต่อกับย่างกุ้ง เวียงจันท์ พนมเปิญ ฮานอย จาการ์ตา ฯลฯ ดังคำกล่าวของ ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต (**วิเทศคดีศึกษา** สกว. 2538) ที่ว่า

> *สังคมไทยจะต้องปรับตัวเองให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้สร้างปัญญาขึ้นให้กว้าง ให้รอบรู้เรา-รู้เขามากขึ้น จะต้องรู้คู่ค้า-คู่แข่งมากขึ้น จะต้องเรียนรู้การหาความพอดี ระหว่างความร่วมมือและการแข่งขัน เรียนรู้การอยู่ร่วมกับธรรมชาติมากขึ้น และการรักษาไว้และการพัฒนาซึ่งความเป็นไทยในสังคมโลก จะต้องเป็นทั้งพลเมืองไทยและพลเมืองโลก*

ความตื่นตัวสนใจต่อประเทศข้างเคียง ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน แม้จะมีกลิ่นอายของยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ประเภทของการ "การเปลี่ยนสนามรบให้เป็นตลาดการค้า" ประเภทของการมองหาช่องทางผลประโยชน์ที่จะได้ทั้งตลาด ทั้งแรงงานและทั้งทรัพยากรราคาถูกก็ตาม แต่ก็ส่งผลให้เกิดความตื่นตัวในวงการศึกษาที่จะมี "เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา" ในรูปต่าง ๆ ทั้งในระดับของทบวงมหาวิทยาลัยที่ต้องการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น ทั้งในหมู่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีโครงการประเภท "ภูมิภาคศึกษา" "พม่าศึกษา" "อินโดจีนศึกษา" หรือ "เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา" โดยตรง (แม้ว่าส่วนใหญ่ยังมีสภาพเป็นแผนงานอยู่ บางส่วนก็เป็น "หน่อวิชาการ" เล็ก ๆ ยังต้องรอกาลเวลาที่จะพิสูจน์ว่าจะเติบโตออกดอกออกผลหรือไม่ก็ตาม)

และจากบริบทดังกล่าวนี้เอง เป็นที่มาของโครงการหนังสือชุด "ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้" โครงการหนังสือชุดนี้มุ่งที่จะกระตุ้นให้เกิดความสนใจต่อ "เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา" มุ่งที่จะสนับสนุนผลงานทางด้านนี้ที่เขียนโดยคนไทยด้วยกัน ดังนั้น โครงการจึงมุ่งไปที่การเลือกสรรผลงานวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย เพราะลักษณะงานกลุ่มนี้มักอยู่ในข่ายงาน ริเริ่มสร้างสรรค์ หรือบุกเบิกในการศึกษาค้นคว้า อาจในแง่ฐานข้อมูลชั้นต้น การประมวลประเด็นศึกษา ตลอดทั้งมุมมองในการศึกษา วิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์เหล่านี้ ได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะที่จะตีพิมพ์เป็นหนังสือเพื่อใช้ในการเรียนการสอน หรือสำหรับบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจในด้านนี้

ในการดำเนินดังกล่าวนับตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2538 เมื่อได้รับอนุมัติเงินทุนสนับสนุนโครงการจาก *สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)* ก็ได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นมา 8 ท่าน คือ รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ (ธรรมศาสตร์) บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา (สกว.) ธีระ นุชเปี่ยม (ศิลปากร) สีดา สอนศรี (ธรรมศาสตร์) สุเนตร ชุตินธรานนท์ (จุฬาฯ) ชาคริต ชุ่มวัฒนะ (ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร) โดยมี ชาญวิทย์ เกษตรศิริ (ธรรมศาสตร์ เป็นประธาน) และ กาญจนี ละอองศรี (ธรรมศาสตร์ เป็นกรรมการและเลขานุการ) คณะกรรมการได้พิจารณาวิทยานิพนธ์เป็นจำนวนมาก และในที่สุดจากข้อเสนอแนะของผู้อ่านต้นฉบับหรือ reader (ที่ได้ขอให้ช่วยพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ) ประกอบกับความเห็นของกรรมการเอง ก็ได้ดำเนินให้มีการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์สารนิพนธ์ซึ่งแล้วเสร็จจัดการตีพิมพ์ได้ในชุดนี้จำนวน 20 เรื่อง

โครงการหนังสือชุด "ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้" ทั้ง 20 เรื่องนี้ เมื่อพิจารณาในภาพรวมจะเป็นการให้ฐานข้อมูลและความรู้ต่อความเข้าใจเรื่องราวของภูมิภาคนี้ทั้งในเรื่องนโยบายการต่างประเทศ การก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ปัญหาชายแดน ปัญหาชนกลุ่มน้อย ประวัติศาสตร์บางช่วงเวลาของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ ตลอดเรื่องราวทางวัฒนธรรม คติชนวิทยา โลกทัศน์และภูมิปัญญา ฯลฯ โดยมีความคาดหวังว่า โครงการหนังสือชุดนี้จะช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจต่อ "เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา" ขึ้นในบ้านเราทั้งในหมู่นักวิชาการและมหาชนทั่วไป เป็นการขยายพรมแดนของความรู้และวิชาการให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ช่วยส่งเสริมให้เกิดนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญรุ่นใหม่ ๆ ขึ้น และที่สำคัญคือกระตุ้นให้เกิดทั้งการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย การสร้างสถาบัน การสร้างคนรุ่นใหม่ที่มีลักษณะเป็น critical mass ขึ้นในประเทศไทยอันเป็นส่วนหนึ่ง

และส่วนที่สำคัญของ "ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้" เวลาของ "การศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้" เอง แทนที่จะเป็นในอเมริกา ในยุโรป ในออสเตรเลีย ในญี่ปุ่น ในจีน น่าจะมาถึงแล้ว

สำหรับหนังสือของ สมโชค สวัสดิรักษ์ เรื่อง ***ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-พม่า-กะเหรี่ยง*** เป็นการศึกษาถึงปัญหาชนชาติกะเหรี่ยง หรือกองทัพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) ภายใต้การนำของพลเอกโบเมี๊ยะ ในช่วง พ.ศ.2531-2538/1988-1995 ซึ่งเป็นปัญหาชนกลุ่มน้อยที่รัฐบาลสหภาพพม่าพยายามที่จะปราบปรามมาตลอดเวลานับตั้งแต่ได้รับเอกราชในปี พ.ศ.2488/1945 เป็นต้นมา ในช่วงปี พ.ศ.2531-2538 รัฐบาลทหารพม่า (SLORC) ภายใต้การนำของพลเอกซอหม่องจนถึงสมัยพลเอกตานฉ่วยก็พยายามปราบปรามและกวาดล้างฐานที่มั่นของทหารกะเหรี่ยงซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำเมย ซึ่งใกล้ชิดชายแดนด้านตะวันตกของประเทศไทย

อย่างไรก็ตามรัฐบาลสล๊อคไม่สามารถที่จะทำได้สำเร็จ เพราะรัฐบาลไทยดำเนินนโยบาย "รัฐกันกระทบ" ที่มุ่งเน้นความมั่นคงด้านการป้องกันชายแดนด้านตะวันตก เนื่องจากผลประโยชน์ทางการค้าระหว่างกลุ่มอิทธิพลและเอกชนไทยที่มีต่อกันกับรัฐกะเหรี่ยง ทั้งด้านการลักลอบค้าอาวุธสงคราม การซื้อขายไม้สัก แร่ธาตุ และอัญมณี

ดังนั้นปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงจึงถือเป็น "ตัวแปร" สำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ท้ายที่สุดนี้บรรณาธิการต้องขอขอบคุณบุคคลจำนวนมากที่ช่วยทำให้เกิดโครงการหนังสือชุดใหญ่นี้ขึ้นมา (หลายท่านอาจดำรงความเป็นนิรนามอยู่

ต่อไป) ขอขอบคุณ *สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)* ที่ช่วยเหลือในด้านทุนทั้งการดำเนินการเลือกสรรและทุนการจัดพิมพ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศาสตราจารย์ นายแพทย์ วิจารณ์ พานิช ผู้อำนวยการ กับ ดร. โชคชัย สุทธาเวศ ฝ่ายความสัมพันธ์ข้ามชาติ สกว. และขอขอบคุณ ดร. บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา อดีตผู้อำนวยการฝ่ายความสัมพันธ์ข้ามชาติ สกว. เป็นกรณีพิเศษ ที่เล็งเห็นความสำคัญของ "วิเทศคดีศึกษา" โดยเฉพาะอย่างยิ่ง "เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา" ผลักดันให้เกิดผลงานทางวิชาการด้านนี้ทั้งในแง่ของเอกสารสิ่งพิมพ์ ทั้งในแง่ของการสัมมนาและการประชุมทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติหลายครั้งหลายคราวด้วยกัน

ขอขอบคุณ*มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์* ที่มีศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริก เป็นประธาน ที่ร่วมในการดำเนินการจัดพิมพ์เผยแพร่ครั้งนี้ ขอขอบคุณกรรมการตามรายนามที่กล่าวข้างต้นที่ช่วยในการคัดเลือก ขอขอบคุณต่อผู้อ่านต้นฉบับหลายท่าน (ที่นิรนาม) ขอบคุณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ซึ่งอนุญาตให้นำวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ในโครงการนี้มาตีพิมพ์ ขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่ทั้งอนุญาตให้นำผลงานมาตีพิมพ์ ทั้งอดทนและมานะในการแก้ไขต้นฉบับอีกครั้งแล้วครั้งเล่า ขอบคุณอาจารย์ธำรงศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์ และ คุณลำยวน เพชรแสงสว่าง ที่ช่วยในการดำเนินการให้หนังสือเป็นรูปเล่ม ขอบคุณ คุณเพลิน เทียนขวัญ และคุณปรารถนา ศรีวิศาลศักดิ์ ที่ช่วยในด้านธุรการเป็นอย่างดีจนสิ้นสุดโครงการฯ

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ

กาญจนี ละอองศรี

2 ตุลาคม 2540

คณะกรรมการบริหารโครงการผลิตหนังสือด้านวิเทศคดีศึกษา ชุด "ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้"

1.	อาจารย์ ดร. ชาญวิทย์	เกษตรศิริ	ประธาน
2.	รองศาสตราจารย์ ดร. บุญรักษ์	บุญญะเขตมาลา	กรรมการ
3.	รองศาสตราจารย์สีดา	สอนศรี	กรรมการ
4.	รองศาสตราจารย์รังสรรค์	ธนะพรพันธุ์	กรรมการ
5.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธีระ	นุชเปี่ยม	กรรมการ
6.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชาคริต	ชุ่มวัฒนะ	กรรมการ
7.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเนตร	ชุตินธรานนท์	กรรมการ
8.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนี	ละอองศรี	กรรมการและเลขานุการ

ภาพปก

นายพลโบเมี๊ยะ (Bo Mya เกิด ค.ศ.1927) ผู้นำแห่งกองทัพกะเหรี่ยงกู้ชาติ ประธานาธิบดีแห่งรัฐกะเหรี่ยงอิสระ (Karen National Union - KNU) หรือ กอดูเล และผู้นำสูงสุดขององค์กรพันธมิตรประชาธิปไตยแห่งพม่า (Democratic Alliance of Burma - DAB) ผู้ซึ่งเป็นศัตรูหมายเลข 1 ของรัฐบาลทหารพม่า (SLORC) ที่รัฐบาลทหารพม่าจะต้องปราบปรามให้ได้ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีกำลังรบที่เข้มแข็ง ทั้งชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ยกให้เป็นผู้นำ และนักศึกษาพม่าที่หลบหนีการปราบปรามจากรัฐบาลในเขตเมืองจำนวนมากได้มาพึ่งพิงในเขตรัฐกะเหรี่ยงอิสระนี้

นายพลโบเมี๊ยะ กล่าวถึงเหตุที่กะเหรี่ยงต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าว่า "ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง กองทัพกู้เอกราชของพม่า (Burmese Independence Army - BIA) ฆ่าทิ้งชาวกะเหรี่ยงที่อยู่ในหมู่บ้านของผม ข่มขืนกระทำชำเรา ปล้นทรัพย์สิน เผาทำลายบ้านเรือน ใครก็ตามที่เป็นกะเหรี่ยงจะถูกฆ่าทิ้งหมด จึงตัดสินใจสมัครเป็นทหารเพื่อต่อต้านพม่า พูดได้ว่าผมเข้าสู่กองทัพเพราะการกดขี่ของพม่าที่มีต่อชาวกะเหรี่ยง ตอนนั้นผมอายุ 17 ปีเท่านั้น"

เป้าหมายของการต่อสู้ นอกเหนือจากการอยู่รอดของชนกะเหรี่ยงแล้ว คือ "เราจะตั้งประเทศ(พม่า)เป็นสหพันธรัฐ ที่ทุกกลุ่มชนมีสิทธิเข้าร่วมในการปกครองโดยเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็น คะฉิ่น ว้า ปะโอ ฯลฯ เป็นสหพันธรัฐ หรือ Federation State ที่ประกอบด้วยชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่มร่วมกันปกครอง"

นายพลโบเมี๊ยะกล่าวว่า "จะอายุมากเท่าไร จะแก่แค่ไหน ถ้าตายเพื่อชาติกะเหรี่ยงแล้วละก็ ตายเมื่อไหร่ก็ได้"

(ภาพปกจาก นิตยสาร "สารคดี" ฉบับ 110 ปี 10 เดือนเมษายน 2537 คำอธิบายและคำสัมภาษณ์ นิตยสาร "สารคดี" ฉบับ 111 ปี 11 เดือนพฤษภาคม 2537 หน้า 128-134.)

ธงชาติกะเหรี่ยงประกอบด้วยแถบสี 3 สี สีแดง - ความกล้าหาญ สีขาว - ความบริสุทธิ์ สีน้ำเงิน - สันติภาพ ที่มุมบนมีกลองกะเหรี่ยงสีขาวบนพื้นพระอาทิตย์สาดแสง สำหรับชาวกะเหรี่ยง กลองสีขาว คือ โชคชัย ความเจริญรุ่งเรืองและความมั่งคั่ง ดวงอาทิตย์ หมายถึง การต่อสู้เพื่อเอกราช แสงอาทิตย์ 9 สาย หมายถึง ประชาชนชาวกะเหรี่ยงที่มาจากเมืองต่าง ๆ 9 เมือง คือ อิระวดี ตายะวดี ฮันดาวดี กันทรวดี เมียวดี ดอยวดี ซียะวดี ตันยะวดี และ มอระวดี

(ภาพจาก นิตยสาร "สารคดี" ฉบับ 111 ปี 11 เดือนพฤษภาคม 2537)

ทหารกะเหรี่ยงเฝ้าสังเกตการณ์บนยอดเขา : มาเนอปลอว์ เมืองหลวงของรัฐชาติกะเหรี่ยง ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเมยตรงข้ามเขตประเทศไทย ด้านหลังเป็นเทือกเขาสูงแนวปราการธรรมชาติที่กองทัพฝ่ายตรงข้ามยากจะบุกโจมตี แม้จะอยู่ในชัยภูมิที่เหมาะสมเพียงใด แต่รายรอบออกไปทุกด้าน มีการเฝ้ายามอย่างเข้มงวดกวดขันตลอดเวลา ทั้งที่ริมฝั่งน้ำและบนยอดเขาสูง รวมทั้งมีค่ายทหารอีกนับสิบแห่งที่โอบล้อมมาเนอปลอว์อยู่ในแนวป่า

กระนั้น ความพยายามของรัฐบาลทหารพม่าที่ต้องการปราบชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงก็ประสบความสำเร็จเมื่อปลายเดือนมกราคม ค.ศ.1995 โดยใช้วิธีการสร้างความแตกแยกภายในชนชาวกะเหรี่ยงด้วยกันเอง และใช้ชนชาวกะเหรี่ยงเป็นผู้นำทางบุกโจมตีค่ายมาเนอปลอว์ ทั้งยึดพื้นที่และทำลายค่ายนี้ได้ รวมทั้งยึดและทำลายค่ายกะเหรี่ยงต่าง ๆ ตลอดแนวพรมแดนไทย-พม่า นับแต่นั้น ชนชาวกะเหรี่ยงอีกจำนวนมากได้กลายเป็นผู้อพยพในดินแดนประเทศไทย

(ภาพจาก นิตยสาร "สารคดี" ฉบับ 111 ปี 11 เดือนพฤษภาคม 2537)

กองทัพกะเหรี่ยงกู้ชาติ ได้ชื่อว่าเป็นกองทัพที่เกรียงไกรที่สุดในบรรดาชนกลุ่มน้อยทั้งปวงที่ต่อสู้กับพม่า
ในภาพเป็นการเดินสวนสนามในวันฉลองครบรอบ 45 ปี แห่งการปฏิวัติของกองกำลังกะเหรี่ยงกู้ชาติ 31 มกราคม 2537 (ค.ศ.1994)
(ภาพจาก นิตยสาร "สารคดี" ฉบับ 111 ปี 11 เดือนพฤษภาคม 2537)

จากซ้าย ผู้เขียน นายพลโบเมี๊ยะ และ ซออ่องซาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงป่าไม้ รัฐบาลกอตูเล ณ ค่ายมาเนอปลอว์ 13 สิงหาคม 1994

นายพลโบเมี๊ยะ และ ซออ่องซาน ณ ค่ายมาเนอปลอว์ (ภาพของผู้เขียน)

อนุสาวรีย์วีรชน ค่ายมาเนอปลอว์ (สนามแห่งชัยชนะ) (ภาพของผู้เขียน)

กองบัญชาการทหารสูงสุด ค่ายมาเนอปลอว์ (ภาพของผู้เขียน)

กระทรวงกลาโหม ค่ายมาเนอปลอว์ (ภาพของผู้เขียน)

อาคารกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ (ภาพของผู้เขียน)

ทหารกะเหรี่ยงในฐานที่มั่น

(ภาพของผู้เขียน)

บังเกอร์และคลังอาวุธ

ค่ายมาเนอปลอว์

(ภาพของผู้เขียน)

ภาพ 1978 : ชูเกียรติ เกษตรศิริ

เจดีย์ชเวดากอง ย่างกุ้ง

ประชาชนชาวพม่าได้ต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตยจากรัฐบาลทหารพม่ามาอย่างยาวนาน แต่ก็ถูกรัฐบาลทหารพม่าปราบปรามด้วยความรุนแรง กระทั่ง ปี ค.ศ.1988 พลเอกซอหม่องได้ทำการรัฐประหารในนาม SLORC (The State Law and Order Restoration Council - สภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐ) และความเป็นรัฐบาลเผด็จการทหารและปราบปรามฝ่ายต่อต้านด้วยความรุนแรงก็ยิ่งมีมากขึ้น แม้พม่าจะได้รับการยอมรับให้เข้าเป็นสมาชิกสมาคมอาเซียนเมื่อกลางปี ค.ศ.1997 แต่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกโดยเฉพาะกลุ่มประเทศโลกตะวันตกก็หาได้ยอมรับพม่าไม่ เนื่องด้วยปัญหาสิทธิมนุษยชน และความไม่เป็นประชาธิปไตยภายในพม่า กระทั่งประเทศโลกตะวันตกไม่ยอมรับการเจรจากับอาเซียนหากการประชุมนั้นมีตัวแทนรัฐบาลพม่าร่วมด้วย และเมื่อ 15 พฤศจิกายน ค.ศ.1997 รัฐบาล SLORC เปลี่ยนชื่อเรียกตนใหม่ว่า "สภาสันติภาพและการพัฒนารัฐ" (The State Peace and Development Council - SPDC) แต่ก็ได้รับการวิเคราะห์ว่า ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง

ภาพการ์ตูนของ Ko Ko Maung จากจุลสาร DAWN ที่จัดพิมพ์โดยนักศึกษาพม่าในกรุงเทพฯ (ภาพจาก **Far Eastern Economic Review**, 12 September 1991)

นักศึกษาพม่าเตรียมการต่อต้านรัฐบาลทหารครั้งใหม่ ในภาพเป็นการติดใบปลิวในเขตชเวดากอง ชักชวนประชาชนพม่าให้เข้าร่วมการเดินขบวนประท้วง ที่ "Well-organised now, unlike last March" (ภาพจาก **Asiaweek**, 19 August 1988)

ก่อนการปราศรัยโจมตีรัฐบาลทหารนายพลเนวินของนักศึกษาพม่า

(ภาพจาก **Asiaweek**, 14 July 1988)

ออง ซาน ซูจี ผู้นำเพื่อประชาธิปไตยและต่อต้านรัฐบาลทหารเผด็จการพม่า ถูกรัฐบาลทหาร SLORC ควบคุมกักกันตัวเธอไว้ในเขตบ้านพักที่ย่างกุ้ง ตั้งแต่กรกฎาคม ค.ศ.1989 และแม้ว่าพรรคสันนิบาตชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy - NLD) ที่มีเธอเป็นเลขาธิการพรรค ชนะการเลือกตั้งทั่วไปในพม่าอย่างท่วมท้น แต่รัฐบาลทหารพม่าก็ยังยืนยันปกครองประเทศแบบเผด็จการและควบคุมกักกันตัวเธอต่อไป

(ภาพจาก **Asiaweek**, 22-29 December 1989)

"Mr. Burma" ภาพการ์ตูนของ Ko Ko Maung จากจุลสาร DAWN ที่จัดพิมพ์โดยนักศึกษาพม่าในกรุงเทพฯ

(ภาพจาก **Far Eastern Economic Review**, 12 September 1991)

การประท้วงต่อต้าน
รัฐบาลทหารพม่า ค.ศ.1988

หลังจากรัฐบาลทหารพม่า (SLORC) ปราบปรามนักศึกษาและฝ่ายประชาธิปไตยในเขตเมืองอย่างรุนแรง นายพลโบเมี๊ยะและกองกำลังกะเหรี่ยงอิสระกลายเป็นศูนย์รวมของฝ่ายต่อต้านรัฐบาล SLORC ในเขตชายแดนไทย-พม่า

(ภาพจาก วัชระ เพชรทอง พม่าพลัดถิ่น 2537)

รถบรรทุกซุงจากพม่าที่เข้ามาทางด่านชักลากไม้ที่บ้านวะเลย์เหนือ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก โดยมีรถบรรทุกซุงเข้ามาวันละ 30-40 คัน และเป็นที่กล่าวกันว่า บริษัททำไม้ของไทยตัดไม้ในเขตพม่าในแบบ "ตัดล้างป่าช้า"

(ภาพจาก ชาญวิทย์ เกษตรศิริ การสำรวจแนวพรมแดน ไทย-พม่า-ลาว-กัมพูชา 2533, พิมพ์ 2540)

ตลาดวังแก้ว บนเส้นทางระหว่าง อ.แม่สอด และ อ.ท่าสองยาง พม่าข้ามพรมแดนเข้ามาในเขตไทยเพื่อปราบกะเหรี่ยง เผาเรียบเสียหายหลาย 10 ล้านบาท และไม่ยอมชดใช้ให้

(ภาพจาก ชาญวิทย์ เกษตรศิริ การสำรวจแนวพรมแดน ไทย-พม่า-ลาว-กัมพูชา 2533, พิมพ์ 2540)

ตลาดแม่สอดริมแม่น้ำเมย ฝั่งตรงข้ามของเมืองเมียวดีของพม่า

(ภาพจาก ชาญวิทย์ เกษตรศิริ การสำรวจแนวพรมแดน ไทย-พม่า-ลาว-กัมพูชา 2533, พิมพ์ 2540)

ภาพ 1996 : ชาญวิทย์ เกษตรศิริ

สะพานข้ามแม่น้ำสาย เชื่อมอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย กับ ท่าขี้เหล็กของพม่า อาคารหลังคาลดชั้นฝั่งพม่าเป็นด่านศุลกากรที่เพิ่งสร้างขึ้นมาใหม่

สารบัญ

	หน้า
คำนำสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	*iii*
รายนามคณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย	*v*
คำแถลงมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	*vii*
รายนามคณะกรรมการบริหาร	
มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	*x*
คำนำโครงการหนังสือชุด	
"ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้"	*xi*
รายนามคณะกรรมการบริหารโครงการฯ	*xxiii*
คำนำ	*xlv*
ประวัติผู้แต่ง	*xlix*
คำขอบคุณ	*li*
บทคัดย่อ	*lii*
บทที่	
1 บทนำ	1
2 สถานภาพทางการเมืองของชนชาติกะเหรี่ยง	12
3 นโยบายของรัฐบาลทหารพม่าต่อชนกลุ่มน้อยชนชาติกะเหรี่ยง	40
4 นโยบายของรัฐบาลไทยต่อชนกลุ่มน้อยชนชาติกะเหรี่ยง	71
5 ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า	89
6 สรุปและวิเคราะห์	156
บรรณานุกรม	167

ภาคผนวก **171**

ก. ประวัติพลเอกโบเมี๊ยะ 173

ข. การแบ่งเขตการปกครองและคณะกรรมการบริหารจังหวัด 174

ค. การแบ่งเขตความรับผิดชอบของกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 177

ง. อาวุธยุทโธปกรณ์กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 180

จ. ผู้อพยพสัญชาติพม่าในศูนย์อพยพ 4 จังหวัดชายแดนไทย-พม่า 182

ฉ. สาเหตุของการหลบหนีจากสหภาพพม่า 185

ช. บริษัทเอกชนไทย 14 บริษัท ที่ได้รับการอนุมัติในการชักลากไม้ 186

ซ. บริษัทเอกชนไทยที่ได้รับสัมปทานการประมงในสหภาพพม่า 188

ฌ. กองทัพเรือสหภาพพม่า (ค.ศ.1993-1994) 189

ญ. บริษัทเอกชนไทยที่ได้รับสัมปทานตัดไม้ในสหภาพพม่า 190

ฎ. สถิติการค้าชายแดนไทย-พม่า 191

ฏ. สถิติการค้ามูลค่าการค้าต่างประเทศของสหภาพพม่า 192

ฐ. การแบ่งสายการบริหารของกลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) 193

Contents

Preface from The Thailand Research Fund *iii*

Board of The Thailand Research Fund *v*

Preface from The Foundation for the Promotion of Social Sciences and Humanities Textbooks Projects *vii*

Board of The Foundation for the Promotion of Social Sciences and Humanities Textbooks Projects *x*

Preface from the editors *xi*

Board of the Publication Series "Thailand's Neighbors in Southeast Asia" *xxiii*

Preface from the author *xlv*

About the author *xlix*

Acknowledgements *li*

Abstract *liv*

Chapter

1 Introduction 1

2 Political state of the Karens 12

3 State Law and Order Restoration Council (SLORC) policy towards the Karen Minority 40

4 Thai government policy towards the Karen Minority 71

5 Impact on Thai-Burmese relations 89

6 Conclusion and analysis 156

Bibliography 167

Appendix **171**

a. Biography of General Bo Mya 173

b. Division of governing area and the provincial administration committee, the Karen Natonal Union (KNU) 174

c. Division of KNU area of responsibility 177

d. KNU arms 180

e. Burmese refugees in refugee camps in 4 provinces on the Thai-Burmese border 182

f. Reasons for fleeing the Union of Burma 185

g. 14 private Thai companies that have been allowed to engage in logging 186

h. Private Thai companies that have been given exclusive fishing rights in the Union of Burma 188

i. The Burmese Navy 1993-1994 189

j. Private Thai companies that have been given exclusive forest clearing rights in the Union of Burma 190

k. Trade rights on the Thai-Burmese border 191

l. Trade rights and foreign trade value of the Union of Burma 192

m. Division of KNU administration 193

คำนำ

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า ในช่วงปี ค.ศ.1988-ปัจจุบันนั้น อยู่ในกรอบของนโยบาย "ความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์" (constructive engagement) เนื่องจากสหภาพพม่าเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่ไทยกำลังขาดแคลน เช่น ไม้สัก น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ พลังงาน ไฟฟ้า แร่ธาตุ และอัญมณี ฯลฯ นอกจากนี้สหภาพพม่ายังเป็นตลาดการค้าที่สำคัญของไทยในอนาคต ด้วยประชากรประมาณ 45 ล้านคน โอกาสที่สินค้าไทยจะเข้าไปสู่ตลาดพม่าจึงมีความเป็นไปได้สูง นอกจากนี้การลงทุนทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนก็มีโอกาสสูง การรื้อฟื้นความสัมพันธ์ที่ดีกับรัฐบาลทหารพม่าจึงเป็นเรื่องที่รัฐบาลไทยในสมัยของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เห็นชอบและให้การสนับสนุน สืบเนื่องมาจนถึงรัฐบาลของนายชวน หลีกภัย ถึงแม้ว่ารัฐบาลทหารพม่าในช่วงปี ค.ศ.1988 จะได้รับการต่อต้านจากประเทศตะวันตก และถูกโดดเดี่ยว อันเนื่องมาจากสาเหตุการละเมิดสิทธิมนุษยชน การกักกันบริเวณของนักการเมืองฝ่ายค้านที่สำคัญ คือ นางอ่อง ซาน ซูจี และการเมินเฉยต่อมติมหาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1990 ที่ประชาชนพากันเลือกผู้แทนจากพรรคการเมือง พรรคสันนิบาตชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy : NLD) ด้วยคะแนนเสียงท่วมท้น แต่รัฐบาลทหารพม่า (SLORC) ก็ปฏิเสธที่จะสละอำนาจ เพื่อให้นักการเมืองพรรค NLD จัดตั้งรัฐบาลพลเรือน เพื่อทำการบริหารประเทศต่อไป จนเป็นเหตุให้มหาอำนาจต่าง ๆ รวมทั้งญี่ปุ่น ยกเว้นสาธารณรัฐประชาชนจีน พากันล้มเลิกการให้ความช่วยเหลือแก่สหภาพพม่าและเลิกคบค้าสมาคมด้วย ด้วยเหตุนี้ นโยบายความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์ของไทย จึงเป็นสิ่งที่พม่าต้องการ

เนื่องจากพม่าถูกโดดเดี่ยวจากนานาประเทศ การมีมิตรแท้ในยามยากจึงเป็นสิ่งที่พม่าให้ความสำคัญ นโยบายความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์ในช่วง 7-8 ปีที่ผ่านมาแล้วนี้ น่าจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศงอกงามขึ้นไปเรื่อย ๆ ตามจำนวนปี แต่เหตุใดความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่ากลับลุ่ม ๆ ดอน ๆ และชะงักงันสะดุดมาเป็นระยะ ๆ จนเกือบจะต้องใช้กำลังทหารปะทะกันก็หลายครั้ง ประท้วงด้วยวิธีการทูตก็มี

หนังสือนี้จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์ปมปัญหาของอุปสรรคในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าในช่วงปี ค.ศ.1988-1995 โดยเฉพาะปัญหาชนกลุ่มน้อย "ชาวกะเหรี่ยง" หรือ "กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง" (Karen National Union : KNU) ภายใต้การนำของพลเอกโบเมี๊ยะ (Bo Mya) ซึ่งเป็นปมปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการดำเนินนโยบายความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่ามานานหลายทศวรรษ เพราะรัฐกะเหรี่ยงเป็นที่ตั้ง "รัฐกันกระทบ" ระหว่างไทยกับพม่า รัฐบาลทหารพม่าได้กำหนดยุทธศาสตร์ให้ชาวกะเหรี่ยงหรือกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) เป็นศัตรูอันดับหนึ่งที่รัฐบาลทหารพม่าต้องการปราบปรามอย่างเด็ดขาด เพราะ KNU มีศักยภาพทางทหารสูง และเป็นแกนนำสำคัญของกลุ่มพันธมิตรประชาธิปไตยแห่งพม่า (DAB) ซึ่งรัฐบาลทหารพม่าได้จัดความสำคัญของชนกลุ่มน้อยเป็นอันดับแรกเพื่อความมั่นคงภายใน แต่ทหารพม่าก็ไม่สามารถจะกวาดล้างฐานที่มั่นและกองกำลังของชาวกะเหรี่ยง ซึ่งตั้งอยู่ตามริมแม่น้ำเมยใกล้ชายแดนด้านตะวันตกของไทยได้ทั้งหมด ชนกลุ่มน้อยคงอาศัยดินแดนไทยเป็นฐานปฏิบัติการก่อการร้ายในสหภาพพม่า และรัฐบาลไทยดำเนินนโยบายเน้นความมั่นคงด้านการป้องกันชายแดนด้านตะวันตก หรือนโยบายรัฐกันกระทบ นอกจากนี้กลุ่มอิทธิพลและเอกชนไทยได้มีการลักลอบค้าอาวุธสงคราม ด้วยการแลกเปลี่ยนกับทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ไม้สัก แร่ธาตุ และอัญมณี จากรัฐกะเหรี่ยง

ประกอบกับรัฐกะเหรี่ยงเป็นที่ตั้งส่วนหนึ่งในเขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจของ4ประเทศ คือ ไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพพม่า และลาว ด้วยเหตุนี้การลงทุนทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนไทยในสหภาพพม่า ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับรัฐกะเหรี่ยงทั้งสิ้น ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงจึงเป็น "ตัวแปร" สำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า เป็นเครื่องบ่งชี้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศในปัจจุบันและในอนาคต

เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่าเน้นนโยบายใช้กำลังทหารปราบปรามชนกลุ่มน้อยบริเวณชายแดนไทย-พม่า ได้แก่ ชาวกะเหรี่ยง ชาวมอญ และชาวฉาน (ไทยใหญ่) ฯลฯ จึงส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าตลอดมาในช่วงปี ค.ศ.1988-1995 มักจะปรากฏเสมอว่าไทยกับพม่านั้นมีเรื่องกระทบกระทั่งกันในบริเวณชายแดนเป็นประจำ เช่น เหตุการณ์พม่ายึดเนิน 491 ที่อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ในปี ค.ศ.1992 ติดตามมาด้วยการจับกุมนายอำเภอแม่ฮ่องสอน การปิดด่านชายแดนที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด่านอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และด่านเกาะสอง จังหวัดระนอง กรณีทหารกะเหรี่ยงพุทธบุกเข้ามาปล้น ฆ่า เผาค่ายทหารกะเหรี่ยงคริสต์ที่ค่ายผู้อพยพในเขตไทย ปัญหาการล่วงล้ำเขตแดนของทหารพม่าเข้ามาในเขตไทยบริเวณดอยลาง อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ปัญหาทหารเรือพม่าจับกุมและยิงเรือประมงไทยในทะเลอันดามัน และความขัดแย้งอันเนื่องมาจากการที่ฝ่ายไทยถมที่ริมแม่น้ำเมย ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งเป็นเส้นเขตแดนระหว่างไทยกับพม่า

ปัญหาที่กล่าวมาแล้วนี้ล้วนเป็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินนโยบายความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์ทั้งสิ้น จนเป็นเหตุให้มีการตั้งข้อสังเกตจากหลายฝ่ายด้วยกันว่า นโยบายความสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ที่ไทยมีต่อพม่ามาเป็นระยะเวลา 7-8 ปีที่ผ่านมาแล้วนี้ เหมาะสมหรือไม่อย่างไร และปม

ปัญหาของอุปสรรคในความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศที่เกี่ยวข้องกับชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงนั้น จะแก้ไขในปัจจุบันและในอนาคตได้อย่างไร รัฐบาลไทยจะเน้นนโยบายความมั่นคงด้านการป้องกัน หรือเน้นนโยบายด้านเศรษฐกิจการค้า กับสหภาพพม่า ชาวกะเหรี่ยงยังคงเป็น "ตัวแปร" เป็นรัฐกันกระทบหรือเป็นเสารั้วชายแดนด้านตะวันตกได้ต่อไปหรือไม่ หรือเป็นเสารั้วที่ผุกร่อนลงไปทุกวัน รัฐบาลไทยจะแสดงท่าทีเมินเฉยต่อเหตุการณ์ทางการเมืองในสหภาพพม่าหรือสถานการณ์บริเวณชายแดนตะวันตกอย่างไร เป็นเรื่องที่น่าศึกษาและติดตามสถานการณ์ต่อไป

ผู้เขียนได้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมหนังสือนี้จากวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนเองเพื่อให้ก้าวทันกับการเคลื่อนไหวทางวิชาการ และเพื่อความเหมาะสมในการจัดพิมพ์เป็นหนังสือ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ที่ได้สนับสนุนการจัดพิมพ์ในครั้งนี้

คุณูปการใด ๆ อันเกิดจากหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนขออุทิศแด่บิดา-มารดา บุรพาจารย์ทั้งหลายที่ได้สั่งสมความรู้ให้เป็นมรดกสืบทอดมาถึงปัจจุบัน สำหรับข้อบกพร่องไม่ว่าประการใด ๆ ผู้เขียนขอน้อมรับด้วยความยินดี เพื่อจะได้นำไปแก้ไขปรับปรุงในโอกาสต่อไป

ผศ.น.อ.สมโชค สวัสดิรักษ์
กองวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
กองการศึกษา โรงเรียนนายเรืออากาศ ดอนเมือง

ประวัติผู้แต่ง

นาวาอากาศเอกสมโชค สวัสดิรักษ์ เกิดเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2487 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี "การศึกษาบัณฑิต" จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 19 พฤษภาคม 2518 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท "อักษรศาสตรมหาบัณฑิต" สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ 15 ธันวาคม 2524 วิทยานิพนธ์ "ความสัมพันธ์ทางทหารระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในสงครามมหาเอเชียบูรพา พ.ศ.2484-2488"

ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชามนุษยศาสตร์ กองวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กองการศึกษา โรงเรียนนายเรืออากาศ และปฏิบัติหน้าที่รองหัวหน้าภาควิชามนุษยศาสตร์

หน้าที่พิเศษ ผู้ช่วยเลขานุการประวัติกองทัพอากาศ (จัดทำประวัติกองทัพอากาศ ตีพิมพ์แล้ว 5 เล่ม)

ผลงานทางวิชาการ ได้แก่

"ความร่วมมือทางทหารระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในสงครามมหาเอเชียบูรพา พ.ศ.2484-2488", **วารสารนายเรืออากาศ.** มกราคม-เมษายน 2524 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บำรุงนุกูลกิจ, 2524), หน้า 83-107.

"ฐานะความสำคัญของเมืองพิษณุโลก : วิเคราะห์ทางด้านยุทธศาสตร์", **ข่าวทหารอากาศ.** พฤษภาคม-มิถุนายน 2524 (กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ดอนเมือง : โรงพิมพ์ข่าวทหารอากาศ, 2524), หน้า 25-35. และ กรกฎาคม-สิงหาคม 2524, หน้า 41-54.

"สงครามสายฟ้าแลบในโปแลนด์", **ข่าวทหารอากาศ.** ธันวาคม 2533

(กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ดอนเมือง : โรงพิมพ์ข่าวทหารอากาศ, 2533), หน้า 55-62.

สงครามโลกครั้งที่สอง เอกสารประกอบการสอนนักเรียนนายเรืออากาศ ภาควิชามนุษยศาสตร์ กองวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กองการศึกษา โรงเรียนนายเรืออากาศ (เอกสารโรเนียว)

สงครามเวียดนาม ค.ศ.1961-1975 เอกสารประกอบการสอนนักเรียนนายเรืออากาศ (เอกสารโรเนียว)

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยโชค จุลศิริวงศ์ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการศึกษา เป็นผู้เร้าความสนใจ ให้คำแนะนำ ชี้แนวทางแก่ผู้เขียนตั้งแต่เริ่มต้น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยวัฒน์ ค้ำชู รองศาสตราจารย์ ดร.วินิตา ศุกรเสพย์ ศาสตราจารย์ ดร.เขียน ธีระวิทย์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงศ์ ชูมาก อาจารย์ ดร.ปณิธาน วัฒนายากร ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษาแนะนำ

ขอขอบคุณ พลเอกโบเมี๊ยะ ซออ่องซาน คณะรัฐบาลกอตูเล คินหม่องยิน พลโทขิ่นยุ้น พลโทหม่องหม่อง คณะเจ้าหน้าที่กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม เจ้าหน้าที่ชุดควบคุมที่ 34 กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 346 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เจ้าหน้าที่กองทัพภาคที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก พันโทวิรัช ปัญจานนท์ จ่าสิบตำรวจพิพัฒน์ สุวรรณชลธี เจ้าหน้าที่หอการค้าจังหวัดตาก (อำเภอแม่สอด) คุณปณิธิ ตั้งผาติ (เตี้ยง) คุณสุชาติ ศรีรัตน์วัฒนา คุณจิระศักดิ์ ไพบูลธรรมโรจน์ และคุณพรรณี ไชยนันท์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและให้ข้อมูล.

นาวาอากาศเอกสมโชค สวัสดิรักษ์

บทคัดย่อ

หนังสือเล่มนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาชนชาติกะเหรี่ยง หรือกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) ภายใต้การนำของพลเอกโบเมี๊ยะ ทั้งนี้จะเป็นการศึกษาในช่วงปี ค.ศ.1988-1995 (พ.ศ.2531-2538) อันเป็นช่วงของรัฐบาลทหารพม่า (SLORC) ภายใต้การนำของพลเอกซอหม่องจนถึงสมัยพลเอกตานฉ่วย โดยใช้ทฤษฎีความเกี่ยวพัน : กระบวนการตอบโต้ (reactive process) ของ เจมส์ เอ็น. โรสเนา เป็นกรอบในการวิเคราะห์

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในสหภาพพม่านั้น รากเง้าของปัญหาเกิดจากตัวรัฐบาลสหภาพพม่าหรือรัฐบาลทหารพม่าเอง ที่ไม่ยอมให้ชนกลุ่มน้อย ๆ ได้รับสิทธิ์ในการปกครองตนเองและเป็นรัฐอิสระ ตามเงื่อนไขข้อตกลง "แอตลี-อองซาน" (28 มกราคม ค.ศ.1945) ดังนั้น ชนกลุ่มน้อยจึงได้จับอาวุธขึ้นต่อสู้กับรัฐบาลทหารพม่า เพราะคิดว่าไม่มีวิธีการอื่นที่ดีกว่านี้อีกแล้ว สงครามกลางเมืองในสหภาพพม่ายืดเยื้อยาวนาน ตั้งแต่ปี ค.ศ.1948-1995 (พ.ศ.2491-2538) ยังไม่ยุติ ชนกลุ่มน้อยไม่สามารถจะบังคับให้รัฐบาลทหารพม่ายอมเจรจายุติสงคราม แต่รัฐบาลทหารพม่าก็ไม่อาจจะปราบปรามชนกลุ่มน้อยได้อย่างเด็ดขาดเช่นเดียวกัน

รัฐบาลทหารพม่าได้กำหนดยุทธศาสตร์ให้กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงเป็นศัตรูอันดับหนึ่งที่รัฐบาลทหารพม่าต้องการปราบปรามอย่างเด็ดขาด เพราะกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงมีศักยภาพทางทหารสูงกว่าชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ และเป็นแกนนำสำคัญของกลุ่มพันธมิตรประชาธิปไตยแห่งพม่า (DAB) แต่ทหารพม่าก็ไม่สามารถจะกวาดล้างฐานที่มั่นของทหารกะเหรี่ยง

ซึ่งตั้งอยู่ตามริมแม่น้ำเมยใกล้ชิดชายแดนด้านตะวันตกของประเทศไทยได้ทั้งหมด เพราะรัฐบาลไทยดำเนินนโยบาย "รัฐกันกระทบ" และมีการลักลอบค้าอาวุธสงครามบริเวณชายแดนไทย-พม่าของกลุ่มอิทธิพลและบริษัทเอกชนไทย โดยแลกเปลี่ยนกับทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ไม้สัก แร่ธาตุ และอัญมณี จากรัฐกะเหรี่ยง ประกอบกับรัฐกะเหรี่ยงเป็นที่ตั้งส่วนหนึ่งในเขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจของ 4 ประเทศ คือ ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพพม่า และลาว ด้วยเหตุนี้ การลงทุนทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนไทยในสหภาพพม่า และหรือความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับสหภาพพม่าในปัจจุบันและอนาคตนั้น ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับที่ตั้งรัฐกะเหรี่ยงทั้งสิ้น กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงมีส่วนสำคัญที่จะให้ความร่วมมือหรือขัดขวางด้วยการโจมตี วางกับระเบิดและก่อวินาศกรรม ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ นานานัปการ ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงจึงเป็นปมปัญหาและเป็น "ตัวแปร" สำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า เป็นเครื่องบ่งชี้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าในทศวรรษนี้ได้เป็นอย่างดี

Abstract

The objective of this book is to study the problems of the Karen Nation or the Karen National Union (KNU) under the command of General Bo Mya. This will be a study of the period between 1988-1995 which the State Law and Order Restoration Council (SLORC) government was under the command of General Saw Maung and General Than Swe. This study is using the linkage theory : the reactive process of James N. Rosenau as the framework for analysis.

The study reveals that problems concerning the Karen national and other minorities in the Union of Burma originated from the fact that the SLORC did not allow these various groups to have self-autonomy under the conditions laid down in the Attlee-Aung San Agreement of January 28, 1945. The minority groups then took up arms against the SLORC because there was no other solution. The long civil war in the Union of Burma from 1948-1994 has not yet ended. The minority groups have not been able to force the SLORC to end the war, nor can the SLORC destroy the minority groups completely.

The SLORC outlined a strategy that made the KNU its first and foremost enemy which must be destroyed completely, because the KNU has higher military potential than other minority groups

and it is the centre of the Democratic Alliance of Burma (DAB). The Burmese military is unable to destroy the KNU camps which are situated on the bank of the Moei river near the Thai border, because of the Thai government's "buffer state" policy and the illegal arms trading on the Thai border by influential private Thai companies which have been exchanging some arms with national resources, such as teak, minerals and gems originating from the Karen State. Furthermore, the Karen State is a part of the growth quadrangle which consist of Thailand, the People's Republic of China, the Union of Burma, and Laos. Therefore investments in the Union of Burma by both Thai public and private sectors and/or the co-operation between Thailand and the Union at the present time and in the future are related to the Karen State. The KNU, playing an important role in the co-operation and conflicts for both the Thais and the Burmese, created various problems. This role thus had some bearings over the Thai-Burmese relations because it can be an excellent indicator for the degree of relations between these two countries in this decade.

จีน
ปักกิ่ง
เกาหลีเหนือ
เปียงยาง
ญี่ปุ่น
โซล
เกาหลีใต้
โตเกียว
น. ฮวงโห
น. สาละวิน
น. แยงซีเกียง
เซี่ยงไฮ้
ภูฏาน
อินเดีย
น. ซีเกียง
ไทเป
กวางตุ้ง
ฮ่องกง
ไต้หวัน
มหาสมุทร
แปซิฟิก
พม่า
น. อิระวดี
น. โขง
บังกลาเทศ
ลาว
ฮานอย
เวียงจันท์
ย่างกุ้ง
ไทย
เวียดนาม
ลูซอน
มะนิลา
ฟิลิปปินส์
กรุงเทพ
กัมพูชา
พนมเปญ
มินดาเนา
มหาสมุทร
อินเดีย
บรูไน
ซาบาห์
มาเลเซีย
กัวลาลัมเปอร์
บันดาร์เสรีเบกาวัน
ซาราวัก
สิงคโปร์
บอร์เนียว
สุมาตรา
สุลาเวซี
อิเรียน
จายา
N
ชวา
จาการ์ตา
บาหลี
ติมอร์
ตะวันออก
อินโดนีเซีย
ออสเตรเลีย

จี น
ภูฏาน
น. พรหมบุตร
อินเดีย
บังกลาเทศ
อิมพัล
(มณีปุระ)
ดักกา
จิตตะกอง
ฟาลัม
รัฐ
ชิน
ปูเดา
รัฐคะฉิ่น
มะริดจินา
พะโม
น. อิระวดี
น. ชินดวิน
ชเวโบ
มันพะเลย์
อนเรปุระ
อังวะ
พุกาม
ลาเฉียว
รัฐฉาน
ตองยี
น. สะโลง
น. อิระวดี
ตองอู
โปรม
(แปร)
หงสาวดี
ย่างกุ้ง
อ่าว
เบงกอล
ซันโดเวย์
เยซาชาด
พะสิม
เมาะตะมะ
อ่าวเมาะตะมะ
หมู่เกาะอันดามัน
(อินเดีย)
(พม่า)
พ ม่ า
น. แยงซีเกียง
จี น
ยูนนาน
น. โขง
น. สาละวิน
เชียงรุ้ง
เวียดนาม
ลาว
น. โขง
หลวงพระบาง
เวียงจันท์
แม่สาย
เชียงราย
แม่ฮ่องสอน
เชียงใหม่
ขุนยวม
แม่สะเรียง
สบเมย
รัฐ
คะยา
รัฐ
กะเหรี่ยง
ท่าสองยาง
แม่สอด
พบพระ
อุ้มผาง
ค่านเจดีย์สามองค์
กาญจนบุรี
ไ ท ย
เย
ทวาย
ภาค
ตะ
กรุงเทพ
พระบุรี
มะริด
นาว
ตะนาวศรี
ศรี
ประจวบคีรีขันธ์
อ่าวไทย
ชุมพร
ระนอง

อองซาน (Aung San) บิดาแห่งเอกราชพม่า กับ นายคลีเมนต์ แอตลี (Clement R. Attlee) นายกรัฐมนตรีอังกฤษ
ในการเจรจาเรื่องเอกราชของพม่า ที่ลอนดอน อังกฤษ มกราคม ค.ศ.1947
อองซาน ถูกลอบสังหารพร้อมกับรัฐมนตรีร่วมคณะอีกหลายคนในประเทศพม่าเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม ค.ศ.1947
ก่อนหน้าที่พม่าจะได้รับเอกราชในวันที่ 4 มกราคม ค.ศ.1948

(ภาพจาก Aung San Suu Kyi, **Aung San of Burma**, 1984)

บทที่ 1
บทนำ

สหภาพ***พม่า*** (The Union of Burma)[1] หรือ สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพ***เมียนมาร์*** (Socialist Republic of the Union Myanmar)[2] เป็นประเทศเพื่อนบ้านของไทย มีประวัติศาสตร์อันยาวนานและมีความสัมพันธ์อันใกล้ชิดทางการเมืองและสังคมกับชนชาติไทยกลุ่มต่าง ๆ มาโดยตลอด ในอดีตคนไทยมองพม่าเป็น "ศัตรูตลอดกาล" ในปัจจุบันคนไทยมักจะมองพม่าว่าเป็นประเทศด้อยความเจริญ ล้าหลัง ยากจน ไม่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เต็มไปด้วยปัญหาทางการเมือง โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดจากชนกลุ่มน้อยบริเวณชายแดนไทย-พม่า ซึ่งรัฐบาลทหารพม่าต้องดำเนินนโยบายใช้กำลังทหารปราบปรามกองกำลังติดอาวุธของชนกลุ่มน้อยที่ต่อต้านรัฐบาลกลางตลอดมา นอกจากนี้ ชนชั้นผู้นำที่มีอิทธิพลก็มีเพียงกลุ่มเดียว คือ *"กลุ่มทหาร"* นับตั้งแต่พม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษในปี ค.ศ.1948-1995 (พ.ศ.2491-2538) กลุ่มทหารได้อยู่ในอำนาจการปกครองถึง 33 ปี โดยมีลักษณะ *"เผด็จการ"* ที่อาศัยอุดมการณ์สังคมนิยม

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าในช่วงปี ค.ศ.1988-1995 นั้นเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ชายแดนระหว่างไทยกับพม่า เนื่องจากการ

---

[1] สหภาพพม่า หรือ เมียนมาร์ มีประชากรประมาณ 45,000,000 คน (รวมทั้งชนกลุ่มน้อย) มีกำลังทหารทั้งหมด 286,000 คน (กองทัพบก 265,000 คน กองทัพเรือ 12,000 คน และกองทัพอากาศ 9,000 คน) มีพื้นที่ประมาณ 678,033 ตารางกิโลเมตร

[2] ชนกลุ่มน้อยในสหภาพพม่าไม่นิยมเรียก สหภาพเมียนมาร์ ผู้เขียนใช้คำว่า สหภาพพม่า ในหนังสือเล่มนี้

สู้รบระหว่างทหารพม่ากับกองกำลังติดอาวุธของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ทำให้มีผู้อพยพเข้ามาอาศัยดินแดนไทยเป็นฐานปฏิบัติการก่อการร้ายในสหภาพพม่า เพราะไทยมีพรมแดนติดต่อกับสหภาพพม่าระยะทางประมาณ 2,532 กิโลเมตร เป็นพรมแดนทางบก 1,664 กิโลเมตร ทางลำน้ำ 538 กิโลเมตร และทางทะเลประมาณ 330 กิโลเมตร เริ่มตั้งแต่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และ ระนอง รวม 10 จังหวัด ติดต่อกับอาณาเขตรัฐฉาน (Shan) หรือไทยใหญ่ รัฐคะยา (Kayah) หรือรัฐคะเรนนี (Karenni) และภาคตะนาวศรี (Tanasserim) ของสหภาพพม่าตามลำดับ ภูมิประเทศตามแนวชายแดนส่วนใหญ่เป็นป่าเขาที่ทุรกันดาร ห่างไกลจากการควบคุมดูแลของทางราชการทั้งสองฝ่าย แม่น้ำที่เป็นเส้นกั้นเขตแดนบางตอนบางฤดูแคบและตื้นเขิน ทำให้ง่ายต่อการเดินทางไป-มา ประชาชนตามแนวชายแดนไทย-พม่า สามารถติดต่อกันได้ทั้งทางเดินเท้า ทางรถยนต์ และทางเรือ[3]

ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า ได้แก่ ปัญหาชนกลุ่มน้อย ปัญหาเส้นเขตแดนไทย-พม่า ปัญหาชนกลุ่มน้อยผู้ผลิตยาเสพติด และปัญหาผู้อพยพหรือผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า สาเหตุสืบเนื่องจากรัฐบาลทหารพม่าเน้นนโยบายการใช้กำลังทหารปราบปรามกองกำลังติดอาวุธของชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนไทย-พม่า ทำให้สถานการณ์ชายแดนด้านตะวันตกเกิดความตึงเครียดอยู่เสมอ จนเกือบจะต้องใช้กำลังทหารปะทะกันก็หลายครั้ง ปมปัญหาของอุปสรรคในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าในช่วงปี ค.ศ.1988-1995 นั้น รากเหง้าของปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากรัฐบาลทหารพม่าเอง ที่ไม่ให้สิทธิ์ในการปกครองตนเองและเป็นรัฐอิสระ

---

[3] คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "เรื่อง ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535," หน้า 2.

ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของข้อตกลง *"Attlee-Aung San Agreement, January 28, 1945"* ที่ระบุไว้ว่า "ชนกลุ่มน้อยในพม่ามีสิทธิ์ในการกำหนดใจตนเอง (self-determination) ว่าจะขึ้นกับรัฐบาลสหภาพพม่าหรือไม่ก็ได้"[4] จึงทำให้ชนกลุ่มน้อยในสหภาพพม่า ได้แก่ ฉานว้า (Wa) คะยา กะเหรี่ยง มอญ (Mon) คะฉิ่น (Kachin) ฉิ่น (Chin) อะรากัน (Arakan) หรือยะไข่ ฯลฯ ไม่พอใจและจัดตั้งกองกำลังติดอาวุธขึ้นต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า เพื่อแยกตัวเป็นรัฐอิสระ และเมื่อได้เกิดการทำรัฐประหารโดยพลเอกซอหม่อง (Saw Maung)[5] เมื่อวันที่ 19 กันยายน ค.ศ.1988 (พ.ศ.2531) นักการเมือง นักศึกษาและประชาชนชาวพม่า จึงได้ต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าเพิ่มขึ้นอีก ปัจจุบันมีกลุ่มต่อต้านและกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยรวมทั้งสิ้นประมาณ 66,252 คน พวกนี้ได้เคลื่อนไหวอยู่ตามแนวชายแดนไทย-พม่า

รัฐบาลทหารพม่าดำเนินนโยบายเน้นการใช้กำลังทหารปราบปรามชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในช่วงปี ค.ศ.1951-1992 (พ.ศ.2494-2535) แต่ในกรณีของกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงนั้น ได้มีการจัดตั้ง ***"สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง"***(Karen National Union : KNU) ภายใต้การนำของ*พลเอกโบเมี๊ยะ* (Bo Mya) ผู้มีตำแหน่งเป็นประธานาธิบดี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ตั้งกองบัญชาการทหารสูงสุดที่ค่าย*มาเนอปลอว์* (Manerplaw) ตรงข้ามกิ่งอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในเวลาเดียวกันกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงนี้ ก็ได้เป็นแกนนำของกองกำลัง

---

[4] โจเซฟ ซิลเวอร์สไตน์, "กบฏชนกลุ่มน้อยและวิกฤตการณ์ในพม่า", **ปาจารยสาร** แปลโดย สิทธิพงษ์ กัลยานี 3 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2532) : 46-47.

[5] พลเอกเนวิน (Ne Win) ทำรัฐประหารปกครองพม่าตั้งแต่ปี ค.ศ.1962-1988 แต่ประสบความล้มเหลวในการพัฒนาเศรษฐกิจ จึงสมยอมให้พลเอกซอหม่อง ทำรัฐประหาร แต่พลเอกเนวิน ยังคงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในคณะรัฐบาลทหารพม่าอยู่ต่อไป

ติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในสหภาพพม่าด้วย

สงครามระหว่างชาวกะเหรี่ยงกับทหารพม่าในปี ค.ศ.1951, 1976, 1984, 1986, 1988 และ 1992 นั้น มีรากฐานมาจากแนวความคิดเรื่องชาตินิยมของชาวกะเหรี่ยงที่ต้องการแยกตัวเป็นรัฐอิสระ เพราะชาวกะเหรี่ยงมีศักยภาพทางทหารสูง มีกำลังพลประมาณ 100,000 คน มีประชากรประมาณ 8,600,000 คน (ร้อยละ 20 ของประชากรในสหภาพพม่า) ในอดีตชาวกะเหรี่ยงเคยช่วยเหลืออังกฤษทำสงครามกับพม่า (ค.ศ.1886) ฝ่ายอังกฤษได้ปูนบำเหน็จแก่ชาวกะเหรี่ยงด้วยการให้มีตำแหน่งในกองทัพ ให้เป็นผู้ตรวจตราความสงบเรียบร้อยและผลประโยชน์ของรัฐ เป็นกลุ่มผู้นำทางด้านทหารของสหภาพพม่า อังกฤษสนับสนุนให้ชาวกะเหรี่ยงได้รับการศึกษาในประเทศอังกฤษ และนำศาสนาคริสต์ลัทธิโปรเตสแตนต์ (Protestant) เข้ามาเผยแพร่ในรัฐกะเหรี่ยง[6]

ชาวกะเหรี่ยงกำหนดยุทธศาสตร์ชาติไว้อย่างชัดเจน คือ ต้องการล้มล้างอำนาจรัฐบาลทหารพม่า เพื่อแยกตัวเป็นรัฐอิสระและให้ประชาคมระหว่างประเทศรับรอง (recognition)[7] รัฐกะเหรี่ยงมีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูง เพราะอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ดีบุก วูลแฟรม เหล็ก ถ่านหิน ทองคำ ทองแดง สังกะสี และอัญมณี มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์มาก ได้แก่ ไม้สัก ไม้แดง ไม้ตะเคียน ไม้เต็ง ไม้ประดู่ ไม้ชิงชัน และไม้ยาง ฯลฯ[8]

นโยบายปราบปรามชนกลุ่มน้อยของรัฐบาลทหารพม่าบริเวณชายแดนไทย-พม่านั้น ได้ส่งผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงด้านการป้องกันและความ

---

[6] โจเซฟ ซิลเวอร์สไตน์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 46-47.

[7] The Government of Kawthoolei, **The Karen and their Struggle for Independence**, p. 21-24.

[8] หอการค้าจังหวัดตาก, "สถานการณ์และภาวะการค้าชายแดนระหว่างไทยกับสหภาพเมียนมาร์ สิงหาคม 2537", หน้า 23.

สัมพันธ์ระหว่างสองประเทศตลอดมาหลายทศวรรษ เพราะการสู้รบที่รุนแรงระหว่างทหารพม่ากับกองกำลังติดอาวุธ ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง ชาวฉาน และชาวมอญ ฯลฯ จะมีกระสุนปืนใหญ่ของทหารพม่าตกเข้ามาในเขตไทย ทำให้สถานที่ราชการตลอดจนบ้านเรือนและทรัพย์สินของประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ตามบริเวณชายแดนด้านตะวันตกได้รับความเสียหาย บางครั้งเมื่อมีการรบรุนแรงและติดพัน ทหารพม่าได้ลอบเข้ามาในเขตไทยเพื่อโจมตีโอบล้อมฐานที่มั่นของทหารกะเหรี่ยง เช่น บริเวณบ้านแม่ตะวอ บ้านแม่ต้าน อำเภอท่าสองยาง อำเภอแม่ระมาด อำเภอแม่สอด และอำเภอพบพระ จังหวัดตาก ฯลฯ จนเป็นเหตุให้กองทัพภาคที่ 3 ต้องใช้กำลังทหาร ตำรวจตระเวนชายแดน และทหารพราน ผลักดันทหารพม่าออกไป ทำให้สถานการณ์ชายแดนตึงเครียดอยู่เสมอ รัฐบาลทหารพม่ามีความหวาดระแวงว่าฝ่ายไทยดำเนินนโยบาย *"รัฐกันกระทบ"* สนับสนุนชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงทางด้านอาวุธและเสบียง เพื่อเป็นแนวหน้าปะทะกับทหารพม่า ฝ่ายรัฐบาลทหารพม่าจึงได้ตอบโต้ฝ่ายไทยโดยปิดด่านชักลากไม้บริเวณชายแดนไทย-พม่า รัฐกะเหรี่ยงและรัฐฉาน ปิดด่านชายแดนอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และเกาะสอง ตรงข้ามอำเภอเมือง จังหวัดระนอง และจับกุมเรือประมงไทยในทะเลอันดามัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงอย่างมากด้วย เพราะชาวกะเหรี่ยงส่วนมากมีรายได้จากการค้าบริเวณชายแดนไทย-พม่า และการค้าไม้

นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อไทยที่ต้องรับภาระดูแลชนกลุ่มน้อยที่อพยพหนีภัยสงครามเข้ามาพักพิงในเขตไทย จำนวนประมาณ 250,000-350,000 คน (สถิติปี ค.ศ.1992) ได้แก่ กลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า กลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า และกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ มีการเคลื่อนไหวที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงความสงบเรียบร้อยบริเวณชายแดนไทย-

พม่า เนื่องจากมีการลักลอบค้าอาวุธและสินค้า เก็บภาษีนอกระบบ ก่ออาชญากรรม คุกคามเรือประมงไทย และค้ายาเสพติด ทำให้ไทยต้องถูกประณามจากรัฐบาลทหารพม่าและเสียภาพพจน์ในสายตาของประชาคมระหว่างประเทศ[9]

เนื่องจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของรัฐกะเหรี่ยง เป็นรัฐกันกระทบระหว่างไทยกับพม่า เป็นเขตที่ตั้งส่วนหนึ่งของสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ 4 ประเทศ คือ ไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพพม่า และลาว เป็นที่ตั้งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจระดับอนุภูมิภาค มีความได้เปรียบทางด้านภูมิประเทศที่มีอาณาบริเวณติดต่อกัน มีประโยชน์ต่อความร่วมมือทางด้านการค้า การลงทุน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการแลกเปลี่ยนหรือใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาของแต่ละประเทศ

รัฐกะเหรี่ยงมีความสำคัญต่อนโยบายความมั่นคงด้านตะวันตกของไทยและเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์ของไทยต่อพม่า โดยเฉพาะความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการค้า ซึ่งผลประโยชน์ที่ไทยได้รับจากการมีความสัมพันธ์กับพม่า ได้แก่[10]

1. สัมปทานป่าไม้ รัฐบาลทหารพม่าได้ให้สัมปทานป่าไม้ในเขตชายแดนไทย-พม่า ประมาณ 46 แปลง ให้กับบริษัทเอกชนไทย ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคตะวันออกของสหภาพพม่า ตรงข้ามชายแดนไทยตั้งแต่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงราย เรื่อยมาจนถึงจังหวัดระนอง ป่าไม้จำนวนกว่า 40 แปลงนี้ส่วนใหญ่อยู่ในเขตรัฐฉานตอนใต้ รัฐคะยา รัฐกะเหรี่ยง และรัฐมอญ

---

[9] รุ่งฟ้า, สงครามสร้างชาติกะเหรี่ยง (นครสวรรค์ : สำนักพิมพ์พิมมลาพับลิชชิ่ง, 2530), หน้า 3-8.

[10] พรพิมล ตรีโชติ, "ความสัมพันธ์ไทย-พม่า" การสัมมนาทางวิชาการเรื่อง เอเชียในช่วงปลายศตวรรษ สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 23-25 เมษายน 2539, หน้า 5-6.

2. สัมปทานจับปลา ในเขตทะเลอันดามันอันเป็นเขตน่านน้ำของสหภาพพม่าในปี ค.ศ.1988 โดยรัฐบาลทหารพม่าได้ให้สัมปทานการประมงแก่บริษัทไทยจำนวนมากกว่า 20 บริษัท และเรือประมงทั้งหมดที่เข้าจับปลาในน่านน้ำพม่ามีมากกว่า 400 ลำ

3. การลงทุนของบริษัทไทยในสหภาพพม่า นับตั้งแต่ปี ค.ศ.1988 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน บริษัทไทยได้เข้าไปลงทุนในสหภาพพม่าในหลายกิจการด้วยกัน เช่น

3.1 กิจการโรงแรมและการท่องเที่ยว เช่น บริษัทวิทวัส อินเตอร์ เนชั่นแนล ก่อสร้าง โรงแรม Golden Triangle Paradise บริษัท Central Group ร่วมทุนกับ B.U.T. Holding ก่อสร้างโรงแรมลอยน้ำ Central Floating บริษัท L.S. Group ก่อสร้าง โรงแรม Sofitel และ Novotel เป็นต้น

3.2 อุตสาหกรรมการผลิต เช่น บริษัท Myanmar Rice Engineering ผลิตเครื่องมือทางการเกษตรและเครื่องสีข้าว บริษัท Myanmar VES Joint Venture ผลิตเครื่องประดับ อัญมณี บริษัท Pioneer Venture ผลิตชิ้นไม้ปาร์เกต์

3.3 ธุรกิจการเกษตร เช่น บริษัท General Fisheries เพาะเลี้ยงปลาและกุ้งน้ำจืด บริษัท Myanmar Impex Agro-Livestock Joint Venture เลี้ยงปศุสัตว์และทำประมง

3.4 ธุรกิจเหมืองแร่ เช่น บริษัท Ranong Siam Mining (Myanmar) บริษัทผาแดงอุตสาหกรรม เหมืองแร่

3.5 กิจการโทรคมนาคมสื่อสาร เช่น บริษัทล็อคซ์เล่ย์ บริษัทชินวัตรอินเตอร์เนชั่นแนล บริษัทสามารถอินเตอร์เนชั่นแนล บริษัท UCOM

3.6 ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ โดยการจัดตั้งสำนักงานผู้แทนใน

สหภาพพม่า ได้แก่ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารทหารไทย และธนาคารนครหลวงไทย

3.7 ธุรกิจตัวแทนการค้า เช่น บริษัทล็อคซ์เล่ย์ เมียนมาร์ บริษัท AKS เป็นต้น

ปัจจุบันไทยเป็นนักลงทุนต่างชาติรายใหญ่อันดับที่ 4 ในสหภาพพม่า มีมูลค่าการลงทุนสะสมถึง 420 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในเดือนกันยายน ค.ศ.1996 ในธุรกิจทั้งหมด 28 โครงการ

นอกจากนี้ ที่ตั้งรัฐกะเหรี่ยงยังเกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างไทยกับพม่าในโครงการใหญ่ ๆ ในปัจจุบันและในอนาคต ได้แก่

1. โครงการสร้างสะพานมิตรภาพ เชื่อมโยงกรุงย่างกุ้ง (Rangoon) เมืองเมียวดี (Myawaddy) กับตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม ค.ศ.1994 นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้ลงนามในสัญญาสร้างสะพานมิตรภาพไทย-พม่า ที่เชื่อมต่อแม่น้ำเมย การก่อสร้างสะพานมิตรภาพได้เริ่มโครงการมาตั้งแต่วันที่ 20 ตุลาคม ค.ศ.1994 โดยฝ่ายไทยเป็นฝ่ายสนับสนุนงบประมาณก่อสร้างทั้งหมด จำนวนประมาณ 79.2 ล้านบาท (แบ่งเป็นงบประมาณปี 2537 จำนวน 39.6 ล้านบาท และปี 2538 จำนวน 39.6 ล้านบาท) และฝ่ายไทยยังได้หารือกับผู้แทนของรัฐบาลทหารพม่าในการพัฒนาซ่อมแซมถนนสายเมียวดี-มะละแหม่ง มีความยาวประมาณ 200 กิโลเมตร เพื่อจะเป็นประตูสู่ทะเลอันดามัน และมหาสมุทรอินเดีย โดยสะพานนี้เมื่อแล้วเสร็จ จะสามารถเอื้อประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกันในด้านการท่องเที่ยว ขนส่ง และธุรกิจอื่น ๆ อีกมาก[11]

---

[11] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า กรกฎาคม 2538", หน้า 41-42.

2. โครงการสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ ลุ่มแม่น้ำสาละวินตอนล่าง แม่น้ำเมย และแม่น้ำกก

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) มีโครงการจะสร้างเขื่อนหลายแห่งเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า ขนาด 7,000 เมกกาวัต ใช้เงินทุนกว่า 6,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เป็นโครงการความร่วมมือด้านพลังงานระหว่างไทยกับพม่าที่จะร่วมพัฒนาเพื่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย แม่น้ำสายสำคัญ 3 สายที่อยู่ในโครงการ คือ แม่น้ำสาละวิน แม่น้ำเมย และแม่น้ำกก โดยเฉพาะแม่น้ำสาละวินนั้นมีโครงการจะสร้างเขื่อนถึง 4 เขื่อนด้วยกัน สองเขื่อนแรกอยู่ในสหภาพพม่า อีกสองเขื่อนอยู่ในเขตสาละวินตอนล่าง ซึ่งเป็นแม่น้ำระหว่างไทยกับสหภาพพม่า[12]

3. โครงการสร้างท่อก๊าซธรรมชาติ (gas pipline) จากอ่าวเมาะตะมะผ่านจังหวัดกาญจนบุรี ระยะทางประมาณ 500 กิโลเมตร ขนาดวันละ 250-500 ล้านลูกบาศก์ฟุต โครงการวางท่อก๊าซธรรมชาติ บริษัทโทเทล (TOTEL) ของฝรั่งเศส และบริษัทน้ำมันและก๊าซของสหภาพพม่า ได้กำหนดการที่จะเริ่มการสำรวจและปรับพื้นที่วางท่อก๊าซในวันที่ 12 กันยายน ค.ศ.1995 โดยจะเริ่มจากบริเวณบ้านตะมินซี ซึ่งเป็นจุดที่จะวางท่อก๊าซขึ้นทางบก ถึงชายแดนไทยด้านบ้านอีต่อง ตำบลบิล๊อก ระยะทางประมาณ 65 กิโลเมตร สำหรับฝ่ายไทย ได้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน ค.ศ.1995 ที่ประชุมได้อนุมัติโครงการวางท่อก๊าซจากแหล่งผลิตยานาดาของสหภาพพม่าที่อ่าวเมาะตะมะ บริเวณจุดเชื่อมต่อบริเวณช่องหินกอง บ้านอีต่อง มายังโรงไฟฟ้าราชบุรี ความยาวท่อ 400 กิโลเมตร เส้น

---

[12] พรพิมล ตรีโชติ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 8.

ผ่าศูนย์กลางจะขยายเป็น 40 นิ้ว จากเดิม 36 นิ้ว โดยในเบื้องต้นจะรับก๊าซธรรมชาติได้ 525 ล้านลูกบาศก์ฟุต ใช้เงินลงทุนประมาณ 1.6 หมื่นล้านบาท[13]

โครงการดังกล่าวตั้งอยู่ในพื้นที่เขตอิทธิพลของกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงทั้งสิ้น ถ้ารัฐบาลกอตูเล (Kawthoolei) ภายใต้การนำของพลเอกโบเมี๊ยะ ไม่ยอมให้ความร่วมมือและส่งกองกำลังติดอาวุธเข้าขัดขวางหรือก่อวินาศกรรมแล้ว ผลประโยชน์ที่ไทยได้รับจากความสัมพันธ์กับพม่าหรือความร่วมมือในโครงการใหญ่ ๆ จะต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ นานานัปการ ด้วยเหตุนี้ชาวกะเหรี่ยงหรือกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงจึงเป็น "ตัวแปร" สำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า เป็นเครื่องบ่งชี้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าได้อย่างดีทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ในกรณีที่รัฐบาลไทยมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อรัฐบาลทหารพม่า และค่อนข้างจะวางเฉยต่อกรณีปัญหาภายในของสหภาพพม่า โดยใช้นโยบายความสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์กับพม่า เพื่อผลประโยชน์ในด้านการลงทุน การค้า และความร่วมมือในโครงการใหญ่ ๆ ดังกล่าว กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงจะขัดขวางด้วยการส่งกองกำลังติดอาวุธออกปฏิบัติการโจมตีวางระเบิดบริเวณเส้นทางลำเลียงและเส้นทางชักลากไม้จากเขตพม่าเข้าสู่เขตไทย และจับเรือประมงไทยเรียกค่าคุ้มครองหรือเรียกค่าไถ่ในน่านน้ำสหภาพพม่า ซึ่งส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า แต่ในทางตรงข้าม

---

[13] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า พฤศจิกายน 2538", หน้า 50-51.

ไทยลงนามในสัญญาซื้อก๊าซจากแหล่งยานาดาของสหภาพพม่าระหว่างการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) กับผู้แทนจากสหภาพพม่า และบริษัทร่วมทุนโทเทลจากฝรั่งเศสและยูโนแคลจากสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1995 มีมูลค่าในการซื้อขายประมาณปีละ 10,000 ล้านบาท

ถ้ารัฐบาลไทยหรือกลุ่มนักธุรกิจไทยให้การสนับสนุนชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงทางด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ เสบียงอาหาร และการรักษาพยาบาลทหารกะเหรี่ยงที่บาดเจ็บจากการรบกับทหารพม่า รัฐบาลทหารพม่าจะมีปฏิกิริยาตอบโต้ฝ่ายไทย โดยยกเลิกสัมปทานป่าไม้ การทำเหมืองแร่ การประมง การเกษตรกรรม การท่องเที่ยว และปิดด่านค้าขายชายแดนไทย-พม่า แล้วไปทำสัญญาร่วมลงทุนกับสิงคโปร์ หรือสาธารณรัฐประชาชนจีนแทน รัฐบาลทหารพม่าในปัจจุบันไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสินค้าจากไทย เพราะมีประเทศเพื่อนบ้านที่เสนอตัวให้พม่ามากมาย และรัฐบาลทหารพม่าก็มีวิธีการกดดันฝ่ายไทยได้อยู่เสมอ

เมื่อใดรัฐบาลไทยและกลุ่มนักธุรกิจไทยแสดงท่าทีอย่างชัดเจนว่าไม่ให้การสนับสนุนชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง ควบคุมกวดขันการค้าบริเวณชายแดนไทย-พม่าอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีการเสียภาษีที่ถูกต้อง และปรับปรุงระเบียบการค้าให้มีความเสมอภาคกัน ไม่ลักลอบตัดไม้ และไม่ลักลอบจับปลาในน่านน้ำพม่า รัฐบาลทหารพม่าจะเปิดโอกาสให้ภาครัฐบาลและภาคเอกชนไทยลงทุนในโครงการที่สำคัญและใหญ่ในสหภาพพม่าได้มากขึ้น

ปัจจุบัน รัฐบาลไทยมุ่งเน้นไปที่ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจและการให้การสนับสนุนภาคเอกชนไทยให้เข้าไปลงทุนในสหภาพพม่า จึงจำเป็นที่ต้องวิเคราะห์ปมปัญหาของอุปสรรคในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า โดยเฉพาะปมปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง เพื่อเสนอแนวคิดอันเป็นทางออกของการแก้ไขปัญหาในอนาคต

บทที่ 2
สถานภาพทางการเมืองของชนชาติกะเหรี่ยง

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์

พื้นที่*รัฐกะเหรี่ยง* ซึ่ง "สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง" (Karen National Union : KNU) หรือ*รัฐบาลกอตูเล* ภายใต้การนำของ*พลเอกโบเมี๊ยะ* (ดูประวัติในภาคผนวก) ผู้มีตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีและผู้บัญชาการทหารสูงสุดของรัฐกะเหรี่ยง มีพื้นที่มากกว่าที่รัฐบาลสหภาพพม่าหรือสภาปฏิรูปกฎหมายและระเบียบของรัฐ (State Law and Order Restoration Council : SLORC) กำหนดไว้ คือ มีขนาดพื้นที่มากกว่า 32,039.63 ตารางกิโลเมตร (9,341 ตารางไมล์)[1] โดยรวมพื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำสะโตง (Sittang River) ในภาคพะโค (Pegu) ทั้งหมด พื้นที่บางส่วนของรัฐมอญ ตั้งแต่ภาคเหนือถึงปากแม่น้ำสาละวิน (Salween River) และพื้นที่บางส่วนของรัฐมอญที่ติดต่อกับชายแดนด้านตะวันตกของไทยลงมาทางเมืองทวาย (Tavoy) และ

---

[1] ชาวกะเหรี่ยงอ้างพรมแดนทางด้านวัฒนธรรม-ทางเชื้อชาติ (cultural or ethnic boundary) และพรมแดนประวัติศาสตร์ (historical boundary) ชาวกะเหรี่ยงสืบเชื้อสายมาจากชนชาติโจว (Chou) เมื่อประมาณ 3,000 ปีมาแล้ว เคยมีถิ่นฐานอยู่บริเวณทิเบต ต่อมาได้อพยพลงมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในพม่าตอนเหนือ ชาวกะเหรี่ยงได้เกิดการสู้รบกับชาวไทยใหญ่ในรัฐฉาน แต่สู้ชาวไทยใหญ่ไม่ได้จึงได้อพยพไปตั้งอยู่บริเวณตอนใต้ของพม่า คือ รัฐกะเหรี่ยงในปัจจุบัน ชาวกะเหรี่ยงแบ่งออกเป็น 2 พวกใหญ่ ๆ คือ *กะเหรี่ยงยางขาว*ส่วนใหญ่อยู่ในรัฐกะเหรี่ยงและ *กะเหรี่ยงยางแดง* อยู่ในรัฐคะยาหรือรัฐคะเรนนี มีขนาดพื้นที่ประมาณ 16,532.6 ตารางกิโลเมตร (4,820 ตารางไมล์)

ต่อลงมาทางใต้ทางภาคตะนาวศรีของสหภาพพม่า รัฐกะเหรี่ยงแบ่งการปกครองออกเป็น 7 จังหวัด (หรือเขต) ซึ่งมีที่ตั้งและเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับรัฐคะยาหรือรัฐคะเรนนี ภาคมัณฑะเลย์ (Mandalay) ไปทางตะวันตกจนถึงแม่น้ำสะโตง

ทิศใต้ ติดต่อกับแนวชายแดนไทยบริเวณจังหวัดระนอง และตอนใต้สุดของภาคตะนาวศรีของพม่า

ทิศตะวันออก ติดต่อกับรัฐคะยาและแนวชายแดนไทยบริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดตาก และจังหวัดกาญจนบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับภาคพะโค อ่าวเมาะตะมะ รัฐมอญ และทะเลอันดามัน[2]

ที่ตั้งที่กำหนดตามละติจูด (latitude) และลองจิจูด (longitude) ที่รัฐบาลสหภาพพม่ากำหนดไว้คือ ละติจูดที่ 15 องศา 15 ลิบดาเหนือ ถึง 19 องศา 30 ลิบดาเหนือ และลองจิจูดที่ 96 องศา 15 ลิบดาตะวันออก ถึง 98 องศา 55 ลิบดาตะวันออก[3]

ประชากร

รัฐกะเหรี่ยงมีประชากรประมาณ 8,600,000 คน ร้อยละ 20 ของประชากรในสหภาพพม่า (รวมทั้งชาวกะเหรี่ยงตามแนวชายแดนด้านตะวันตกของไทย)[4] ประชากรชาวกะเหรี่ยงร้อยละ 70 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

---

[2] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก (กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 346), "เอกสารสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 254.

[3] บุญช่วย ศรีสวัสดิ์, **คนไทยในพม่า** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รามินทร์, 2503), หน้า 146-147.

[4] คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "รายงานการศึกษาเฉพาะกรณี เรื่อง ปัญหาชายแดนตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 3.

ชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบริเวณลุ่มน้ำอิระวดีตอนล่าง ดินแดนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำสะโตง (Sittang) ลุ่มน้ำสาละวินตอนล่าง และแถบภูเขาตามแนวชายแดนไทย-พม่า ชนชาติกะเหรี่ยงอาจแบ่งออกได้เป็นกลุ่มย่อยสองกลุ่มหลักคือ *"สะกอ"* (Sgaw) และ *"โป"* (Pwo) กลุ่มสะกอมีจำนวนร้อยละ 60 ของกะเหรี่ยงทั้งหมด และมักจะอาศัยอยู่ทางใต้ของกลุ่มโป นอกจากนั้นยังมีชาวกะเหรี่ยงกลุ่มย่อยที่เป็นกลุ่มเล็ก ๆ อีกหลายกลุ่ม เช่น *พวกคะยา* หรือ *คะเรนนี* (กะเหรี่ยงยางแดง) ฯลฯ ซึ่งอาศัยอยู่ในรัฐคะยาและจังหวัดแม่ฮ่องสอนของไทยในปัจจุบัน และยังมีพวก*ปะโอ* (Pa-o) หรือพวก*ต้องสู้* (มาจากตองอู หมายถึง ผู้อาศัยอยู่บนภูเขาในภาษาพม่า) พวกนี้แม้จะพูดภาษาซึ่งมีความเกี่ยวโยงกับภาษาของพวกโป แต่มีความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรมกับพวกฉานหรือไทยใหญ่มากกว่า

เนื่องจากไม่มีหลักฐานอันเป็นที่น่าพึงพอใจเกี่ยวกับต้นกำเนิดของชาวกะเหรี่ยง ไม่ว่าในวรรณกรรมที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือวรรณกรรมมุขปาฐะก็ตาม ดูเหมือนว่าชาวกะเหรี่ยงได้เดินทางมาถึงดินแดนซึ่งเป็นประเทศไทยและสหภาพพม่าในปัจจุบัน ก่อนหน้าที่ชาวไทย ชาวมอญ และชาวพม่าจะอพยพเข้ามา ร่องรอยการย้ายถิ่นฐานของชาวกะเหรี่ยงจึงถูกลบเลือนไป โดยการอพยพซึ่งเกิดขึ้นในเวลาต่อมา ชาวกะเหรี่ยงทุกกลุ่มจดจำสืบทอดกันมาว่าพวกเขาได้เดินทางข้ามแม่น้ำสายหนึ่ง ซึ่งบางครั้งมีผู้แปลชื่อว่า "แม่น้ำทรายไหล" ก่อนที่จะมาถึงดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภาคพื้นทวีป อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าตลอดเส้นทางการอพยพของชาวกะเหรี่ยงจะถูกกลบไปด้วยทรายก็คงจะไม่ทำให้การสืบค้นความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยงยุ่งยากมากไปกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้อีกได้

เหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้ความรู้ของชาวกะเหรี่ยงเกี่ยวกับอดีตของตนไม่กระจ่างชัดก็คือ ผู้ที่เล่าตำนานของกะเหรี่ยงเองกล่าวถึงเหตุการณ์ใน

หญิงกะเหรี่ยง ค.ศ.1942 (ภาพจาก Gordon S. Seagrave, **Burma Surgeon**, 1943)

อดีตโดยขาดความถี่ถ้วนแม่นยำ คือ ประการแรก ชาวกะเหรี่ยงดูเหมือนจะไม่มีระบบปฏิทินที่นับเวลาเป็นปี ซึ่งทำให้การกำหนดเวลาของเหตุการณ์ในอดีตอย่างเที่ยงตรงเป็นไปไม่ได้ วลีเช่น "กะส่า กะส่า" (Kasa Kasa) ชั่วคนแล้วชั่วคนเล่า ปรากฏอยู่เสมอในนิทานของพวกกะเหรี่ยง ประการที่สอง ชาวกะเหรี่ยงเพิ่งจะเริ่มอาศัยการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเมื่อ ค.ศ.1832 นี้เอง และประการที่สาม ชาวกะเหรี่ยงไม่มีขนบประเพณีการถ่ายทอดโดยคำบอกเล่าที่เชื่อถือได้ และไม่มีนักประวัติศาสตร์ที่เป็นทางการ อย่างเช่นในหมู่ชนเผ่าแอฟริกันในรวันดาและรัฐโยรูบา

ชาวกะเหรี่ยงอาศัยหัวหน้าหมู่บ้าน หรือผู้นำทางศาสนาพื้นเมือง (Hihko) ซึ่งมีภาระหน้าที่รับผิดชอบอื่น ๆ อยู่มากมายแล้ว สภาพเช่นนี้ต่างจากสังคมของชนเผ่าบางเผ่า เช่น พวกเบมบาทางตะวันออกเฉียงเหนือของแซมเบีย กล่าวคือ ชาวกะเหรี่ยงไม่มี "นักประวัติศาสตร์อาชีพ" ซึ่งเก็บรวบรวมความทรงจำของหัวหน้าคนก่อน ๆ หรือยกย่องสถานที่ซึ่งพวกเขาเคยอาศัยอยู่ในอดีต ชาวกะเหรี่ยงไม่เก็บรักษาอัฐิของหัวหน้าเผ่าของตน และหมู่บ้านที่เกี่ยวพันกับหัวหน้าเผ่าคนใดคนหนึ่งที่ชาวกะเหรี่ยงจดจำได้จะเป็นหมู่บ้านก่อนหน้าที่จะย้ายเข้ามาอยู่ในที่ตั้งของหมู่บ้านปัจจุบันเท่านั้น บทเพลงและบทกลอนที่ชาวกะเหรี่ยงท่องจำเกี่ยวกับผู้นำในอดีตที่พวกเขายกย่องสรรเสริญ อย่างเช่นเรื่องของ "ออเมบา" บรรพบุรุษต้นตระกูลชาวกะเหรี่ยง ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เก่าแก่เสียจนกระทั่งไม่สามารถบ่งบอกเวลา หรือข้อมูลประกอบอื่น ๆ ที่แน่นอนได้

ชาวกะเหรี่ยงมองอดีตไม่ต่อเนื่องกัน พวกเขากล่าวถึงอดีตกาลอันไกลโพ้นเมื่อลักษณะสำคัญของชีวิตแบบกะเหรี่ยงเริ่มก่อกำเนิดขึ้น สถานภาพลูกกำพร้า การเสียดินแดนให้กับชาวพม่า และความเกี่ยวดองระหว่างชาวกะเหรี่ยงกับชนกลุ่มน้อยที่มีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกัน จากการติดตาม

ข้อมูลที่ได้จากชาวกะเหรี่ยงเกี่ยวกับต้นกำเนิดของสังคมของพวกเขาปรากฏว่ามีช่องว่างในประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่าของชาวกะเหรี่ยงจนกระทั่งคริสต์ศตวรรษที่ 19[5]

ลักษณะภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ

ลักษณะภูมิประเทศทางตอนเหนือเป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อนเป็นป่าดงดิบ ป่าดิบเขา และป่าเบญจพรรณ (มีไม้สักมากที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) ตอนใต้เป็นสันเขา ทางตะวันออกเป็นป่าไม้สัก มีแม่น้ำสาละวินหรือแม่น้ำคงไหลผ่าน ทางด้านตะวันออกติดพรมแดนด้านตะวันตกของไทย มีแม่น้ำเมยเป็นเส้นกั้นพรมแดน

รัฐกะเหรี่ยงอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ อัญมณี แร่ธาตุ ดีบุก วูลแฟรม เหล็ก ถ่านหิน ทองคำ ทองแดง สังกะสี ฯลฯ ป่าไม้มีอุดมสมบูรณ์มาก ได้แก่ ไม้สัก ไม้แดง ไม้ตะเคียน ไม้เต็ง ไม้ประดู่ ไม้ชิงชัน และไม้ยาง ฯลฯ[6] (ป่าไม้สักในสหภาพพม่ามีพื้นที่ประมาณ 170,000 ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่อยู่ในรัฐกะเหรี่ยง)

---

[5] ราญ ฤนาท, "ศึกษาประวัติศาสตร์กะเหรี่ยงในพม่า", การสัมมนาทางวิชาการมหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ 31 มกราคม - 1 กุมภาพันธ์ 2530, หน้า 3-4. (เอกสารโรเนียว)

[6] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสารสหภาพพม่าชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 267-268. (เอกสารโรเนียว)

รัฐบาลกอตูเล

ชาวกะเหรี่ยงมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองตั้งแต่ ค.ศ.1886 เพราะชาวกะเหรี่ยงเคยช่วยเหลือทหารอังกฤษรบกับพม่า เมื่ออังกฤษเข้าปกครองประเทศพม่าแล้ว ชาวกะเหรี่ยงจึงขอสิทธิ์ในการปกครองตนเอง แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ จนกระทั่งถึงปี ค.ศ.1942 กองทหารญี่ปุ่นบุกเข้ายึดครองประเทศพม่าในสงครามมหาเอเชียบูรพา ทหารกะเหรี่ยงได้ร่วมรบกับกองทหารอังกฤษและทำการต่อต้านกองทหารญี่ปุ่น ด้วยความหวังว่าจะได้รับเอกราชจากการปกครองของอังกฤษภายหลังสงคราม

เมื่อ ค.ศ.1947 พลเอกซอบาอู (Saw Ba U) ผู้นำชาวกะเหรี่ยงซึ่งร่วมอยู่ในคณะรัฐมนตรีพม่าในขณะนั้น ได้รวมกำลังชาวกะเหรี่ยงจัดตั้งกลุ่มกู้ชาติขึ้นเรียกว่า "สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง" โดยมีพลเอกซอบาอูเป็นประธาน นายม่านบาซาน (Mahn Ba Zan) เป็นเลขาธิการ ดำเนินการเพื่อให้รัฐกะเหรี่ยงเป็นอิสระปกครองตนเอง (independent state) เพราะชาวกะเหรี่ยงไม่ต้องการที่จะเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพพม่า[7]

ชาวกะเหรี่ยงได้ประกาศตัวเป็นอิสระและเริ่มใช้กำลังต่อต้านรัฐธรรมนูญสหภาพพม่าฉบับ ค.ศ.1947[8] ตั้งแต่วันที่ 5 มกราคม ค.ศ.1948 เป็นต้นมา พลเอกซอบาอู ผู้นำชาวกะเหรี่ยงได้เสียชีวิตในการสู้รบกับทหารพม่าในเดือนสิงหาคม ค.ศ.1951 ซอว์ ฮันเตอร์ ทาหมวย (Saw Hunter Thamwe) ได้

---

[7] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสารสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 268-269.

[8] "สัญญาปางหลวง ค.ศ.1947" (Panglong Conference 1947) ให้รัฐต่าง ๆ รวมกับสหภาพพม่าไปก่อน หลังจาก 10 ปีแล้ว รัฐใดจะแยกตัวออกจากสหภาพพม่าปกครองตัวเองก็ได้

เป็นผู้นำคนต่อมา นายม่านบาซานเป็นเลขาธิการองค์การป้องกันชาติกะเหรี่ยง เมื่อ ค.ศ.1964 สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงได้แบ่งแยกเป็น 2 กลุ่ม คือ กอตูเลตะวันตก และกอตูเลตะวันออก

ในเดือนมกราคม ค.ศ.1964 พันตรีโบเมี๊ยะ (ยศขณะนั้น) ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานและผู้บัญชาการทหารสูงสุดของกลุ่มกอตูเลตะวันออก และได้รับแต่งตั้งยศเป็น "พลโท"

วันที่ 7 กรกฎาคม ค.ศ.1975 กลุ่มกอตูเลตะวันออกรวมกับกลุ่มกอตูเลตะวันตกภายใต้การนำของพลโทโบเมี๊ยะ และใช้ชื่อ "สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง" ตั้งกองบัญชาการทหารสูงสุดขึ้น ณ ค่ายมาเนอปลอว์ ตรงข้ามกิ่งอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน[9]

ปัจจุบัน สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงยังคงดำเนินการต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าเพื่อแยกตัวเองเป็นอิสระ โดยรัฐบาลกอตูเลมีการจัดองค์กรการปกครองและกำลังทางทหารอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพสูง มีความสามัคคี มีวัฒนธรรมตลอดจนมีขนบธรรมเนียมประเพณีของตนเอง มีอุดมการณ์ในการต่อสู้เพื่อขอแยกตัวเป็นรัฐอิสระจากรัฐบาลทหารพม่า ทำการสู้รบกับกองทหารพม่าอย่างกล้าหาญเป็นเวลายาวนานหลายทศวรรษ กองทหารพม่าก็ยังไม่สามารถที่จะปราบปรามลงได้ จนได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ให้เป็นแกนนำในการรวมตัวของชนกลุ่มน้อยเพื่อที่จะรวมกำลังกันเข้าให้เป็นปึกแผ่นทำการสู้รบกับกองทหารพม่าต่อไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ แยกตัวเป็นรัฐอิสระจากการปกครองของรัฐบาลทหารพม่า (SLORC)

---

[9] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสารสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 269-270.

แผนที่รัฐกะเหรี่ยง

ที่มา : Boucaud Andre and Louis, Burma's Goldon Triangle (Hong Kong : Asia 2000, 1988),p.v.

แผนที่แสดงที่ตั้งมาเนอปลอร์

มาเนอปลอร์ตั้งอยู่ในหุบเขาที่ขนาบด้วยแม่น้ำสองสาย คือ เมย และสาละวิน ค่ายตั้งหันหน้าเข้าหาประเทศไทย ด้านหลังมีแนวเทือกเขาสูงอันสลับซับซ้อนทอดตัวในแนวเหนือ-ใต้ "ขวางกั้น" มาเนอปลอร์กับ SLORC เอาไว้อีกชั้นหนึ่ง

(แผนที่ปรับปรุงจาก นิตยสาร "สารคดี" ฉบับ 111 ปีที่ 10 เดือนพฤษภาคม 2537 หน้า 110.)

ระบบการปกครองของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU)

เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐ (republic) มีประธานาธิบดีเป็นประมุข ตำแหน่งประธานาธิบดีได้จากการเลือกตั้งของผู้บัญชาการกองพลต่าง ๆ ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่หน่วยนั้น ๆ รับผิดชอบอยู่ วาระการเป็นประธานาธิบดี 4 ปี ประธานาธิบดีเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดโดยตำแหน่ง มี "สภาแห่งรัฐ" เป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุด ประกอบด้วย "คณะกรรมการกลาง" ซึ่งทำหน้าที่เลือกตั้ง "คณะรัฐมนตรี" และ "ผู้ว่าการ" ของพื้นที่ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายของสภาแห่งรัฐ โดยมี "รัฐมนตรี" ว่าการส่วนราชการต่าง ๆ เป็นผู้รับผิดชอบ ดังนี้[10]

1. กระทรวงต่างประเทศ มีหน้าที่ติดต่อกับต่างประเทศและชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ

2. กระทรวงกลาโหม มีหน้าที่เกี่ยวกับการต่อสู้ การสงคราม รวมทั้งวางแผน จัดหาอาวุธและยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ

3. กระทรวงการคลังและภาษี มีหน้าที่เกี่ยวกับรายได้และรายจ่าย

4. กระทรวงศึกษาธิการและวัฒนธรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาของประชากร ตลอดจนการร้องขอความช่วยเหลือทางการศึกษาจากต่างประเทศและองค์กรเกี่ยวกับการศึกษาต่าง ๆ

5. กระทรวงเกษตรและป่าไม้ มีหน้าที่วางแผนควบคุมการผลิตอาหารในพื้นที่ที่มีการต่อสู้และพื้นที่ส่วนหลัง

6. กระทรวงคมนาคมและขนส่ง มีหน้าที่เกี่ยวกับการคมนาคมและ

---

[10] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสารสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 254-255.

ขนส่งของรัฐกะเหรี่ยง

7. กระทรวงอุตสาหกรรมและเหมืองแร่ มีหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนและนโยบายในการบริหารการผลิตทรัพยากรธรรมชาติใต้ดิน ได้แก่ แร่ธาตุต่าง ๆ รวมทั้งการหาแหล่งใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิต การจัดหาทุนเพื่อลงทุน และการจำหน่าย

8. กระทรวงสาธารณสุขและประชาสงเคราะห์ มีหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลปกติและโรงพยาบาลสนาม รวมทั้งขอความช่วยเหลือความร่วมมือจากต่างชาติขององค์การสหประชาชาติหรือองค์กรอื่น ๆ

9. กระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับความยุติธรรมของประชาชนในพื้นที่เขตโดยประสานงานกับผู้บัญชาการกองพลต่าง ๆ

10. กระทรวงประมงและสัตว์เลี้ยง

11. กระทรวงมหาดไทย

รัฐบาลกอตูเลในปัจจุบัน (13 สิงหาคม ค.ศ.1994) มีรายชื่อผู้บริหารดังนี้[11]

1. พลเอกโบเมี๊ยะ ประธานาธิบดี
   ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
2. พลโทต่าหม่าละบอ (Tamla Baw) รองประธานาธิบดี
   และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและประชาสงเคราะห์
3. ซอปาตีน (Saw Ba Thin) นายกรัฐมนตรี
   รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและภาษี (สรรพากร)

---

[11] สัมภาษณ์ พลเอกโบเมี๊ยะ ประธานาธิบดี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ณ ค่ายมาเนอปลอว์ รัฐกะเหรี่ยง วันที่ 13 สิงหาคม ค.ศ.1994 นาวาอากาศเอกสมโชค สวัสดิรักษ์ ผู้สัมภาษณ์และบันทึก

และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้า (พาณิชย์)

4. ซอซานลิน (Saw San Lin) ประธานสภาแห่งรัฐ
5. ซอฉ่วยหย่าแฮ (Saw Shwe Ya He)
   รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
6. ซอก่อโซ (Saw Kaw Soe) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร
7. ซอบอยุพอ (Saw Baw Yu Paw)
   รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและศาสนา
8. ซอทู (Saw Htoo) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
   และเหมืองแร่
9. มันสทิล่า (Manh Stila) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการประมง
   และสัตว์เลี้ยง
10. ซออ่องซาน (Saw Aung San) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงป่าไม้
11. ซอทูทูเล (Saw Htoo Htoo Lay)
    รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
12. ซอมาต่า (Saw Marta) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

การแบ่งเขตการปกครอง

รัฐกะเหรี่ยงแบ่งเป็น 7 จังหวัดหรือเขต แต่ละจังหวัดแบ่งเป็นอำเภอ (เมือง) ตำบล และหมู่บ้าน ตามลำดับ มีคณะกรรมการบริหารรับผิดชอบในการบริหารแต่ละระดับ (โปรดดูรายละเอียด การแบ่งเขตการปกครองและคณะกรรมการบริหารจังหวัด ในภาคผนวก ข.)

ความเชื่อ

ชาวกระเหรี่ยง* ส่วนใหญ่ยึดถือประเพณีดั้งเดิม คือ การนับถือผี เชื่อถือการปักกระดูกไก่ บางพวกนักถือศาสนาพุทธ จากบทเพลงของชาวกะเหรี่ยงร้องเป็นตำนานไว้ว่า พระเจ้ายั่วเป็นผู้สร้างโลก สร้างชาวกระเหรี่ยงขึ้นก่อนชาติอื่น ชนชาติอื่น ๆ สร้างภายหลัง ล้วนแต่เป็นน้องชายและน้องสาวของชาวกะเหรี่ยงทั้งสิ้น เมื่อชนชาติอื่นไปหา เขาถือว่าพวกน้อง ๆ ไปเยี่ยม จึงต้องต้อนรับขับสู้เป็นอันดี นอกจากจะนับถือผีและศาสนาอื่น ๆ แล้ว ชาวกะเหรี่ยงยังนับถือบุคคลที่ประพฤติตัวอยู่ในศีล ซึ่งเรียกว่า "ฤาษี" แต่ในปัจจุบันความเจริญได้แพร่เข้าไปถึง ได้หันมานับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ บุคคลระดับผู้นำมีการศึกษาหรือระดับหัวหน้าส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ลัทธิโปรเตสแตนท์[12]

ภาษา

ชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่อาศัยอยู่ทางภาคเหนือ ใช้ภาษากะเหรี่ยง เรียกว่า "สะกอ" (Sgaw) ส่วนทางภาคใต้ใช้ภาษากะเหรี่ยงเรียกว่า "โป" (Pwo)

---

* ชาวกะเหรี่ยงแบ่งออกเป็นสองพวก พวกชาวเขา กับกะเหรี่ยงพื้นที่ราบ ทั้งสองพวกนี้มีภาษา รูปร่าง ลักษณะผิวพรรณต่างกันบ้าง กะเหรี่ยงชาวเขามีความเป็นอยู่อีกแบบหนึ่งกับกะเหรี่ยงพื้นที่ราบ ทั้งสองพวกนี้มีร่างกายแข็งแรง ใบหูหนา อดทนต่อความลำบากในการทำมาหากิน มีวัฒนธรรมและประเพณีของตนเอง คบค้าสมาคมง่ายไม่ถือตัว ชอบสงบและมีความซื่อสัตย์

[12] บุญช่วย ศรีสวัสดิ์, **คนไทยในพม่า** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รามินทร์, 2503), หน้า 154-156.

แต่ภาษาเขียนทั้งสองภาคใช้เหมือนกัน ภาษาพูดเพี้ยนกันบ้าง แต่ก็เข้าใจกันได้ ภาษากลางใช้ภาษาพม่าและภาษาอังกฤษ[13]

อักษรภาษากะเหรี่ยงเริ่มปรากฏขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ.1832 เมื่อมิชชันนารีแบ๊บติสต์ชาวอเมริกันชื่อ โจนาธาน เวด (Jonathan Wade) ได้คิดประดิษฐ์แบบการเขียนภาษากะเหรี่ยงขึ้นโดยใช้ภาษาสะกอเป็นหลัก เวดใช้อักษรพม่าในส่วนที่พึงจะทำได้ และใช้ตัวอักษรใหม่บางตัวในการเขียนให้เข้ากับระดับเสียงและพยัญชนะต้นที่แตกต่างกันออกไปในภาษากะเหรี่ยง มิชชันนารีอีกคนหนึ่งคือ ฟรานซิส เมสัน (Francis Mason) ได้ดัดแปลงระบบดังกล่าวไปใช้กับภาษาโป ภาษาสะกอและภาษาโปเป็นภาษาถิ่นสองภาษาหลักในภาษากะเหรี่ยง ระบบการเขียนภาษาสะกอได้รับการนำไปใช้ในหนังสือพิมพ์ทางศาสนาที่เป็นภาษากะเหรี่ยงหลายฉบับด้วยกัน ในปี ค.ศ.1943 คริสตจักรแบ๊บติสต์ได้เริ่มออกหนังสือพิมพ์มอร์นิ่งสตาร์ (Morning Star) ซึ่งฟรานซิล เมสัน กล่าวว่า "หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับแรกที่พิมพ์ขึ้นทางตะวันออกของแม่น้ำคงคา" หนังสือพิมพ์เหล่านี้มุ่งเสนอสาระเกี่ยวกับคริสต์ศาสนาเป็นหลัก แต่ก็มีการกล่าวถึงเรื่องทางโลกอยู่เป็นครั้งคราว อย่างไรก็ดี แม้แต่คุณค่าของแหล่งข้อมูลประเภทนี้ ก็มิได้มีอย่างเต็มที่ เนื่องจากไม่ปรากฏชุดที่สมบูรณ์ของหนังสือพิมพ์ดังกล่าว โดยฉบับแรกสุดเท่าที่หาได้ในปัจจุบันเป็นฉบับหลังจากปี ค.ศ.1860 ไปแล้ว[14]

---

[13] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสารสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537, หน้า 254-255.

[14] ราญ ฤนาท, เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

นโยบาย

ชาวกะเหรี่ยงได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติไว้อย่างชัดเจนคือ การล้มล้างอำนาจรัฐบาลทหารพม่าเพื่อแยกตัวเป็นรัฐอิสระและให้ประชาคมระหว่างประเทศรับรอง อุดมการณ์ในการสร้างชาติของชาวกะเหรี่ยงสืบทอดเจตนารมณ์มาตั้งแต่สมัยพลเอกซอบาอูจนถึงพลเอกโบเมี๊ยะโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง รัฐบาลกอตูเลเน้นนโยบายสำคัญ 3 ประการ คือ[15]

1. การทหาร
2. การเงินหรือการคลัง
3. การศึกษา

โดยเฉพาะการทหารถือว่าเป็นนโยบายที่สำคัญที่สุด ชาวกะเหรี่ยงทุกคนต้องเป็นทหารทุกเพศทุกวัย ไม่มีปลดเกษียณ คำขวัญประจำชาติชาวกะเหรี่ยงคือ *"จะต้องได้มาซึ่งรัฐกะเหรี่ยงอิสระ ต้องได้มาซึ่งความเสมอภาคและไม่มีสงครามกลางเมือง"* ชาวกะเหรี่ยงยึดมั่นในหลักการ ดังนี้

1. ชาติกะเหรี่ยงจะไม่ยอมแพ้โดยเด็ดขาด
   (For us surrender is out of question)
2. รัฐกะเหรี่ยงจะต้องได้รับการรับรองโดยสมบูรณ์
   (The recognition of the Karen state must be complete)
3. กองทัพกะเหรี่ยงจะต้องจับอาวุธต่อสู้ต่อไป
   (We shall never return our arms)
4. ชนชาติกะเหรี่ยงเป็นผู้กำหนดชะตากรรมทางการเมืองด้วยตนเอง
   (We shall decide our own political destiny)

---

[15] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสารสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 270-271.

ผู้กำหนดนโยบาย (decision-makers) คือ "สภาแห่งรัฐ" ซึ่งมีประธานาธิบดีเป็นประธานโดยตำแหน่ง[16]

กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง

กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง มีกำลังพลประมาณ 90,000-100,000 คน แบ่งเป็น 23 กองพลน้อย จัดกำลังแบบสงครามกองโจร หรือจรยุทธ์ (guerrilla war)[17] (โปรดดูรายละเอียดการแบ่งเขตรับผิดชอบของกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ในภาคผนวก ค.)

การฝึก

หลักสูตรที่ฝึกอบรม กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง* ได้มีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพและขีดความสามารถให้แก่กำลังพลอยู่เสมอ หลักสูตรต่าง ๆ ที่ทำการฝึกอบรม มีดังนี้

การรักษาพยาบาล ใช้ระยะเวลา 6 เดือน

การสื่อสาร ใช้เวลา 4 เดือน

การปรับการยิงเครื่องยิงลูกระเบิด (ค.) ใช้ระยะเวลา 10 สัปดาห์

---

[16] รุ่งฟ้า, เรื่องเดียวกัน, หน้า 54-55. และโปรดดูรายละเอียดใน The Government of Kawthoolei, **The Karens and their Struggle for Independence,** p.24.

[17] สัมภาษณ์ พลเอกโบเมี๊ยะ ณ กองบัญชาการทหารสูงสุด ค่ายมาเนอปลอว์ รัฐกะเหรี่ยง วันที่ 13 สิงหาคม ค.ศ.1994 นาวาอากาศเอกสมโชค สวัสดิรักษ์ ผู้สัมภาษณ์และบันทึก

* ค่ายมาเนอปลอว์ วางกำลังทหารไว้จำนวนหนึ่งแต่ไม่เปิดเผยกำลังพล เป็นที่ตั้งกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ เช่น "แนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ"

การเมืองการทหาร การปฏิบัติทางจิตวิทยา การข่าวกรอง
การต่อต้านข่าวกรอง อบรมวิชาพื้นฐานให้กับทหารใหม่
การก่อวินาศกรรม การปฏิบัติทางทหารของหน่วยขนาดเล็ก
การลาดตระเวน การรบในป่า การรบแบบกองโจร
การรบพิเศษ วิชาทหารราบ วิชาอาวุธศึกษา การดำรงชีพในป่า
การปฏิบัติการทางน้ำ การรบในเมือง การซุ่มยิง
การลอบฆ่า และการรักษาตัวประกัน

ยุทธวิธี

ยุทธวิธีทหารกะเหรี่ยง นิยมนำมาใช้ในการปฏิบัติการทางทหาร ได้แก่ การรบแบบกองโจร การซุ่มโจมตี การเข้าโจมตีโฉบฉวย การก่อวินาศกรรม และการบ่อนทำลาย

การส่งกำลังบำรุง

อาวุธยุทโธปกรณ์ หน่วยระดับกองพันและกองพลดำเนินการจัดหาเอง โดยติดต่อซื้อจากพ่อค้าของเถื่อนชาวไทย อาวุธส่วนใหญ่ลักลอบนำมาจากประเทศลาวและกัมพูชา สภาพอาวุธอยู่ในระดับปานกลาง ราคาแตกต่างกันตามชนิดและสภาพของอาวุธ

ปัจจุบัน ทหารกะเหรี่ยงยังขาดแคลนอาวุธยุทโธปกรณ์อีกมาก เนื่องจากต้องนำไปใช้ในการต่อสู้กับกองทหารพม่า และตั้งแต่ปี ค.ศ.1964 เป็นต้นมา การลักลอบนำอาวุธเข้ายากลำบาก เพราะเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยเข้มงวดกวดขันและทำการปราบปรามพ่อค้าของเถื่อนของไทย[18]

---

[18] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสารสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 264-265.

เสบียงอาหาร ชาวกะเหรี่ยงจัดหาเองภายในพื้นที่ บางครั้งติดต่อซื้อจากพ่อค้าไทยตามแนวชายแดน แล้วลำเลียงโดยรถยนต์บรรทุกไปยังเขตพื้นที่ของกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง[19]

รายได้-รายจ่าย

รายได้ของชาวกะเหรี่ยง บางส่วนเก็บภาษีจากพ่อค้า ซึ่งนำสินค้าผ่านตามเส้นทางในเขตพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยตนระดับกองพลและกองพัน ภาษีที่เก็บได้จะนำไปเป็นค่าใช้จ่ายของหน่วยร้อยละ 60 ส่วนที่เหลือร้อยละ 40 ส่งให้ผู้บัญชาการทหารสูงสุดเก็บรวบรวมไว้เป็นส่วนกลาง เพื่อแจกจ่ายให้หน่วยที่ไม่มีรายได้เป็นของตนเอง เช่น กองพลน้อยที่ 1 กองพลน้อยที่ 2 กองพลน้อยที่ 3 กองพลน้อยที่ 4 และกองพันพิเศษที่ 10 ฯลฯ

ทหารกะเหรี่ยงได้เปิดการค้าขายกับต่างประเทศ โดยเฉพาะกับประเทศญี่ปุ่น และไต้หวัน สินค้าออกที่สำคัญ ได้แก่ ไม่สัก อัญมณี และแร่ธาตุ ซึ่งทำให้ทหารกะเหรี่ยงมีรายได้อีกส่วนหนึ่ง

การเก็บภาษีจากราษฎร ตำบลไทยสิงขร อำเภอตะนาวศรี อำเภอมะริด กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงเรียกเก็บภาษีเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- ภาษีประจำปี เก็บห้วงเดือนมกราคมของทุกปี โดยแต่ละครอบครัวจะต้องเสียภาษีข้าว 4 ถังต่อปี กับเงินสด 75 บาทต่อปี (เทียบค่าเงินบาทของไทย)
- ภาษีประจำงวด เก็บ 2-3 เดือนต่อครั้ง จะเรียกเก็บเป็น

---

[19] ตลอดแนวชายแดนแม่น้ำเมยเป็นเขตรับ-ส่งเสบียงจากพ่อค้าไทย ชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยตามแนวชายแดนด้านตะวันตกของไทยได้ตัดไม้ทำลายป่าในเขตไทย เพื่อเพาะปลูกข้าวและพืชผลอื่น ๆ เป็นเสบียง (ผู้เขียนเคยเดินทางเข้า-ออกในเขตพื้นที่รับผิดชอบของรัฐกะเหรี่ยงมากกว่า 20 ครั้ง)

หลังคาเรือน เป็นสิ่งของหรือเสบียงอาหาร จำนวนไม่แน่นอน

- ภาษีจากผลผลิตอื่น ๆ เช่น หมวก ไม้จันทน์ ไม้ซุง โค และกระบือ ฯลฯ

โดยเฉลี่ยภาษีทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว เก็บได้ปีละประมาณ 150,000 บาท[20]

รายได้หลักกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ได้แก่

1. รายได้จากเหมืองแร่ดีบุกและวูลแฟรม
   ประมาณปีละ 40,000,000 บาท
2. รายได้จากภาษีที่ดินและการทำไม้
   ประมาณปีละ 30,000,000 บาท
3. รายได้จากภาษีศุลกากรสินค้าผ่านแดน
   ประมาณปีละ 90,000,000 บาท
   รวมรายได้เฉลี่ยประมาณปีละ 160,000,000 บาท[21]

รายจ่าย งบประมาณรายจ่ายของกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ประมาณปีละ 200,000,000 บาท สำหรับงบประมาณค่าใช้จ่ายที่ขาดอยู่นั้น จะตกประมาณปีละ 16,000,000 ถึง 32,000,000 บาท มวลชนชาวกะเหรี่ยงเป็นผู้อาสาเข้ามารับภาระอันนี้ทุกปีไป โดยมีองค์กรย่อยเป็นผู้ดำเนินการเรี่ยไรในเขตของตนเอง จากนั้นก็ส่งขึ้นมาที่องค์กรใหญ่ประจำเขต ซึ่งมีอยู่

---

[20] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสารสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 267.

[21] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง การปฏิวัติของกะเหรี่ยงอิสระและชนกลุ่มน้อยในพม่า 2525", หน้า 59.

4 แห่ง[22]

การจัดสรรงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณของกองกำลังปฏิวัติกะเหรี่ยงอิสระมิได้กำหนดจำนวนแน่นอนว่ากระทรวงใดควรจะได้งบประมาณปีละเท่าไร แต่ขึ้นอยู่กับการพิจารณาว่าฝ่ายใดหน่วยงานใดมีความจำเป็นจะต้องใช้จ่ายอะไรบ้าง ก็เสนอโครงการขอใช้งบประมาณขึ้นมาเพื่อขออนุมัติ เมื่อ "สภาแห่งรัฐ" เห็นชอบก็เบิกจ่ายเงินกันไปตามกรณี

ในกรณีดังกล่าว มักจะเกิดความล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ จึงได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่าในปีต่อ ๆ ไป (ตั้งแต่ปี ค.ศ.1981 เป็นต้นไป) กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงและ/หรือกองทัพปฏิวัติกะเหรี่ยงอิสระจะดำเนินการจัดสรรงบประมาณจำนวนแน่นอนให้แต่ละกระทรวงรับผิดชอบดำเนินการเองต่อไป

เงินเดือนและสวัสดิการของทหารกะเหรี่ยงในกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ทหารกะเหรี่ยงในกองทัพไม่มีเงินเดือนประจำ แต่ทางกองทัพจะสนับสนุนในเรื่องข้าวปลาอาหารหลักให้ครบถ้วน รวมทั้งเกลือ และข้าวของที่จำเป็นประจำวันอื่น ๆ แต่หากผู้หนึ่งผู้ใดมีความจำเป็นจะต้องใช้เงินก็ให้ทำเรื่องเสนอขึ้นมาตามลำดับได้เป็นรายบุคคล

ปีหนึ่ง ๆ ทางกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงจะบำรุงขวัญแก่ทหารกะเหรี่ยงโดยจ่ายเงินให้ 3 งวด คือ ในวันคริสต์มาส (25 ธันวาคม) วันปีใหม่ (1 มกราคม) และวันชาติ (11 กุมภาพันธ์) แต่เดิมนั้นจ่ายให้คนละประมาณ 50 บาทต่อครั้ง เมื่อสถานภาพทางเศรษฐกิจรัฐกะเหรี่ยงดีขึ้น ตั้งแต่ปี ค.ศ.1982 เป็นต้นมา จึงจ่ายให้คนละประมาณ 100 บาทอย่างสม่ำเสมอตลอดมาทุกปี[23]

---

[22] องค์กรใหญ่ซึ่งเป็นฐานสนับสนุนกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ได้แก่ องค์กรสตรี องค์กรเยาวชนกะเหรี่ยง องค์การชนกะเหรี่ยงผู้ใช้แรงงาน และองค์กรสมาคมครู

[23] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง การปฏิวัติของกะเหรี่ยงอิสระและชนกลุ่มน้อยในพม่า 2525", หน้า 59. (รายได้ส่วนที่ขาดไปไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายชาวกะเหรี่ยงหาชดเชยได้จากการค้านอกระบบ หรือตลาดมืด)

ประสิทธิภาพการรบ

จุดแข็ง ทหารกะเหรี่ยงมีขวัญและกำลังใจสูง มีความสามารถในการสร้างและพัฒนาอาวุธเพื่อใช้ในการสู้รบ มีความชำนาญภูมิประเทศและในการรบแบบกองโจร มีกำลังพลและประชากรมาก (8,600,000 คน ร้อยละ 20 ของประชากรในสหภาพพม่า) มีความสามารถในการระดมพลค่อนข้างสูงมาก มีศักยภาพทางทหารเหนือกว่าชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ มีการจัดระเบียบการปกครองและการทหารอย่างมีแบบแผน มีอุดมการณ์ในการสู้รบ จนทำให้เป็นที่เชื่อถือของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ตลอดจนองค์กรต่างประเทศ

จุดอ่อน การดำรงชีพยังอยู่ในชั้นล้าหลัง กำลังพลมีการศึกษาต่ำ การรักษาพยาบาลยังไม่ทันสมัยเท่าที่ควร เส้นทางคมนาคมไม่สะดวก ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดีเมื่อเทียบจำนวนกำลังพลและความจำเป็นเพื่อใช้ในการสู้รบ ขาดแคลนอาวุธยุทโธปกรณ์ เนื่องจากต้องทำการสู้รบกับกองทหารพม่าอยู่ตลอดเวลา[24]

การศึกษา

การศึกษาเป็นปัญหาใหญ่เรื่องหนึ่งของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง นับตั้งแต่ชาวกะเหรี่ยงเริ่มการปฏิวัติเพื่อเป็นรัฐอิสระในปี ค.ศ.1948* เป็นต้นมา

[24] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสารสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2527", หน้า 268.

* ธงชาติของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง เมื่อชนชาติกะเหรี่ยงถือว่า "รัฐกะเหรี่ยง" คือชาติของกะเหรี่ยง

ลักษณะ เป็นแถบสี 3 แถบ คือ แดง ขาว น้ำเงิน และมีกลอง 1 ลูกอยู่ท่ามกลางแสงอาทิตย์

ความมุ่งหมาย 1. สีแดง หมายถึง ความกล้าหาญ 2. สีน้ำเงิน หมายถึง สันติภาพ 3. สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ 4. ดวงอาทิตย์ หมายถึง การต่อสู้เพื่อเอกราช 5. แสงอาทิตย์มี 9 สาย หมายถึง ประชาชนชาวกะเหรี่ยงที่มาจากเมืองต่าง ๆ 9 เมือง คือ อิระวดี ตายะวดี ฮันดาวดี กันทรวดี เมียวดี ดอยวดี ซียะวดี ตันยะวดี และมอระวดี

รัฐกะเหรี่ยงได้เริ่มจัดให้มีการศึกษามาตั้งแต่เริ่มต้น โดยเปิดการศึกษาเฉพาะชั้นอนุบาลศึกษาและชั้นประถมศึกษา ต่อมากองกำลังปฏิวัติได้จัดหาครูมาเพิ่มเติมเพื่อรับผิดชอบทางการศึกษา และเปิดขยายชั้นเรียนให้สูงขึ้นจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยอาศัยหลักสูตรเก่า ๆ ที่ชาวอังกฤษได้วางพื้นฐานการศึกษาไว้ให้ ตั้งแต่สมัยที่ประเทศพม่ายังเป็นอาณานิคมของอังกฤษ ต่อมาในปี ค.ศ.1965 ได้มีการขยายการศึกษาถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และได้จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาสูงชื่อ พี.พี. เอ็นม่า (P.P. Enma) ซึ่งเป็นสุภาพสตรีชาวอังกฤษได้มาดำเนินการวางรากฐานการศึกษาให้แก่ชาวกะเหรี่ยง และได้พัฒนาเจริญก้าวหน้าขึ้นโดยลำดับ

การศึกษาของชาวกะเหรี่ยงแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรการศึกษาในระดับมัธยมศึกษานั้น นักเรียนชายชาวกะเหรี่ยงต้องศึกษาวิชาภาคบังคับว่าด้วยการทหาร ต้องทำการฝึกวิชาทหารราบทุกคนไม่มียกเว้น เริ่มตั้งแต่อายุ 13 ปี ผู้ที่จะสำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพทหารนั้นจะต้องฝึกหนักมาก จนเมื่ออายุครบ 16 ปีบริบูรณ์แล้ว จึงจะได้รับอนุญาตให้ติดตามกองทหารออกไปปฏิบัติหน้าที่ในสนามรบได้บ้างเป็นบางครั้ง ทั้งนี้เพื่อจะได้มีประสบการณ์และรู้จักตัดสินใจ วิชาที่ฝึกศึกษา ได้แก่ การพยาบาลฉุกเฉิน การยังชีพในป่า การลาดตระเวนสอดแนม และยุทธวิธีต่าง ๆ

รัฐกะเหรี่ยงมีโรงเรียนอยู่ 4 แห่ง ในเขตอิทธิพลของกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง นักเรียนชาวกะเหรี่ยงจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาคนละไม่เกิน 900 บาทต่อปี โดยไม่รวมค่าวัสดุอุปกรณ์การศึกษาอื่น ๆ ด้วย

ชาวกะเหรี่ยงที่มีผลการศึกษาดี และมีแนวโน้มว่าสามารถที่จะศึกษาในระดับสูงขึ้นได้ จะได้รับทุนการศึกษาจากรัฐบาลกอตูเล แต่จะต้องซ่อนพรางตัวเข้าไปรับการศึกษาในมหาวิทยาลัยย่างกุ้งและในประเทศเพื่อนบ้าน

เช่น ประเทศไทย เป็นต้น[25]

ปัจจุบัน กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง* ส่งเสริมการศึกษาให้กับชาวกะเหรี่ยงอย่างกว้างขวาง ด้วยการสร้างโรงเรียนขึ้นในชุมชน เปิดสอนภาษากะเหรี่ยง "สะกอ" และ "โป" ภาษาพม่า ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย เนื่องจากพลเอกโบเมี๊ยะ ได้เล็งเห็นว่าประเทศไทยมีความสำคัญอันดับแรกต่อกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงในอนาคต[26] เพราะชาวกะเหรี่ยงต้องพึ่งพิงนักธุรกิจไทยในด้านเศรษฐกิจการค้าและการลักลอบค้าอาวุธสงคราม จนเป็นสาเหตุให้รัฐบาลทหารพม่าดำเนินนโยบายตอบโต้รัฐบาลไทย โดยการปิดด่านการค้าชายแดนไทย-พม่า ปิดด่านซักลากไม้ ยกเลิกสัมปทานป่าไม้ สัมปทานเหมืองแร่ และสัมปทานการประมงในน่านน้ำสหภาพพม่า ซึ่งส่งผลกระทบในด้านเศรษฐกิจการค้าทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนไทยอย่างมาก[27]

รัฐบาลกอตูเลจะเน้นคำขวัญเกี่ยวกับการศึกษาว่า

1. การศึกษาคือแสงสว่างของชีวิต

---

[25] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง การปฏิวัติของกะเหรี่ยงอิสระและชนกลุ่มน้อยในพม่า 2525", หน้า 60.

* วันสำคัญต่าง ๆ ของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ถือเป็นวันหยุดราชการคือ 31 มกราคม วันปฏิวัติ 11 กุมภาพันธ์ วันชาติของรัฐกะเหรี่ยง 14 มิถุนายน วันรัฐกะเหรี่ยง 16 กรกฎาคม 1947 Karen National Defense Organization 12 สิงหาคม วันเสียสละ 25 ธันวาคม วันคริสต์มาส ชาวกะเหรี่ยงถือว่า "พลเอกซอบาอู" ประธานาธิบดีคนแรกของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง เป็นผู้ก่อตั้งประเทศ

[26] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสารสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 271.

[27] กรมข่าวทหารอากาศ กองบัญชาการกองทัพอากาศ, "ประมวณสถานการณ์ข่าวกรองทหารอากาศ ภัยคุกคามต่อประเทศไทย สิงหาคม 2536 - กรกฎาคม 2542", หน้า 28.

2. ต้องยกระดับมาตรฐานการศึกษา
3. ต้องเคารพผู้นำสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง
4. ต้องอนุรักษ์ไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ[28]

คุณสมบัติของความเป็นรัฐ

รัฐกะเหรี่ยงเป็นรัฐที่ขึ้นอยู่กับรัฐอื่น (dependent state) คือ สหภาพพม่าหรือเมียนมาร์ จึงถูกจำกัดในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ ถ้าพิจารณาจากสิ่งภายนอกจะมองว่า เพราะลักษณะเขตแดนที่ตั้งรัฐกะเหรี่ยงนั้นเป็นรัฐกันกระทบระหว่างไทยกับพม่า ภูมิประเทศเป็นป่าเขาลำเนาไพร จึงเอื้ออำนวยต่อการตั้งฐานที่มั่นของกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย โดยเฉพาะชาวกะเหรี่ยง เนื่องจากที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากศูนย์กลางอำนาจรัฐบาลทหารพม่าและรัฐบาลไทย และยิ่งเป็นเทือกเขาสูงป่าดงดิบด้วยแล้ว ก็ยากที่จะเข้าไปถึงฐานที่มั่นของกองทหารกะเหรี่ยงหรือกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ฐานที่มั่นของชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่จะหันหน้าให้แม่น้ำเมย* โดยมีเทือกเขาสูงโอบล้อมอยู่เบื้องหลัง การที่กองทหารพม่าจะเข้าตีค่ายมาเนอปลอว์และค่ายอื่น ๆ ของชาวกะเหรี่ยงนั้น ยากที่จะหลีกเลี่ยงการกระทบกระเทือนต่อเขตแดนด้านตะวันตกของไทย เพราะชายแดนอยู่ติดกัน บางค่ายของชาวกะเหรี่ยงนั้นอยู่ในชัยภูมิที่เหมาะสมมาก เช่น ค่ายเยจ่อ (Ye Gyaw)

---

[28] รุ่งฟ้า, สงครามสร้างชาติกะเหรี่ยง (นครสวรรค์ : สำนักพิมพ์พิมมลา พับลิชชิ่ง, 2530), หน้า 92-94.

* แม่น้ำเมย เป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างไทยกับพม่า เป็นพื้นที่เขตยึดครองของชาวกะเหรี่ยง เป็นแม่น้ำที่มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาถนนธงชัย ไหลขึ้นทิศเหนือไปบรรจบกับแม่น้ำสาละวินที่สบเมย

ตรงข้ามกับอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก การจะเข้าโจมตีค่ายนี้จำเป็นต้องข้ามเข้ามาในพื้นที่ของประเทศไทย ซึ่งมีกองตำรวจตระเวนชายแดนและกองทหารพรานรักษาพื้นที่อยู่[29]

เนื่องจากปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยต่อการตั้งฐานที่มั่นของชนกลุ่มน้อยโดยเฉพาะชาวกะเหรี่ยง จึงเป็นโอกาสให้ชาวกะเหรี่ยงประกอบกิจกรรมทางการเมือง ทางทหาร และทางเศรษฐกิจ โดยชาวกะเหรี่ยงทำการค้าอัญมณี แร่ธาตุ และไม้สัก แลกกับอาวุธยุทโธปกรณ์จากกลุ่มพ่อค้าของเถื่อนในเขตประเทศไทย

เนื่องจากรัฐกะเหรี่ยงนั้นอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่กลายเป็นสิ่งหายากในปัจจุบัน ได้แก่ อัญมณี แร่ธาตุ และไม้สัก ฯลฯ และจากการเข้าถึง (accessibility) ต้องผ่านทางด้านอำเภอแม่สอด อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ปัจจุบันนโยบายต่างประเทศให้ความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจมากขึ้น และการบริหารจัดการทรัพยากรไม่อาจจะแยกขาดออกจากกันได้ จึงทำให้พื้นที่เขตยึดครองของรัฐบาลกอตูเล ภายใต้การนำของพลเอกโบเมี๊ยะ กลายเป็นขุมทองทางเศรษฐกิจที่ทั้งชาวกะเหรี่ยง ชาวพม่า และชาวไทย ให้ความสำคัญเพื่อจะแย่งชิงกันเป็นผู้ครอบครอง

ในเมื่อรัฐกะเหรี่ยงหรือรัฐบาลกอตูเลไม่ปลอดภัยจากการคุกคามของกองทหารพม่า ทำให้รัฐกะเหรี่ยงต้องเสริมสร้างศักยภาพทางทหารโดยการนำเอาทรัพยากรที่หาได้ยากดังกล่าว เป็นปัจจัยสำคัญในการแลกเปลี่ยนกับอาวุธและยุทธปัจจัยอื่น ๆ จากกลุ่มพ่อค้าของเถื่อนบริเวณชายแดนด้านตะวันตก

---

[29] ชุดควบคุมที่ 34 และกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 346 อำเภอแม่สอด กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 344 (กม.87-88) และกองร้อยทหารพรานที่ 3504 (กม.80-81) อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

ของไทย ด้วยเหตุนี้การค้าในระบบและการค้านอกระบบ (ตลาดมืด)* จึงเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะกลุ่มนักธุรกิจใหญ่ชาวไทยจะเป็นผู้มีอำนาจและมีอิทธิพล จึงอยู่เบื้องหลังรัฐบาลกอตูเล ขณะเดียวกันรัฐบาลไทยกับรัฐบาลทหารพม่ามีความสัมพันธ์ทางด้านการทูตและยอมรับรองความเป็นรัฐ แต่ความเป็นรัฐในทัศนะของรัฐบาลไทย คือ รัฐกะเหรี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพพม่าเท่านั้น[30]

ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับ "การรับรองรัฐ" ในทางปฏิบัติเงื่อนไขที่รัฐต่าง ๆ ใช้ในการพิจารณาเพื่อให้การรับรองรัฐก็คือ คุณสมบัติของความเป็นรัฐนั่นเอง ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วมี 3 ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง ชุมชนนั้นต้องมีดินแดน แต่ในทางปฏิบัติไม่จำเป็นต้องมีอาณาเขตแน่นอนเด็ดขาด เพราะจนถึงขณะนี้ก็คงมีหลายรัฐที่มีข้อพิพาทเรื่องดินแดนกับรัฐใกล้เคียง

ประการที่สอง ชุมชนนั้นต้องมีประชากร

ประการที่สาม ชุมชนนั้นต้องมีรัฐบาลที่สามารถจะควบคุมดูแลพื้นที่ทั้งหมดอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถดำเนินการในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับรัฐอื่น ๆ[31]

ชาวกะเหรี่ยงได้เรียกร้องสิทธิ์ในการปกครองตนเองตั้งแต่ปี ค.ศ.1943 รัฐบาลอังกฤษได้ประกาศลงในสมุดปกขาวเมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1945 ให้

---

* อัตราแลกเปลี่ยนเงินจั๊ด (Kyat) บ้านแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก กับเมืองเมียวดี ตรงข้ามอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ในช่วงปี พ.ศ.2533-2534 1 บาท เท่ากับ 2 จั๊ด 20 บาท เท่ากับ 30 จั๊ด

[30] บ้านเมือง 28 (เมษายน 2536) : 13.

[31] สมพงศ์ ชูมาก, **กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง** (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530), หน้า 123-124.

ชนกลุ่มน้อยทุกรัฐอยู่ภายใต้อารักขาของอังกฤษ จนกว่าพวกเขาจะแสดงความต้องการที่จะไปรวมกับสหภาพพม่า หรือแยกตัวออกไปเป็นรัฐอิสระ[32] รัฐบาลอังกฤษสนับสนุนหลักการกำหนดใจตนเองเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยว่าจะขึ้นกับรัฐบาลสหภาพพม่าหรือไม่ก็ได้ ชาวกะเหรี่ยงได้ประกาศตัวเป็นอิสระ และเริ่มใช้กำลังต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าตั้งแต่วันที่ 5 มกราคม ค.ศ.1948 เป็นต้นมา ใน ค.ศ.1975 ได้จัดตั้ง "สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง" ขึ้น ตั้งกองบัญชาการทหารสูงสุด ณ ค่ายมาเนอปลอว์ และจัดตั้งรัฐบาลกอตูเลขึ้นมาเพื่อปกครองดูแลชาวกะเหรี่ยง มีพลเอกโบเมี๊ยะเป็นผู้นำ ชาวกะเหรี่ยงได้ดำเนินการภายในเพื่อดำรงศักยภาพและสถานภาพของตนเอง ด้วยความมั่นใจในขีดความสามารถของกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง และกำหนดยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างชัดเจน คือ "การล้มล้างอำนาจรัฐบาลทหารพม่าเพื่อแยกตัวเป็นรัฐอิสระ และให้ประชาคมระหว่างประเทศรับรอง"[33]

---

[32] โจเซฟ ซิลเวอร์สไตน์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 46-47.

[33] The Government of Kawthoolei, **The Karens and their Struggle for Independence,** p.23-24.

บทที่ 3
นโยบายของรัฐบาลทหารพม่า ต่อชนกลุ่มน้อยชนชาติกะเหรี่ยง

หลังจากประเทศพม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษในปี ค.ศ.1948 แล้ว* บรรดาชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในสหภาพพม่าได้เรียกร้องและทวงสิทธิ์ในการปกครองตนเอง โดยเฉพาะชาวกะเหรี่ยงนั้นไม่ต้องการที่จะเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพพม่า และปฏิเสธการแบ่งเขตรัฐกะเหรี่ยงตามสภาพภูมิศาสตร์ของรัฐบาลกลาง เนื่องจากการแบ่งเขตนั้นมิได้รวมเอาชาวกะเหรี่ยงทั้งหมดเข้าด้วยกัน ซึ่งทำให้ชาวกะเหรี่ยงไม่สามารถพึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันชาวกะเหรี่ยงก็เกรงว่าจะถูกโจมตีจากฝ่ายพม่า จึงได้จัดตั้งกองกำลังป้องกันตนเองขึ้นภายใต้ชื่อ *"องค์กรพิทักษ์แห่งชาติกะเหรี่ยง"* (Karen National Defence Organization : KNDO) ในขณะเดียวกันกับที่พรรคคอมมิวนิสต์พม่าก็ได้จัดเตรียมกองกำลังเพื่อปฏิวัติ[1]

ในเดือนมีนาคม ค.ศ.1948 หลังจากที่พม่าประกาศเอกราชได้ไม่ถึง 3 เดือน พรรคคอมมิวนิสต์พม่าก็ได้เปิดฉากก่อการจลาจลขึ้น เริ่มต้นด้วยการเข้า

---

* ในเดือนมกราคม ค.ศ.1947 คณะของพลเอกอองซาน ได้รับคำเชิญให้ไปเยือนประเทศอังกฤษ เพื่อตกลงกับรัฐบาลอังกฤษในการหาลู่ทางไปสู่การคืนเอกราชให้แก่พม่า แต่อังกฤษได้ตั้งเงื่อนไขไว้คือ "ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ มีสิทธิ์ในการตัดสินใจกับอนาคตของตนเองว่าจะขึ้นกับรัฐบาลสหภาพพม่าหรือไม่ก็ได้" และจากการประชุมที่เมืองปางหลวง (Panglong) ในรัฐฉานนั้น พลเอกอองซานได้ให้คำมั่นสัญญาว่าทุกกลุ่มเชื้อชาติสามารถที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลชั่วคราวที่มีเขาเป็นผู้นำอย่างเป็นอิสระและยุติธรรม

[1] โจเซฟ วิลเวอร์สไตน์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 47-48.

โจมตีหน่วยทหารอันเป็นกำลังของพรรคสันนิบาตประชาชนต่อต้านฟาสซิสต์ (Anti-Fascist People's Freedom League : AFPFL) ที่มีชื่อว่า "องค์การอาสาสมัครประชาชน" (People's Volunteer Organization) และภายในปลายปี ค.ศ.1948 นั้น ชาวกะเหรี่ยงก็เริ่มปฏิบัติการ ตามด้วยชาวมอญ จากนั้นก็เป็นชาวอะรากัน (ยะไข่) และชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่ในรัฐอะรากัน ตามที่ได้คาดการณ์ไว้ว่าจะต้องเกิดการจลาจลขึ้นอย่างแน่นอน นายอูนุ (U Nu) ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีสหภาพพม่าในเวลานั้น ได้สั่งให้พลเอกเนวิน จัดตั้ง "กองกำลังอาสาสมัคร" ขึ้นเรียกว่า "Sitwundans" เพื่อรับสถานการณ์ดังกล่าว[2]

ในเวลานั้นกองทัพพม่ายังไม่เข้มแข็ง เนื่องจากยังไม่พร้อมในการจัดเตรียมกองกำลัง ดังนั้นจึงต้องมีการจัดกำลังกันใหม่ ประการแรก กองทัพภาคที่ 1 กองทัพภาคที่ 2 และกองทัพภาคที่ 3 ที่เป็นชาวกะเหรี่ยงทั้งหมดถูกจัดขึ้นเป็นกองกำลังเพื่อต่อต้านกำลังกะเหรี่ยงอิสระ[3] กองทัพภาคที่ 1 กองทัพภาคที่ 3 และกองกำลังที่เป็นพม่าทั้งหมดถูกจัดขึ้นเพื่อต่อต้านกำลังของฝ่ายคอมมิวนิสต์ พลเอกเนวิน ได้มีบัญชาให้พลโทยาโด (Ya Do) ซึ่งเป็นชาวพม่าแท้ จัดตั้งกองกำลังใหม่ทั้งหมด โดยแต่ละกองกำลังให้จัดตั้งภายใต้หลักการและพื้นฐานทางเชื้อชาติของแต่ละกลุ่ม เพื่อป้องกันการแตกแยกภายในกองทัพ กองทัพที่จัดตั้งขึ้นใหม่นี้อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของพลเอกเนวินโดยตรง และต่อมาได้กลายมาเป็นเครื่องมือของพลเอกเนวินในการปราบปรามฝ่ายต่อต้าน จนกระทั่งสามารถขับไล่ฝ่ายต่อต้านออกจากบริเวณหุบเขาอิระวดีในเวลาต่อมา[4]

---

[2] โจเซฟ ซิลเวอร์สไตน์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 48.

[3] พรรค AFPFL ได้เลือกประธานาธิบดีคนแรกที่เป็นคนมาจากรัฐฉาน และให้ชาวกะเหรี่ยงเป็นผู้นำทางด้านการทหาร

[4] โจเซฟ ซิลเวอร์สไตน์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 48.

เมื่อต้นปี ค.ศ.1949 ก่อนที่ชาวกะเหรี่ยงจะจับอาวุธต่อต้านรัฐบาลสหภาพพม่านั้น พวกเขามีความหวังว่าฝ่ายคอมมิวนิสต์พม่าจะสามารถเป็นแนวร่วมที่สำคัญในการที่จะเอาชนะฝ่ายรัฐบาลกลางได้ แต่ปรากฏว่าพวกฉานคะฉิ่น และฉิ่น เป็นผู้สนับสนุนข้างฝ่ายรัฐบาลกลาง ซึ่งได้สร้างความผิดหวังให้แก่ชาวกะเหรี่ยงเป็นอย่างยิ่งที่ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ไม่ได้ให้ความร่วมมือต่อต้านรัฐบาลกลางอย่างที่ชาวกะเหรี่ยงหวังไว้

ในห้วงระยะนี้ พรรคคอมมิวนิสต์ธงขาว (Communist White Flag) โดยการสนับสนุนของสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ก่อความไม่สงบขึ้นโดยทั่วไปในสหภาพพม่า รวมทั้งชนกลุ่มน้อย เช่น ชาวกะเหรี่ยง ชาวฉาน และชาวคะฉิ่นได้เคลื่อนไหวเรียกร้องขอแยกตัวเป็นอิสระปกครองตนเองมากขึ้น จนกระทั่งนายอูนุ นายกรัฐมนตรีพม่าต้องรับเงื่อนไขไว้พิจารณาและสัญญาว่าจะให้คำตอบในวันที่ 5 มีนาคม ค.ศ.1962 ผลจากการที่รัฐบาลสหภาพพม่าไม่ยอมปฏิบัติตามสัญญาที่จะให้อิสระในการปกครองแก่รัฐต่าง ๆ ภายหลังที่อังกฤษมอบเอกราชให้ แต่รัฐบาลกลางกลับพยายามควบคุมและจะครอบครองชนกลุ่มน้อยทั้งหมดต่อไป ประกอบกับการให้อภิสิทธิ์แก่ชาวพม่าแท้เหนือชนกลุ่มน้อยเชื้อชาติอื่น ๆ โดยใช้ระบอบการปกครองแบบเผด็จการกึ่งสังคมนิยมจำกัดสิทธิ์ของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เป็นผลทำให้ชนกลุ่มน้อยที่มีสัญชาติพม่าไม่พอใจจนถึงขั้นไม่ยอมรับการปกครองจากรัฐบาลกลาง และทำการต่อต้านตั้งตนเป็นรัฐอิสระไม่ขึ้นต่อรัฐบาลทหารพม่า พร้อมทั้งสร้างอำนาจซ้อนรัฐในพื้นที่อิทธิพลของแต่ละกลุ่ม[5]

ในช่วงปี ค.ศ.1947-1992 รัฐบาลสหภาพพม่าได้เน้นนโยบายการใช้กำลังทหารปราบปรามชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะชาวกะเหรี่ยงหรือ

---

[5] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสารประวัติศาสตร์และการเมืองพม่า 2537", หน้า 113-114.

กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) นั้น เป็นเป้าหมายสำคัญอันดับแรกที่ทางการพม่าต้องการปราบปรามอย่างเด็ดขาดตลอดมา เนื่องจากกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงภายใต้การนำของพลเอกโบเมี๊ยะ มีศักยภาพทางทหารสูงกว่ากองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ มีกำลังพลประมาณ 90,000-100,000 คน จัดกำลังแบบสงครามกองโจรหรือจรยุทธ์ แบ่งออกเป็น 23 กองพลน้อย วางกำลังประจำเขต/จังหวัดต่าง ๆ ในรัฐกะเหรี่ยง มีประชากรประมาณ 8,600,000 คน (ร้อยละ 20 ของประชากรในสหภาพพม่า)[6] ตั้งกองบัญชาการทหารสูงสุด ณ ค่ายมาเนอปลอว์ ตรงข้ามกิ่งอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ชาวกะเหรี่ยงเป็นแกนนำของชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ที่มีกองกำลังติดอาวุธต่อต้านรัฐบาลทหารพม่ามาโดยตลอด

สงครามสร้างชาติของชาวกะเหรี่ยงในปี ค.ศ.1951, 1976, 1984, 1986, 1988 และ 1992 นั้น มีรากฐานมาจากแนวความคิดเรื่อง "ชาตินิยม" ของชนชาติกะเหรี่ยงเอง และเกิดจากนโยบายการใช้กำลังทหารปราบปรามชนกลุ่มน้อยของรัฐบาลทหารพม่าที่ต้องการจะครอบครองชนกลุ่มน้อยทั้งหมดและดินแดนภายใต้การยึดครองของชนกลุ่มน้อยตลอดไปโดยไม่เปลี่ยนแปลง[7]

เมื่อปี ค.ศ.1957 ชาวกะเหรี่ยงได้เจรจากับรัฐบาลทหารพม่าเพื่อขอ

---

[6] รัฐบาลสหภาพพม่าภายใต้การนำของนายอูนุ ถูกพลเอกเนวินและคณะทหารพม่าทำการปฏิวัติยึดอำนาจเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ.1962 ได้นำสหภาพพม่าเข้าสู่ระบบสังคมนิยมภายใต้พรรคการเมืองชื่อ "พรรคโครงการสังคมนิยมพม่า" (Burma Socialist Programme Party : BSPP) ทำให้สหภาพพม่าประสบปัญหาทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะปัญหา "การฉ้อราษฎร์บังหลวง" และการขาดความชำนาญในด้านเศรษฐกิจตามระบบสังคมนิยม ก่อให้เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างหนัก สหภาพพม่าซึ่งเคยเป็นประเทศที่ส่งข้าวออกเป็นอันดับหนึ่งของโลก กลายเป็นประเทศที่ยากจนที่สุดประเทศหนึ่งในจำนวน 10 ประเทศ

[7] สัมภาษณ์ พลเอกโบเมี๊ยะ ณ กองบัญชาการทหารสูงสุด ค่ายมาเนอปลอว์ รัฐกะเหรี่ยง วันที่ 13 สิงหาคม ค.ศ.1994 นาวาอากาศเอกสมโชค สวัสดิรักษ์ ผู้สัมภาษณ์และบันทึก

สิทธิ์ในการปกครองตนเองและเป็นรัฐอิสระ แต่ได้ถูกทางการพม่าปฏิเสธ พร้อมทั้งยืนยันให้ชาวกะเหรี่ยงวางอาวุธยุติการต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า*

ในปี ค.ศ.1963 ม่านบะซาน เลขาธิการองค์การป้องกันชาติกะเหรี่ยง เป็นผู้แทนชาวกะเหรี่ยงเจรจากับรัฐบาลทหารพม่าภายใต้การนำของพลเอกเนวิน เพื่อขอสิทธิ์ในการปกครองตนเองและเป็นอิสระ แต่ได้ถูกทางการพม่าปฏิเสธอีก พร้อมทั้งดำเนินการปราบปรามชาวกะเหรี่ยงอย่างเหี้ยมโหด

ต่อมาในปี ค.ศ.1964 พลโทโบเมี๊ยะ (ยศในขณะนั้น) ประธานาธิบดีและผู้บัญชาการทหารสูงสุดกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ได้เจรจากับรัฐบาลทหารพม่าภายใต้การนำของพลเอกเนวิน เพื่อขอสิทธิ์ในการปกครองตนเอง แต่ได้ถูกปฏิเสธและให้ชาวกะเหรี่ยงวางอาวุธ เนื่องจากทางการพม่าไม่จริงใจที่จะเจรจาและไม่ต้องการให้ชนกลุ่มน้อยปกครองตนเอง เพราะเกรงว่าสหภาพพม่าจะล่มสลาย รัฐบาลทหารพม่าเน้นนโยบายการใช้กำลังปราบปรามชนกลุ่มน้อยต่อไปโดยไม่เปลี่ยนแปลง[8]

เมื่อเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ค.ศ.1976 ชนกลุ่มน้อยได้จัดตั้ง *"แนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ"*** (NDF) ขึ้น เพื่อความร่วมมือทางการทหารและความเป็นเอกภาพในการต่อสู้กับฝ่ายรัฐบาลทหารพม่า โดยการนำ

---

* ชาวพม่าต้องการให้ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ยอมรับวัฒนธรรมของพม่า แต่ชนกลุ่มน้อยไม่ยอมรับ โดยเฉพาะชาวกะเหรี่ยงถือว่าวัฒนธรรมของตนเองนั้นได้สืบทอดกันมานานหลายศตวรรษแล้ว

[8] สัมภาษณ์ พลเอกโบเมี๊ยะ และนักศึกษาพม่า ณ กองบัญชาการทหารสูงสุดค่ายมาเนอปลอว์ รัฐกะเหรี่ยง วันที่ 13 สิงหาคม ค.ศ.1994 นาวาอากาศเอกสมโชค สวัสดิรักษ์ ผู้สัมภาษณ์และบันทึก

** พรรคแห่งรัฐมอญใหม่และองค์การว้าแห่งชาติ ได้เข้าร่วมกับแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ แต่พรรคสหรัฐแห่งชาติลาฮูได้ยอมจำนนจากการโจมตีของฝ่ายรัฐบาลทหารพม่า

นายพล เน วิน (ภาพ Far Eastern Economic Review, 1988)

นายพล ซอ หม่อง (ภาพ Far Eastern Economic Review, 1992)

ของพลเอกโบเมี๊ยะ และได้รวมเอาองค์การปลดปล่อยแห่งอะรากัน (ยะไข่) องค์การคะฉิ่นอิสระ พรรคก้าวหน้าแห่งชาติคะยา พรรคสหรัฐแห่งชาติลาฮู องค์การปลดปล่อยแห่งรัฐปาลัง พรรคก้าวหน้าแห่งรัฐฉาน และองค์การแห่งชาติสหรัฐปาโอเข้าด้วยกัน รัฐบาลทหารพม่าได้ส่งกำลังทหารเข้าปราบปรามกองกำลังแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติในช่วงปี ค.ศ.1976-1984 โดยพยายามผลักดันชนกลุ่มน้อยที่เป็นสาเหตุของปัญหาให้ออกจากดินแดนของตนไป แต่ไม่มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้รับชัยชนะอย่างเด็ดขาด[9]

ในปี ค.ศ.1984 รัฐบาลทหารพม่าได้ปรับกลยุทธ์ใหม่ โดยเริ่มโจมตีกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) ซึ่งเป็นกลุ่มที่เข้มแข็งที่สุดในบรรดาสมาชิกของแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติก่อน การปฏิบัติการเริ่มต้นในฤดูแล้ง รัฐบาลทหารพม่าได้ส่งเครื่องบินทิ้งระเบิดและสนับสนุนด้วยปืนใหญ่ พร้อมทั้งส่งทหารราบเข้าเสริมกำลัง เพื่อปิดล้อมชาวกะเหรี่ยงซึ่งอาศัยอยู่ตามแนวชายแดนไทย-พม่า* และสามารถเข้ายึดค่ายของชาวกะเหรี่ยงได้เพียงค่ายเดียวคือ "ค่ายแม่ตะวอ"[10] (Mae Tha Waw) ความสำเร็จของฝ่ายรัฐบาลทหารพม่าในการปฏิบัติการครั้งนี้ ทำให้สามารถตัดการค้าและตลาดมืดซึ่งเป็นรายได้หลักของชาวกะเหรี่ยงลงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตั้งด่านเก็บภาษีเถื่อนก็ชะงักไปโดยสิ้นเชิง จากนั้นรัฐบาลทหารพม่าก็เริ่มโจมตีกลุ่มอื่น ๆ

---

[9] โจเซฟ ซิลเวอร์สไตน์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 50.

* ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงและชาวมอญ ฯลฯ รวมทั้งครอบครัวได้หลบหนีการกวาดล้างของกองทหารพม่าเข้ามาอาศัยอยู่บริเวณชายแดนด้านตะวันตกของไทย ซึ่งสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนชาวไทยบริเวณชายแดน นอกจากนี้เมื่อมีการสู้รบรุนแรงจะมีกระสุนปืนใหญ่ของฝ่ายทหารพม่าตกในเขตไทย ทำให้สถานที่ราชการ บ้านเรือนและทรัพย์สินของราษฎรไทยได้รับความเสียหาย

[10] ค่ายแม่ตะวอ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเมย ตรงข้ามบ้านแม่ตะวอ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

ที่เป็นสมาชิกของแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติต่อไป รัฐบาลทหารพม่าสามารถประสบความสำเร็จในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น แต่ไม่สามารถยึดครองพื้นที่ได้อย่างเด็ดขาด และไม่สามารถที่จะปราบปรามกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยได้อย่างราบคาบ[11]

เดือนเมษายน ค.ศ.1986 สงครามกลางเมืองได้ปะทุขึ้นอีกครั้งหนึ่ง รัฐบาลทหารพม่าได้ทุ่มเทกำลังอย่างหนักเพื่อชิงพื้นที่คืนจากฝ่ายต่อต้าน ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1987 แนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติได้จัดให้มีการประชุมสมาชิกของกลุ่มขึ้นที่"มาเนอปลอว์"กองบัญชาการทหารสูงสุดรัฐกะเหรี่ยง และจัดตั้ง *"องค์การแห่งชาติลาฮู"* (Lahu National United Party : LNUP) ขึ้นใหม่ เพื่อต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าต่อไป มีสมาชิกเข้าร่วมประชุม 10 องค์การกะเหรี่ยงยอมรับความเป็นประชาธิปไตยและการตัดสินใจขององค์การ ต่อมาได้มีการประชุมครั้งที่ 2 ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง และได้ให้การสนับสนุนข้อสรุปทางการเมืองอย่างเป็นเอกฉันท์ ในการที่จะจัดตั้ง *"สหพันธรัฐแห่งพม่า"* ขึ้น ซึ่งจะให้สิทธิ์แก่คนทุกเชื้อชาติในการปกครองตนเอง และร่วมกันจัดระเบียบการปกครองบนหลักการแห่งความเสมอภาค เสรีภาพ และการตัดสินใจอย่างอิสระ และทุกกลุ่มได้เรียกร้องให้มีความร่วมมือที่จะต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าต่อไป[12]

ในช่วงระยะเวลา 26 ปี (ค.ศ.1962-1988) ที่พลเอกเนวินและกลุ่มทหารพม่าได้อยู่ในอำนาจปกครองสหภาพพม่า โดยมีลักษณะเผด็จการที่อาศัยอุดมการณ์สังคมนิยม ทำให้สหภาพพม่าต้องประสบปัญหาทั้งทางด้านการเมือง ทางด้านเศรษฐกิจ และทางด้านสังคม จึงก่อให้เกิดความไม่พอใจและมีการต่อต้านขึ้นในหมู่ประชาชน นักศึกษา และพระสงฆ์ทั่วประเทศ กลุ่มผู้ต่อต้านได้ประกาศเจตนารมณ์ว่าไม่ต้องการรัฐบาลเผด็จการของพลเอกเนวิน ไม่

---

[11] โจเซฟ ซิลเวอร์สไตน์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 50-51.

[12] โจเซฟ ซิลเวอร์สไตน์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 51.

ต้องการระบบสังคมนิยมทหารพม่า และไม่ยอมรับการผูกขาดอำนาจของพรรคโครงการสังคมนิยมพม่า (BSPP)

สงครามกลางเมืองในสหภาพพม่าในปี ค.ศ.1988 การชุมนุมประท้วงรัฐบาลทหารพม่าของกลุ่มต่าง ๆ เกิดภาวะการขาดแคลนอาหารและการปล้นสดมภ์ทั่วไป ทำให้พลเอกซอหม่อง ผู้บัญชาการทหารสูงสุดและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กระทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 18 กันยายน ค.ศ.1988* โดยอ้างความจำเป็นในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศ แต่ผู้นำรัฐบาลทหารพม่ายังเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับพลเอกเนวิน[13]

คณะทหารพม่าจัดตั้ง "สภาปฏิรูปกฎหมายและระเบียบของรัฐ" (SLORC) ขึ้น และเปลี่ยนชื่อพรรคโครงการสังคมนิยมพม่า (BSPP) เป็น "พรรคสามัคคีแห่งชาติ" (National Unity Party : NUP) พร้อมทั้งดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบเสรีมากขึ้น แต่นโยบายการใช้กำลังทหารปราบปรามชนกลุ่มน้อยไม่เปลี่ยนแปลง ในช่วงปี ค.ศ.1988-1992 รัฐบาลทหารพม่าได้เน้นการใช้กำลังทหารปราบปรามชาวกะเหรี่ยง (KNU) และชาวมอญในห้วงฤดูแล้งเกือบทุกปี เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่ามีวัตถุประสงค์ 5 ประการ คือ[14]

1. เพื่อมิให้สหภาพพม่าเป็นประเทศที่ล่มสลาย
2. เพื่อความปรองดองของชนในชาติ
3. เพื่อความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย

---

* พลเอกเนวิน สมยอมให้พลเอกซอหม่องทำรัฐประหาร แต่พลเอกเนวินยังคงเป็นผู้มีบทบาทสูงในคณะรัฐบาลทหารพม่าอยู่ต่อไป

[13] สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, "ปัญหาการเมืองในสหภาพพม่า 2537", หน้า 12.

[14] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า ตุลาคม 2536", หน้า 1.

4. เพื่อส่งเสริมเกียรติภูมิของชาติ

5. เพื่อการสถาปนาประเทศยุคใหม่

รัฐบาลทหารพม่าเริ่มการปกครองในระบบเข้มงวดและเผด็จการมากขึ้น เป็นการเปิดตัวของสหภาพพม่าในด้านร้ายออกมาสู่ประชาคมระหว่างประเทศ ด้วยการเพิ่มศักยภาพทางทหารในอัตราเร่ง โดยการสั่งซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์จากสาธารณรัฐประชาชนจีน* มูลค่า 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และสั่งซื้ออาวุธจากสวีเดนจำนวนมากอีกด้วย เพื่อจะใช้กำลังทหารปราบปรามชนกลุ่มน้อยและนักศึกษาพม่าตามแนวชายแดนไทย-พม่า[15]

ตั้งแต่ปี ค.ศ.1948-1992 รัฐบาลทหารพม่าดำเนินนโยบายต่อชนกลุ่มน้อยชนชาติกะเหรี่ยง ดังนี้[16]

1. การตัดเส้นทางลำเลียงอาหารจากแหล่งเพาะปลูกไม่ให้ไปถึงฐานที่มั่นทางทหาร โดยพม่าจะพยายามสืบหาแหล่งเพาะปลูก เมื่อพบก็จะเข้าทำลาย หรือไม่ก็ปล้นไปเป็นเสบียงของทหารพม่า

2. การตัดความสัมพันธ์ระหว่างชนชาติกะเหรี่ยงด้วยกันที่อาศัยอยู่คนละแห่ง ไม่ให้มีการติดต่อถึงกันและกันได้ เป็นการป้องกันความช่วยเหลือระหว่างทหารกับพลเรือน[17]

3. การตัดหัวนักปฏิวัติหรือผู้นำของชาวกะเหรี่ยง เพราะรัฐบาลทหาร

---

* สาธารณรัฐประชาชนจีนจัดส่งอาวุธยุทโธปกรณ์พร้อมอะไหล่ กระสุนปืน ไปให้รัฐบาลทหารพม่า และสร้างโรงงานผลิตอาวุธเพื่อนำไปประจำการตามแนวชายแดนไทย-พม่า

[15] มติชน 10 (กุมภาพันธ์ 2536) : 27.

[16] พลเอกโบเมี๊ยะ กล่าวว่าเขตพื้นที่ใดที่ทหารพม่าเข้าถึงจะมีปัญหา เพราะชาวพม่าจะเข้าแย่งชิงเสบียงอาหารจากชาวกะเหรี่ยง และทำทุกวิถีทางเพื่อจะครอบครองอำนาจต่อไป

[17] ตัดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกะเหรี่ยง กับรัฐคะยาหรือรัฐคะเรนนี และกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ

พม่ารู้ดีว่าโดยนิสัยของชาวกะเหรี่ยงนั้นชอบถือสันโดษ[18]

4. การตัดรัฐกะเหรี่ยงกับประชาคมระหว่างประเทศ เพราะรัฐบาลทหารพม่าไม่ต้องการให้ประชาคมระหว่างประเทศรับรองและรับรู้ถึงความเป็นมาและการพัฒนาการทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยง[19]

นอกจากนี้ รัฐบาลทหารพม่ายังใช้มาตรการทางเศรษฐกิจต่อต้านชนกลุ่มน้อยและชาวกะเหรี่ยงอีก เช่น ในปี ค.ศ.1987 รัฐบาลทหารพม่าสั่งยกเลิกเงินจั๊ด ใบละ 25, 35 และ 75 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำลายเศรษฐกิจของชนกลุ่มน้อยและการค้าในตลาดมืด ด้วยรัฐบาลทหารพม่ามีความเชื่อว่าชาวกะเหรี่ยงมีเงินจั๊ดอยู่ในมือมาก การสั่งยกเลิกเงินจั๊ดเหล่านี้ จะทำให้เงินหมดราคาไปทันที แต่ความเป็นจริงแล้วชาวกะเหรี่ยงเป็นชนกลุ่มน้อยที่ไม่นิยมเก็บเงินจั๊ดอยู่ในมือ แต่จะนิยมเปลี่ยนเป็นสิ่งของและสินค้าหรือเงินบาทมากกว่า ปรากฏว่าคนที่ได้รับความเดือดร้อนจากการยกเลิกเงินจั๊ดในครั้งนี้กลับกลายเป็นประชาชนชาวพม่าไป ประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้รับผลกระทบคือบรรดานักศึกษาพม่าที่ได้รับเงินค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายมาจากผู้ปกครอง เมื่อเงินจั๊ดหมดราคา นักศึกษาพม่าส่วนใหญ่ก็กลายเป็นผู้ล้มละลายไปในทันที กล่าวกันว่าการยกเลิกเงินจั๊ดในครั้งนี้ส่งผลให้เงินหายไปจากตลาดการเงินถึงร้อยละ 80 ทีเดียว[20]

---

[18] รัฐบาลทหารพม่าได้ลอบสังหารพลเอกซอบาอู ผู้นำชาวกะเหรี่ยง ในเดือนสิงหาคม ค.ศ.1951 ชาวกะเหรี่ยงถือว่าพลเอกซอบาอู เป็นประธานาธิบดีคนแรกของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง และเป็นผู้ก่อตั้งประเทศ

[19] รุ่งฟ้า, **สงครามสร้างชาติกะเหรี่ยง** (นครสวรรค์ : สำนักพิมพ์พิมมลา พับลิชชิ่ง, 2530), หน้า 135-136.

[20] พรพิมล ตรีโชติ, "ผู้ขัดแย้งทางการเมืองพม่าแถบชายแดนไทย", **เอเชียปริทัศน์** 3 (กันยายน-ธันวาคม 2535) : 47. อ้างอิงจาก Boucaud, Andre and Louis. **Burma's Golden Triangle** (Bangkok : Asia 200 Ltd., 1985), p.52.

(การประกาศยกเลิกธนบัตร 25, 35 และ 75 จั๊ด (Kyat) ในเดือนกันยายน ค.ศ.1987 เป็นการยกเลิกโดยไม่มีการชดเชยใด ๆ ซึ่งกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนชาวพม่าโดยตรง)

รัฐบาลทหารพม่าภายใต้การนำของพลเอกซอหม่องขาดฐานการสนับสนุนจากประชาชนชาวพม่า รัฐบาลอยู่และเลี้ยงตัวเองได้ด้วยกำลังทหารและอาวุธที่เหนือกว่ากลุ่มต่อต้านภายในและชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ส่วนอาวุธยุทโธปกรณ์ก็ได้จากการขายทรัพยากรธรรมชาติ ในช่วงปี ค.ศ.1990-1991 รัฐบาลทหารพม่าสั่งซื้ออาวุธจากสาธารณรัฐประชาชนจีนมูลค่ามากกว่า 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ[21] รัฐบาลทหารพม่าได้ใช้เครื่องบินและเฮลิคอปเตอร์* จำนวน 30 เครื่อง ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาใน "โครงการการพ่นยาเพื่อทำลายต้นฝิ่น" นั้น ทำสงครามกับชาวกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่าเห็นว่า ปัญหาชนกลุ่มน้อยกับปัญหาการค้ายาเสพติดเป็นเรื่องเดียวกัน[22]

ปลายปี ค.ศ.1988 เป็นต้นมา รัฐบาลทหารพม่าพยายามอย่างยิ่งที่จะกำจัดกลุ่มกะเหรี่ยง (KNU) ให้หมดไปจากชายแดนไทย-พม่า ทั้งนี้เพื่อเปิดทางการค้าขายระหว่างไทยกับพม่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้าไม้ ซึ่งรัฐบาลไทยได้รับสัมปทานทำไม้ส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่ยึดครองของชาวกะเหรี่ยง แต่รัฐบาลทหารพม่าไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่บริษัทเอกชนไทยผู้ที่เข้าไปทำไม้ได้เต็มที่ จนถูกร้องเรียนจากบริษัททำไม้อยู่เสมอ ทางการพม่าจึงใช้ทหารเข้าบุกโจมตีฐานที่มั่นของชาวกะเหรี่ยงและสามารถยึดที่มั่นสำคัญ ๆ ไว้ได้บางส่วน จนถึงสิ้นปีนี้ฐานที่มั่นที่สำคัญ ๆ ของชาวกะเหรี่ยงที่ถูกทางการพม่ายึดไว้ได้แก่ *"ค่ายแม่ตะวอ"* ในเดือนธันวาคม ค.ศ.1988 *"ค่าเกลเดย์"* (Klerday) ใน

---

[21] มติชน 10 (กุมภาพันธ์ 2536) : 27. และ **The Nation** (February 11, 1991) : 5.

* มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงกันอย่างกว้างขวางในกองทัพพม่ากับขบวนการค้ายาเสพติดของ "ขุนส่า" (Khun Sa) แห่งรัฐฉาน มีการติดสินบนไม่ให้เครื่องบินของรัฐบาลพ่นยาทำลายต้นฝิ่นในพื้นที่ของขุนส่า และให้ความสนใจกับขบวนคาราวานค้าฝิ่นของเขา

[22] โจเซฟ ซิลเวอร์สไตน์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 54.

เดือนมกราคม *"ค่ายมอโปเก"* (Maw Po Klay) *"ค่ายแม่ลา"* (Maela) ในเดือนมีนาคม และ *"ค่ายวังข่า"* (Wang Kha) ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1989 ผลจากการสู้รบทำให้มีผู้อพยพลี้ภัยสงครามเข้ามาในเขตประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นชาวกะเหรี่ยงและชาวคะยาหรือคะเรนนี เป็นจำนวนประมาณ 20,000 คน สำหรับความสูญเสียของชาวกะเหรี่ยง เมื่อเปรียบเทียบกับหลาย ๆ ปีที่ผ่านมา ปีนี้นับว่าเป็นปีที่ต้องประสบกับความเสียหายมากที่สุด[23]

นอกจากค่ายใหญ่ ๆ ดังกล่าวที่ถูกยึดไปแล้ว ทหารพม่ายังบุกเข้าโจมตีค่ายชาวกะเหรี่ยงอื่น ๆ ซึ่งอยู่ตามแนวชายแดนไทย-พม่าด้วย โดยเฉพาะการบุกเข้ายึด *"ค่ายคอมูร่า"* (Kawmoorah) ซึ่งเป็นค่ายที่มีภูมิประเทศอยู่ในที่ล้อมของประเทศไทย ทหารพม่าได้ข้ามแดนเข้ามาในเขตไทยเพื่อจะตีค่ายชาวกะเหรี่ยงจากด้านหลัง ทำให้หมู่บ้านไทยในแถบนั้นได้รับความเสียหาย รัฐบาลไทยได้ประท้วงการกระทำของทหารพม่าในกรณีนี้ และฝ่ายพม่าก็สัญญาจะชดใช้ค่าเสียหายให้[24]

กองกำลังกะเหรี่ยงได้ตอบโต้การโจมตีของทหารพม่าด้วยการใช้ปืนใหญ่ยิงเข้าใส่เมืองเมียวดี[25] ซึ่งอยู่ในเขตคุ้มครองของสหภาพพม่า เมียวดีเป็นทั้งศูนย์กลางทางยุทธศาสตร์ในแถบนี้ และเป็นเมืองศูนย์กลางทางการค้า ซึ่งทางการพม่าได้เปิดให้มีการค้าอย่างถูกกฎหมายระหว่างเมืองเมียวดี (รัฐกะเหรี่ยง)

---

[23] ทรายแก้ว ชูทรัพย์, "พม่า", เอเชียรายปี 1990/2533 สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2533, หน้า 58.

[24] ทรายแก้ว ชูทรัพย์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 58.

[25] เมืองเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง เป็นจุดที่ฝ่ายไทยกับพม่าสร้างสะพานมิตรภาพ และเป็นส่วนหนึ่งของเขตที่ตั้งสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ 4 ประเทศ คือ ไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพพม่า และลาว

กับอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ในเดือนสิงหาคม ค.ศ.1989 ชาวกะเหรี่ยงยังทำลายสะพาน 2 แห่ง ระหว่างเมียวดีกับกอกะริก (Kalkarik) ซึ่งเป็นเส้นทางที่ทหารพม่าใช้ลำเลียงอาวุธยุทโธปกรณ์และเสบียงอาหารเข้าไปยังกรุงย่างกุ้ง การตอบโต้ของชาวกะเหรี่ยงทำให้การค้าที่ชายแดนบริเวณนี้ซบเซาลงไปเป็นช่วง ๆ และส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าไม่น้อย[26]

กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) เป็นกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่มีศักยภาพทางทหารมากที่สุด เขตอิทธิพลของชาวกะเหรี่ยงกินอาณาบริเวณส่วนใหญ่ของชายแดนไทย-พม่า นับตั้งแต่รัฐบาลทหารพม่าตัดสินใจบุกเข้าโจมตีกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงในปลายปี ค.ศ.1989 นั้น การสู้รบระหว่างชาวกะเหรี่ยงกับกองทหารพม่าก็สร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนชาวไทยที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนด้านนี้มาก เพราะบางครั้งมีกระสุนปืนใหญ่ตกในเขตไทย หรือการที่ทหารพม่าติดตามโจมตีกองกำลังชนกลุ่มน้อยเข้ามาในเขตไทย รัฐบาลไทยโดย พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ผู้บัญชาการทหารบกจึงเสนอที่จะเป็นตัวกลางจัดการเจรจาหยุดยิงระหว่างสองฝ่ายนี้ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1990 แต่ความพยายามนี้ก็ล้มเหลวไป โดยรัฐบาลทหารพม่าอ้างว่าเป็นการแทรกแซงกิจการภายในของสหภาพพม่า[27]

เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน ค.ศ.1991 รัฐบาลทหารพม่าได้ประกาศย้ำอีกครั้งว่า องค์การจัดตั้งของชนกลุ่มน้อย 4 กลุ่ม เป็นองค์การที่ผิดกฎหมาย ได้แก่ สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) องค์การคะฉิ่นอิสระ (Kachin Independence Organization : KIO) พรรคมอญใหม่ (New Mon State Party : NMSP) และพรรคก้าวหน้าแห่งชาติคะเรนนีหรือคะยา (Karenni National Progressive Party : KNPP) การประกาศเช่นนี้ถือเป็น

---

[26] ทรายแก้ว ชูทรัพย์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 58.

[27] ทรายแก้ว ชูทรัพย์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 58.

มาตรการการรุกทางการเมือง ส่วนทางการทหารนั้นกองทหารพม่าเริ่มเข้าโจมตีชาวกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ตั้งแต่ฤดูแล้งปลายปี ค.ศ.1989 มาจนถึงเดือนมกราคม ค.ศ.1991 สามารถยึด *"ค่ายมอเคีย"* (Mokia) และ *"ค่ายวะเล"* (Wa Lay) ของชาวกะเหรี่ยง เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1991 ยึด *"ค่ายที่ด่านเจดีย์สามองค์"* ศูนย์กลางของชาวมอญ และ *"ค่ายมองก่อ"* (Monghaw) ของชาวคะฉิ่น ใกล้ชายแดนสาธารณรัฐประชาชนจีนไว้ได้[28]

ในเดือนธันวาคม ค.ศ.1991 กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงได้ตอบโต้กองทหารพม่า โดยส่งกำลังติดอาวุธบุกเข้าโจมตีปิดล้อมทางภาคตะวันตกของกรุงย่างกุ้ง (ถนนย่างกุ้ง-อะรากัน) และโจมตีปิดล้อมเส้นทางภาคตะนาวศรี-วิคตอเรียปอยท์[29] การปฏิบัติการทางทหารของชาวกะเหรี่ยงครั้งนี้มีผลกระทบต่อ "โครงการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-พม่า" (Friendship Bridge)* เชื่อมโยงกรุงย่างกุ้ง-มะละแหม่ง (Moulmein) - เมียวดี - กับอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มูลค่าประมาณ 79.2 ล้านบาท[30] "โครงการสร้างท่อก๊าซธรรมชาติ" จากอ่าวเมาะตะมะผ่านจังหวัดกาญจนบุรี ระยะทางประมาณ 500 กิโลเมตร ขนาดวันละ 250-500 ล้านลูกบาศก์ฟุต[31] "สัมปทานป่าไม้บริษัทไทย 47 บริษัท" และ "สัมปทานการประมงในน่านน้ำพม่าเขตทะเล

---

[28] ทรายแก้ว ชูทรัพย์, "สหภาพพม่า", เอเชียรายปี 1991/2534 สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2534, หน้า 186.

[29] **The Nation** (December 22, 1994) : 4.

* สะพานมิตรภาพยาวประมาณ 431 เมตร ข้ามแม่น้ำเมย ณ ตำบลท่าสายลวด อ.แม่สอด กับเมียวดี นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงต่างประเทศ คินหม่องยิน (Khin Maung Yin) พลจัตวาหม่องหม่อง และพลโทขิ่นยุ้น ร่วมพิธีวางศิลาฤกษ์สร้างสะพานมิตรภาพ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2537

[30] **Bangkok Post** (October 18, 1994) : 6.

[31] **Bangkok Post** (February 23, 1991) : 2.

อันดามัน"[32] ฯลฯ

ผลจากการโจมตีของกองทหารกะเหรี่ยงดังกล่าว ทำให้รัฐบาลพม่าภายใต้การนำของพลเอกซอหม่องต้องทบทวนนโยบายกับรัฐบาลไทยเกี่ยวกับการร่วมมือระหว่างพม่ากับไทย และยืนยันที่จะใช้กำลังทหารป้องกันการโจมตีจากกองกำลังติดอาวุธของชนกลุ่มน้อย

รัฐบาลทหารพม่ายังเน้นการใช้กำลังทหารปราบปรามชาวกะเหรี่ยงชาวมอญและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในห้วงฤดูแล้งเกือบทุกปี ในเดือนกันยายน ค.ศ.1992 ทหารพม่าปะทะกับกองทหารกะเหรี่ยง* ที่ "ค่ายห้วยปงลาว" (Huay Pong Lao)[33] ส่วนในน่านน้ำพม่าเขตทะเลอันดามัน ทหารกะเหรี่ยงลอบสังหารชาวประมงพม่าจำนวน 12 คน ที่เมืองมะริด เมื่อเดือนสิงหาคม-กันยายน ค.ศ.1992 กองทหารกะเหรี่ยงปฏิบัติการตอบโต้ทหารพม่าทุกครั้งที่รัฐบาลทหารพม่าใช้กำลังทหารเข้าปราบปรามชนกลุ่มน้อย แต่รัฐบาลทหารพม่าไม่อาจจะปราบปรามฝ่ายต่อต้านได้อย่างเด็ดขาด ชนกลุ่มน้อยกลับมีความเป็นเอกภาพมากขึ้น และจัดตั้งเป็น *"พันธมิตรประชาธิปไตยแห่งพม่า"* (Democratic Alliance of Burma : DAB) ขึ้น โดยรวมเอาชนกลุ่มน้อย นักศึกษาพม่า อดีตนักชาตินิยม และพระภิกษุ ประมาณ 20 กลุ่ม และกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 4 ประการ คือ[34]

1. เพื่อที่จะสร้างระบบสหพันธรัฐที่แท้จริงในสหภาพพม่า
2. เพื่อล้มล้างรัฐบาลทหารพม่า

---

[32] **The Nation** (April 2, 1991) : 7.

* ทหารกะเหรี่ยงประมาณ 400 คน บุกเข้าโจมตีค่ายห้วยปงลาวจับนายทหารพม่าได้ 4 คน และสังหารทหารพม่าอีกหลายคน

[33] **Bangkok Post** (September 4, 1992) : 7.

[34] โจเซฟ ซิลเวอร์สไตน์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 60.

3. เพื่อยุติสงครามกลางเมือง

4. เพื่อฟื้นฟูสันติภาพขึ้นในประเทศ

ปัญหาชนกลุ่มน้อยเป็นปัญหาสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งซึ่งเผชิญหน้ารัฐบาลทหารพม่าตลอดมา นับตั้งแต่สหภาพพม่าได้รับเอกราชพ้นจากการเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษในปี ค.ศ.1948 เนื่องจากชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงและกลุ่มอื่น ๆ ได้ปฏิบัติการต่อต้านรัฐบาลสหภาพพม่า โดยหวังจะได้รับอำนาจปกครองตนเองและเป็นรัฐอิสระ ซึ่งเป็นเรื่องที่รัฐบาลทหารพม่ายอมรับไม่ได้ เพราะสหภาพพม่าประกอบด้วยชนกลุ่มน้อยประมาณ 135 กลุ่ม มีจำนวนประชากรประมาณ 38,000,000 คน ร้อยละ 30 ของประชากรในสหภาพพม่าและครอบครองพื้นที่ถึง 1 ใน 3 ของประเทศ[35]

พลเอกซอหม่อง ประธานสภาปฏิรูปกฎหมายและระเบียบของรัฐ และผู้บัญชาการทหารสูงสุด ฯลฯ ได้ประกาศยืนยันเจตนารมย์ว่า "กองทัพจะยังคงยึดอำนาจต่อไปจนกว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ รักษากฎหมาย ระบบการปกครอง ความมั่นคง และเสถียรภาพของแต่ละภูมิภาค"[36]

สงครามกลางเมืองยืดเยื้อยาวนาน และไม่มีฝ่ายใดได้รับชัยชนะโดยเด็ดขาด เพราะรากเหง้าของปัญหาอยู่ที่รัฐบาลทหารพม่าเองที่ไม่ยอมให้ชนกลุ่มน้อยได้รับสิทธิ์ปกครองตนเองและเป็นรัฐอิสระ ดังนั้นรัฐบาลทหารพม่าต้องเผชิญหน้ากับการต่อต้านภายใน[37] การต่อต้านของชนกลุ่มน้อยและ

---

[35] บ้านเมือง 22 (กุมภาพันธ์ 2537) : 2.

[36] โจเซฟ ซิลเวอร์สไตน์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 61.

[37] การเลือกตั้งทั่วไปในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1989 พรรคสันติบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy : NLD) ซึ่งมีพลเอกตินอู (Tin Oo) เป็นประธาน และนางอ่องซานซูจี (Aung San Suu Kyi) เป็นเลขาธิการ ได้ครองเสียงส่วนใหญ่ถึง 396 ที่นั่งจากจำนวนที่นั่งในสภา 485 ที่นั่ง แต่ทางการพม่าสั่งกักบริเวณพลเอกตินอูและนางอ่องซานซูจี ตั้งแต่วันที่ 20 กรกฎาคม ค.ศ.1989 เป็นต้นมา ปัจจุบันยังไม่ได้รับการปล่อยตัว

แรงกดดันในประเด็นสิทธิมนุษยชน (human rights) จากประเทศตะวันตกมากขึ้น พลเอกซอหม่องและคณะรัฐบาลทหารพม่าไม่สามารถจะควบคุมสถานการณ์ภายในประเทศได้ พลเอกซอหม่องจึงได้ลาออกจากตำแหน่งประธานสภาปฏิรูปกฎหมายและระเบียบของรัฐ นายกรัฐมนตรี และผู้บัญชาการทหารสูงสุด ฯลฯ เมื่อวันที่ 23 เมษายน ค.ศ.1992 โดยอ้างสาเหตุทางสุขภาพ พลเอกตานฉ่วย รองประธานสภาปฏิรูปกฎหมายและระเบียบของรัฐ รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้บัญชาการทหารบก ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน[38]

รัฐบาลทหารพม่าภายใต้การนำของพลเอกตานฉ่วยได้แสดงท่าทีไม่นิยมความรุนแรงและถือนโยบายประนีประนอม ได้มีการผ่อนคลายแรงกดดันทางการเมือง และระงับการโจมตีชาวกะเหรี่ยงและชาวมอญชั่วคราว โดยได้ถอนกำลังทหารบางส่วนออกจากพื้นที่สู้รบตามแนวชายแดนไทย-พม่า กลับพื้นที่ส่วนกลาง แต่ยังคงวางกำลังบางส่วนยึดรักษาภูมิประเทศที่สำคัญ และเผชิญหน้ากับทหารกะเหรี่ยงต่อไป[39]

รัฐบาลทหารพม่ายังเน้นการใช้กำลังทหารปราบปรามชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนไทย-พม่าต่อไปโดยไม่เปลี่ยนแปลง ตามข้อเท็จจริง ทหารพม่ามิได้ถอนกำลังออกจากพื้นที่แต่เป็นการสับเปลี่ยนกำลังตามห้วงระยะเวลาเท่านั้น ทหารพม่าที่ทำการปราบปรามชนกลุ่มน้อยอย่างต่อเนื่องและยาวนาน นับวันจะมีความชำนาญพื้นที่และการรบมากขึ้น ได้ซื้อเครื่องบินรบและเครื่องบิน

---

[38] คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "เรื่อง ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 1.

[39] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า สิงหาคม 2536", หน้า 1.

ขนส่งจำนวนมากจากสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อใช้ปราบปรามชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนไทย-พม่า[40] จึงส่งผลกระทบต่อราษฎรไทยตามแนวชายแดนด้านตะวันตก โดยเฉพาะพื้นที่ด้านตรงข้ามอำเภอท่าสองยาง อำเภอแม่ระมาด อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ยังมีการสู้รบระหว่างทหารพม่ากับทหารกะเหรี่ยง แต่พื้นที่สู้รบอยู่ห่างจากชายแดนประเทศไทย ลึกเข้าไปในเขตรัฐกะเหรี่ยงประมาณ 10 กิโลเมตร ทหารพม่ามีการเคลื่อนไหวสับเปลี่ยนกำลังเผชิญหน้าทหารกะเหรี่ยงบริเวณ *"ค่ายคอมูร่า"* (กองพลทหารราบเบาที่ 44 ของพม่า) ยึดครองพื้นที่ไว้เพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ในการทำไม้บริษัทเอกชนไทยมากกว่า 47 บริษัท[41]

ในห้วงปี ค.ศ.1992-1994 ทหารพม่ามีความสามารถในการสนธิกำลังจากหน่วยต่าง ๆ เพื่อเข้าปฏิบัติการทางทหารต่อที่ตั้งทหารกะเหรี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวางกำลังเผชิญหน้าเพื่อกดดันทหารกะเหรี่ยงได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่มีปัญหาทางด้านการส่งกำลังบำรุง[42] และสามารถควบคุมเส้นทางยุทธศาสตร์เดิมของทหารกะเหรี่ยงไว้ได้เกือบทั้งหมด รวมทั้งริดรอนพื้นที่อิทธิพลและแหล่งเศรษฐกิจของทหารกะเหรี่ยง

ฝ่ายทหารกะเหรี่ยงมีความชำนาญภูมิประเทศมากกว่าทหารพม่า สามารถปรับแผนการสู้รบได้อย่างคล่องตัว จากยุทธวิธีแบบตั้งรับเป็นการรบแบบจรยุทธ์ ทำการรบแบบกองโจรอย่างได้ผล ปรากฏว่าการปะทะกันระหว่างทหารกะเหรี่ยงกับทหารพม่าเกือบทุกครั้ง ในห้วงปี ค.ศ.1992-1994 นั้น ฝ่ายทหารกะเหรี่ยงได้เปรียบและริเริ่มโจมตีก่อน เช่น การสู้รบในห้วงเดือน

---

[40] สยามรัฐ 20 (กุมภาพันธ์ 2536) : 3.

[41] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "สถานการณ์ด้านการข่าวเมษายน-มิถุนายน 2537", หน้า 1.

[42] ทหารพม่าใช้เฮลิคอปเตอร์ลำเลียงอาวุธและเสบียงอาหารในพื้นที่สู้รบ

พฤษภาคมถึงกันยายน ค.ศ.1994 ณ พื้นที่ ดังนี้

ค่ายเยจ่อ (Ye Gyaw, 4 พฤษภาคม) เนิน 301 (16 พฤษภาคม) ห้วยตาคาน ใกล้กับค่ายเยจ่อ (23 พฤษภาคม) บ้านอุเกรทะ (24 พฤษภาคม) และฐานดอยทิกายะ (28 พฤษภาคม) ฯลฯ[43]

นอกจากการปฏิบัติการทางทหารแล้ว รัฐบาลพม่ายังรุกทางด้านการเมือง โดยจัดให้มีการประชุมสมัชชาแห่งชาติ (National Convention) ขึ้น ณ กรุงย่างกุ้ง เพื่อร่างรัฐธรรมนูญในการปกครองประเทศขึ้นเป็นครั้งแรก ตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม ค.ศ. 1993 เป็นต้นมา มีสาระสำคัญ 6 ประการคือ[44]

1. ความปรองดองในชาติ
2. เพื่อมิให้สหภาพพม่าแตกสลาย
3. ก่อให้เกิดหลักการขั้นพื้นฐานว่าด้วยความเป็นธรรมและบริสุทธิ์
4. เพื่อให้ได้มาโดยเสรีภาพและความเสมอภาค
5. เพื่อให้ดำเนินระบอบประชาธิปไตยในระบบหลายพรรคการเมือง
6. กองทัพจะต้องมีบทบาทในการบริหารประเทศ

การประชุมสมัชชาแห่งชาติได้ดำเนินไปอีกหลายครั้ง ในห้วงเดือนมกราคมถึงเมษายน ค.ศ.1993 แต่ก็ยังไม่สามารถได้ข้อยุติในเรื่องของบทบาทของฝ่ายทหาร เพราะรัฐบาลทหารพม่าได้ยืนยันการเรียกร้องต่อสมัชชาแห่งชาติในการที่จะให้กำหนดบทบาทของทหารไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยให้ฝ่ายทหารมีอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ในภาวะฉุกเฉิน และมีบทบาทร่วมในการบริหารประเทศในทุกระดับ ตั้งแต่ส่วนกลางถึงระดับอำเภอ รวมทั้งขอให้มีจำนวนที่นั่งของทหารใน

---

[43] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "สถานการณ์ด้านการข่าว เมษายน-มิถุนายน 2537", หน้า 1-4.

[44] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่องสรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า สิงหาคม 2536", หน้า 9.

รัฐสภาอีกด้วย ทั้งนี้ไม่ได้มีการกำหนดห้วงระยะเวลาในการหารือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นสำคัญ ๆ ของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ว่าจะให้แล้วเสร็จเมื่อใด ทั้งนี้เพราะรัฐบาลพม่าต้องการจะประวิงเวลาไปอย่างน้อยจนถึงปลายปี ค.ศ.1992[45]

พลเอกโบเมี๊ยะ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า *"ฝ่ายทหารพม่ายังคงครองอำนาจปกครองประเทศแบบเผด็จการและให้สิทธิ์แก่ชาวพม่าเหนือกว่าชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ทางการพม่าไม่มีความจริงใจในการเจรจา และไม่มีสาระอะไรในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้"*[46]

เมื่อเดือนสิงหาคม ค.ศ.1993 พลเอกโบเมี๊ยะได้มีจดหมายเปิดผนึกถึงพลเอกตานฉ่วย มีสาระสำคัญคือ ประชาชนพม่าต่างปรารถนาจะให้ยุติการสู้รบภายในประเทศ ผลจากการสู้รบทำให้พม่าต้องกลายเป็นประเทศที่ด้อยพัฒนาและยากจน จากประเทศที่เคยเจริญรุ่งเรืองมาก่อน รัฐบาลทหารพม่าพยายามแก้ปัญหาข้อขัดแย้งกับชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ โดยวิธีการทำสงคราม แต่แท้จริงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต้องแก้ไขด้วยวิธีการทางการเมืองเท่านั้น กลุ่ม DAB มีความประสงค์จะขอเจรจากับรัฐบาลพม่า หากรัฐบาลพม่ายินดี โดยการเจรจาจะมุ่งเน้นเรื่องการยุติการปฏิบัติการทางทหาร และการปล่อยนักโทษการเมืองเป็นอิสระโดยไม่มีเงื่อนไข ในการพบปะเจรจาไม่จำเป็นต้องพบปะกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว* และกลุ่ม DAB ยินยอมเจรจาในสหภาพพม่า

---

[45] สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดปี ค.ศ.1990 จะต้องหมดสภาพไป และคงกักบริเวณนางอ่องซานซูจีไว้ต่อไปโดยไม่มีกำหนด

[46] สัมภาษณ์ พลเอกโบเมี๊ยะ ณ กองบัญชาการทหารสูงสุดค่ายมาเนอปลอว์ รัฐกะเหรี่ยง วันที่ 13 สิงหาคม ค.ศ.1994 นาวาอากาศเอกสมโชค สวัสดิรักษ์ ผู้สัมภาษณ์และบันทึก

* พลเอกโบเมี๊ยะ มีความปรารถนาที่จะให้มีการเจรจาในประเทศไทยหรือประเทศอื่น ๆ

ต่อหน้าสื่อมวลชน[47] ขณะที่รัฐบาลทหารพม่ายังไม่ได้ให้คำตอบใด ๆ กับกลุ่ม DAB รัฐบาลทหารพม่าได้จัดตั้งองค์กรทางการเมือง คือ "สมาคมเพื่อความพร้อมเพรียงในการพัฒนาแห่งชาติ" ขึ้น เมื่อวันที่ 15 กันยายน ค.ศ.1993 มีวัตถุประสงค์ 5 ประการ คือ[48]

1. เพื่อมิให้สหภาพพม่าเป็นประเทศที่ล่มสลาย
2. เพื่อความปรองดองของชนในชาติ
3. เพื่อความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย
4. เพื่อส่งเสริมเกียรติภูมิของชาติ
5. เพื่อการสถาปนาประเทศยุคใหม่

สมาคมเพื่อความพร้อมเพรียงในการพัฒนาแห่งชาติ จะเปิดรับสมัครบุคคลสัญชาติพม่าทั้งชายและหญิงทั่วประเทศ โดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จะถือว่าเป็นสมาชิกวัยผู้ใหญ่ เสียค่าบำรุงเดือนละ 5 จั๊ด ส่วนผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ถือว่าเป็นสมาชิกวัยเด็ก ไม่ต้องเสียค่าบำรุง ทั้งนี้บุคคลที่เป็นข้าราชการสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้โดยให้สมัครกับสมาคม ฯลฯ ที่ก่อตั้งอยู่ในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด และภาคต่าง ๆ แต่ชนกลุ่มน้อยก็ไม่ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลทหารพม่า เพราะไม่ไว้วางใจรัฐบาลทหารพม่า เพียงแต่แสดงท่าทีว่าต้องการเจรจากับรัฐบาลทหารพม่าเท่านั้น[49]

สาเหตุของการปรับท่าทีของชนกลุ่มน้อย *"พันธมิตรประชาธิปไตยแห่งพม่า"* อาจจะเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น การขาดแคลนอาวุธ กระสุนปืน

---

[47] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, เรื่อง "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า สิงหาคม 2536", หน้า 8. (วิทยุ BBC ภาคภาษาพม่าเสนอข่าว วันที่ 20 พฤษภาคม 2536)

[48] เรื่อง "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า ตุลาคม 2536", หน้า 10.

[49] เรื่องเดียวกัน, หน้า 10.

ปัญหาด้านเศรษฐกิจของชนกลุ่มน้อยเอง กระแสความเปลี่ยนแปลงและแรงกดดันจากต่างประเทศที่ต้องการให้การเจรจาในการแก้ไขปัญหา และปัจจัยที่สำคัญคือ นโยบายของรัฐบาลไทยที่มีต่อชาวกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป

วันที่ 21 ธันวาคม ค.ศ.1993 รัฐบาลทหารพม่าภายใต้การนำของพลเอกตานฉ่วย ได้กำหนดนโยบายกองทัพพม่าที่มีต่อชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ดังนี้

1. ไม่ว่ากลุ่มใดก็ตาม ถ้าหากกลับเข้ามาร่วมมือกับรัฐบาลทหารพม่าก็จะได้รับอนุญาตให้ติดอาวุธในพื้นที่ของตนเองได้

2. หลังจากร่วมมือกับรัฐบาลทหารพม่าแล้ว รัฐบาลจะให้ความร่วมมือด้านการพัฒนาของกลุ่มต่าง ๆ

3. กลุ่มที่เข้ามาร่วมมือกับรัฐบาลทหารพม่าแล้ว จะไม่ถือว่าเป็นการเข้ามามอบตัว แต่จะถือว่าเป็นการเข้าร่วมมือกันพัฒนาประเทศชาติ

4. รัฐบาลทหารพม่ายินดีให้การช่วยเหลือกลุ่มที่เข้ามาร่วมมือกับรัฐบาลทางด้านความปลอดภัย ความเป็นอยู่ทางด้านเศรษฐกิจ และด้านเสบียงอาหาร

5. ถ้ากลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเห็นว่ารัฐบาลทหารพม่ากระทำไม่ถูกต้อง มีสิทธิ์ตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งได้

6. รัฐบาลทหารพม่าไม่อนุญาตให้กลุ่มที่เข้ามาร่วมมือกับรัฐบาลแบ่งเขตพื้นที่ของตนเอง เพราะรัฐบาลต้องการร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ทางด้านการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองเท่านั้น

ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ไม่ให้ความร่วมมือและไม่เชื่อถือนโยบายของรัฐบาลทหารพม่า เพราะปรากฏการณ์ในอดีตและปัจจุบัน รัฐบาลทหารพม่าไม่มีความจริงใจที่จะให้ชนกลุ่มน้อยได้รับสิทธิ์ในการปกครองตนเองและเป็นรัฐอิสระ

พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรีไทย กับพลเอกอาวุโส ตาน ฉ่วย ประธาน SLORC และนายกรัฐมนตรีพม่า (กลางภาพ) ร่วมดื่มฉลองในพิธีลงนามความตกลงว่าด้วยการข้ามแดนระหว่างสองประเทศ และการลงนามในหนังสือแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการแบ่งเขตอำนาจรัฐ บนสะพานมิตรภาพ ไทย-พม่า ข้ามแม่น้ำเมย เมื่อ 16 เมษายน 2540 ในวาระที่นายกรัฐมนตรีไทยเยือนพม่าอย่างเป็นทางการครั้งแรก

(ภาพจาก สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี)

คงดำเนินนโยบายปราบปรามชนกลุ่มน้อยด้วยกำลังทหารขนาดใหญ่ต่อไปโดยไม่เปลี่ยนแปลง และไม่ยอมให้สหภาพพม่าล่มสลายแตกแยกเป็นรัฐอิสระต่าง ๆ[50]

ในต้นปี ค.ศ.1995 รัฐบาลทหารพม่าได้ปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการปราบปรามชนกลุ่มน้อยใหม่ โดยการจัดตั้งกองกำลัง *"Democratic Kayin Buddhist Army"* (DKBA) ขึ้น เพื่อให้ชาวกะเหรี่ยงแตกแยกกันเองด้วยการสนับสนุนกลุ่มกะเหรี่ยงที่นับถือศาสนาพุทธและมีจิตใจเอนเอียงเข้าข้างฝ่ายพม่า ประกอบชาวกะเหรี่ยงพุทธได้จัดตั้ง *"องค์การกะเหรี่ยงพุทธประชาธิปไตย"* (Democratic Kayin Buddhist Organization : DKBO) ขึ้นเมื่อเดือนมกราคม ค.ศ.1995 มีกำลังพลประมาณ 647 ครอบครัว เป็นชาย 1,496 คน และหญิง 1,464 คน รวมทั้งสิ้นประมาณ 3,060 คน กลุ่มกะเหรี่ยงพุทธนี้เคลื่อนไหวอยู่บริเวณบ้านเมียวจีอู อำเภอแลงบวย (Hlaingbwe) รัฐกะเหรี่ยง สาเหตุเนื่องจากกลุ่มกะเหรี่ยงพุทธมีฐานะยากจนและมีสถานภาพทางสังคมด้อยกว่ากลุ่มกะเหรี่ยงที่นับถือศาสนาคริสต์ จึงเป็นจุดอ่อนประการหนึ่งที่ทำให้ทางการพม่าฉวยโอกาสเข้าแทรกแซง[51]

เหตุการณ์ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มกะเหรี่ยงพุทธกับกลุ่มกะเหรี่ยงคริสต์ได้ทวีความรุนแรงขึ้น เข้าแผนการของรัฐบาลทหารพม่าตามจังหวะเวลาพอดี คือ เมื่อวันที่ 23-24 มกราคม ค.ศ.1995 ทหารพม่าสังกัดกองพลทหารราบเบาที่ 22, 23, 44 และ 66 (พล.ร.เบา) ได้รวมกำลังกับอดีตทหารกะเหรี่ยงพุทธ ประมาณ 1,500 คน ได้เข้าโจมตีฐานที่มั่นของกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระ (KNU) บริเวณบ้านสบเมย รัฐกะเหรี่ยง โดยมีกลุ่มกะเหรี่ยงพุทธเป็น

---

[50] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า มกราคม 2537", หน้า 18-19.

[51] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า กุมภาพันธ์-มีนาคม 2538", หน้า 24.

ผู้นำทาง ทำให้ทหารพม่าเป็นฝ่ายได้เปรียบในการรบรวม 4 แห่ง คือ บ้านแม่ปะ บ้านแม่แหละท่า บ้านปอหมื่อท่า และดอยกอเซอเล เพราะกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระขาดแคลนอาวุธและเสบียงอย่างมาก จึงทำให้การปฏิบัติการทางทหารอ่อนแอลง[52]

ฝ่ายกะเหรี่ยงอิสระมีกำลังป้องกันพื้นที่วัดสบเมย ประมาณ 300 คน คือ ทหารกะเหรี่ยงสังกัดกองพันพิเศษที่ 102, 104 และคอมมานโดจากกองบัญชาการทหารสูงสุดค่ายมาเนอปลอว์ ประมาณ 500 คน ป้องกันบริเวณค่ายมาเนอปลอว์

วันที่ 24 มกราคม หน่วยคอมมานโดของกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระ ประมาณ 70 คน ร่วมกับกำลังของกลุ่มกะเหรี่ยงในพื้นที่กอเซอเลอีกจำนวนหนึ่ง ได้เข้ายึดเนินกอเซอเลคืนจากทหารพม่า ปรากฏว่าทหารพม่าถูกจับเป็นเชลย 9 คน เสียชีวิตประมาณ 40 คน ส่วนทหารกะเหรี่ยงเสียชีวิต 8 คน และบาดเจ็บ 11 คน

วันที่ 26 มกราคม กองกำลังกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระนำโดยพลเอกโบเมี๊ยะ ได้เผากองบัญชาการทหารสูงสุดค่ายมาเนอปลอว์ทั้งหมด จากนั้นได้นำกำลังและอาวุธยุทโธปกรณ์ข้ามแม่น้ำเมยมายังเขตไทย บริเวณบ้านเพเบอลู ตำบลสบเมย อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และได้เคลื่อนย้ายกำลังพลพร้อมอาวุธยุทโธปกรณ์ไปยังพื้นที่ของกองพลน้อยที่ 6 โดยใช้บ้านกะแนเล เขตสหภาพพม่า ตรงข้ามกับอำเภอพบพระ จังหวัดตาก เป็นที่ตั้งกองบัญชาการทหารสูงสุดชั่วคราว[53]

---

[52] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า มกราคม-กุมภาพันธ์ 2538", หน้า 7.

[53] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า มกราคม-กุมภาพันธ์ 2538", หน้า 8. (พลจัตวาฉ่วยชัย เป็นผู้บัญชาการกองพลน้อยที่ 6 เขตจังหวัดดูปลาย่า)

วันที่ 27 มกราคม กองกำลังกะเหรี่ยงอิสระ ประมาณ 850 คน ได้เผาทำลายฐานที่มั่นและบ้านเรือนของตนเองบริเวณทิศใต้ของค่ายมาเนอปลอว์ ก่อนที่จะถอนกำลังพร้อมสัมภาระและสัตว์เลี้ยงข้ามแม่น้ำเมยมายังฝั่งไทย โดยวางกำลังส่วนหนึ่งประมาณ 350 คน ตามริมแม่น้ำเมยฝั่งไทย ตั้งแต่บ้านแม่เวย์ ถึงบ้านแม่ตื่น และอีกส่วนหนึ่ง ประมาณ 500 คน เข้าไปอยู่กับผู้อพยพชาวกะเหรี่ยงตามหมู่บ้านอพยพในเขตพื้นที่อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก และในวันเดียวกันนี้ ทหารพม่า ประมาณ 300 คน ได้เข้าปฏิบัติการกวาดล้างกองกำลังกะเหรี่ยงอิสระที่ค่ายมาเนอปลอว์ และสามารถยึดค่ายมาเนอปลอว์ได้โดยเด็ดขาด

วันที่ 29-30 มกราคม ทหารพม่ากองพันเคลื่อนที่เร็วที่ 118 (พัน.คร.118) ได้ใช้อาวุธหนักระดมยิงค่ายคอมูร่าของกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระบริเวณตรงข้ามกับบ้านวังแก้ว ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ประมาณ 300 นัด และปรากฏว่ามีกระสุนปืนใหญ่ของทหารพม่าตกเข้ามาในเขตไทย ประมาณ 30 นัด[54]

ปลายเดือนมกราคม ทหารพม่าสังกัดกองพันเคลื่อนที่เร็วที่ 404 ประมาณ 300 คน ได้เข้าโจมตีที่ตั้งกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระสังกัดกองพันที่ 10 ค่ายกามาซอ เขตสหภาพพม่า ด้านตรงข้ามกับอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งมีกำลังพลประมาณ 100 คน ปรากฏว่าทหารพม่าสามารถบุกเข้ายึดค่ายกามาซอได้โดยเด็ดขาด กลุ่มกะเหรี่ยงอิสระได้ถอนกำลังออกจากฐานที่มั่น ไปปฏิบัติการจรยุทธ์ในบริเวณรอบนอกค่ายกามาซอ จากการปฏิบัติการดังกล่าว ทำให้มีราษฎรเชื้อชาติกะเหรี่ยงอพยพหนีการสู้รบเข้ามาในเขตที่บ้านบ้องตี้บน ตำบลบ้องตี้ อำเภอไทรโยค จำนวน 569 คน และที่บ้านบ้องตี้อีก จำนวน 183 คน รวมผู้อพยพทั้งสิ้น 752 คน

---

[54] เรื่องเดียวกัน, หน้า 8. (ฝ่ายไทยได้แจ้งเตือนฝ่ายทหารพม่า)

วันที่ 6 กุมภาพันธ์ ทหารพม่าสังกัดกองพันทหารราบที่ 19 และกองพันเคลื่อนที่เร็วที่ 304 ประมาณ 150 คน ได้ใช้อาวุธหนักยิงทำลายฐานที่มั่นของทหารกะเหรี่ยงอิสระ สังกัดกองพันพิเศษที่ 102 บ้านซอแหละท่า เขตสหภาพพม่า ด้านตรงข้ามกับบ้านแม่สามแลบ ตำบลสบเมย อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปรากฏว่าทหารพม่าสามารถยึดพื้นที่ดังกล่าวไว้ได้[55]

วันที่ 20-21 กุมภาพันธ์ ทหารพม่าซึ่งตั้งฐานปฏิบัติการอยู่บริเวณเนิน 200 และเนิน 300 เขตสหภาพพม่า ได้ระดมยิงอาวุธหนักต่อที่มั่นกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระค่ายคอมูร่าอย่างหนักและต่อเนื่อง เป็นผลให้ทหารกะเหรี่ยงอิสระประมาณ 700-800 คน ต้องถอนกำลังออกจากค่ายคอมูร่า เนื่องจากขาดแคลนอาวุธและกระสุนปืน จึงเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ทำให้ทหารพม่าเคลื่อนกำลังเข้ากวาดล้างพื้นที่ค่ายคอมูร่า และได้ปะทะกับกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระที่ยังคงเหลืออยู่ในค่ายคอมูราประมาณ 100 คน การสู้รบได้ยุติลงเมื่อเวลาประมาณ 16.00 น. ในวันเดียวกัน ทหารพม่าจึงสามารถเข้าควบคุมพื้นที่ค่ายคอมูร่าได้โดยเด็ดขาด[56]

ทหารพม่าประมาณ 2,850 คน ได้วางกำลังควบคุมพื้นที่ในรัฐกะเหรี่ยงตามแนวชายแดนไทย-พม่า ประกอบด้วยทหารพม่าจาก 3 กองพลทหารราบเบา จำนวน 7 กองพัน พร้อมอาวุธหนัก และใช้กำลังอีกส่วนหนึ่งเข้ากวาดล้างกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระ (KNU) ตามแนวชายแดนด้านตะวันตกของไทย การปฏิบัติการทางทหารครั้งนี้ได้ส่งผลกระทบต่อไทยอย่างมาก เพราะเป็นผลให้ชาวกะเหรี่ยงจำนวนมากต้องอพยพหนีภัยสงครามเข้ามาในเขตไทย บริเวณ

---

[55] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า มกราคม-กุมภาพันธ์ 2538", หน้า 8.

[56] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า กุมภาพันธ์-มีนาคม 2538", หน้า 8.

พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดตาก และจังหวัดกาญจนบุรี

ฝ่ายกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระได้จัดตั้งกองบัญชาการทหารสูงสุดชั่วคราวขึ้นที่บริเวณบ้านกะแนเล ได้สร้างความสัมพันธ์ทางศาสนาระหว่างพุทธกับคริสต์ เตรียมแผนต่อต้านทหารพม่า โดยทำการรบแบบกองโจร แผนการขนย้ายอาวุธยุทโธปกรณ์ เปิดการอบรมมวลชนสัมพันธ์ที่บ้านอะซิน ตรงข้ามกับอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก เพื่อประสานความสัมพันธ์อันดีระหว่างกะเหรี่ยงพุทธกับกะเหรี่ยงคริสต์ และได้จัดการประชุมกรรมการกลางฉุกเฉินขึ้นที่บ้านกะแนเล สมาชิกที่ร่วมประชุมจำนวน 44 คน มีพลเอกโบเมี๊ยะ เป็นประธาน สาระสำคัญของการประชุมสรุปได้ดังนี้[57] (วันที่ 7-16 มีนาคม ค.ศ.1995)

1. กลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงจะแสวงหาแนวทางที่เป็นไปได้เพื่อเสริมสร้างสันติภาพถาวรกับรัฐบาลทหารพม่า

2. เรียกร้องให้รัฐบาลทหารพม่ายุติการปฏิบัติการทางทหาร ปลดปล่อยนักโทษการเมือง และส่งเสริมประชาธิปไตย

3. กลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง จะสร้างความเป็นเอกภาพภายในกลุ่มบนพื้นฐานของความเสมอภาค สันติภาพ และตามขั้นตอนระหว่างกลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงกับชาวกะเหรี่ยงทุกหมู่เหล่า

4. กลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งสำคัญ คือ พลโทต่าหม่าละบอ เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด แทนพลเอกโบเมี๊ยะ

วันที่ 22 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1995 ผู้นำระดับสูงของรัฐบาลทหารพม่าได้จัดการประชุมเกี่ยวกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยมีพลเอกตานฉ่วยเป็นประธาน

---

[57] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า มีนาคม 2538", หน้า 16. (เดือนพฤษภาคม 2538 พลโทต่าหม่าละบอ ได้เลื่อนยศเป็น "พลเอก") โปรดดูรายละเอียดการแบ่งสายการบริหารของกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระ (KNU) ปัจจุบัน สิงหาคม 2538 ในภาคผนวก ฐ.

ที่ประชุมมีมติให้วางกำลังทหารพม่าควบคุมพื้นที่ทางยุทธศาสตร์ในรัฐกะเหรี่ยง และให้ทบทวนนโยบายความสัมพันธ์กับรัฐบาลไทย เพราะการสู้รบระหว่างทหารพม่ากับทหารกะเหรี่ยงอิสระดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างมาก[58] จนเป็นสาเหตุให้สถานการณ์บริเวณชายแดนไทย-พม่าตึงเครียด ผลจากการแทรกแซงของรัฐบาลทหารพม่า ซึ่งก่อให้ความขัดแย้งระหว่างกะเหรี่ยงพุทธกับกะเหรี่ยงคริสต์นั้น เป็นแผนของฝ่ายพม่าที่ต้องการให้ฝ่ายไทยเกิดความขัดแย้งกันเอง โดยเฉพาะกลุ่มอิทธิพลผู้ค้าอาวุธสงครามชายแดนไทย-พม่า ว่าจะสนับสนุนกลุ่มใด กลุ่มกะเหรี่ยงพุทธซึ่งเอนเอียงเข้าข้างฝ่ายพม่าและมีความดีความชอบในการนำกองกำลังพม่าเข้าตีฐานปฏิบัติการและค่ายมาเนอปลอว์ได้นั้น รัฐบาลทหารพม่าจะตอบแทนประการใด บทเรียนสำหรับผู้ทรยศต่อชาติของตนเองนั้นมีบทสรุปอย่างไร ทหารพม่ามีแผนจะยืมมือใครประหารกะเหรี่ยงพุทธกลุ่มนี้ เกมการเมืองในประเด็นนี้ กระทบทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายกะเหรี่ยงอย่างรุนแรง นับเป็นระเบิดเวลาที่ฝ่ายพม่าได้วางไว้อย่างแยบยล และน่าหวั่นเกรงอันตรายไม่น้อย[59]

กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงซึ่งเป็น "ตัวแปร" สำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า คงจะเข้าใจเกมการเมืองนี้ดี ดังจะเห็นได้ว่าพลเอกโบเมี๊ยะประธานกลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ได้ออกคำสั่งถึงหน่วยขึ้นตรงทุกหน่วยในเขตการปกครองของตนให้ทราบถึงการที่สหภาพแห่งชาติ

---

[58] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า กุมภาพันธ์-มีนาคม 2538", หน้า 3.

[59] ผู้เขียนสรุปจากการสัมภาษณ์ทหารกะเหรี่ยงอิสระและผู้อพยพชาวพม่า เมื่อเดือนมีนาคม 2538 "ทหารกะเหรี่ยงอิสระกล่าวว่า ประเด็นความขัดแย้งเรื่องกะเหรี่ยงพุทธกับกะเหรี่ยงคริสต์นั้น ไม่ได้ทำให้กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงอ่อนแอ ข้อเท็จจริงคือ ทหารกะเหรี่ยงอิสระขาดแคลนอาวุธ กระสุนปืน และเสบียง"

กะเหรี่ยงขอเจรจากับรัฐบาลทหารพม่า จึงขอให้ยุติการสู้รบกับทหารพม่าชั่วคราว แต่ถ้าหากทหารพม่ามีการปฏิบัติการทางทหารต่อทหารกะเหรี่ยงอิสระก็ให้โต้ตอบได้ทันที และขอร้องให้กะเหรี่ยงพุทธกลับใจหันมาให้ความร่วมมือกับกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงเหมือนเดิม

ถึงแม้ว่าฝ่ายทหารพม่าจะได้เปรียบจากการสู้รบและสามารถควบคุมพื้นที่สำคัญในรัฐกะเหรี่ยงได้หลายแห่งดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงยังคงสู้รบกับทหารพม่าต่อไป โดยทำสงครามแบบกองโจรหรือสงครามนอกแบบ ซึ่งเป็นหอกข้างแคร่ของรัฐบาลทหารพม่าที่ต้องใช้ความมานะพยายามและเวลาอีกนาน และยากที่จะได้รับชัยชนะโดยเด็ดขาด เพราะชาวกะเหรี่ยงคุ้นเคยกับภูมิประเทศที่เป็นป่าเขาเป็นอย่างดี

บทที่ 4
นโยบายของรัฐบาลไทย ต่อชนกลุ่มน้อยชนชาติกะเหรี่ยง

ระหว่างปี ค.ศ.1980-1984 ประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยทั้งภายในและภายนอก ภัยจากภายในคือการก่อการร้ายของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยและผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ส่วนภัยจากภายนอกคือการคุกคามของเวียดนามตามแนวพรมแดนไทยกับกัมพูชา ทั้งนี้เพราะเวียดนามได้รุกรานและยึดครองกัมพูชา อีกทั้งได้ครอบงำลาว ซึ่งทั้งสองประเทศนี้มีพรมแดนติดต่อกับไทย นโยบายต่างประเทศของไทยในช่วงนี้จึงเน้นที่ "ความมั่นคง"[1] (security-oriented) และดำเนินไปในลักษณะ "รอบด้าน" (omni-direction) เพื่อแสวงหามิตรประเทศในการต่อต้านการขยายอิทธิพลของเวียดนาม ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสหภาพโซเวียต[2]

นโยบายของรัฐบาลไทยต่อชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายความมั่นคงในด้านการป้องกันประเทศทางด้านชายแดนไทย-พม่า ซึ่งกองบัญชาการทหารสูงสุดได้กำหนดไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ.1965 "เพื่อป้องกันประเทศไทยจากการรุกรานของคอมมิวนิสต์ และ/หรือ จากการรุกรานของประเทศใกล้เคียงที่สนับสนุนคอมมิวนิสต์โดยปกปิด และ/หรือ เปิดเผย"

---

[1] นโยบายความมั่นคงของไทยมี 6 ประการคือ 1. ด้านการเมืองภายใน 2. ด้านการเมืองระหว่างประเทศ 3. ด้านการป้องกันประเทศ 4. ด้านเศรษฐกิจ 5. ด้านสังคมจิตวิทยา 6. ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน

[2] จุลชีพ ชินวรรโณ, **นโยบายต่างประเทศของไทยในทศวรรษที่ 1980 : การย้อนพินิจ** พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ ศูนย์ศึกษาการต่างประเทศ วังสราญรมย์), หน้า 3.

สาระสำคัญของแผนการป้องกันประเทศ (defensive) ทางด้านตะวันตกหรือชายแดนไทย-พม่า คือ "ระวังป้องกันชายแดนด้านตะวันตก บริเวณช่องทางด่านเจดีย์สามองค์และช่องทางด่านแม่สอด"[3] จุดยุทธศาสตร์ทางด้านตะวันตกคือ *"รัฐกะเหรี่ยง"* เพราะที่ตั้งของรัฐกะเหรี่ยงเป็น *"รัฐกันกระทบ"* ระหว่างไทยกับสหภาพพม่า พรมแดนไทยพม่าระยะทางประมาณ 2,532 กิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นเขตแดนรัฐกะเหรี่ยง เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ด้วยป่าไม้สักและไม้มีค่าอื่น ๆ จำนวนมาก* เนื่องจากภูมิประเทศรัฐกะเหรี่ยงเป็นป่าเขาลำเนาไพรและเทือกเขาสูง จึงเอื้ออำนวยต่อการตั้งฐานที่มั่นของกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ

รัฐบาลไทยรับรองรัฐกะเหรี่ยงในฐานะเป็น *"เขตแดนพม่ากะเหรี่ยง"*[4] เท่านั้น ยังมิได้รับรองในฐานะเป็น "รัฐอิสระ" ถึงแม้กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) จะประกาศสถาปนารัฐกะเหรี่ยงเป็นอิสระตั้งแต่ปี ค.ศ.1947 ก็ตาม ปัจจุบันรัฐกะเหรี่ยงยังมิได้แยกตัวออกจากสหภาพพม่าโดยเด็ดขาดและประชาคมระหว่างประเทศยังมิได้รับรอง

ตามแผนการป้องกันประเทศทางด้านตะวันตกนั้น กองทัพไทยได้วางกำลังป้องกันชายแดนไทย-พม่า ประกอบด้วยกำลังภาคพื้น ทหารบก ทหารพราน และตำรวจตระเวนชายแดน เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย แม่ฮ่องสอน อยู่ในความรับผิดชอบของ "ชุดควบคุมที่ 35" ตั้งกองบัญชาการที่อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนเขตพื้นที่จังหวัดตาก-กาญจนบุรี อยู่ในความรับผิด

---

[3] กองบัญชาการกองทัพอากาศ, "แผนยุทธการ ทอ.ที่ 1/08 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2508", หน้า 1.

* สหภาพพม่ามีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 227,000 ตารางกิโลเมตร เฉพาะป่าไม้สักมีพื้นที่ประมาณ 170,000 ตารางกิโลเมตร และป่าไม้สักส่วนใหญ่อยู่ในรัฐกะเหรี่ยง

[4] บ้านเมือง 28 (เมษายน 2536) : 13.

ชอบของ "ชุดควบคุมที่ 34" ตั้งกองบัญชาการที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก กองกำลังภาคพื้นบริเวณชายแดนไทย-พม่า จะได้รับการสนับสนุนกำลังพลจากกองทัพภาคที่ 1 (ภาคกลาง) กองทัพภาคที่ 3 (ภาคเหนือ) กองทัพภาคที่ 4 (ภาคใต้) และกำลังทางอากาศของกองทัพอากาศตามแผนและตามคำขอเมื่อมีสถานการณ์สู้รบรุนแรงบริเวณชายแดน กองกำลังชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงประมาณ 54 แห่ง และชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าประมาณ 154 แห่ง รวม 13 กลุ่ม กำลังพลประมาณ 28,501-30,000 คน ตั้งเผชิญหน้ากับกองกำลังภาคพื้นของไทย นอกจากนี้ยังเผชิญหน้ากับที่ตั้งทางทหารของสหภาพพม่าอีกประมาณ 202 แห่ง ระยะห่างจากชายแดนไทย-พม่า ไม่เกิน 100 กิโลเมตร กำลังพลประมาณ 37,042-40,000[5]

ในระหว่างปี ค.ศ.1984-1989 รัฐบาลไทยได้กำหนดนโยบายความมั่นคงของไทยด้านชายแดนไทย-พม่า และรัฐกะเหรี่ยง เพื่อรองรับแผนป้องกันประเทศทางด้านตะวันตกดังนี้[6]

1. เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสหภาพพม่า โดยยึดถ้อยทีถ้อยปฏิบัติและคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกัน ขจัดข้อขัดแย้ง และขจัดความระแวงสงสัย โดยแสดงความจริงใจต่อสหภาพพม่า ไม่สนับสนุนกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงและกลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าหรือผู้ลี้ภัยทางการเมืองสัญชาติพม่า ส่วนการดำเนินการใด ๆ ต่อบุคคลเหล่านี้ ให้คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหภาพพม่า หลักมนุษยธรรม และความมั่นคงแห่งชาติควบคู่กันไป ดำเนินการควบคุมชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ

---

[5] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า ธันวาคม 2536 - มกราคม 2537", หน้า 44-45.

[6] คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "เรื่อง ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 15-17. (มติของสภาความมั่นคงแห่งชาติ)

สัญชาติพม่าอย่างรัดกุม เพื่อมิให้ดำเนินการใด ๆ ที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อกองกำลังติดอาวุธ (ประมาณ 66,252 คน) ให้ปลดอาวุธแล้วควบคุมไว้ในพื้นที่ศูนย์อพยพจังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดตาก จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมทั้งหมด 23 แห่ง และเมื่อสถานการณ์เอื้ออำนวยก็ให้ทำการผลักดันออกไป

2. ชักจูงให้รัฐบาลทหารพม่าสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของ "สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้" หรือ "อาเซียน" (ASEAN) เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และสังคมร่วมกันในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ขยายตลาดการค้า ขยายการลงทุนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการประมงและการป่าไม้ ขยายการค้าบริเวณชายแดน ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการกีฬาระหว่างกัน

3. ส่งเสริมให้มีการเจรจาปัญหาเส้นเขตแดนระหว่างไทยกับสหภาพพม่าอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีการกำหนดเส้นเขตแดนที่ถาวรระหว่างสองประเทศ[7] ร่วมมือกับสหภาพพม่าในการแก้ไขปัญหาชายแดนไทย-พม่า คุ้มครองและให้ความปลอดภัยแก่ประชาชนชาวไทยที่อาศัยอยู่ตามบริเวณชายแดน ในกรณีที่มีการละเมิดอธิปไตยของไทยให้หาทางระงับเหตุการณ์ให้ยุติลงโดยเร็วในระดับพื้นที่ โดยใช้มาตรการจากเบาไปหาหนัก สกัดกั้นและผลักดันผู้หลบหนีเข้าเมืองจากสหภาพพม่าอย่างจริงจังต่อเนื่อง และกำหนดแผนปฏิบัติอย่างชัดเจน

---

[7] ปัญหาเส้นพรมแดน บริเวณแม่น้ำสายและแม่น้ำรวก จังหวัดเชียงราย เกาะกัน เกาะหลาม และเกาะขี้นก จังหวัดระนอง และปัญหาเนิน 491 จังหวัดชุมพร

โปรดดูรายละเอียดใน ชัยโชค จุลศิริวงศ์, "ปัญหาพรมแดนและความมั่นคงแห่งชาติ", ปัญหาพรมแดนไทย (ศูนย์ศึกษาการต่างประเทศ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ป.สัมพันธ์พาณิชย์, 2533), หน้า 36-42.

4. ร่วมมือกับสหภาพพม่าในการป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติดและเคมีภัณฑ์ตามบริเวณชายแดนไทย-พม่า ป้องกันการค้าสิ่งผิดกฎหมายที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้าอาวุธที่จะตกไปอยู่กับฝ่ายที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลไทยและรัฐบาลทหารพม่า

5. ชี้ชวนให้ผู้นำรัฐบาลทหารพม่าตระหนักถึงผลประโยชน์แห่งชาติ ที่จะได้รับจากการกระจายเสรีภาพในระบบการเมืองของสหภาพพม่า และการเจรจาประนีประนอมกับชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง และชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ สัญชาติพม่า

ระหว่างปี ค.ศ.1985-1988 นโยบายต่างประเทศของไทยยังคงเน้นเรื่อง "ความมั่นคง" แต่เสริมมิติทางเศรษฐกิจมากขึ้น ในลักษณะ *"ความมั่นคงนำหน้าตามมาด้วยความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ"* (security first, economic prosperity second) เพราะปัญหากัมพูชายังมิได้รับการแก้ไข อีกทั้งการปะทะกันตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ยังคงดำเนินอยู่ทุกฤดูแล้ง[8]

ส่วนทางด้านชายแดนไทย-พม่านั้น การสู้รบระหว่างทหารพม่ากับชาวกะเหรี่ยงและชาวมอญ ฯลฯ ยังคงดำเนินต่อไป ในปี ค.ศ.1984-1986 รัฐบาลทหารพม่าเน้นการใช้กำลังทหารขนาดใหญ่ปราบปรามชนกลุ่มน้อยบริเวณชายแดนไทย-พม่า ทำให้มีผู้อพยพ* เข้ามาอยู่ในเขตประเทศไทยจำนวนประมาณ 66,252 คน และผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าจำนวนประมาณ 250,000 คน การสู้รบทำให้ทรัพย์สินของราษฎรไทยบริเวณชายแดนได้รับความเสียหายมาก รวมทั้งการล่วงล้ำเขตแดนประเทศไทยของทหารพม่า เพื่อดำเนินกลยุทธ์ต่อชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงและชาวมอญ ฯลฯ รัฐบาลไทยได้

---

[8] จุลชีพ ชินวรรโณ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 14-15.

* ผู้อพยพอินโดจีนเข้าถึงประเทศไทยในปี ค.ศ.1979-1980 จำนวนประมาณ 133,764 คน รัฐบาลไทยได้ควบคุมไว้ในศูนย์อพยพ 13 แห่ง ในภาคเหนือและภาคตะวันออก

ตัดสินใจให้กองกำลังภาคพื้นทำการปลดอาวุธกองกำลังชนกลุ่มน้อย แล้วควบคุมไว้ในพื้นที่จำกัดบริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี และประจวบคีรีขันธ์ รวมทั้งหมด 23 แห่ง[9] (โปรดดูรายละเอียด ผู้อพยพสัญชาติพม่าในศูนย์อพยพ 4 จังหวัดชายแดนไทย-พม่า ในภาคผนวก จ.)

ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า

ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า หมายถึง บุคคลสัญชาติพม่าที่หลบหนีเข้าเมืองก่อนวันที่ 9 มีนาคม ค.ศ.1976 ซึ่งทางราชการอนุญาตให้บุคคลเหล่านี้พักอาศัยในประเทศไทยชั่วคราว มีจำนวนประมาณ 250,000 คน (ปี ค.ศ.1992-1994)[10] (โปรดดูรายละเอียด สาเหตุของการหลบหนีจากสหภาพพม่าในภาคผนวก ฉ.)

ผู้อพยพชาวกะเหรี่ยงจำนวนประมาณ 55,596 คน ชาวมอญประมาณ 10,224 คน และชาวพม่าประมาณ 432 คน ภายใต้ศูนย์อพยพ 23 แห่ง รวมทั้งหมดประมาณ 66,252 คน และผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าอีกจำนวนประมาณ 250,000 คน* ดังกล่าวนั้น มีผลกระทบต่อความมั่นคงของไทยมากและเป็นภาระหนักที่รัฐบาลไทยต้องให้ความช่วยเหลือในด้านเครื่องอุปโภคและ

---

[9] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "ประวัติความเป็นมาของผู้อพยพสัญชาติพม่า 2536-2537", หน้า 1-5.

[10] คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "เรื่อง ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 38-39.

* รัฐบาลทหารพม่าคอยติดตามดูว่ารัฐบาลไทยปฏิบัติอย่างไรต่อผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า เมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยให้ความช่วยเหลือแก่ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าด้วยดี รัฐบาลทหารพม่าจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับรัฐบาลไทย

บริโภค ได้แก่ ข้าว เกลือ ปลาร้า ผ้าห่ม และมุ้ง ฯลฯ แต่ผู้อพยพเหล่านี้ยังต้องดำรงชีวิตด้วยความยากลำบาก ต้องดิ้นรนหาสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตไปวัน ๆ ซึ่งเป็นปัญหาหลักของผู้อพยพในศูนย์อพยพ ได้มีองค์กรที่เป็นหลักในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อพยพประกอบด้วย องค์กรบีบีซี องค์กรโคเออร์ องค์กรเอ็มเอสเอฟ และองค์กรอินเตอร์เดด[11]

เนื่องจากผู้อพยพและผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าเข้ามาประกอบอาชีพในเขตไทย จึงก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมจิตวิทยาและอาชญากรรมในเขตพื้นที่ทั้ง 4 จังหวัดชายแดนดังกล่าว มีผลให้รัฐบาลทหารพม่ากล่าวประณามรัฐบาลไทยว่าสนับสนุนชนกลุ่มน้อยให้ใช้ดินแดนไทยเป็นฐานปฏิบัติการก่อการร้าย และโจมตีการดำเนินการภายในของสหภาพพม่า และกล่าวหารัฐบาลไทยโดยทางอ้อมว่าให้ความช่วยเหลือให้ที่พักพิงและสนับสนุนองค์กรผิดกฎหมายต่าง ๆ ของชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่า ซึ่งถือว่าเป็นการแทรกแซงกิจการภายในของสหภาพพม่า[12]

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว รัฐบาลไทยได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับผู้อพยพชาวกะเหรี่ยง ชาวมอญ และผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ตั้งแต่ปี ค.ศ.1988-1993 ดังนี้[13]

1. กำหนดมาตรการสกัดกั้นผลักดันผู้อพยพและผู้หลบหนีเข้าเมืองจากสหภาพพม่าที่เข้ามาใหม่ให้ได้ผลยิ่งขึ้น โดยแจ้งเตือนให้ราษฎรชาวพม่า

---

[11] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "ประวัติความเป็นมาของผู้อพยพสัญชาติพม่า 2536-2537", หน้า 4.

[12] กรมข่าวทหาร/ศูนย์รวมข่าว กองบัญชาการทหารสูงสุด, "ประมวลการข่าวกรองภัยคุกคามทางทหารและปัญหาที่กระทบต่อผลประโยชน์/ความมั่นคงของชาติ กรกฎาคม-ธันวาคม 2537", หน้า 76.

[13] คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "เรื่อง ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 16-17.

ทราบว่าการหลบหนีเข้าเมืองนั้นเป็นความผิด จัดชุดตรวจในพื้นที่บริเวณชายแดนและพื้นที่อื่น ๆ เพื่อป้องกันการหลบหนีเข้ามาอยู่ในพื้นที่ชายแดนและการเดินทางจากพื้นที่ชายแดนไปยังพื้นที่อื่น

2. ควบคุมประชาชนสัญชาติพม่าที่เข้ามาซื้อเครื่องอุปโภคและบริโภคในเขตไทยเป็นการชั่วคราว ให้เข้า-ออกตามช่องทางที่กำหนด (ส่วนใหญ่เป็นชาวกะเหรี่ยง)

3. ควบคุมผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าและผู้หลบหนีเข้าเมืองที่ตั้งรกรากอยู่ในเขตไทยให้ได้ผลจริงจัง

4. ให้กระทรวงมหาดไทยใช้มาตรการทางการบริหารผ่อนผันการทำงานของผู้อพยพและผู้หลบหนีเข้าเมืองได้ในบางพื้นที่ และบางอาชีพที่จำเป็น โดยมีมาตรการควบคุมและลงโทษผู้หลีกเลี่ยงอย่างจริงจัง

5. มีการจับกุมดำเนินคดีต่อผู้ที่ให้ที่พักอาศัยและให้ความช่วยเหลือผู้หลบหนีเข้าเมือง ผลจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้อพยพโดยแบบสำรวจของฝ่ายการข่าว ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก สรุปได้ว่าผู้อพยพส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะอพยพกลับถิ่นเดิม หากมีการปกครองประเทศสหภาพพม่าโดยระบอบประชาธิปไตยและ “สหพันธรัฐ” แต่หากไม่เป็นไปตามนัยนี้แล้ว ผู้อพยพมากกว่าครึ่งหนึ่งมีความต้องการที่จะอยู่ในประเทศไทยต่อไป

แนวโน้มของการอพยพในปัจจุบัน แม้ว่าจะไม่มีสถานการณ์การสู้รบที่รุนแรง แต่ชาวกะเหรี่ยงก็ยังมีการอพยพเข้ามาในประเทศไทยเช่นเดิม เนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจ ส่วนการอพยพออกจากศูนย์อพยพเพื่อไปขายแรงงานนั้น อยู่ในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราการอพยพเข้าเพียงเล็กน้อย

ในด้านสาธารณสุข รัฐบาลไทยและองค์กรเอ็มเอสเอฟของฝรั่งเศสได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อพยพชาวกะเหรี่ยงในเขตจังหวัดตากร่วมกับผู้ช่วย

ชีวิตนักศึกษาพม่าที่หลบหนีการปราบปรามของรัฐบาลมาอยู่ในค่ายกะเหรี่ยง
ชายแดนไทย-พม่า คือ การฝึกด้านการทหารเพื่อทำสงครามต่อต้านรัฐบาล SLORC
(ภาพ **Far Eastern Economic Review**, 20,27 October 1988)

ชาวกะเหรี่ยงที่ได้รับการฝึกอบรมจากองค์กร การดำเนินการแจกจ่ายยาและการช่วยเหลือยังมีอยู่อย่างจำกัด หากมีการเจ็บป่วยหนักจำเป็นต้องนำส่งโรงพยาบาลท่าสองยาง โรงพยาบาลแม่สอด และโรงพยาบาลอื่น ๆ ในเขตจังหวัดตาก นอกจากนี้ องค์กรเอ็มเอสเอฟยังจัดตั้งโรงพยาบาลสนามขนาดเล็กในศูนย์อพยพโซโกล บ้านห้วยแม่สอง อำเภอท่าสองยาง ซึ่งเป็นศูนย์อพยพที่ใหญ่ที่สุด

ในด้านการศึกษา ทุกศูนย์อพยพมีโรงเรียนชั้นประถมศึกษา ในศูนย์อพยพใหญ่ ๆ จะมีโรงเรียนมัธยมตอนต้น บางแห่งมีโรงเรียนมัธยมตอนปลายด้วย การดำเนินการสอนเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากขาดบุคลากร ครู หนังสือ และอุปกรณ์การเรียนการสอน วิชาที่สอนในศูนย์อพยพคือ ภาษากะเหรี่ยง ภาษาอังกฤษ ภาษาพม่า คณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ทั่วไป มีการสอนภาษาไทยในบางศูนย์ที่มีครูสอนได้ ปัญหาอื่น ๆ เมื่อนักเรียนจบจากโรงเรียนในศูนย์อพยพแล้ว ไม่มีที่จะศึกษาในชั้นสูงต่อไป[14]

ระหว่างปี ค.ศ.1988-1995 นโยบายต่างประเทศของไทยเน้นเรื่อง "เศรษฐกิจ" มากกว่าเรื่องอื่น ๆ การเน้นเรื่องเศรษฐกิจหรือ "ธุรกิจ"* อาจจะเป็นเพราะต้องการแสวงหาวัตถุดิบและตลาดการค้าใหม่ ๆ รัฐบาลสนับสนุนให้มีการค้าขายกับประเทศอินโดจีน ได้แก่ เวียดนาม ลาว และกัมพูชา และประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้[15] เนื่องจากรัฐกะเหรี่ยง

---

[14] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "ประวัติความเป็นมาของผู้อพยพสัญชาติพม่า 2536-2537", หน้า 4.

* นโยบายของนายกรัฐมนตรีพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ที่จะเปลี่ยนอินโดจีนจาก "สนามรบเป็นสนามการค้า" หรือ "ธุรกิจนำหน้าการทูต"

[15] จุลชีพ ชินวรรโณ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 26-29.

อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่หาได้ยากในปัจจุบัน ได้แก่ ไม้สัก แร่ธาตุ และอัญมณี ฯลฯ รัฐบาลทหารพม่ามีความปรารถนาจะครอบครองทรัพยากรในรัฐกะเหรี่ยงทั้งหมด เพื่อเป็นปัจจัยสำคัญในการซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์เสริมสร้างศักยภาพทางทหารไว้ปราบปรามชนกลุ่มน้อย ส่วนประเทศไทยนั้นต้องการทรัพยากรจากรัฐกะเหรี่ยงเพื่อเศรษฐกิจหรือธุรกิจ ในเมื่อรัฐกะเหรี่ยงยังไม่ปลอดภัยจากการคุกคามของทหารพม่า ทำให้กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงต้องนำเอาทรัพยากรเป็นปัจจัยในการแลกเปลี่ยนหรือซื้ออาวุธยุทธภัณฑ์อื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางทหารและปกป้องชนชาติกะเหรี่ยง ด้วยเหตุนี้การค้านอกระบบหรือตลาดมืดจึงเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในบริเวณชายแดนไทย-พม่า กลุ่มนักธุรกิจไทยจะเป็นผู้มีอิทธิพลอยู่เบื้องหลังรัฐบาลกอตูเลภายใต้การนำของพลเอกโบเมี๊ยะ ชาวกะเหรี่ยงต้องพึ่งพิงนักธุรกิจไทยในด้านเศรษฐกิจ การค้า การลักลอบค้าอาวุธสงคราม นอกจากนี้ยังอาศัยดินแดนไทยเป็นฐานปฏิบัติการก่อการร้าย (ในทัศนะของชาวพม่า) และเป็นที่หลบหนีเมื่อเป็นฝ่ายเสียเปรียบจากการสู้รบกับทหารพม่าด้วย

การเน้นเรื่องเศรษฐกิจหรือธุรกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้นักธุรกิจไทยลงทุนในรัฐกะเหรี่ยงและสหภาพพม่า โดยเฉพาะสัมปทานป่าไม้ เหมืองแร่ อัญมณี และประมง จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลทหารพม่าและรัฐบาลกอตูเลด้วย เนื่องจากสภาพภูมิประเทศเกี่ยวกับที่ตั้งและการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในรัฐกะเหรี่ยงนั้น สะดวกมากเมื่อผ่านเขตไทยเข้าไป จึงเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้รัฐบาลทหารพม่า* กล่าวประณามว่า

---

* ในทัศนะของรัฐบาลทหารพม่าเห็นว่ารัฐบาลไทยดำเนินนโยบายรัฐกันกระทบ ไม่ต้องการให้ชาวกะเหรี่ยงถูกทหารพม่าปราบปรามจนสิ้นชาติ และไม่ต้องการให้ชาวกะเหรี่ยงเข้มแข็งมั่นคงทางทหารจนเป็นอันตรายต่อความมั่นคงด้านการป้องกันทางด้านตะวันตกของไทย

รัฐบาลไทยดำเนินนโยบาย "รัฐกันกระทบ" หรือ "ตีสองหน้า" ฝ่ายรัฐบาลไทยได้ตอบโต้ว่าฝ่ายไทยมิได้ให้การสนับสนุนแก่กองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ สำหรับการชักลากไม้ซุง การทำเหมืองแร่ อัญมณี และการลักลอบค้าอาวุธสงครามนั้นเป็นเรื่องของนักธุรกิจไทยบางกลุ่ม และในกรณีที่ผู้อพยพชาวกะเหรี่ยงหรือทหารกะเหรี่ยงอิสระได้รับบาดเจ็บจากการปะทะกับทหารพม่าแล้ว รัฐบาลไทยให้การรักษาพยาบาลบุคคลดังกล่าวด้วยเหตุผลทางด้านมนุษยธรรม รัฐบาลทหารพม่าพยายามฉวยโอกาสสร้างวิกฤตการณ์ขึ้นเอง เพื่อให้ส่งผลกระทบต่อไทยทางด้านความมั่นคงและทางเศรษฐกิจ ทั้ง ๆ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศพม่าเคยประกาศในที่ประชุมของสหประชาชาติที่กรุงนิวยอร์กว่า จะยุติการโจมตีชนกลุ่มน้อยด้วยกำลังทหารขนาดใหญ่ แต่ในช่วงฤดูแล้งเกือบทุกปีทหารพม่ากลับเป็นฝ่ายรุกรานชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ทั้งปฏิเสธที่จะให้ชนกลุ่มน้อยได้รับสิทธิ์ในการปกครองตนเองเป็นรัฐอิสระ[16]

วิกฤตการณ์บริเวณชายแดนไทย-พม่า เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่ามานานหลายทศวรรษ เนื่องจากรัฐบาลไทยกับรัฐบาลทหารพม่ามีการติดต่อค้าขายตามแนวชายแดนไทย-พม่าถึง 6 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ตาก กาญจนบุรี และระนอง โดยมีศูนย์กลางการค้าสำคัญที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และเกาะสอง (วิคตอเรียปอยท์) ตรงข้ามกับอำเภอเมือง จังหวัดระยอง การค้าขายมี 2 รูปแบบ คือ การค้าที่ดำเนินการผ่านด่านศุลกากรหรือการค้าในระบบ และการค้านอกระบบหรือตลาดมืด สาเหตุที่มีการค้านอกระบบหรือตลาดมืด คือ ไทย-พม่ายังไม่มีข้อตกลงการค้าชายแดนร่วมกัน ยังไม่มีการเปิดจุดผ่านแดนถาวรให้มีการค้าขายโดยเสรี ในขณะที่ประชาชน

---

[16] ผู้จัดการ 2 (พฤศจิกายน 2535) : 24.

ทั้งสองประเทศยังมีความต้องการซื้อขายสินค้าระหว่างกัน ทำให้มีการลักลอบนำเข้าและส่งออกหรือทำการค้านอกระบบขึ้น การค้านอกระบบหรือตลาดมืดส่วนใหญ่ ผลประโยชน์จะตกอยู่ในมือของชาวกะเหรี่ยงและนักธุรกิจไทย พม่าต้องใช้มาตรการปิดด่านเป็นครั้งคราว* โดยไม่แจ้งกำหนดเวลาเปิดด่านที่แน่นอน ซึ่งทางการพม่าอ้างว่าเพื่อแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าของประเทศและเพื่อให้เงินจั๊ดมีค่าสูงขึ้น นอกจากนี้รัฐบาลทหารพม่ายังกีดกันทางการค้าตามแนวชายแดนไทย-พม่า โดยปรับอัตราภาษีขาเข้าให้สูงขึ้น ทำให้สินค้าออกของไทยที่ดำเนินการผ่านด่านศุลกากรมีราคาสูงกว่าปกติ และยังกำหนดระเบียบพิธีการนำเข้าส่งออกที่ยุ่งยากซับซ้อนและเข้มงวดกวดขัน รวมถึงการห้ามนำเข้าสินค้าจากประเทศไทย ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันพืช ยารักษาโรค ข้าว ถ่านไฟฉาย ยาสีฟัน อาหารกระป๋อง น้ำตาล รองเท้า ผงซักฟอก และเครื่องดื่มชนิดต่าง ๆ ฯลฯ และห้ามเอกชนส่งสินค้าออกประมาณ 16 รายการ ได้แก่ น้ำมันดิบและน้ำมันเชื้อเพลิง อัญมณีและเครื่องประดับ ข้าว อาวุธและกระสุนปืน โบราณวัตถุ ถั่วต่าง ๆ ไม้สัก ข้าวโพด ฝ้ายดิบ หนังสัตว์ ถั่วลิสง เมล็ดงา กุ้งสดและกุ้งแห้ง งาช้าง สัตว์มีชีวิต และยางพารา[17]

ผลจากการที่รัฐบาลทหารพม่าห้ามเอกชนส่งออกสินค้าประมาณ 16 รายการดังกล่าว ทำให้มีการลักลอบลำเลียงสินค้าในตลาดมืด โดยเฉพาะอัญมณีออกไปขายในมณฑลยูนนาน (Yunnan) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้ตลาดการค้าอัญมณีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ลดความสำคัญลง การที่รัฐบาลทหารพม่าห้ามนำเข้าสินค้า

---

* หลังจากปิดด่าน ข้าราชการและประชาชนร้อยละ 75 ได้รับความเดือดร้อน สินค้ามีราคาแพง ขาดแคลนเครื่องอุปโภค จำพวก ข้าวสาร เนื้อ ปลา และผัก ฯลฯ

[17] คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "เรื่อง ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 6-7.

จากประเทศไทยตามแนวชายแดน และทำการปิดพรมแดน ทำให้พ่อค้าชาวไทยและธุรกิจให้บริการทางการเงินของสถาบันการเงินต้องสูญเสียเงินที่ลงทุนในรัฐกะเหรี่ยงและในสหภาพพม่าไปเป็นจำนวนมาก

เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่ามีวัตถุประสงค์ที่จะลดศักยภาพทางทหารและทางเศรษฐกิจของรัฐกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ลง จึงพยายามทุกวิถีทางที่จะตัดการค้านอกระบบหรือตลาดมืดบริเวณชายแดนไทยพม่า โดยจัดตั้ง "คณะกรรมาธิการร่วมทางการค้าไทย-พม่า" เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1990 แต่ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จเพราะยังไม่มีข้อตกลงทางการค้าที่ชัดเจนบริเวณชายแดนระหว่างกัน การค้าส่วนใหญ่จึงเป็นการค้านอกระบบหรือตลาดมืด ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยพึงปรารถนา เพราะเป็นฝ่ายได้รับผลประโยชน์มาก ชาวกะเหรี่ยงจะเป็นฝ่ายได้เปรียบสินค้าส่งออกมีมูลค่าสูง ได้แก่ ไม้ซุง ผลิตภัณฑ์ไม้ อัญมณี และแร่ธาตุ ฯลฯ เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้รัฐบาลทหารพม่าไม่พอใจกลุ่มนักธุรกิจไทย เพราะมูลค่าการค้าผ่านด่านศุลกากรทางสหภาพพม่าน้อย แต่หลังจากสหภาพพม่าทำการปฏิรูปเศรษฐกิจในปี ค.ศ.1989 แล้ว มูลค่าการค้ารวมระหว่างไทย-พม่าเพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ ในปี ค.ศ.1991 ไทยนำเข้าสินค้าคิดมูลค่าประมาณ 4,784.9 ล้านบาท เมื่อเทียบกับการส่งออกมูลค่าประมาณ 1,478.4 ล้านบาท ไทยขาดดุลการค้ากับสหภาพพม่าประมาณ 3,306.6 ล้านบาท[18]

---

[18] คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "เรื่อง ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 45. (ที่มา กรมศุลกากร)

สถิติการค้าระหว่างไทยกับสหภาพพม่าปี ค.ศ.1984-1991 มูลค่า/ล้านบาท

ปี ค.ศ.	มูลค่าสินค้าออก	มูลค่าสินค้าเข้า	ดุลการค้า
1984	352.4	794.6	442.2
1985	300.4	1,026.3	-725.9
1986	383.6	858.8	-475.2
1987	412.0	948.4	-536.1
1988	359.6	1,530.9	-1,171.3
1989	639.9	2,156.9	-1,517.0
1990	1,073.3	3,373.2	-2,299.9
1991	1,478.4	4,784.9	-3,306.5

อัตราการเก็บภาษีไม้ของกลุ่มกะเหรี่ยง (การค้านอกระบบหรือตลาดมืด)

เดือนกรกฎาคม ค.ศ.1993 กลุ่มกะเหรี่ยงได้กำหนดอัตราการเก็บภาษีไม้ท่อนหรือไม้ซุงที่บริษัททำไม้ของไทยเข้าไปดำเนินการในพื้นที่เขตอิทธิพลของกลุ่มกะเหรี่ยงดังนี้[19]

ไม้สัก ตันละ 3,500 บาท (1 ตัน เท่ากับ 50 ลูกบาศก์ฟุต)

ไม้ประดู่ ตันละ 2,000 บาท

ไม้แดง ตันละ 1,000 บาท

ไม้เนื้อแข็งอื่น ๆ ตันละ 800-1,000 บาท

สำหรับอัตราการเก็บภาษีนี้จะอยู่ภายในปี ค.ศ.1993 เท่านั้น ในปีต่อไปถ้าหากมีสถานการณ์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไป อัตราการเก็บภาษีอาจจะมีการปรับปรุงใหม่

---

[19] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า กันยายน 2536", หน้า 21.

จากสถิติการค้าระหว่างไทยกับสหภาพพม่าโดยวิธีผ่านด่านศุลกากรหรือการค้าในระบบดังกล่าว ฝ่ายไทยขาดดุลการค้าติดต่อกันหลายปี แต่การค้านอกระบบหรือตลาดมืดซึ่งมีมูลค่ามากกว่าการค้าในระบบนั้น กลุ่มพ่อค้าไทยและกลุ่มกะเหรี่ยงได้รับผลประโยชน์โดยตรง เพราะกลุ่มนักธุรกิจไทยไปลงทุนทำไม้ในเขตรัฐกะเหรี่ยง เช่น บริเวณกิโลเมตรที่ 105 ตรงข้ามชายแดนไทยบ้านแม่สอง ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก มีโรงเลื่อยประมาณ 4 โรง (1 โรงต่อ 1 แท่นเลื่อย) หลังคาโรงเรือนมุงด้วยใบไม้แห้ง (ใบพลวงและใบสัก)[20]

สหภาพพม่าให้สัมปทานป่าไม้บริษัทเอกชนไทยประมาณ 40 สัมปทาน 33-47 บริษัท เป็นการค้าในระบบผ่านด่านศุลกากร ทำให้รัฐบาลทหารพม่าเข้มงวดในการทำสัญญาให้สัมปทานป่าไม้และเพิ่มราคาให้สูงขึ้น รวมทั้งการปิดด่านชักลากไม้ซุงอีกหลายจุด คงให้ชักลากไม้ซุงออกได้เฉพาะเมียวดี ตรงข้ามกับตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และด่านเกาะสอง (วิคตอเรียปอยท์) ตรงข้ามกับอำเภอเมือง จังหวัดระนอง เท่านั้น

รัฐบาลทหารพม่าได้กล่าวประณามกลุ่มนักธุรกิจไทยที่ไปลงทุนทำไม้ในรัฐกะเหรี่ยงว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย[21] เพราะบริษัทเอกชนไทยประมาณ 47 บริษัทนั้นได้รับสัมปทานป่าไม้จากสหภาพพม่าอยู่แล้ว ทำให้กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า และขอให้รัฐบาลไทยเร่งแก้ไขปัญหา

---

[20] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า กันยายน 2536", หน้า 20.

[21] สหภาพพม่ามีพื้นที่ประมาณ 227,000 ตารางกิโลเมตร มีป่าไม้สักประมาณ 170,000 ตารางกิโลเมตร ป่าไม้สักส่วนใหญ่อยู่ในเขตอิทธิพลของกลุ่มกะเหรี่ยง บริษัทเอกชนไทยทำไม้ในเขตรัฐกะเหรี่ยง ชาวกะเหรี่ยงเก็บภาษีไม้ตามอัตราดังกล่าว ส่วนป่าไม้ในภาคตะนาวศรีของสหภาพพม่ามีไม้มีค่าน้อยกว่าไม้สักในเขตรัฐกะเหรี่ยง

ดังกล่าวนี้โดยเร่งด่วน รัฐบาลไทยได้โต้ตอบว่าเป็นเรื่องเฉพาะตัวของกลุ่มนักธุรกิจไทย มิใช่นโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลไทยต่อชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงหรือต่อสหภาพพม่า แต่รัฐบาลไทยรับจะแก้ไข "ระเบียบการค้าแนวชายแดน" ให้รัดกุมขึ้น โดยสั่งการให้เจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพื่อมิให้เกิดผลเสียในระยะยาว เพราะการลงทุนของเอกชนไทยในสหภาพพม่ามีหลายประเภท ได้แก่ การลงทุนทำไม้ การประมง การทำเหมืองแร่ การเกษตรกรรม และการท่องเที่ยว ฯลฯ

นโยบายของรัฐบาลไทยต่อชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงที่ปรากฏเป็นรูปธรรมค่อนข้างจะถาวรต่อเนื่องกันมานานหลายทศวรรษ คือ นโยบายความมั่นคงในด้านการป้องกันประเทศทางด้านชายแดนไทย-พม่า นโยบายรัฐกันกระทบชนกลุ่มน้อย นโยบายผู้อพยพและผู้หลบหนีเข้าเมือง และนโยบายเศรษฐกิจหรือธุรกิจการค้าไม้สัก ฯลฯ เนื่องด้วยที่ตั้งรัฐกะเหรี่ยงเป็นส่วนหนึ่งในแผนสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ 4 ประเทศ คือ ไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพพม่า และลาว เป็นที่ตั้งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจระดับอนุภูมิภาค ซึ่งมีความได้เปรียบทางด้านภูมิประเทศที่มีอาณาบริเวณติดต่อกัน มีประโยชน์ต่อความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการแลกเปลี่ยนหรือใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาของแต่ละประเทศ[22]

รัฐกะเหรี่ยงเป็นจุดสำคัญในด้านนโยบายความมั่นคงแห่งชาติและด้านเศรษฐกิจหรือธุรกิจ ทั้งในอดีต ในปัจจุบัน และในอนาคต ได้แก่ โครงการสร้างสะพานมิตรภาพ[23] เชื่อมโยงกรุงย่างกุ้ง - มะละแหม่ง - เมียวดี กับ

---

[22] ผู้จัดการรายวัน 31 (มกราคม 2537) : 4.

[23] สะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำเมยฝ่ายไทย-พม่า ทำพิธีวางศิลาฤกษ์แล้ว เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2537 (ผู้เขียนอยู่ในเหตุการณ์วันนั้นด้วย)

อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โครงการสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำลุ่มแม่น้ำสาละวินตอนล่างและแม่น้ำเมย ขนาด 4,000-7,000 เมกกาวัต และโครงการสร้างท่อก๊าซธรรมชาติจากอ่าวเมาะตะมะ ผ่านจังหวัดกาญจนบุรี ระยะทางประมาณ 500 กิโลเมตร ขนาดวันละ 250-500 ล้าน-ลูกบาศก์ฟุต[24] โครงการดังกล่าวนี้ส่วนใหญ่มีพื้นที่อยู่ในเขตรัฐกะเหรี่ยง ถ้าหากกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงหรือรัฐบาลกอตูเลภายใต้การนำของพลเอกโบเมี๊ยะไม่ยอมให้ความร่วมมือ และส่งกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงกับกลุ่มพันธมิตรประชาธิปไตยแห่งพม่าบุกเข้าโจมตีและขัดขวางหรือก่อวินาศกรรมแล้ว โครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจหรือโครงการอื่นใดในอนาคตก็จะประสบกับปัญหาต่าง ๆ นานานัปการ ผลประโยชน์ของประเทศไทยจึงเกี่ยวพันกับที่ตั้งรัฐกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงอย่างมาก เป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่จะต้องพิจารณาทบทวนอย่างรอบคอบ

---

[24] **The Nation** (May 3, 1991) : 8.

บทที่ 5
ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า

ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า มีอยู่ 3 ประการคือ

1. ปัญหากลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าและกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย
2. ปัญหาเส้นเขตแดนไทย-พม่า
3. ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า

ปัจจุบัน (ค.ศ.1988-1995) ปัญหาที่มีอยู่ในพื้นที่บริเวณชายแดนด้านตะวันตกของประเทศไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่านั้น ผู้เขียนจะวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ปัญหากลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าและกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย

กลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าที่สำคัญซึ่งเคลื่อนไหวอยู่ตามบริเวณตะเข็บชายแดนไทย-พม่า มี 6 กลุ่ม โดยแยกเป็นกลุ่มที่มีความเคลื่อนไหวทางการเมืองและกองกำลังติดอาวุธ คือ

กลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า

1. *กลุ่มรัฐบาลผสมแห่งชาติสหภาพพม่า (National Coalition Government of the Union of Burma : NCGUB)*

รัฐบาลผสมแห่งชาติสหภาพพม่า (NCGUB) จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม ค.ศ.1990 จากการรวมตัวของสมาชิกพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย พรรคประชาธิปไตยแห่งชาติ (Party for National Democracy : PND) และสมาชิกกลุ่มอิสระ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อโค่นล้มรัฐบาลทหารพม่า มี *ดร.เส่งวิน* เป็นนายกรัฐมนตรี มีที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่ "ค่ายมาเนอปลอว์" และมีสำนักงานสาขาอยู่ที่กรุงเทพฯ โดยใช้ตู้ ปณ.34 หัวหมาก กรุงเทพฯ 10240 เป็นสื่อกลางในการติดต่อประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. *กลุ่มนักศึกษาพม่า*

หลังจากพลเอกซอหม่องได้ทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 18 กันยายน ค.ศ.1988 แล้ว รัฐบาลทหารพม่าได้ปราบปรามนักศึกษาและประชาชนพม่าอย่างเหี้ยมโหด ทำให้กลุ่มนักศึกษาหลบหนีการกวาดล้างเข้าไปเคลื่อนไหวกับชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนไทย-พม่า และบางส่วนเข้ามาเคลื่อนไหวในประเทศไทยทั้งในกรุงเทพฯและพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า พร้อมกับได้มีการรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

2.1 กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยนักศึกษาพม่าทั้งมวล (All Burma Students Democratic Front : ABSDF)

จัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนกันยายน ค.ศ.1988 โดยกลุ่มนักศึกษาพม่าที่หลบหนีเข้าไปร่วมกับชนกลุ่มน้อย ซึ่งมีฐานที่ตั้งตามแนวชายแดนไทย-พม่า

ตั้งแต่ด้านตรงข้ามจังหวัดแม่ฮ่องสอนจนถึงจังหวัดชุมพร จำนวน 21 กองพัน กำลังพลประมาณ 4,000-5,000 คน ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "ค่ายสาละวิน" ปัจจุบันกลุ่ม ABSDF กำลังประสบปัญหาขัดแย้งภายใน ซึ่งเป็นผลมาจากการเลือกผู้นำคนใหม่เมื่อวันที่ 28 กันยายน ค.ศ. 1991 ได้แก่ *ดร.ไนง์อ่อง* (Nai Aung) ขณะที่ *โมตีซุน* อดีตประธาน ABSDF ได้แยกตัวออกไปจัดตั้งกลุ่มใหม่ขึ้น

2.2 กลุ่มกองทัพผู้รักชาติประชาธิปไตย (Democratic Patriotic Army : DPA)

เป็นกลุ่มนักศึกษาพม่าที่หลบหนีเข้าไปเคลื่อนไหวร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์พม่าที่เมืองปางซาง (Panghsang) รัฐฉาน มีกำลังพลประมาณ 140-170 คน โดยมี นาย*ฮูอ่อง* สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์พม่าเป็นผู้นำการเคลื่อนไหว ต่อมา กลุ่ม DPA ได้เข้าร่วมกับนักศึกษาพม่า (ABSDF) ทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ไม่พอใจ จึงได้จัดตั้งกลุ่ม Democratic National Army ขึ้นใหม่ และปัจจุบันยังเป็นแนวร่วมของพรรคคอมมิวนิสต์พม่า

2.3 กลุ่มองค์การแห่งชาตินักศึกษาพม่าโพ้นทะเล (Overseas National Students Organization of Burma : ONSOB)

จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม ค.ศ.1990 เป็นนักศึกษาพม่าที่แยกตัวออกมาจากกลุ่ม ABSDF เนื่องจากยึดถือแนวทางการต่อสู้กับรัฐบาลทหารพม่าโดยสันติวิธี และแสวงหาการสนับสนุนจากต่างประเทศ ในขณะที่กลุ่ม ABSDF ยังยึดแนวทางการต่อสู้ด้วยอาวุธ

แผนที่สังเขปแสดงพื้นที่อิทธิพล
ของกองกำลังชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าติดชายแดนไทย

ที่มา : ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด

แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งกองกำลังชนกลุ่มน้อย บริเวณชายแดนไทย-พม่า

- สภาฟื้นฟูรัฐฉาน (SSRC.)
- กลุ่มกะเหรี่ยงอิสระ (KNU.)
- กลุ่มมอญอิสระ (NMSP.)
- กลุ่มคะยา (KNPP.)
- กลุ่มปะหล่อง (PSLP.)
- กลุ่มคะฉิ่นอิสระ (KIA.)
- กลุ่มปะโอ (PNO.)
- กลุ่มอารกัน (ALP.)
- พันธมิตรประชาธิปไตยแห่งพม่า (DAB.)
- แนวร่วม (NDF.)
- พม่าอิสระ (PPP.)
- พรรคสหรัฐว้า (UWSP.)
- ว้า (WNO.)
- พรรคก้าวหน้ารัฐฉาน (SSPP.)

ที่มา : คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "เรื่อง ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 65.

กองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย

1. *กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ (NDF)*

กลุ่ม NDF จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม ค.ศ.1975 เป็นการรวมตัวของชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าจำนวน 10 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มกะเหรี่ยง (KNU) กลุ่มคะยา (Karenni National Progressive Party) กลุ่มมอญ (New Mon State Party) กลุ่มอะรากัน (Arakan Liberation Party) และกลุ่มฉาน (Shan State Progress Party) ฯลฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อต่อสู้กับรัฐบาลทหารพม่า ทั้งทางด้านการเมืองและทางการทหาร เพื่อให้ได้มาซึ่งเสรีภาพ ความเสมอภาค และความก้าวหน้าของสังคมของทุกเชื้อชาติในสหภาพพม่า มีนาย*ส่วยจิน* (Shwe Kyin) เป็นประธาน ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "ค่ายมาเนอปลอว์" โดยกำหนดให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งกำลังติดอาวุธกลุ่มละ 1 กองร้อย (ประมาณ 80-100 คน) เข้าร่วมเป็นกองกำลังของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ

กองกำลังกลุ่ม NDF จัดแบ่งเขตพื้นที่การปฏิบัติการทางทหารออกเป็น 4 ภาค ได้แก่ เขตภาคเหนือ (รัฐคะฉิ่น) เขตภาคกลาง (รัฐฉานและรัฐคะยา) เขตภาคใต้ (รัฐกะเหรี่ยงและรัฐมอญ) และเขตภาคตะวันตก (รัฐอะรากัน) ดังนี้

1.1 กองกำลังกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติภาคเหนือ

ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "ดอยปาเจา" (Pajao) ซึ่งเป็นกองบัญชาการของกลุ่มคะฉิ่นอิสระ (Kachin Independence Organization : KIO) และมีพื้นที่ปฏิบัติการในเขตรัฐฉานตอนล่าง ประกอบด้วยสมาชิก 3 กลุ่ม คือ กลุ่ม KIO มีนาย*บรังแสง* (Brang Seng)* เป็นประธาน มีกองกำลังประมาณ

---

* ปัจจุบัน นายบรังแสง ได้เสียชีวิตแล้ว

7,000-9,000 คน พรรครัฐฉานก้าวหน้า (Shan State Progressive Party : SSPP) มี*พันเอกจายเล็ก* (Sai Lek) เป็นเลขาธิการ และมีกองกำลังประมาณ 3,000 คน และแนวร่วมปลดปล่อยปะหล่อง (Palaung State Liberation Front) มี นาย*อ้ายบง* (Ai Bong) เป็นประธาน และมีกองกำลังประมาณ 500 คน

1.2 *กองกำลังผสมกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติภาคกลาง*

ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "บ้านห้วยปงลาว" (Huay Pong Lao) รัฐคะยาหรือรัฐคะเรนนี ซึ่งเป็นที่ตั้งกองบัญชาการกลุ่มคะยา (KNPP) มีพื้นที่ปฏิบัติการด้านตรงข้ามจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 5 กลุ่ม คือ

1.2.1 กลุ่มพรรคก้าวหน้าแห่งชาติคะยา (Karenni National Progressive Party : KNPP)

จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1958 โดยมีนโยบายที่จะต่อสู้เพื่อแยกตัวเป็นรัฐอิสระ ดำรงความเป็นพันธมิตรกับทุกประเทศ และนิยมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "บ้านห้วยปงลาว" รัฐคะยา มี *พันโทบีทู* (Bi Tu) เป็นประธาน และมีกองกำลังประมาณ 500-600 คน

1.2.2 กลุ่มองค์การแห่งชาติว้า (Wa National Organization : WNO)

กลุ่มว้ามิได้รวมตัวกันอย่างเป็นเอกภาพ ประกอบด้วยกองกำลัง 3 กลุ่มคือ

- กลุ่มพันเอกมหาซาง (Maha San) หรือ WNO เป็นกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์หลักที่จะทำการกู้ชาติ ดำเนินการด้านการเมือง มีที่ตั้งอยู่ที่ "บ้านทุ่งเยข้าว" หรือ "บ้านแม่ออ" ตรงข้ามตำบลหมอกจำแป่ อำเภอ

เมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และมีกองกำลังประมาณ 200 คน

- กลุ่มนายอ้ายเซียวซี (Ai Hsiao-HSu) หรือ WNC เป็นกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์สู้รบแย่งชิงพื้นที่อิทธิพลจากกลุ่ม "ขุนส่า" (Khun Sa) เพื่อใช้เป็นแหล่งผลิตยาเสพติด โดยเป็นแนวร่วมและดำเนินการค้ายาเสพติดร่วมกับกลุ่มอดีตทหารจีนคณะชาติ กองพลที่ 93 และพรรคคอมมิวนิสต์พม่า ดำเนินงานด้านการทหาร การเงิน การข่าว และเศรษฐกิจ ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "ดอยปางตอง" ตรงข้ามอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และมีกองกำลังประมาณ 500-600 คน

- กลุ่มนายเท่งกวงหนึ่ง เป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับอดีตทหารจีนคณะชาติ กองพลที่ 93

กองกำลังผสมว้ามีรายได้จากการผลิตและค้ายาเสพติด ปัจจุบันฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในสภาพตกต่ำมาก ทำให้ต้องหันไปติดต่อใกล้ชิดกับพรรคคอมมิวนิสต์พม่ามากยิ่งขึ้น โดยมีผลประโยชน์ในการค้ายาเสพติดร่วมกัน ซึ่งสามารถให้ผลกำไรเลี้ยงดูกองกำลังได้เป็นอย่างดี

1.2.3 กลุ่มองค์การแห่งชาติมูเซอ (Lahu National United Party : LNO)

จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1972 ปัจจุบันตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "บ้านแคนน้อย" ตรงข้ามอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และมีบางส่วนประจำอยู่ในพื้นที่ของกลุ่มคะยา (KNPP) ตรงข้ามจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีนาย *พญาจะอือ* (Paya Ja Oo) เป็นประธาน และมีกองกำลังประมาณ 100 คน

1.2.4 กลุ่มคะยันใหม่ (Kayan New Land Party : KNLP)

จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน ค.ศ.1954 โดยชนชาติคะยันเข้าเป็นแนวร่วมพรรคคอมมิวนิสต์พม่า เพื่อขอความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ และเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ (NDF) เมื่อวันที่

คนมอญ กับการชุมนุมฉลองวันชาติครั้งที่ 45 ณ ชายแดนไทย-พม่า (ภาพ วัชระ เพชรทอง. พม่าพลัดถิ่น, 2537)

7 มิถุนายน ค.ศ.1991 ปัจจุบันมีนาย*ส่วยเล* (Shwe Aye) เป็นประธาน

1.2.5 กลุ่มองค์การปลดปล่อยของประชาชนปะโอ (Pa-o People's Liberation Oganization : PPLO)

จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1966 ปัจจุบัน มีกองบัญชาการตั้งอยู่ที่ "ค่ายจ่ออูกองโด่" รัฐคะยา ตรงข้ามบ้านห้วยมะเขือส้ม ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มี*พันเอกโอกา* (Oka) เป็นประธาน

1.3 *กองกำลังผสมกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ (NDF)*

ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "ค่ายมาเนอปลอว์" มีพื้นที่ปฏิบัติการอยู่ตรงข้ามกิ่งอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดตาก จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดชุมพร มีสมาชิก 4 กลุ่ม คือ

1.3.1 สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU)

จัดตั้งขึ้นปี ค.ศ.1947 มีวัตถุประสงค์เพื่อล้มล้างอำนาจรัฐบาลทหารพม่าเพื่อแยกตัวเป็นรัฐอิสระและให้ประชาคมระหว่างประเทศรับรอง ปัจจุบันมี *พลเอกโบเมี๊ยะ* เป็นประธาน มีกองกำลังประมาณ 23 กองพลน้อย (90,000-100,000 คน) จัดกำลังแบบสงครามกองโจรหรือจรยุทธ์ ตั้งกองบัญชาการทหารสูงสุดอยู่ที่ "ค่ายมาเนอปลอว์" กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงเป็นแกนนำของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เป็นกองทัพที่มีศักยภาพสูงสุดในบรรดาชนกลุ่มน้อยในสหภาพพม่า ชนกลุ่มน้อยจะส่งกองกำลังติดอาวุธมาประจำการที่ค่ายมาเนอปลอว์กลุ่มละ 1 กองร้อย เพื่อป้องกันร่วมกันและประสานการปฏิบัติการทางด้านยุทธการ กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงจึงเป็นเป้าหมายสำคัญทางด้านยุทธศาสตร์อันดับหนึ่ง ที่รัฐบาลทหารพม่าต้องการปราบปรามโดยเด็ดขาด เพราะทหารพม่ามีความเชื่อว่าถ้าสามารถปราบกลุ่ม KNU ได้แล้ว ก็จะสามารถปราบปรามชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ได้ทั้งหมด

1.3.2 พรรคปลดปล่อยอะรากัน (Arakan Liberation Party : ALP)

จัดตั้งขึ้นเพื่อแยกรัฐอะรากัน (ยะไข่) เป็นรัฐอิสระ ปฏิบัติการอยู่ที่ "ค่ายคอมูร่า" ตรงข้ามอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีนาย*ไข่เยไข่* (Khine Ye Knine) เป็นประธาน และมีกองกำลังประมาณ 300 คน

1.3.3 พรรครัฐมอญใหม่ (New Mon State Party : NMSP)

จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1958 เป็นการรวมตัวของกลุ่มมอญใหม่ เพื่อให้ได้สิทธิ์ในการปกครองตนเองและเป็นรัฐอิสระ ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "บ้านเยซีดี" ใกล้ช่องเลาะโล ตรงข้ามตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีนาย*ส่วยจิน* (Shwe Kyin) เป็นประธานและมีกองกำลังประมาณ 1,500 คน

1.3.4 องค์การเชื้อชาติฉิ่น (Chin National Organization : CNO)

แนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ (NDF) เป็นกลุ่มที่ 11 ตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1988 โดยใช้ชื่อกลุ่มแนวร่วมแห่งชาติฉิ่น (CNO) มี นาย*เมียวเอ* เป็นประธาน ปัจจุบันเคลื่อนไหวทางการเมืองร่วมกับกลุ่มแนวร่วม NDF และกลุ่มพันธมิตรประชาธิปไตยแห่งชาติ (DAB)

2. *สภาสหพันธ์ผู้รักชาติแห่งรัฐฉาน* (Shan State United Patriotic Congress : SSUPC)

เป็นกลุ่มค้ายาเสพติด แต่แสดงท่าทีว่าต่อสู้กับรัฐบาลทหารพม่า* เพื่อแยกตัวเป็นรัฐอิสระ และต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนชาวไทยใหญ่ มี*ขุนแสง* (Khun

---

* รัฐบาลทหารพม่าถือว่า สหพันธ์ผู้รักชาติแห่งรัฐฉาน (SSUPC) เป็นกลุ่มผู้ผลิตและค้ายาเสพติดเท่านั้น ไม่รวมอยู่ในปัญหาชนกลุ่มน้อย

Seng) เป็นประธาน มีกองกำลังประมาณ 8,000 คน วางกำลังอยู่บริเวณชายแดนไทย-พม่า ทางด้านจังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน นอกจากนี้ยังมีค่ายฝึกทหาร 5 แห่ง คือ ค่ายปางเสือเฒ่า ค่ายดอยลาง (Doi Larng) ค่ายเมืองยอน (Mong Yon) ตรงข้ามจังหวัดเชียงใหม่ และบ้านหัวเมือง (Hua Mong) บ้านเมืองใหม่ (Mong Mai) ด้านตรงข้ามจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กลุ่มสภาสหพันธ์ผู้รักชาติแห่งรัฐฉาน (SSUPC) มีนโยบายเป็นมิตรกับประเทศไทย เพราะต้องการความช่วยเหลือในด้านเสบียงอาหาร และการค้าบริเวณชายแดน ฯลฯ จากประเทศไทย

3. *พรรคสหรัฐว้า (The United Wa State Party : UWSP)*

เป็นกลุ่มที่ผลิตและค้ายาเสพติด มีเป้าหมายเพื่อแย่งพื้นที่ดอยลาง เมืองยอน จากกลุ่มสภาสหพันธ์ผู้รักชาติแห่งรัฐฉาน เพื่อให้เป็นแหล่งผลิตและส่งออกเฮโรอีนผ่านกลุ่มพ่อค้าในเขตประเทศไทยไปยังประเทศที่สาม ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "บ้านปางซาง" (Panghsang) รัฐฉาน ปัจจุบัน มี นาย *จ้าวหยี่ลาย* เป็นประธาน และมีกองกำลังประมาณ 5,000 คน วางกำลังอยู่ตามบริเวณชายแดนไทย-พม่า ติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย

4. *กลุ่มพันธมิตรประชาธิปไตยแห่งพม่า (DAB)*

เป็นองค์กรของชนกลุ่มน้อยที่ต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า จัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.1988 ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 20 กลุ่ม มี *พลเอกโบเมี๊ยะ* เป็นประธาน ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "ค่ายมาเนอปลอว์" เคลื่อนไหวโดยปฏิบัติการทางทหารด้วยการรุกครั้งใหญ่ต่อที่ตั้งทางทหารพม่าพร้อม ๆ กัน กลุ่ม DAB มีวัตถุประสงค์สำคัญ 4 ประการ คือ

(1) เพื่อที่จะสร้างระบบสหพันธรัฐที่แท้จริงในสหภาพพม่า

(2) เพื่อล้มล้างรัฐบาลทหารพม่า

(3) เพื่อยุติสงครามกลางเมือง

(4) เพื่อฟื้นฟูสันติภาพขึ้นในประเทศ

เนื่องด้วยกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ใช้ดินแดนประเทศไทยเป็นฐานปฏิบัติการก่อการร้ายในสหภาพพม่า อาศัยภูมิประเทศที่เป็นป่าเขาลำเนาไพรและความห่างไกลจากอำนาจรัฐของสหภาพพม่าและประเทศไทยเป็นที่ซ่อนพรางกำลังพล นอกจากนี้ยังอาศัยความไม่แน่นอนของเส้นเขตแดนไทยพม่า ซึ่งสืบเนื่องจาก "สนธิสัญญาที่ประเทศไทยทำไว้กับประเทศอังกฤษ ในปี ค.ศ.1868" มีความชัดเจนไม่เพียงพอ ด้วยเหตุนี้ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมานานหลายทศวรรษ บริเวณชายแดนไทย-พม่าจึงเกี่ยวพันกับความขัดแย้งและความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าดังกล่าว[1]

นอกจากนี้ นักศึกษาพม่าจำนวนประมาณ 10,000 คน ที่หลบหนีจากการปราบปรามของรัฐบาลทหารพม่า ได้เข้าไปสมทบกับกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ บริเวณชายแดนไทย-พม่า เป้าหมายแรกของนักศึกษาพม่าคือ เพื่อฝึกอาวุธและกลับกรุงย่างกุ้งต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยต่อไป แต่ปัญหาคือ ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ มีเพียงอาวุธขนาดเบาและเคยชินกับการสู้รบในป่าเท่านั้น นักศึกษาพม่าไม่มีประสบการณ์การสู้รบแบบสงครามกองโจรในเมือง

---

[1] การคัดค้านและตัดความช่วยเหลือทางการเงินไม่ให้การรับรองรัฐบาลพลเอกซอหม่องนับว่ามีความสำคัญมาก เพราะสหภาพพม่าไม่มีเงินตราต่างประเทศสำรอง มีการส่งสินค้าออกเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่มีหนี้สินมากกว่า 4,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเท่ากับร้อยละ 90 ของรายได้ประชาชาติ ในปี ค.ศ.1987 สหประชาชาติประกาศว่าสหภาพพม่าเป็นประเทศด้อยพัฒนาที่สุดและยากจนที่สุดประเทศหนึ่งของโลก (ในจำนวน 10 ประเทศที่ยากจน)

แม้ว่านักศึกษาพม่าบางคนคิดจะกลับบ้าน แต่ส่วนใหญ่ยังคงอยู่ตามแนวชายแดนไทย-พม่า และรับการฝึกวิชาทหารแบบกองโจรซึ่งชนกลุ่มน้อยเตรียมการให้ ได้เข้าร่วมรบต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าบ้างในบางแห่งที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นแตกต่างกันออกไป ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลทหารพม่าจึงให้ความสำคัญต่อความมั่นคง โดยเน้นการใช้กำลังทหารและอาวุธที่เหนือกว่าปราบปรามกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ สงครามกลางเมืองในสหภาพพม่าจึงส่งผลกระทบต่อประเทศไทยตลอดมา

ในปี ค.ศ.1988 รัฐบาลทหารพม่าได้รับแรงกดดันทางด้านการเมืองและทางด้านเศรษฐกิจอย่างรุนแรง เมื่อสหรัฐอเมริกาตีแผ่ข้อเท็จจริงความตึงเครียดและการจลาจลในสหภาพพม่า ทำให้เยอรมันตะวันตกและญี่ปุ่นตัดความช่วยเหลือต่าง ๆ และเรียกร้องให้รัฐบาลทหารพม่าหาข้อยุติปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง ตามด้วยออสเตรเลีย สวีเดน และอินเดียตามลำดับ นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติยังมีมติประณามรัฐบาลทหารพม่าว่าละเมิดสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 10 มีนาคม ค.ศ.1993 ด้วย แม้ว่ารัฐบาลทหารพม่าจะได้รับการกดดันทางด้านการเมืองและทางด้านเศรษฐกิจจากประเทศมหาอำนาจและประเทศเพื่อนบ้านดังกล่าวก็ตาม รัฐบาลทหารพม่าก็ยังพยายามที่จะรักษาเสถียรภาพของรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศต่อไป โดยแต่งตั้งพลโทหม่องเอ (Maung Ae) เป็นผู้บัญชาการทหารบก และรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด (มีนาคม ค.ศ.1993) เพื่อจะสืบทอดอำนาจต่อจากพลเอกตานฉ่วย เนื่องจากพลโทหม่องเอมีผลงานด้านการประสานงานชายแดนกับนายทหารชั้นผู้ใหญ่ของไทย โดยมีตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการชายแดนไทย-พม่าระดับภูมิภาคฝ่ายพม่าและแต่งตั้งพลโทขิ่นยุ้น เลขาธิการคนที่ 1 ของสภาปฏิรูปกฎหมายและระเบียบของรัฐ (SLORC) ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญผู้หนึ่งที่มีอำนาจมากในรัฐบาล

ทหารพม่า ให้ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าสำนักงานศึกษายุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นใหม่ เพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยข่าวกรองทางทหารและหน่วยข่าวกรองทางพลเรือนทั้งหมดของสหภาพพม่า ทั้งนี้เพื่อให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาพื้นที่บริเวณชายแดนไทย-พม่ามากขึ้น

เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่ามีโครงการที่จะเปิดให้มีการลงทุนจากต่างประเทศและการแสวงหาผลประโยชน์จากพื้นที่ภายใต้การยึดครองของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เพื่อจะแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมภายในสหภาพพม่า แต่ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ตระหนักเป็นอย่างดีจึงยังมีการต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าต่อไป แม้ว่าจะไม่สามารถได้รับชัยชนะรัฐบาลทหารพม่าก็ตาม ดังนั้น การแย่งชิงพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติจึงเป็นสิ่งสำคัญในทศวรรษนี้[2]

เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม ค.ศ.1993 กองทัพพม่าได้แถลงนโยบายกองทัพพม่า[3] เพื่อจะประนีประนอมกับกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ แต่ชนกลุ่มน้อยก็ไม่ยอมรับและไม่เชื่อถือนโยบายกองทัพพม่า เพราะระหว่างปี ค.ศ.1991-1993 รัฐบาลทหารพม่าได้จัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์จำนวนมากจากสาธารณรัฐประชาชนจีน มูลค่าประมาณ 10,000-14,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ได้แก่ เครื่องบินรบ เครื่องบินขนส่ง เรือเดินริมฝั่งภายในประเทศ ปืนใหญ่ขนาด 130 มม. 40 กระบอก เครื่องยิงจรวด 30 มม. ปืนต่อสู้อากาศยาน 37 มม. 20 กระบอก รถถัง T-69 50 คัน รถถัง T-76 60 คัน รถหุ้มเกราะ 80 คัน และเรือชนิดต่าง ๆ อีกจำนวนหนึ่ง[4]

---

[2] กรมข่าวทหารอากาศ กองบัญชาการกองทัพอากาศ, "ประมาณสถานการณ์ข่าวกรองทหารอากาศ ภัยคุกคามต่อประเทศไทย สิงหาคม 2536 - กรกฎาคม 2542", หน้า 66.

[3] โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 3 นโยบายของรัฐบาลทหารพม่าต่อชนกลุ่มน้อยชนชาติกะเหรี่ยง

[4] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่องสรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า เมษายน 2536", หน้า 8.

ในปี ค.ศ.1991 พลเอกซอหม่อง นายกรัฐมนตรี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และประธาน SLORC ได้เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน และตกลงกับรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนที่จะให้มีการสร้างโรงงานผลิตอาวุธปืนเล็กและกระสุนปืนที่เมืองมะริด โดยจะเริ่มก่อสร้างต้นเดือนมกราคม ค.ศ.1993 และกำหนดให้แล้วเสร็จในปลายปีเดียวกัน นอกจากนี้ เมื่อต้นเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1993 ผู้ชำนาญการจากสาธารณรัฐประชาชนจีนจำนวน 15 คน นำโดย ดร.ฉาว ฉี เฉ่า ได้มาสำรวจหาข้อมูลสร้างโรงงานซ่อมอาวุธยุทโธปกรณ์ สร้างสนามบิน และสถานที่ติดตั้งเรดาร์ ที่เกาะเซนต์แมททิว ด้านตรงข้ามอำเภอเมือง จังหวัดระนอง และในเดือนเดียวกันนี้ รัฐบาลทหารพม่าได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างสนามบินในภาคตะนาวศรี และตั้งจานสัญญานดาวเทียมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8 ฟุต จำนวน 2 จาน บริเวณตอนใต้ของเกาะเซนต์แมททิว โดยมีผู้ชำนาญการจากสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง[5]

ระหว่างการก่อสร้างโรงงานผลิตอาวุธปืนเล็กและกระสุนปืนนั้น พลเอกตานฉ่วย นายกรัฐมนตรี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และประธาน SLORC ได้ส่งทหารพม่าประมาณ 1,000 คน เดินทางโดยรถยนต์จากกรุงย่างกุ้ง ผ่านเมืองลาเฉียว (Lashio) เขตรัฐฉาน ไปยังมณฑลยูนนานสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อทำการฝึกการใช้อาวุธของจีน (ค.ศ.1993) ส่วนรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้จัดส่งวิศวกรและเครื่องอุปกรณ์การผลิตอาวุธ กระสุนปืนเล็กยาวอาร์ก้า โดยทางเรือผ่านฮ่องกงและสิงคโปร์มาผลิตในกรุงย่างกุ้ง ซึ่งอาวุธและกระสุนปืนที่ผลิตได้จะนำไปประจำการบริเวณชายแดนไทย-พม่า เพื่อใช้ปราบปรามกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ต่อไป

เนื่องด้วยรัฐบาลทหารพม่าเน้นนโยบายความมั่นคง โดยเฉพาะการ

---

[5] เรื่องเดียวกัน, หน้า 7-8.

แผนที่การวางกำลังทหารของสหภาพพม่า ค.ศ.1994-1995

ที่มา : คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี,
"เรื่อง ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 67.

ปราบปรามกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงเป็นอันดับหนึ่ง และกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ บริเวณชายแดนไทย-พม่า จึงได้เพิ่มกำลังพลขึ้นอีก 2 กองพล (ทหารราบ) เพื่อประจำการภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงใต้ เป็นการกดดันกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง เพราะชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ใกล้บริเวณใจกลางของสหภาพพม่า และที่ตั้งรัฐกะเหรี่ยงใกล้กับภาคย่างกุ้งมากกว่าชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ถึงแม้จะมีขีดจำกัดด้วยฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศก็ตาม ปัจจุบัน (ค.ศ.1993-1994) มีกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงประมาณ 54 แห่ง ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ประมาณ 154 แห่ง (รวม 13 กลุ่ม) มีกำลังพลประมาณ 28,500-30,000 คน และกองกำลังทหารพม่าประมาณ 202 แห่ง วางกำลังเผชิญหน้ากับกองกำลังทหารและตำรวจตระเวนชายแดนไทย ตั้งแต่จังหวัดแม่ฮ่องสอนจนถึงจังหวัดระนอง ถ้ามีเหตุการณ์ไม่ปกติเกิดขึ้นเมื่อใด กองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยง ทหารพม่า และ/หรือกองกำลังฝ่ายไทย อาจจะปะทุขึ้นจนกลายเป็นสงครามระหว่างประเทศก็ได้ (โปรดดูแผนที่การวางกำลังชนกลุ่มน้อยประกอบ)

อนึ่ง รัฐบาลทหารพม่าก็ได้จัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์จากต่างประเทศที่ทันสมัย และเหมาะสมที่จะใช้ในยุทธวิธีการรบร่วม ระหว่างกำลังทางอากาศกับกำลังภาคพื้น เพราะทหารพม่าเน้นภารกิจ (mission) การกวาดล้างฐานที่มั่นกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ตามแนวชายแดนไทย-พม่า นอกจากจะจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์จากสาธารณรัฐประชาชนจีนแล้ว ยังจัดซื้ออาวุธจากหลายประเทศ ได้แก่ โปแลนด์ ยูโกสลาเวีย สิงคโปร์ และสวีเดน และยังมีโครงการสร้างกองทัพเรือขึ้นใหม่ (เดือนสิงหาคม ค.ศ.1993) โดยจัดซื้อเรือรบชนิดต่าง ๆ จำนวนประมาณ 94 ลำ* ประจำการ ณ กอง

---

* โปรดดูรายละเอียด กองทัพเรือสหภาพพม่าในภาคผนวก ฌ. (สาธารณรัฐประชาชนจีนสร้างฐานทัพเรือให้แก่สหภาพพม่า)

บัญชาการกองทัพเรือภาค 5 แห่ง คือ เมืองชิตด่วย (รัฐอะรากัน) เมืองปะเต็ง (ภาคอิระวดี) เมืองย่างกุ้ง เมืองมะละแหม่ง และเมืองมะริด[6]

ระหว่างปี ค.ศ.1992-1995 รัฐบาลทหารพม่าให้ความสำคัญในด้านความมั่นคงมาก จึงได้สร้างฐานทัพเรือแห่งใหม่ขึ้นที่เกาะฮางยี ตรงข้ามปากแม่น้ำบาสเส่ง บริเวณสามเหลี่ยมแม่น้ำอิระวดี สองฝั่งแม่น้ำที่เมืองสิทดเวใกล้ชายแดนบังคลาเทศ และเมืองมะริด ใกล้บริเวณคอคอดกระ เพื่อขยายอำนาจทางทะเล

เนื่องจากฐานที่มั่นทหารกะเหรี่ยงส่วนมากตั้งอยู่ใกล้ชายแดนประเทศไทย การกวาดล้างทหารกะเหรี่ยงแต่ละฐานนั้น ทหารพม่าจะต้องข้ามเข้ามาในเขตประเทศไทย จึงถูกกองกำลังทหารและตำรวจตระเวนชายแดนไทยผลักดันออกไปทุกครั้ง เป็นปัญหาให้รัฐบาลทหารพม่าเคลือบแคลงใจรัฐบาลไทยว่าดำเนินนโยบายรัฐกันกระทบหรือตีสองหน้าโดยยินยอมให้กองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยใช้ดินแดนไทยเป็นฐานปฏิบัติการก่อการร้ายในสหภาพพม่า และสนับสนุนทหารกะเหรี่ยงในด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ เสบียงอาหาร และการรักษาพยาบาล ฝ่ายรัฐบาลไทยได้ตอบโต้ว่าการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อพยพชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ นั้น เพื่อเหตุผลทางด้านมนุษยธรรม ส่วนการลักลอบส่งอาวุธและเสบียงอาหารนั้น เป็นการกระทำของกลุ่มอิทธิพลพ่อค้าอาวุธสงครามและพวกลักลอบขนของหนีภาษีศุลกากรบริเวณชายแดนไทย-พม่า รัฐบาลไทยมิได้เกี่ยวข้องแต่ประการใดทั้งสิ้น[7]

เนื่องจากพรมแดนทางบกไทย-พม่าระยะทางประมาณ 1,664 กิโลเมตร*

---

[6] ศูนย์รักษาความปลอดภัยกองบัญชาการทหารสูงสุด,"เรื่องสรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า ตุลาคม 2536", หน้า 25.

[7] **มติชน** 10 (กุมภาพันธ์ 2536) : 27.

* พรมแดนประเทศไทยกับสหภาพพม่า ระยะทางประมาณ 2,532 กิโลเมตร เป็นพรมแดนทางบก 1,664 กิโลเมตร ทางลำน้ำ 538 กิโลเมตร และทางทะเล 330 กิโลเมตร

ส่วนใหญ่เป็นพรมแดนติดต่อกับรัฐกะเหรี่ยง เป็นจุดล่อแหลมต่อความสัมพันธ์และความขัดแย้ง เพราะลักษณะภูมิประเทศง่ายต่อการเดินทางเข้า-ออกระหว่างรัฐกะเหรี่ยงกับชายแดนด้านตะวันตกของประเทศไทย ดังนั้น เมื่อมีสถานการณ์บริเวณชายแดนไทย-พม่า ก็จะเป็นข้อบ่งชี้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศได้จากเหตุการณ์สำคัญในปี ค.ศ.1992-1993 ดังนี้

1. กรณีพิพาทเนิน 491 อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

ในห้วงปลายเดือนธันวาคม ค.ศ.1991-มีนาคม ค.ศ.1992 รัฐบาลทหารพม่าได้ดำเนินนโยบายปราบปรามชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนไทย-พม่า ทหารพม่าจำนวนประมาณ 60 กองพัน สนับสนุนด้วยการปฏิบัติการทางอากาศ เข้าทำการกวาดล้างกองกำลังชนกลุ่มน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระ (KNU) กลุ่มมอญอิสระ และกลุ่มนักศึกษาพม่า (ABSDF) เกือบตลอดแนวชายแดนไทย-พม่า ตั้งแต่ด้านตรงข้ามจังหวัดแม่ฮ่องสอนลงมาจนถึงด้านตรงข้ามจังหวัดชุมพร ผลการสู้รบ ทหารพม่ายึดค่ายเยจ่อด้านตรงข้ามอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ค่ายหินกอง ด้านตรงข้ามอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี และค่ายเขาถ้ำดิน ด้านตรงข้ามอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ไว้ได้ แต่ยังไม่สามารถยึดค่ายมาเนอปลอว์และค่ายคอมูร่าได้

จากนโยบายปราบปรามชนกลุ่มน้อยของรัฐบาลทหารพม่าดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านการป้องกันชายแดนด้านตะวันตกของไทย ที่ปรากฏผลเห็นอย่างชัดเจน เป็นการรุกล้ำเขตแดนไทยของทหารพม่า การบินล่วงล้ำน่านฟ้าไทยของเครื่องบินพม่า มีกระสุนปืนใหญ่ตกในเขตไทย และมีประชาชนชาวพม่ากับชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าอพยพหนีภัยสงครามเข้ามาในเขตไทยจำนวนมาก

สำหรับการรุกล้ำเขตแดนไทยของทหารพม่าทางด้านอำเภอท่าแซะ

จังหวัดชุมพร บริเวณเนิน 491* เพื่อขับไล่กลุ่มทหารกะเหรี่ยงอิสระกลุ่มมอญอิสระและกลุ่มนักศึกษาพม่า (เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1992) ทหารพม่ายังไม่ถอนกำลังที่อยู่บนเนิน 491 ประมาณ 20 คนออกไป โดยอ้างว่าเป็นดินแดนของพม่า ขณะที่ฝ่ายไทยยังควบคุมทหารพม่าจำนวน 23 คน ที่ล้ำเข้ามาในเขตไทย ระหว่างการปฏิบัติการเข้าตีทหารกะเหรี่ยงอิสระไว้ที่ค่ายเขตอุดมศักดิ์ จังหวัดทหารบกชุมพร และรัฐบาลไทยได้ยื่นหนังสือประท้วงรัฐบาลทหารพม่า ขอให้ถอนกำลังจากบริเวณดังกล่าว แต่รัฐบาลทหารพม่ายังคงมีท่าทีแข็งกร้าว และได้มีการเพิ่มเติมกำลังเพื่อเตรียมปฏิบัติการทางทหารมากขึ้นเป็นลำดับ[8]

ภายหลังจากทหารพม่าประสบความสำเร็จในการใช้กำลังเข้าผลักดันทหารกะเหรี่ยงอิสระ บริเวณเนิน 491 เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1992 ทหารกะเหรี่ยงอิสระได้ร่นถอยและเคลื่อนย้ายกำลังขึ้นไปทางตอนเหนือ และปรับการวางกำลังใหม่บริเวณช่องขะมิ๊ว ซึ่งเป็นเขตพื้นที่รอยต่อระหว่างจังหวัดชุมพรกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทหารพม่าได้ทำการขุดหลุมหลบภัย (สนามเพลาะ) และดัดแปลงเป็นฐานที่มั่นแข็งแรงเพื่อป้องกันอันตรายจากการถูกโจมตีด้วยอาวุธหนัก ปรับปรุงเส้นทางหลักสำหรับข่ายการส่งกำลังบำรุง รวมทั้งมีการผลัดเปลี่ยนกำลังและเพิ่มเติมกำลังทหารพม่าซึ่งวางกำลังในขณะนั้นมีประมาณ 2 กองพันทหารราบ พร้อมด้วยอาวุธยิงสนับสนุนเครื่องยิงลูกระเบิด 120 มม. (ค.120) และเครื่องยิงลูกระเบิด 81 มม. (ค.81) จำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะบริเวณเนิน 491 กำลังบางส่วนของทหารพม่าได้วางกำลังล่วงล้ำเขตแดนไทย และแสดงเจตนาอย่างมุ่งมั่นที่จะยึดครองดินแดนส่วนนี้ ซึ่งถือว่า

---

* (จุดปะทะอยู่ห่างจากที่ตั้งกองบัญชาการเฉพาะกิจตำรวจตระเวนชายแดนที่ 41 ระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร)

[8] ฝ่ายยุทธการ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก กันยายน 2537, **บทเรียนจากการรบของกองทัพบก** โรงพิมพ์กองทัพบก (ยศ.ทบ.) มกราคม 2538, หน้า 381-382.

เป็นการละเมิดอธิปไตยเหนือดินแดนไทย[9]

ทหารพม่ายึดเนิน 491 ไว้นานกว่า 8 เดือน โดยไม่ยอมถอนกำลังกลับออกไป ระหว่างสถานการณ์ตึงเครียดบริเวณชายแดนไทย-พม่านั้น พลเอกวิมล วงศ์วานิช ผู้บัญชาการทหารบก และพลโทกิตติ รัตนฉายา แม่ทัพภาคที่ 4 ได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมฐานปฏิบัติการของตำรวจตระเวนชายแดนที่บ้านสันตินิมิต และรับฟังการบรรยายสรุปเกี่ยวกับการปฏิบัติและสถานการณ์ (เดือนธันวาคม ค.ศ.1992)[10]

ลักษณะพื้นที่ปฏิบัติการโดยสังเขป

ลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสลับกับที่ราบเชิงเขาและเนินเตี้ย ๆ ตามแนวสันเขาตะนาวศรี ซึ่งเป็นแนวแบ่งเขตแดนไทย-พม่า มีช่องผ่านพรมแดน 2 จุด คือ ช่องหินหมู และช่องหินดาด รถยนต์ขับเคลื่อน 4 ล้อผ่านเส้นทางนี้ได้ในฤดูแล้ง เป็นช่องทางเดินเข้าไปทางสหภาพพม่าทางตอนใต้เลียบลำน้ำตามแนวชายแดน 20 กิโลเมตร ถึงที่เดินข้ามน้ำทุ่น

พื้นที่บริเวณแนวสันแดนบางส่วนยื่นล้ำเข้าหาเขตไทย ระยะทาง 1-2 กิโลเมตร มีสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรม สลับป่าไผ่ เป็นผลจากพายุไต้ฝุ่นเกย์และการบุกรุกแผ้วถางป่า เพื่อครองกรรมสิทธิ์และทำไร่กาแฟในฤดูฝน เส้นทางในพื้นที่เป็นอุปสรรคสำหรับยานยนต์

---

[9] ฝ่ายยุทธการ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก กันยายน 2537, **บทเรียนจากการรบของกองทัพบก** โรงพิมพ์กองทัพบก (ยศ. ทบ.) มกราคม 2538, หน้า 382-384.

[10] **ผู้จัดการรายวัน** 8 (ธันวาคม 2535) : 22.

การวางกำลังของทหารพม่า

กองกำลังทหารพม่า

ประกอบด้วยกำลังจากกองพันทหารรบที่ 262 (พัน.ร.262) จำนวน 4 กองร้อย กำลังพลประมาณ 320 คน มีพันโทโกโกจ่อ เป็นผู้บังคับการ มีการวางกำลัง ดังนี้[11]

กองร้อยที่ 1 กำลังประมาณ 80 คน มีพันตรีเตวิน เป็นผู้บังคับกอง วางกำลังบริเวณค่ายเขาถ้ำดิน

กองร้อยที่ 2 กำลังประมาณ 80 คน มีร้อยเอกไตฉ่วน เป็นผู้บังคับกอง วางกำลังตั้งแต่ช่องหินดาดถึงเนินเขาฉางข้าว

กองร้อยที่ 3 กำลังประมาณ 80 คน มีร้อยเอกเม่าซ่า เป็นผู้บังคับกอง วางกำลังตั้งแต่ค่ายเขาถ้ำดินถึงเนิน 491

กองร้อยที่ 4 เป็นกองร้อยสนับสนุน มีร้อยเอกยันนัย เป็นผู้บังคับกอง วางกำลัง ดังนี้

ฐานเก่าทหารกะเหรี่ยง กำลังประมาณ 20 คน และโบสถ์คริสต์ กำลังประมาณ 60 คน

กองบังคับการส่วนหลังของ พัน.ร.262

กำลังสนับสนุน จากอำเภอเกาะสอง และอำเภอปกเปี้ยน กำลังไม่เกิน 15 กองร้อย (ประมาณ 1,200 คน)

กองร้อยที่ 5 กำลังประมาณ 80 คน อยู่ที่บ้านน้ำทุ่น

กองร้อยที่ 6 กำลังประมาณ 80 คน อยู่ที่เจดีย์เกาะสอง

พัน.ร.342 จากสนามบินเจ็ดไมล์ จำนวน 4 กองร้อย กำลังประมาณ 320 คน

---

[11] **บทเรียนจากการรบของกองทัพบก,** หน้า 382-385.

พัน.ร.358 จากอำเภอปกเปี้ยน จำนวน 3 กองร้อย กำลังประมาณ 240 คน

พัน.ร.224 จากอำเภอปกเปี้ยน จำนวน 3 กองร้อย กำลังประมาณ 480 คน

อาวุธยุทโธปกรณ์

อาวุธประจำกาย ปสบ.87 ปืน จี 3, ปืน จี 4 และระเบิดขว้าง

อาวุธประจำหมู่ อาร์พีจี, เอ็ม 79

อาวุธหนัก ปกบ. เอ็ม 60, ค.60 มม., ค.81 มม., ปรส.75, ค.120 มม. และเครื่องยิงจรวด เอ็ม 84

เรือรบ 4 ลำ เครื่องบิน และเฮลิคอปเตอร์ จากเกาะสองและปกเปี้ยน

การเตรียมการปฏิบัติของกองทัพไทย

กองทัพบกได้กำหนดแนวความคิดในการปฏิบัติต่อที่หมาย บริเวณเนิน 491 โดยแบ่งการปฏิบัติออกเป็น 4 ขั้น สรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกดดันทางด้านเศรษฐกิจ โดยตัดการส่งกำลังบำรุงจากฝ่ายไทยควบคู่ไปกับการปฏิบัติการทางจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ มิให้ราษฎรไทยให้การสนับสนุนแก่ทหารพม่า ซึ่งกองทัพภาคที่ 4 ชุดทหารพรานภาคที่ 4 กำลังดำเนินการอยู่

ขั้นที่ 2 ดำเนินการควบคู่ไปกับการปฏิบัติในขั้นที่ 1 ด้วยการใช้กำลังทหารราบเข้ากดดันในทางลับ เพื่อแจ้งเตือน รบกวน ขัดขวางการส่งกำลังบำรุงและทำลายกำลังเพิ่มเติมของทหารพม่า โดยจะจัดตั้งกองบัญชาการควบคุมขึ้นที่ค่ายเขตอุดมศักดิ์ จังหวัดทหารบกชุมพร และเคลื่อนย้ายกองร้อยจรยุทธ์เข้าที่รวมพลขั้นสุดท้าย เพื่อแทรกซึมเข้าพื้นที่เป้าหมาย

ขั้นที่ 3 การโจมตีด้วยปืนใหญ่ และการใช้กำลังทางอากาศ เพื่อรบกวนตัดรอนขัดขวาง และทำลายทหารพม่า โดยจะดำเนินการควบคู่ไปกับการปฏิบัติในขั้นที่ 1 และ 2 โดยกองพลทหารราบที่ 5 จะเคลื่อนย้ายหน่วยเข้าพื้นที่ปฏิบัติการ ในวัน เวลาที่กำหนด และจะโจมตีที่หมาย ด้วยเครื่องบินและปืนใหญ่ อย่างรุนแรง

ขั้นที่ 4 การใช้กำลังรบหลักจากกองพลทหารราบที่ 5 เข้าดำเนินกลยุทธ์เพื่อผลักดันทหารพม่าให้พ้นจากเขตแดนไทย ซึ่งในขั้นนี้กองทัพบกจะสั่งการอีกครั้งหนึ่ง

เพื่อที่จะแก้ปัญหาชายแดน รัฐบาลไทยได้ดำเนินการเจรจาทั้งทางทหารและทางการเมือง กล่าวคือ พลอากาศเอกวรนาถ อภิจารี* ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นผู้แทนฝ่ายทหารติดต่อเจรจากับผู้แทนฝ่ายทหารพม่า ที่กรุงย่างกุ้งเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม ค.ศ.1992 การเจรจาในวันนี้มีความสำคัญมาก เพราะเป็นการเจรจาครั้งสุดท้ายทางทหาร หากไม่บรรลุวัตถุประสงค์ คือ ขอให้ทหารพม่าถอนกำลังออกจากเนิน 491 ทั้งสองฝ่ายจะต้องเจรจาทางด้านการเมืองอีกครั้งหนึ่ง โดยกระทรวงการต่างประเทศจะต้องรับผิดชอบต่อไป

แม้ว่ากรณีความขัดแย้งเนิน 491 จะสามารถตกลงกันได้ด้วยการเจรจา และมีการลงนามร่วมกันทั้งสองประเทศโดยจัดตั้ง "คณะกรรมาธิการร่วมเพื่อความร่วมมือทวิภาคีระหว่างไทยกับพม่า" เมื่อวันที่ 21 มกราคม ค.ศ.1993 แล้วก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าก็ไม่จัดว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีนัก[12]

สาเหตุที่รัฐบาลทหารพม่าให้ความสำคัญต่อเนิน 491 ค่อนข้างสูง

---

* พลอากาศเอกวรนาถ อภิจารี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นผู้แทนฝ่ายทหารไทยเดินทางไปกรุงย่างกุ้ง วันที่ 7-10 ธันวาคม ค.ศ.1992

[12] กรมข่าวทหารอากาศ กองบัญชาการกองทัพอากาศ, "ประมาณสถานการณ์ข่าวกรองทหารอากาศ ภัยคุกคามต่อประเทศไทย สิงหาคม 2536 - กรกฎาคม 2542", หน้า 28.

เพราะพลตรีเพลโข่ หรือ โอลิเวอร์ ผู้บัญชาการกองพลน้อยที่ 4 ผู้สร้างกองเรือกะเหรี่ยงในเขตมะริด-ทวาย ได้เข้ามามีบทบาทในการควบคุมการทำประมงเรือประมง การสำรวจขุดเจาะก๊าซธรรมชาติและน้ำมันบริเวณทะเลอันดามัน เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่าภายใต้การนำของพลเอกตานฉ่วย ใช้นโยบายเปิดประเทศให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปกอบโกยทรัพยากรธรรมชาติภายในสหภาพพม่า เพื่อเป็นเงินทุนมาซื้ออาวุธปราบปรามชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ แต่ปัญหาอยู่ที่ชนกลุ่มน้อยเป็นผู้ครอบครองทรัพยากรส่วนใหญ่ ทำให้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลทหารพม่ากับชนกลุ่มน้อยทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น[13]

วิกฤตการณ์เนิน 491 นับเป็นจุดระเบิดของความขัดแย้งระหว่างไทยกับพม่า เนื่องจากกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระเป็นตัวแปรสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาการเผชิญหน้าขึ้น ชาวกะเหรี่ยงตระหนักดีถึงนโยบายรัฐบาลไทยที่เน้นความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการลงทุนทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนในสหภาพพม่า ได้แก่ การประมง การทำป่าไม้ การสำรวจก๊าซธรรมชาติและน้ำมันปิโตรเลียมในทะเลอันดามันเขตสหภาพพม่า จึงพยายามยึดเนิน 491 ไว้เป็นฐานปฏิบัติการก่อกวนและบ่อนทำลายรัฐบาลทหารพม่า ทำให้รัฐบาลไทยต้องให้ความสนใจต่อสถานการณ์การต่อสู้ของชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลทหารพม่า เป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดนโยบายต่างประเทศต่อสหภาพพม่าและประเทศเพื่อนบ้าน

2. กรณีตำรวจตระเวนชายแดน 3 คน หายไปในระหว่างการปฏิบัติการหาข่าว

เมื่อต้นเดือนสิงหาคม ค.ศ.1992 ตำรวจตระเวนชายแดน 3 คน หายไปในระหว่างการปฏิบัติการหาข่าว บริเวณรอยต่อจังหวัดเพชรบุรีกับ

---

[13] **ผู้จัดการรายวัน** 8 (ธันวาคม 2535) : 22.

ประจวบคีรีขันธ์ คือพื้นที่ป่าบ้านบางกลอย ตำบลสองพี่น้อง กิ่งอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากตำรวจตระเวนชายแดนส่งกำลังเข้าไปค้นหาผู้สูญหาย และพบว่าเสียชีวิตแล้ว 2 คน อีก 1 คน หาไม่พบ สันนิษฐานว่าการเสียชีวิตของตำรวจตระเวนชายแดน คือ ถูกกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยที่ตั้งฐานผลิตยาเสพติดสังหาร เพราะเข้าไปใกล้ฐานผลิตยาเสพติดที่ใหญ่มาก มีกำลังพลมากกว่า 300 คน

ต่อมาเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ.1992 กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนสั่งให้เปิด "ยุทธการนเรศวร" ขึ้น เพื่อปฏิบัติการกวาดล้างกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยกลุ่มนี้ บริเวณรอยต่อจังหวัดเพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์ แต่แผนการดังกล่าวต้องยุติลง เมื่อหน่วยลาดตระเวนภาคพื้นรายงานว่าไม่พบฐานผลิตยาเสพติด คาดว่าชนกลุ่มน้อยได้หลบหนีไปหมดแล้ว[14]

3. กรณีทหารพม่ากักตัวเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย[15]

เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม ค.ศ.1992 คณะเจ้าหน้าที่หน่วยประสานงานร่วมชายแดนไทย-พม่า ร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเจ้าหน้าที่ตำรวจ 12 คน ได้เดินทางไปพบ เจรจากับทหารพม่าที่ค่ายห้วยปงลาว เขตสหภาพพม่า มีร้อยโทเดวิด ผบ.ร้อย 2 พัน. คร.102 เป็นหัวหน้า เพื่อขอให้ปล่อยตัวราษฎรไทย จำนวน 6 คน ที่ทหารพม่าจับกุมไว้ตั้งแต่เดือนกันยายน ค.ศ.1992 แต่ปรากฏว่าทหารพม่าได้กักตัวเจ้าหน้าที่ทั้ง 12 คนไว้ และตั้งข้อต่อรองว่าให้แจ้งที่อยู่ของทหารพม่าจำนวน 21 คน ซึ่งถูกชนกลุ่มน้อยจับกุมไปในระหว่างการสู้รบตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน ค.ศ.1992

---

[14] **กรุงเทพธุรกิจ** 3 (ธันวาคม 2535) : 9.

[15] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า ตุลาคม 2535", หน้า 42-43.

หรือถ้าเป็นไปได้ให้นำตัวกลับมา

เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม ค.ศ.1992 ได้มีการประชุมร่วมกันระหว่างพลโท ยิ่งยส โชติพิมาย แม่ทัพภาคที่ 3 ผู้กำกับการตำรวจภูธรเขต 7 และผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ฯลฯ เพื่อหาทางช่วยเหลือคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยที่ถูกทหารพม่าควบคุมตัวไว้ และได้ส่งพันเอกชยุติ บุญปาน ผู้บังคับการชุดควบคุมที่ 35 อำเภอแม่สะเรียง พร้อมคณะรวม 4 คน เดินทางไปเจรจากับพม่าที่ห้วยปงลาว เพื่อขอให้ปล่อยตัวคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ และทหารพม่าได้นำคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยจำนวน 10 คน เดินทางไปยังบ้านใหม่ เพื่อพบเจรจากับพลตรีหม่องเอ ผู้บัญชาการทหารบกภาคตะวันออกของสหภาพพม่า ต่อมาได้ปล่อยราษฎรไทย 2 คน ให้เดินทางกลับมากับคณะของพันเอกชยุติ บุญปาน จนกระทั่งวันที่ 8 ตุลาคม ทหารพม่าจึงได้ปล่อยตัวคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยทั้ง 10 คน เดินทางกลับประเทศโดยปลอดภัย[16]

กรณีนี้นับว่าเป็นปมที่ท้าทายรัฐบาลไทยอย่างมาก เพราะปรากฏว่าฝ่ายไทยต้องดำเนินการทุกวิถีทางที่จะขอให้ทหารพม่าปล่อยตัวเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยและราษฎรไทยดังกล่าว ทั้งการเรียกตัวเอกอัครราชทูตพม่าประจำประเทศไทยมาพบ การยื่นคำขาดจะใช้มาตรการขั้นเด็ดขาดกับชาวพม่าในประเทศไทย สั่งทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และเรียกตัวเอกอัครราชทูตไทยประจำสหภาพพม่ากลับ แต่กว่าทหารพม่าจะปล่อยตัวเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยและราษฎรไทยทั้งหมด ก็ล่วงเลยไปถึงวันที่ 13 ตุลาคม ค.ศ.1992

ปัญหาที่ปรากฏขึ้นอย่างต่อเนื่องกันบริเวณชายแดนไทย-พม่า ดังกล่าวตามข้อเท็จจริง "รากเหง้าของปัญหา" เกิดจากรัฐบาลทหารพม่าเอง แต่ส่งผลกระทบถึงประเทศไทยทั้งสิ้น กรณีพิพาทเนิน 491 เป็นเพียงจุดเริ่มต้นพร้อมที่จะปะทุขึ้นมาได้ตลอดเวลา ตราบใดที่ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่ายังอยู่

---

[16] เรื่องเดียวกัน, หน้า 43.

บนความไม่แน่นอนของเส้นเขตแดน

ปัญหาเส้นเขตแดนไทย-พม่า

1. ปัญหาบริเวณแม่น้ำปากจั่น หรือแม่น้ำกระบุรี[17]

สืบเนื่องจากสนธิสัญญาไทย-อังกฤษ ค.ศ.1868 มีความไม่ชัดเจนเพียงพอ เพราะกล่าวไว้แต่เพียงว่า "ลำน้ำปากจั่นเป็นกลาง เป็นเขตแดนฝ่ายละฟาก เกาะในแม่น้ำปากจั่นริมฝั่งอังกฤษเป็นของอังกฤษ ริมฝั่งไทยเป็นของไทย เกาะขวางท่ามะลิวัลย์เป็นของไทยทั้งสิ้น..." ข้อความดังกล่าวขาดรายละเอียด โดยเฉพาะพิกัดทางภูมิศาสตร์ ตำบลชื่อเกาะก็มีเฉพาะเกาะใหญ่ ๆ เท่านั้น นอกจากนั้นเกาะเล็ก ๆ อีกหลายเกาะก็มิได้ปรากฏตามแผนที่ประกอบแนบท้ายสัญญา ดังนั้น จึงเกิดปัญหาในเรื่องกรรมสิทธิ์เหนือเกาะในบริเวณแม่น้ำปากจั่นรวม 3 เกาะ คือ เกาะคาม (เนื้อที่ 4 ไร่) เกาะหลาม (เนื้อที่ 150 ไร่) และเกาะขี้นก (เนื้อที่ 3 ไร่) อำเภอเมือง จังหวัดระนอง โดยสหภาพพม่าได้กำหนดอาณาเขตทางทะเลของตนในบริเวณนี้ให้ครอบคลุม 3 เกาะดังกล่าว โดยอ้างแผนที่เดินเรือของอังกฤษปี ค.ศ.1948 ส่วนประเทศไทยก็ได้กำหนดอาณาเขตทางทะเลครอบคลุม 3 เกาะนี้เช่นเดียวกัน

ปัญหา 3 เกาะดังกล่าวนี้ เป็นปัญหาที่ตกลงกันได้ยาก เนื่องจากประเทศไทยและสหภาพพม่ามีความขัดแย้งในด้านหลักฐาน แต่ผลจากการสำรวจของ "คณะกรรมการชายแดนทั่วไปไทย-พม่า" ปรากฏว่าไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะยืนยันว่า เกาะหลามและเกาะขี้นกอยู่ในเขตประเทศไทย นอกจากเกาะคาม (เกาะคัน) ซึ่งราษฎรไทยอาศัยอยู่ โดยฝ่ายสหภาพพม่ามิได้ทักท้วง

---

[17] คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "เรื่อง ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 55.

ปัจจุบัน ปัญหานี้ยังมิได้มีการพิจารณากันอย่างเป็นทางการ นอกจากมีการประชุมในเรื่องอื่น ๆ แล้ว ฝ่ายไทยได้สอบถามฝ่ายสหภาพพม่าถึงปัญหา 3 เกาะนี้ แต่ฝ่ายพม่ายืนยันว่า เกาะคาม เกาะหลาม และเกาะขี้นกเป็นของสหภาพพม่า

2. ปัญหาบริเวณบ้านเจดีย์สามองค์[18]

บ้านเจดีย์สามองค์มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งเขตประเทศไทยและสหภาพพม่า* แต่พื้นที่ดังกล่าวอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระและกลุ่มมอญอิสระ โดยกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระได้ตั้งด่านเก็บภาษีที่ "ค่ายบ้านเจดีย์สามองค์" ส่วนกลุ่มมอญอิสระได้ตั้งด่านเก็บภาษีที่ "ตลาดบ้านเจดีย์สามองค์" ทั้งสองค่ายอยู่ในเขตสหภาพพม่าติดกับเขตประเทศไทย บริเวณบ้านเจดีย์สามองค์ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ทำหน้าที่เก็บภาษีเถื่อนเข้า-ออกผ่านแดนช่องทางเจดีย์สามองค์ที่ได้จากการทำไร่กัญชา ป่าไม้ และเรียกค่าคุ้มครองจากคนไทยที่เข้าไปดำเนินการทำป่าไม้และเหมืองแร่ในเขตอิทธิพล เพื่อจัดหารายได้ส่วนหนึ่งบำรุงกองกำลังในการต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า กองกำลังในเขตนี้ประกอบด้วยกลุ่มมอญอิสระที่เป็นมวลชนประมาณ 3,000 คน

---

[18] คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "เรื่อง ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 55-57.

* เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ.1981 ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้มีบัญชาอนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับชายแดนไทย-พม่าขึ้นอีกชุดหนึ่ง มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการและผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ ได้แก่ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เอกอัครราชทูตไทยประจำสหภาพพม่า กรมแผนที่ทหาร กรมการปกครอง กรมการเมือง กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กรมอุทกศาสตร์ กองบัญชาการทหารสูงสุด และกระทรวงมหาดไทย คณะกรรมการฯมีอำนาจหน้าที่ในการเจรจากับฝ่ายพม่าเกี่ยวกับปัญหาเส้นเขตแดนไทย-พม่า

เป็นกองกำลังติดอาวุธประมาณ 120 คน และกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระติดอาวุธประมาณ 100 คน และมวลชนอีกจำนวนหนึ่งประมาณ 10,000 คน

เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม ค.ศ.1984 ทหารพม่าประมาณ 700-800 คน เข้าโจมตีกวาดล้างกองกำลังกะเหรี่ยง "ค่ายบ้านเจดีย์สามองค์" เขตสหภาพพม่า ห่างจากเขตประเทศไทยด้านบ้านเจดีย์สามองค์ไปทางตะวันตกเฉียงเหนือประมาณ 1.5 กิโลเมตร และสามารถยึดค่ายดังกล่าวไว้ได้ ต่อมาในวันเดียวกัน ทหารพม่าได้ทำการกวาดล้างกลุ่มมอญอิสระ ที่บริเวณตลาดบ้านเจดีย์สามองค์ ในเขตสหภาพพม่าและเขตประเทศไทย ทำให้บ้านเรือนราษฎรทั้งมอญและไทยถูกเผาจำนวน 20 หลัง มีราษฎรมอญอพยพเข้ามาอยู่ในเขตประเทศไทย ทหารพม่ายึดพื้นที่ไว้จนถึงวันที่ 7 พฤษภาคม ค.ศ.1984 จึงถอนกำลังพลกลับพร้อมกับอ้างสิทธิ์เหนือดินแดนบ้านเจดีย์สามองค์ทั้งหมด ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่สหภาพพม่าได้หยิบยกเรื่องเขตแดนด้านบ้านเจดีย์สามองค์นี้เป็นปัญหากับประเทศไทย และการกวาดล้างในเขตนี้ ทหารพม่าได้กระทำพร้อม ๆ กับการกวาดล้างกำลังของกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระด้าน "ค่ายแม่ตะวอ" ตรงข้ามบ้านแม่ตะวอ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ทั้งนี้ยังไม่มีการเจรจาตกลงกันในปัญหาบริเวณนี้

ฝ่ายรัฐบาลไทยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยจัดการประชุมร่วมกับผู้แทนฝ่ายรัฐบาลทหารพม่า เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม ค.ศ.1984 และมีข้อยุติว่าเขตแดนประเทศไทยจะต้องเลยออกไปจากด่านเจดีย์สามองค์ไปจรดแนวเขตด้านตะวันตกที่ "พญาธูสูทุง-เจดีย์สามองค์-ควีวอทุง" ให้จัดทำหมุดหลักเขตแดนหรือเครื่องหมายบริเวณควีวอทุง ดำเนินการชี้แจงให้ราษฎรไทยในพื้นที่ใต้เส้นเขตแดนตามแนวเขตด้านตะวันตกว่าพื้นที่นี้เป็นของประเทศไทย และราษฎรไทยที่อาศัยอยู่ติดพื้นที่ดังกล่าวอาจพิจารณาให้สัญชาติไทยตามหลักกฎหมายว่าด้วยเขตแดน ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้ดำเนินการจัด

ตั้งหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนโดยด่วน การดำเนินการและสิ่งปลูกสร้างตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกให้ดำเนินการในเขตประเทศไทย ให้ดำเนินการปราบปรามโดยการลาดตระเวนติดอาวุธเข้าไปในเขตพื้นที่ดังกล่าว เพื่อแสดงสิทธิ์เหนือดินแดน รวมทั้งชี้แจงทำความเข้าใจแก่ราษฎรในกรณีที่ทหารพม่าล่วงล้ำเข้ามาในเขตประเทศไทย ให้เจรจาด้วยสันติวิธี แต่หากฝ่ายทหารพม่าเริ่มปฏิบัติการทางทหารก่อน ให้ตอบโต้ไปตามควรแก่กรณีเพื่อปกป้องผลประโยชน์ รักศักดิ์ศรี และอธิปไตยของชาติ ปัญหาขณะนี้ คือ ยังหาจุด "ควีวอทุง" ไม่พบ

3. ปัญหาบริเวณดอยลาง[19]

ดอยลางเป็นยอดเขาลูกหนึ่งในเทือกเขาแดนลาว ทางภาคเหนือของประเทศไทย ตั้งอยู่ในเขตตำบลแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ บนสันเขาดอยลางมีหมู่บ้านปางแสนเครือ บ้านปางต้นเดื่อ บ้านปางต้นฆ้อง และบ้านดอยลางอยู่ในเขตอำเภอแม่อาย แนวพรมแดนไทย-พม่า ประเทศไทยถือว่าการแบ่งเส้นเขตแดนนั้นถือว่าเป็นไปตามสันเขาดอยลาง แต่หลังจากพม่าได้รับเอกราชแล้วสหภาพพม่าได้ตั้งค่ายทหารอยู่ที่ดอยผ้าห่มปก และดอยลาง เรียกเก็บภาษีต่าง ๆ จากชาวบ้านดอยลาง โดยรัฐบาลทหารพม่าถือว่าเป็นหมู่บ้านอยู่ในเขตสหภาพพม่า

สำหรับที่มาของปัญหานี้ คือ เมื่อปี ค.ศ.1983 ไทยและอังกฤษได้ตกลงปักปันเขตแดนที่บริเวณดังกล่าว โดยใช้แนวสันดอยผ้าห่มปก-ดอยห้วยฮะ-ดอยหลักแต่ง แต่เกิดคลาดเคลื่อนมาเป็นเส้นดอยผ้าห่มปก-ดอยลาง-ดอยหลักแต่ง ซึ่งความคลาดเคลื่อนนี้อาจจะเกิดจากการเขียนแผนที่ ซึ่งกระทำขึ้นภายหลัง เพราะสมัยนั้นฝ่ายไทยยังไม่มีเจ้าหน้าที่ทำแผนที่ที่มีความ

---

[19] เรื่องเดียวกัน, หน้า 57-58.

ชำนาญอย่างอังกฤษ ประเทศไทยจึงต้องตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ คือ ดอยฮะนี้อยู่ทางเหนือของดอยลางประมาณ 3-4 กิโลเมตร ปัจจุบันไทยขาดพื้นที่ไปไม่น้อยกว่า 30 ตารางกิโลเมตร บ้านปางต้นข้องถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยทางด้านเหนือเป็นของสหภาพพม่า ทางด้านใต้เป็นของประเทศไทย รวมทั้งบ้านดอยลางเป็นของฝ่ายสหภาพพม่า แต่มีวัดจุฬามณีและราษฎรไทยอาศัยอยู่ ปัจจุบันยังไม่มีการหยิบยกปัญหานี้เจรจากับสหภาพพม่า

จากการตรวจสอบของฝ่ายไทยเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ.1969 นั้น ปรากฏผลดังนี้

- ตามหลักการกำหนดเส้นเขตแดนที่เป็นภูเขา จะถือสันดอยที่สูงกว่าเป็นแนวพรมแดนซึ่งในกรณีนี้ดอยห้วยฮะอยู่สูงกว่าดอยลางอย่างเห็นได้ชัด และสันดอยห้วยฮะมีแนวต่อเนื่องมากกว่าสันดอยลาง จึงน่าจะเป็นเส้นเขตแดนมากกว่าสันดอยลาง
- แนวพรมแดนน่าจะเป็นเส้นดอยผ้าห่มปก-ดอยห้วยฮะ-ดอยหลักแต่ง เพราะสันปันน้ำของดอยห้วยฮะอยู่สูงกว่าสันปันน้ำของดอยลาง
- ไม่ปรากฏหลักเขตที่แน่ชัดบนสันดอยลาง แต่จากการบอกเล่าของชาวบ้าน และชาวเขาที่เคยเดินทางผ่านเขตแดนไทย-พม่าว่า ได้พบหลักเขตเป็นหลักหินอยู่ในเขตสหภาพพม่าที่ดอยห้วยฮะ

ปัจจุบันยังไม่สามารถหาหลักฐานทางกฎหมายมาสนับสนุนได้ และฝ่ายไทยก็ยังมิได้นำเรื่องนี้มาเจรจากับฝ่ายสหภาพพม่า

4. ปัญหาบริเวณแม่น้ำเมยและการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือเกาะกลางแม่น้ำเมย[20]

แม่น้ำเมยเป็นเส้นกั้นแดนระหว่างอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก กับเมือง

[20] เรื่องเดียวกัน, หน้า 58-59.

เมียวดี รัฐกะเหรี่ยง ของสหภาพพม่า ปัญหาบริเวณนี้เกิดขึ้นเนื่องจากระหว่างเดือนเมษายน ค.ศ.1981-พฤษภาคม ค.ศ.1982 ฝ่ายสหภาพพม่าได้สร้างหลักรอ บริเวณตรงข้ามที่บ้านห้วยม่วง จำนวน 4 หลัก บ้านริมเมย 13 หลัก และบ้านท่าอาจ ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 6 หลัก รวมทั้งสิ้นจำนวน 23 หลัก และหลักรอไม้ไผ่อีก 2 หลัก ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้กระแสน้ำกัดเซาะตามริมฝั่งสหภาพพม่า แต่ส่งผลให้กระแสน้ำพุ่งมายังเขตประเทศไทยลึกเข้ามาประมาณ 2-3 เมตร ตั้งแต่บริเวณบ้านห้วยม่วงจนถึงบ้านริมเมย ซึ่งอาจจะทำให้ประเทศไทยต้องเสียดินแดนไปประมาณ 187.5 ไร่ ราษฎรไทยบริเวณบ้านห้วยม่วงและบ้านริมเมย จึงร่วมมือกันสร้างหลักรอไม้ไผ่ขึ้นเมื่อกลางเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1981 จำนวน 3 หลัก

ต่อมาเมื่อวันที่ 1 เมษายน ค.ศ.1982 สภาตำบลท่าสายลวดได้รับอนุมัติการสร้างหลักรอกั้นน้ำ จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1983 ฝ่ายไทยได้สร้างหลักรอบริเวณบ้านห้วยม่วงและบ้านริมเมยไปแล้ว 18 หลัก และหลักรอไม้ไผ่เพื่อปิดร่องน้ำระหว่างเกาะกลางแม่น้ำเมยกับฝั่งไทยอีก 2 หลัก

เมื่อวันที่ 16 เมษายน ค.ศ.1982 ทหารพม่าได้ข้ามมาถอนเสาไม้สำหรับทำหลักรอกั้นน้ำของฝ่ายไทยจำนวน 70 ต้น และเผาบ้านพักคนงานเสียหาย 1 หลัง ค่าเสียหายประมาณ 9,200 บาท ซึ่งเป็นบริเวณที่ฝ่ายไทยสร้างหลักรอหลักที่ 6 และหลักรอไม้ไผ่ที่บริเวณเกาะกลางแม่น้ำเมย อย่างไรก็ดีฝ่ายพม่าได้ยินยอมชดใช้ค่าเสียหาย และตกลงที่จะกล่าวแสดงความเสียใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ฝ่ายพม่ามิได้มาตามนัดหมาย เพราะไม่ต้องการให้สื่อมวลชนไทยทำข่าวและถ่ายภาพ

สำหรับเกาะกลางแม่น้ำเมยดังกล่าวนั้น มีเนื้อที่ประมาณ 150 ไร่ แต่เมื่อกระแสน้ำเปลี่ยนทางเดินในปี ค.ศ.1980 ทำให้ร่องน้ำบริเวณเกาะเปลี่ยนจากอยู่ในเขตประเทศไทยไปอยู่ในเขตสหภาพพม่า แต่ราษฎรไทยก็เข้าไปปลูก

พืชไร่ นอกจากนั้นยังมีราษฎรพม่าเข้าไปอาศัยอยู่ด้วย

ท่าทีของฝ่ายไทยและฝ่ายพม่าเกี่ยวกับเกาะกลางแม่น้ำเมยนั้น ปรากฏว่าฝ่ายพม่าได้ยื่นบันทึกช่วยจำเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ.1983 อ้างกรรมสิทธิ์เหนือเกาะดังกล่าว พร้อมทั้งขอให้ฝ่ายไทยห้ามราษฎรเพาะปลูกหรือเก็บเกี่ยวบนเกาะ ในกรณีที่มีการก่อสร้างหลักรอเพื่อป้องกันกระแสน้ำเซาะฝั่ง ขอให้มีการหารือกันก่อน ส่วนฝ่ายไทยนั้นได้แสดงท่าทีเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม ค.ศ.1983 อ้างกรรมสิทธิ์เหนือเกาะดังกล่าวเช่นเดียวกัน และจะใช้วิธีการเจรจาเพื่อหาข้อยุติต่อไป โดยระงับการสร้างหลักรอในบริเวณดังกล่าว แต่เพื่อป้องกันตลิ่งพังฝ่ายไทยได้ทำเขื่อนหินตามแนวยาวของตลิ่งฝั่งไทย บริเวณตลาดริมเมย ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก สูง 3 เมตร ยาว 400 เมตร ส่วนปัญหาอธิปไตยของเกาะยังไม่มีความคืบหน้าในการเจรจา

5. ปัญหาการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-พม่า[21]

การก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-พม่า ได้เริ่มโครงการมาตั้งแต่วันที่ 20 ตุลาคม ค.ศ.1994 (พ.ศ.2537) โดยฝ่ายไทยเป็นฝ่ายสนับสนุนงบประมาณก่อสร้างทั้งหมด จำนวน 79.2 ล้านบาท แบ่งเป็นงบประมาณปี 2537 จำนวน 39.6 ล้านบาท และปี 2538 จำนวน 39.6 ล้านบาท ต้องหยุดการก่อสร้างลงชั่วคราว เนื่องจากเมื่อวันที่ 29 เมษายน ค.ศ.1995 พลเอกหม่องเอ รองประธาน SLORC รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้บัญชาการทหารบกพม่า ได้เดินทางไปตรวจการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-พม่า ที่อำเภอเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง เขตสหภาพพม่า ได้แสดงความไม่พอใจเกี่ยวกับการที่ฝ่ายไทยนำ

---

[21] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า กรกฎาคม 2538", หน้า 41-42.

หินไปทิ้งป้องกันตลิ่งที่บริเวณตลาดริมเมย ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

วันที่ 30 เมษายน ทางการพม่าได้ส่งนายอูขิ่นหม่องยิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการก่อสร้างและคณะ เดินทางเข้ามาพบปะเจรจากับนายอุดร ตันติสุนทร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-พม่า และคณะ ที่โรงแรมแม่สอดฮิลล์ อำเภอแม่สอด และได้มีการทำหนังสือบันทึกการประชุมหารือทั้งสองฝ่ายเกี่ยวกับปัญหาร่องน้ำเมย และการบูรณะตลิ่งริมฝั่งแม่น้ำเมย

วันที่ 7 มิถุนายน ค.ศ.1995 เจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่นพม่าประจำอำเภอเมียวดี นำโดยพันตำรวจตรีเต็ง จ่วย รักษาราชการประธานสภาปกครองอำเภอเมียวดี ได้เชิญผู้เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-พม่า ไปพบที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองเมียวดีเขตสหภาพพม่า และแจ้งให้ทราบว่า กระทรวงการก่อสร้างพม่าได้มีคำสั่งถึงอำเภอเมียวดี เพื่อแจ้งให้ฝ่ายไทยทราบเกี่ยวกับปัญหาการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-พม่า จึงได้เชิญเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยไปร่วมประชุม ตามรายละเอียดดังนี้

- ฝ่ายพม่าขอให้หยุดการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-พม่าไว้ก่อน
- ขอให้ฝ่ายไทยขุดดินที่ถมในบริเวณริมแม่น้ำเมย รวมทั้งรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างด้วย
- ขอให้หยุดทำการก่อสร้างตัวสะพานไว้ก่อน
- ขอให้หยุดทำการก่อสร้างบริเวณคอสะพานและถนนไว้ก่อน

เจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยได้ขอให้ฝ่ายพม่าขยายเวลาออกไปจนถึงวันที่ 9 มิถุนายน เพื่อทำการขนย้ายปั้นจั่นกลับเข้าฝั่งไทยก่อน เจ้าหน้าที่ฝ่ายพม่ายอมรับข้อเสนอ วันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ.1995 ได้มีการพบปะเจรจาระหว่างผู้บังคับบัญชาระดับสูงของไทยและพม่า ที่โรงแรมแม่สอดฮิลล์ อำเภอแม่สอด

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ฝ่ายไทยประกอบด้วย พลเอกเชษฐา ฐานะจาโร ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก พลโทสุรเชษฐ์ เดชาติวงศ์ แม่ทัพภาคที่ 3 และ พลโทถนอม วัชรพุทธ แม่ทัพน้อยที่ 3 ฝ่ายพม่าประกอบด้วย พลตรีแก๊ดเส่ง ผู้บัญชาการภาคตะวันออกเฉียงใต้ พลตรีซอทุน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการก่อสร้าง อูไข่โซ่ ผู้ว่าราชการจังหวัดรัฐกะเหรี่ยง พันโทมิวจิ้น ผู้บังคับกองพันเคลื่อนที่เร็วที่ 355 พันตรีขิ่นหม่องจี่ ผู้บังคับ MIS ที่ 29 พันโทละตาน รองผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารพม่าประจำประเทศไทย และคณะ รวม 11 คน ผลการเจรจายังไม่คืบหน้า เนื่องจากฝ่ายพม่าได้ยื่นข้อเสนอรวม 2 ข้อ คือ

- ให้ทางฝ่ายไทยดำเนินการขุดดินที่ถมลงที่คอสะพานมิตรภาพไทย-พม่าออกให้หมด แล้วทางฝ่ายพม่าจะมีการหารือกับผู้นำระดับสูงอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้มีการปักปันเขตแดนให้แล้วเสร็จก่อน จึงจะให้มีการก่อสร้างสะพานต่อไปได้

- ให้มีการนัดประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนท้องถิ่นไทย-พม่าครั้งที่ 14 ขึ้น โดยฝ่ายพม่าจะมอบหมายให้พันโทมิวจิ้น ผู้บังคับกองพันเคลื่อนที่เร็วที่ 355 เป็นผู้แทนและกำหนดสถานที่ประชุมที่อำเภอเมียวดี

วันที่ 16 กรกฎาคม นายเกษม วัฒนธรรม นายอำเภอแม่สอด และคณะ ได้เรียกประชุมราษฎรที่ประกอบอาชีพค้าขายที่บริเวณตลาดริมเมย ไปประชุมร่วมกันที่ศาลาวัดท่าสาย ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด มีราษฎรไปร่วมฟังการชี้แจงประมาณ 200 คน สาระสำคัญของการชี้แจง คือ ขอให้ราษฎรที่ประกอบอาชีพค้าขายที่ตลาดริมเมยรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกภายใน 30 วัน เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่สาธารณะสำหรับบุคคลทั่วไป การเข้าไปปลูกสร้างในที่สาธารณะนั้นผิดกฎหมาย การดำเนินการของฝ่ายปกครองครั้งนี้มิใช่ถูกบีบบังคับจากฝ่ายพม่า แต่เนื่องจากราษฎรกระทำผิดต่อกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ทางราชการได้จัดสถานที่ค้าขายให้ใหม่บริเวณใต้สะพานมิตรภาพ

ไทย-พม่า และริมถนนตลาดริมเมย*

ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า**

ผลจากการสู้รบระหว่างทหารพม่ากับกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ บริเวณชายแดนไทย-พม่า และจากการที่สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองในสหภาพพม่ายังมีความยุ่งยาก ทำให้ประชาชนพม่าจำนวนมากได้หลบหนีเข้าไปพักพิงในประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดต่อกับสหภาพพม่า โดยเฉพาะประเทศไทย ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าเพราะเศรษฐกิจและการเมืองในสหภาพพม่ายังมีความยุ่งยาก ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าโดยผิดกฎหมายมีจำนวนมาก และสร้างปัญหาแก่ประเทศไทย บริเวณพื้นที่ชายแดน 3 จังหวัด คือ จังหวัดตาก จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดระนอง เนื่องจากมีพื้นที่และช่องทางที่สามารถติดต่อกับสหภาพพม่าได้โดยสะดวกได้แก่

- ด้านอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก กับเมืองเมียวดี (รัฐกะเหรี่ยง)
- ด้านอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี กับบ้านเจดีย์สามองค์
- ด้านอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี กับช่องหินกอง และบ้านปิล็อก

---

* ผู้เขียนได้เดินทางไปบริเวณสะพานมิตรภาพไทย-พม่าอีก 5 ครั้ง เพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุผลที่ทางฝ่ายพม่าให้ฝ่ายไทยยุติการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-พม่าในเขตพม่า ได้ทราบว่าร่องน้ำลึกในแม่น้ำเมยนั้นเดิมอยู่ใกล้ฝั่งไทย การที่ฝ่ายไทยถมดินและหินริมเมยฝั่งไทยนั้นมีผลให้แม่น้ำเปลี่ยนแปลง ถ้าฝ่ายไทยขุดดินที่ถมริมเมยออกแล้ว ฝ่ายพม่าจะเปิดด่านเมียวดีและให้ก่อสร้างสะพานต่อไป และสาเหตุอีกประการหนึ่ง คือ ทหารพม่าเกรงทหารกะเหรี่ยงอิสระจะฉวยโอกาสโจมตีบริเวณสะพานแห่งนี้

** โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 4 นโยบายของรัฐบาลไทยต่อชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง

แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งของศูนย์อพยพ

* หมายเหตุ : ศูนย์ฯแม่สลิดและเคลอโคะไม่สามารถนำยานพาหนะเข้าถึงได้

- ด้านอำเภอเมือง จังหวัดระนอง กับอำเภอเกาะสอง

ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าในประเทศไทย* เมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1992 มีจำนวนประมาณ 250,000-350,000 คน แยกประเภทได้ดังนี้[22]

1) ผู้ที่เข้ามาก่อนวันที่ 9 มีนาคม ค.ศ.1976 ที่ทางราชการเรียกว่า "ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า" จำนวนประมาณ 18,000 คน

2) ผู้ที่เข้ามาหลังจากวันที่ 9 มีนาคม ค.ศ.1976 ด้วยเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจ และตั้งหลักแหล่งถาวรในประเทศไทยแล้ว มีจำนวนประมาณ 33,000 คน

3) ผู้หลบหนีจากการสู้รบในสหภาพพม่าในช่วงปี ค.ศ.1984-1992 เข้ามาอยู่ในพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า จำนวนประมาณ 50,000 คน

4) ผู้ลักลอบเข้ามาทำงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนไทย-พม่า และจังหวัดอื่น ๆ จำนวนประมาณ 100,000-200,000 คน (สถิติไม่แน่นอน)

5) นักศึกษาพม่าหลบหนีการปราบปรามเข้ามาอยู่ในประเทศไทย จำนวนประมาณ 2,500 คน

หลังจากพลเอกซอหม่องได้ทำรัฐประหารในสหภาพพม่า เมื่อวันที่ 18 กันยายน ค.ศ.1988 แล้ว นักศึกษาพม่าที่หลบหนีการปราบปรามของรัฐบาลพม่า ได้เข้าร่วมกับกองกำลังติดอาวุธต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าตามบริเวณชายแดนไทย-พม่า และบางส่วนได้เข้ามาเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าในกรุงเทพฯ นักศึกษาพม่าดังกล่าวแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

---

* ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่านี้ เป็นเงื่อนไขประการหนึ่งที่รัฐบาลทหารพม่าใช้ต่อรองกับรัฐบาลไทย โดยเฉพาะชาวกะเหรี่ยงอพยพและกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระ ซึ่งต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า พวกนี้ใช้ดินแดนไทยเป็นฐานปฏิบัติการก่อการร้ายในสหภาพพม่า

[22] คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 4-5.

(1) *กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยนักศึกษาพม่าทั้งมวล (ABSDF)* อาศัยอยู่ตามชายแดนไทย-พม่าร่วมกับกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระ กลุ่ม ABSDF ได้จัดตั้งสำนักงานขึ้นที่กรุงเทพฯ โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศไทยและต่างประเทศ กิจกรรมหลักของกลุ่ม ABSDF ได้แก่ การจัดทำวารสาร DAWN ออกเผยแพร่แก่ผู้สนใจทั้งในประเทศและนอกประเทศ รวมทั้งมีการติดต่อกับองค์กรและรัฐบาลต่างประเทศเพื่อขอรับการสนับสนุนการต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า ในประเด็นที่ว่าไม่เป็นประชาธิปไตยและละเมิดสิทธิมนุษยชน มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการเผยแพร่ข่าวสารการเคลื่อนไหวของนักศึกษาพม่าที่เข้าร่วมกับกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ต่อสู้กับรัฐบาลทหารพม่า

(2) *องค์การแห่งชาตินักศึกษาพม่าโพ้นทะเล (ONSOB)* เป็นกลุ่มที่แยกตัวออกมาจากกลุ่ม ABSDF เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับแนวทางการเคลื่อนไหวด้วยวิธีการรุนแรง กลุ่ม ONSOB มีวัตถุประสงค์เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยจากรัฐบาลทหารพม่า โดยใช้แนวทางการต่อสู้ด้วยวิถีทางการเมืองและแสวงหาการสนับสนุนจากต่างประเทศ เพื่อกดดันรัฐบาลทหารพม่าให้คืนอำนาจประชาธิปไตยแก่ประชาชน กับให้นานาประเทศรับทราบถึงข้อเท็จจริงที่นักศึกษาและประชาชนพม่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และกดขี่จากรัฐบาลทหารพม่า

สำหรับการเข้ามาเคลื่อนไหวของนักศึกษาพม่าในประเทศไทยนั้น ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าไม่น้อย เพราะรัฐบาลทหารพม่าหวาดระแวงว่ารัฐบาลไทยให้การสนับสนุนกลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า นอกจากนี้ ยังเป็นภาระของรัฐบาลไทยที่ต้องเสียงบประมาณจำนวนมากในการควบคุมดูแลและช่วยเหลือผู้หลบหนีเข้าเมืองตามหลักมนุษยธรรม โดยเฉพาะด้านการแพทย์ การอนามัย และสาธารณูปโภคต่าง ๆ นอกจากนั้น เมื่อ

ผู้หลบหนีเข้าเมืองเดินทางออกนอกพื้นที่ควบคุม ยังได้ก่อปัญหาการแย่งอาชีพและที่ทำกินของราษฎรไทย รวมทั้งเป็นสาเหตุที่ทำให้รัฐบาลและองค์กรเอกชนในต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศตะวันตกกดดันรัฐบาลไทยไม่ให้มีการควบคุมตัวและให้ผู้หลบหนีเข้ามาในประเทศไทยเหล่านั้นมีฐานะเป็นผู้อพยพอีกด้วย

ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าเป็นปัญหาแรงงานต่างด้าว มีอยู่ประมาณ 50,000 คน และแรงงานจากผู้อพยพหลบหนีภัยสงครามในการปราบปรามชนกลุ่มน้อยของรัฐบาลพม่า ซึ่งทางจังหวัดตากได้จัดให้อยู่ในศูนย์อพยพจำนวน 10 ศูนย์ อีกไม่ต่ำกว่า 45,000 คน ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีอนุโลมให้จ้างแรงงานเหล่านี้ได้ แต่ในด้านปฏิบัติยังไม่ชัดเจน ทำให้คนไทยไม่กล้าที่จะจ้างแรงงานเหล่านี้ให้เป็นกิจลักษณะได้ จึงทำให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าเหล่านี้ ต้องหลบหนีเข้าไปหางานทำในเมืองหลวงคือที่กรุงเทพฯ และตามต่างจังหวัดมากมาย โดยข้อเท็จจริงแล้วทางการของไทยก็ไม่สามารถผลักดันให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองเหล่านี้กลับไปยังประเทศของตนได้ เนื่องจากเขตแดนของทั้งสองประเทศนี้กว้างมาก จึงป้องกันการเข้าออกไม่ได้ ประกอบกับทางสหภาพพม่าไม่มีแหล่งงานให้ราษฎรของตนทำได้ จึงทำให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่านี้ต้องอาศัยอยู่ในเขตประเทศไทย หอการค้าจังหวัดตาก[23] ได้มองเห็นถึงมนุษยธรรมและเพื่อให้พวกต่างด้าวเหล่านี้มีงานทำ เพื่อประทังชีวิตไปจนกว่าทางการสหภาพพม่ายอมรับพวกนี้กลับไป โดยการขอให้จ้างแรงงานเหล่านี้ได้ถูกต้องตามกฎหมาย และขอตั้งพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้จ้างแรงงานเหล่านี้ได้และมีอัตราค่าจ้าง

---

[23] ในปี ค.ศ.1981 รัฐบาลได้ให้ความสนับสนุนหอการค้าเป็นตัวแทนฝ่ายเอกชนร่วมกับรัฐบาล ในคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชน (กรอ.) เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นประธานกรรมการ และได้ก่อตั้งหอการค้าจังหวัดตากขึ้นในปี ค.ศ.1984

ลอยตัวอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อที่จะจูงใจโรงงานอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานมากเข้ามาตั้งโรงงานได้ ซึ่งจะทำให้พวกที่หลบหนีเข้าเมืองเหล่านี้ที่ไปหางานในจังหวัดต่าง ๆ และที่กรุงเทพฯ จะได้เดินทางกลับมาทำงานในบริเวณชายแดนไทย-พม่า จะได้ไม่ไปสร้างปัญหาให้กับสังคมในเมืองใหญ่ ๆ

ผลกระทบที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนไทย-พม่า 3 ประการดังกล่าว[24] จะเห็นได้ว่า "กองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง" หรือ "กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง" นั้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง และความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่ามากที่สุด เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่าได้กำหนดยุทธศาสตร์ให้ชาวกะเหรี่ยงเป็นศัตรูอันดับหนึ่ง ที่รัฐบาลทหารพม่าต้องการปราบปรามอย่างเด็ดขาด แต่ฐานปฏิบัติการของชาวกะเหรี่ยงตั้งอยู่ติดชายแดนด้านตะวันตกของประเทศไทยดังกล่าว ทหารพม่าจึงไม่อาจจะโจมตีกวาดล้างกองทหารกะเหรี่ยงได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ จนเป็นสาเหตุให้รัฐบาลทหารพม่ากล่าวประณามว่า รัฐบาลไทยให้การสนับสนุนชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง เป็นรัฐกันกระทบ รัฐบาลทหารพม่าจึงใช้ปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงนี้ เป็นเงื่อนไขในการเจรจาต่อรองในการค้าชายแดนไทย-พม่า และการลงทุนทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนไทย ด้วยการหน่วงเหนี่ยวการเจรจาหรือปิดด่านศุลกากร ปิดด่านซักลากไม้ซุงในเขตสหภาพพม่า ตลอดทั้งการให้สัมปทานการทำไม้ การประมง การทำเหมืองแร่ การเกษตรกรรม และการท่องเที่ยวของภาคเอกชนไทย

จากการที่สหภาพพม่ามีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย ทั้งทางทิศ

---

[24] ปัญหาที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนไทย-พม่าทั้ง 3 ประการ คือ

1. ปัญหากลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าและกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ
2. ปัญหาเส้นเขตแดนไทย-พม่า
3. ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า

เหนือและทิศตะวันตก มีระยะทางประมาณ 2,532 กิโลเมตร เฉพาะอำเภอด้านชายแดนทิศตะวันตกของจังหวัดตาก มีพื้นที่ติดต่อกับชายแดนด้านตรงกลางของภาคตะวันออกของสหภาพพม่ายาวตลอดไม่น้อยกว่า 350 กิโลเมตร ซึ่งในภาคนี้ของสหภาพพม่ามีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น โดยเฉพาะอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อยู่ติดกับอำเภอเมียวดี จังหวัดกอกะริก รัฐกะเหรี่ยง ภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหารพม่านั้น มีถนนสายเมียวดี-กอกะริก-ย่างกุ้ง ซึ่งเป็นเมืองหลวงของสหภาพพม่า มีระยะทางใกล้กันมากประมาณ 460 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากฝั่งทะเลอันดามันที่เมืองมะละแหม่ง ซึ่งเป็นเมืองตากอากาศและเป็นท่าเรือแห่งที่สองของสหภาพพม่าไม่เกิน 190 กิโลเมตรเท่านั้น ในอดีตและในปัจจุบันการติดต่อด้านเศรษฐกิจทางบก ทั้งสองประเทศใช้เส้นทางเส้นนี้เป็นหลัก สภาพถนนเป็นถนนลาดยาง จึงทำให้ศักยภาพในทางการค้าจะต้องพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ และจะเป็นการเสริมโครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ ที่จะส่งสินค้าที่ผลิตได้ในภาคเหนือของประเทศไทย หรือมณฑลยูนนานของสาธารณรัฐประชาชนจีน ออกสู่ท่าเรือที่เมืองมะละแหม่ง นอกจากนี้ ยังเป็นประตูเมืองที่จะเดินทางไปสู่ทวีปยุโรปต่อไปยังบังคลาเทศ อินเดีย ปากีสถาน อิหร่าน ตุรกี เข้าสู่ทวีปยุโรปใต้และยุโรปตะวันออก ฉะนั้น การค้าชายแดน การลงทุนทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนไทย การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม จึงมีศักยภาพที่จะพัฒนาได้มากในภูมิภาคนี้[25]

เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่ามีปัญหาในการสู้รบกับชนกลุ่มน้อยในบริเวณนี้ คือ กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ซึ่งชนกลุ่มน้อยนี้ได้ลอบโจมตีทหารพม่าและราษฎรพม่า และโจมตีตัดเส้นทางลำเลียงอาวุธยุทโธปกรณ์และสินค้า

---

[25] หอการค้าจังหวัดตาก, "เรื่อง สถานการณ์และภาวะการค้าชายแดนระหว่างไทย-สหภาพเมียนมาร์ สิงหาคม 2537", หน้า 20.

บริเวณถนนสายเมียวดี-กอกะริก-มะละแหม่ง-ย่างกุ้ง* อยู่เนือง ๆ จึงทำให้การเดินทางและการลำเลียงขนส่งในบริเวณนี้ยังไม่ปลอดภัย และรัฐบาลทหารพม่าได้กล่าวหาว่า รัฐบาลไทยยังสนับสนุนชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงอยู่ จึงขอให้รัฐบาลไทยประกาศนโยบายชัดเจนที่จะไม่สนับสนุนชนกลุ่มน้อย หรือรัฐบาลไทยควรจะให้การสนับสนุนในการค้าชายแดนและการลงทุนภาคเอกชนไทยในสหภาพพม่ามากขึ้น เพราะสหภาพพม่ามีประชากรประมาณ 42,267,600 คน (สถิติ ค.ศ.1993 รวมทั้งชนกลุ่มน้อยทั้งหมด) เป็นตลาดส่งออกและเป็นแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญของไทย นอกจากนี้สหภาพพม่ากำลังประสบปัญหาขาดแคลนสินค้าอุปโภคและบริโภคแทบทุกชนิด และทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของสหภาพพม่ายังไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ เนื่องจากขาดแคลนทุนและเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สำคัญ คือ สหภาพพม่ามีแรงงานที่มีคุณภาพ (ความรู้ระดับมหาวิทยาลัย) แต่ค่าจ้างอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งจะทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง ธุรกิจมีแนวโน้มความเป็นไปได้สูงในการลงทุนสำหรับนักลงทุนไทย ได้แก่ การลงทุนด้านป่าไม้ การประมงและธุรกิจต่อเนื่อง การทำเหมืองแร่ การเกษตรกรรม และการท่องเที่ยว แต่ปัญหาการต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าของกลุ่มพลังต่าง ๆ โดยเฉพาะจากชนกลุ่มน้อยในสหภาพพม่า ซึ่งอาศัยอยู่ตามชายแดนไทย-พม่าดังกล่าวนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อการลงทุนภาคเอกชนไทยในสหภาพพม่าต่าง ๆ นานานัปการ นอกจากนี้รัฐบาลทหารพม่าเอง ก็เป็นต้นเหตุของปัญหาในการลงทุนด้วย ซึ่งจะวิเคราะห์ปัญหาการลงทุนในสหภาพพม่าดังนี้[26]

---

* สะพานมิตรภาพไทย-พม่า เป็นสะพานข้ามแม่น้ำเมย เชื่อมระหว่างอำเภอเมียวดี จังหวัดกอกะริก (กรุกกริก) กับอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มูลค่าประมาณ 79.2 ล้านบาท วางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม ค.ศ.1994 ระยะเวลาก่อสร้าง 18 เดือน เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ.1995 ทางการพม่าขอให้ฝ่ายไทยหยุดทำการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-พม่า

[26] คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 10-13.

ปัญหาการลงทุนในสหภาพพม่า

แม้ว่าสหภาพพม่าจะเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีแรงงานที่มีคุณภาพ และค่าจ้างแรงงานที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำเป็นจำนวนมาก ทั้งรัฐบาลทหารพม่าก็ยังมีนโยบายสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศ แต่การเข้าไปลงทุนในสหภาพพม่าก็ยังมีข้อจำกัดและอุปสรรคอยู่หลายประการ เช่น กฎหมายและระเบียบทางราชการของสหภาพพม่าที่ล้าหลัง อัตราแลกเปลี่ยนเงินจั๊ดไม่มีเสถียรภาพ ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญยังมีไม่พอเพียง อีกทั้งยังไม่มีความมั่นคงทางการเมือง ทำให้การลงทุนจากต่างประเทศในสหภาพพม่าไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ปัญหาที่นักลงทุนของไทยประสบ ได้แก่

1. ปัญหาและอุปสรรคในการทำไม้ในสหภาพพม่า

แม้ว่าสหภาพพม่าจะยังมีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ คือ มีป่าไม้ประมาณ 227,000 ตารางกิโลเมตร จากพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 678,033 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมด ในจำนวนนี้เป็นป่าไม้สักถึง 170,000 ตารางกิโลเมตร ป่าไม้สักส่วนใหญ่อยู่ในรัฐกะเหรี่ยงและอยู่ติดพรมแดนประเทศไทย ทำให้ประหยัดต้นทุนในการขนส่ง แต่การเข้าไปทำไม้ในสหภาพพม่ามีผลกระทบและสร้างปัญหาเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อม นอกจากนั้น นักลงทุนไทยยังประสบปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเสี่ยงต่อความปลอดภัยของชีวิต และเป็นอุปสรรคต่อการนำเข้าไม้จากสหภาพพม่า ทำให้ต้นทุนการทำไม้สูงขึ้น โดยมีสาเหตุดังนี้

1.1 ปัญหาที่เกิดจากรัฐบาลทหารพม่า

- ทหารพม่าจับกุมคนงานทำไม้ เพื่อต่อรองไม่ให้บริษัททำไม้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย

46 สัมปทานป่าไม้พม่าตลอดแนวชายแดนฝั่งตะวันตก

1. บ.สีลมคอมเพล็กซ์
2. บ.สีลมคอมเพล็กซ์
3. บ.บีแอนด์เอฟ
4. บ.ไทยทีควู๊ดวีเนียร์
5. วินิเวส
6. บ.บีแอนด์เอฟ
7. บ.ไทยสวัสดิ์
8. บ.โรงเลื่อยปทุมธานี
9. บ.โรงเลื่อยไทยพงษ์
10. บ.โรงเลื่อยปทุมธานี
11. บ.ยูเนียนพาร์
12. บ.สิรินเทคโนโลยี
13. บ.ยูเนียนพาร์
14. บ.สันติฟอเรสตี้
15. บ.พนาชัย
16. บ.สันติฟอเรสตี้
17. บ.สันติฟอเรสตี้
18. บ.แม่สอดฟอเรสตี้
19. บ.แม่เมยอุตสาหกรรมทำไม้
20. บ.แม่เมยอุตสาหกรรมทำไม้
21. บ.สิรินเทคโนโลยี
22. บ.สิรินเทคโนโลยี
23. บ.ซีลาร์อินเตอร์เนชั่นเนล
24. บ.เมืองพนา
25. บ.ปทุมธานีดังคะกาญจน์
26. บ.ปทุมธานีดังคะกาญจน์
27. บ.ศรีเด่นชัยสุพรรณบุรี
28. บ.ชุมสินอินเตอร์เนชั่นเนล
29. บ.สุวรรณีอินดัสเตรียล
30. บ.พี.เอ็ม.ที.
31. บ.เอ็นแอนด์เอ็น
32. บ.ศรีธนาสาร
33. บ.โรงเลื่อยชุมทอง
34. บ.พี.ไอ.โอ. (ประเทศไทย)
35. บ.ธนกิจทิมเบอร์
36. บ.ธนกิจทิมเบอร์
37. บ.ทิพย์ธารทอง
38. บ.แม่สอดฟอเรสตี้
39. บ.ระนองวิคตอเรียพ้อยท์
40. บ.วิบูลย์วัฒนา
41. บ.เจ้าพระยาอิระวดี
42. บ.เซาท์เวสต์ไอเม็กซ์
43. บ.สิรินเทคโนโลยี
44. บ.สาละวินคอมเปนี
45. บ.โชคปัญญา
46. บ.สิรินเทคโนโลยี

ที่มา : ประชาชาติธุรกิจ 16-17 (พฤศจิกายน 2534) : 3.

- รัฐบาลทหารพม่ากดดันให้บริษัททำไม้ ชักลากไม้เข้าเขตประเทศไทย ในช่องทางที่รัฐบาลทหารพม่าควบคุมอยู่ ซึ่งบางเส้นทางอยู่ห่างไกลและไม่สะดวกในการชักลากไม้

- พื้นที่สัมปทานป่าไม้อยู่ในป่าลึก ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่อิทธิพลของกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง รัฐบาลทหารพม่าไม่สามารถเข้าไปดำเนินการได้ ทำให้ยากต่อการลำเลียงไม้ออกมา และรัฐบาลทหารพม่าไม่สามารถคุ้มครองให้ความปลอดภัยแก่บริษัททำไม้ในพื้นที่ดังกล่าวได้

- ความแตกต่างของราคาไม้ ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของพื้นที่ทำไม้ ทางการพม่ามักจะปรับเปลี่ยนราคาไม้ให้สูงขึ้นอยู่เป็นประจำ ทำให้บางครั้งไม่สามารถตกลงกันได้ และไม่สามารถตัดหรือชักลากไม้ออกจากพื้นที่ได้

- รัฐบาลทหารพม่าเรียกร้องให้บริษัททำไม้ตัดเส้นทางในเขตสหภาพพม่า (เพื่อใช้เป็นเส้นทางชักลากไม้ การคมนาคมทั่วไป และเส้นทางยุทธศาสตร์ในการปราบปรามกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง) สนับสนุนอาวุธกระสุน และเสบียงอาหารแก่ทหารพม่า ที่ทำการปราบปรามกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย เป็นการแลกเปลี่ยนกับการทำไม้

- การสู้รบระหว่างทหารพม่ากับกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง และชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในฤดูแล้ง (มกราคม-พฤษภาคม) ของทุกปี ตรงกับฤดูการชักลากไม้ ทำให้บริษัททำไม้ไม่สามารถทำการชักลากไม้ได้

- การเปิดจุดผ่านแดนนำเข้าไม้จากสหภาพพม่าของรัฐบาลทหารพม่ายังขาดความแน่ชัด

นับตั้งแต่รัฐบาลทหารพม่าเริ่มให้สัมปทานป่าไม้แก่ชาวต่างประเทศในปลายปี ค.ศ.1988 บริษัทเอกชนไทยได้รับสัมปทานตัดไม้ในสหภาพพม่ามากกว่า 40 สัมปทาน 33 บริษัท ปัจจุบันคงเหลือ 32 สัมปทาน 28 บริษัท* ในปี

---

* โปรดดูรายละเอียด บริษัทเอกชนไทยที่ได้รับสัมปทานตัดไม้ในสหภาพพม่า ในภาคผนวก ญ.

ค.ศ.1989 ประเทศไทยนำเข้าไม้สักจากสหภาพพม่าเป็นมูลค่าประมาณ 1,092.2 ล้านบาท นอกจากไม้สักแล้วประเทศไทยยังนำเข้าไม้หลายชนิดจากสหภาพพม่า แต่มีมูลค่าไม่มาก ขณะนี้นักศึกษาพม่าและขบวนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโลก รวมทั้งสหรัฐอเมริกา ฯลฯ ได้โจมตีรัฐบาลทหารพม่าในการสมคบกับต่างชาติทำลายป่าไม้ ทำให้รัฐบาลทหารพม่าเริ่มเข้มงวดในการให้สัมปทานป่าไม้แก่บริษัทต่างชาติมากยิ่งขึ้น รวมทั้งประกาศเพิ่มราคาไม้ให้สูงขึ้นอีกด้วย[27]

1.2 ปัญหาที่เกิดจากกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยและกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่

- กองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย ได้แก่ กลุ่มกะเหรี่ยงและกลุ่มคะยา (คะเรนนี) ซึ่งมีอิทธิพลในพื้นที่เรียกร้องผลประโยชน์ในรูปเงินและสิ่งของต่าง ๆ หากบริษัททำไม้ไม่ปฏิบัติตามก็จะเข้าขัดขวางการทำไม้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจับคนงานเรียกค่าไถ่ การวางกับระเบิด ลอบโจมตีด้วยอาวุธหนัก และยิงขัดขวางการชักลากไม้ เป็นต้น

- การเรียกค่าหัวคิวของพ่อค้าไม้ชายแดนไทย-พม่า ซึ่งมีอิทธิพลในพื้นที่และทำการค้าไม้กับกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยมาก่อน ทำให้ต้นทุนการทำไม้สูงขึ้นจนไม่คุ้มค่ากับการลงทุน

ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงและกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่เป็น "ตัวแปร" สำคัญที่เป็นปัญหาและเป็นอุปสรรคต่อการนำไม้เข้าจากสหภาพพม่า เช่น เหตุการณ์ในเดือนมกราคม ค.ศ.1993 เจ้าหน้าที่ป่าไม้พม่าร่วมกับทหารพม่า ได้ลำเลียงไม้สักท่อนจำนวนประมาณ 4,000 ท่อน จากค่ายหม่อพาซู มารวมไว้บริเวณเนิน 1153 หรือบ้านปะหม่อโพคี เมื่อลำเลียงไปได้ประมาณ 619 ท่อน ก็ได้ถูกกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงขัดขวาง ด้วยการวางกับระเบิดเส้นทางชักลากไม้

---

[27] คณะที่ปรึกษาข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 60-64.

และใช้อาวุธหนักยิงขัดขวาง จึงต้องยุติการชักลากไม้ลงชั่วคราว[28]

เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1993 ทหารพม่า (บก.ยว.222 พล.ร.เบา 22) ค่ายปางกาน รัฐกะเหรี่ยง ในเขตยึดครองของสหภาพพม่า ตรงข้ามเขตไทยด้านจังหวัดตาก ได้สั่งการให้หน่วยขึ้นตรงในพื้นที่ให้ร่วมกับราษฎรพม่า ออกรักษาความปลอดภัยพร้อมทั้งตรวจค้นหากับระเบิดทั้งสองข้างทาง บนเส้นทางตั้งแต่ค่ายปางกานจนถึงเนิน 1153 (บ้านปะหม่อโพคี) ซึ่งเป็นเส้นทางชักลากไม้ซุงเข้าเขตประเทศไทย เนื่องจากถูกกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงลอบโจมตีและวางกับระเบิดอยู่เนือง ๆ

เดือนมีนาคม ค.ศ.1993 กองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงได้โจมตีรถยนต์บรรทุกชักลากไม้ และรถบรรทุกข้าวสาร-อาหารแห้งของทหารพม่าจำนวน 62 คัน ด้วยจรวด อาร์พีจี. จำนวน 3 นัด บริเวณเส้นทางอำเภอตันบิวซายัด (Thanbyuzayat) - บ้านพระเจดีย์สามองค์ เป็นผลให้รถบรรทุกจำนวน 2 คันได้รับความเสียหาย และในเดือนมีนาคมนี้ กองพลน้อยที่ 4 และกองพลน้อยที่ 7 ของกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงได้ส่งทหารกะเหรี่ยงออกปฏิบัติการโจมตีเส้นทางชักลากไม้ตลอดตามแนวชายแดนไทย-พม่า เพื่อกดดันให้ทหารพม่าถอนตัวออกจากการยึดครอง "ค่ายหม่อพาซู" ซึ่งทหารพม่ายึดครองมาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ค.ศ.1992[29]

เดือนพฤศจิกายน ค.ศ.1993 กองกำลังติดอาวุธชาวคะยา (กลุ่มพรรคก้าวหน้าแห่งชาติคะยา) ได้ส่งกำลังทหารเข้ายึดและเผารถบรรทุกไม้ของบริษัทผลพนา จำกัด จำนวน 5 คัน ที่บริเวณเส้นทางบ้านไม้ซางหนาม-บ้านน้ำปินลิน

---

[28] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า ธันวาคม 2536", หน้า 30-31.

[29] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า เมษายน 2536", หน้า 18.

เขตสหภาพพม่า ห่างจากชายแดนประเทศไทยด้านบ้านเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประมาณ 35 กิโลเมตร ขณะบรรทุกไม้จากหมอนไม้ที่อยู่ในเขตอิทธิพลของกลุ่มคะยาเพื่อนำไปส่งให้แก่ทหารพม่าที่ผาซองเขตสหภาพพม่า สาเหตุเพราะ พลตรีบีทู ผู้นำกลุ่มคะยา ได้สั่งห้ามบริษัทผลพนา จำกัด ทำการชักลากไม้ไปส่งให้แก่ทหารพม่าผ่านพื้นที่ของกลุ่มคะยา โดยให้บริษัทผลพนา จำกัด ไปตกลงเจรจากับบริษัทพนาชัย จำกัด จึงจะอนุญาตให้ทำการชักลากไม้ผ่านได้ เพราะบริษัทพนาชัย จำกัด ได้ชำระภาษีให้แก่ พลตรีบีทู หัวหน้ากลุ่มคะยา แต่บริษัทผลพนา จำกัด ไม่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว[30]

การปฏิบัติการโจมตีและวางกับระเบิดขัดขวางเส้นทางชักลากไม้เข้าเขตประเทศไทย โดยกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงและกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่อย่างต่อเนื่องดังกล่าวนั้น ส่งผลกระทบต่อการค้าชายแดนและการลงทุนทำไม้ในสหภาพพม่าของบริษัทเอกชนไทย ทำให้รัฐบาลทหารพม่าขาดรายได้จากการค้าชายแดน และรายได้จากภาษีการตัดไม้ของบริษัทต่างชาติจำนวนมหาศาล รัฐบาลทหารพม่าแก้ไขปัญหาเหล่านี้ โดยส่งทหารพม่าออกคุ้มกันเส้นทางชักลากไม้และปิดจุดผ่านแดนชั่วคราว ซึ่งส่งผลกระทบต่อบริษัทเอกชนไทยทั้ง 14 บริษัท (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก ช.)

เนื่องจากประเทศไทยมีความต้องการไม้เพื่อใช้ในประเทศสูงถึง 8 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี แต่รัฐบาลไทยมีนโยบายปิดป่า จึงขาดแคลนไม้ที่จะสนองความต้องการของราษฎรไทยได้ เพื่อจะลดปัญหาการทำลายป่าไม้ในประเทศและแก้ไขปัญหาขาดแคลนไม้ รัฐบาลไทยจึงขอเจรจากับรัฐบาลทหารพม่าเพื่อขอเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราว เพื่อนำไม้เข้าประเทศ โดยจะเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวบริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์

[30] "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า ธันวาคม 2536", หน้า 30-31.

และชุมพร เพื่อจะช่วยให้บริษัทเอกชนไทย 14 บริษัท เข้าทำไม้ที่ตัดไว้และวางหมอนไว้แล้วในสหภาพพม่าเป็นกรณีพิเศษ โดยมีเงื่อนไขว่า ต้องควบคุมสำรวจตรวจสอบให้ชัดเจนว่ามีการรวมหมอนไม้ มีการชักลากไม้ถูกต้องตามจำนวนที่แจ้งไว้จริงหรือไม่ และกำหนดระยะเวลาในการชักลากไม้ให้แล้วเสร็จภายใน 3 เดือน หรือ 6 เดือน เมื่อชักลากไม้เสร็จแล้ว ให้ทำลายเส้นทางการชักลากไม้ด้วย[31]

หลังจากการเจรจาระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลทหารพม่าแล้ว ทั้งสองฝ่ายให้เปิดจุดผ่านแดนรวมทั้งหมด 17 จุด เพื่อให้บริษัทเอกชนไทยชักลากไม้จากเขตสหภาพพม่าเข้าเขตประเทศไทยแล้ว ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.1993 บริษัททำไม้ของเอกชนไทย ได้แก่ บริษัทบางสะพานเลนยา จำกัด และบริษัทบูรพาถ่านหิน จำกัด ได้เริ่มลำเลียงไม้ท่อนออกจากภาคตะนาวศรี เขตสหภาพพม่า ตรงข้ามอำเภอบางสะพาน และอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีจำนวนไม้ทั้งสองบริษัทรวมกันทั้งหมดประมาณ 7,000 ท่อน[32]

ในกรณีนี้ ผู้ที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดจากการชักลากไม้เข้าเขตประเทศไทย คือ ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงและกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ ไม่ใช่รัฐบาลทหารพม่า เพราะทรัพยากรป่าไม้อยู่ในเขตอิทธิพลของชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มน้อยเหล่านี้เรียกค่าหัวคิวหรือเก็บภาษีนอกระบบจากบริษัททำไม้ของต่างชาติ รัฐบาลทหารพม่าพยายามแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว โดยใช้กำลังทหารและอาวุธที่เหนือกว่าปราบปรามชนกลุ่มน้อยในห้วงฤดูแล้ง (มกราคม-พฤษภาคม) เกือบทุกปี ซึ่งตรงกับฤดูการชักลากไม้ แต่ก็ไม่สามารถจะปราบปรามชนกลุ่มน้อยได้อย่างเด็ดขาด การสู้รบเพื่อแย่งชิงทรัพยากร

---

[31] บ้านเมือง 28 (เมษายน 2536) : 13.

[32] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า ธันวาคม 2536", หน้า 45.

ระหว่างทหารพม่ากับชนกลุ่มน้อยคงดำเนินอยู่ต่อไป ด้วยเหตุนี้รัฐบาลทหารพม่าจึงตอบโต้ชนกลุ่มน้อยและบริษัทเอกชนไทย โดยใช้กำลังทหารพม่าจำนวนมากเข้าดำเนินการควบคุมทำไม้ในเขตพื้นที่รัฐกะเหรี่ยง ที่พื้นที่อำเภอดอยก่อ รัฐคะยา และพื้นที่ใกล้ชายแดนพม่า-ไทย เพื่อนำรายได้จากการค้าไม้ไปซื้อหรือแลกเปลี่ยนเป็นยุทโธปกรณ์จากสาธารณรัฐประชาชนจีน อีกส่วนหนึ่งจะส่งออกจำหน่ายให้กับบริษัทรับซื้อไม้จากสิงคโปร์ ผ่านท่าเรือย่างกุ้งและท่าเรือมะละแหม่ง ออกสู่ทะเลอันดามัน เพื่อนำเงินดอลลาร์สหรัฐฯเข้าประเทศ

ระหว่างเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ค.ศ.1993 รัฐบาลทหารพม่าจำหน่ายไม้สักให้แก่สาธารณรัฐประชาชนจีน* โดยอนุญาตให้บริษัทรับซื้อไม้จากสาธารณรัฐประชาชนจีนนำรถยนต์บรรทุกเข้ามาชักลากและบรรทุกไม้ซุงสัก (ไม่ทราบจำนวน) ผ่านเส้นทางอำเภอลาเฉียว (Lashio) - อำเภอคุนลอง (Kunlong) สู่มณฑลยูนนานโดยให้รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนตีราคาไม้ซุงเป็นเงินเพื่อแลกเปลี่ยนเป็นยุทโธปกรณ์ (กระสุน ค.120 และ ค.80 มม.) และรัฐบาลทหารพม่ายังได้ลงนามในสัญญาตัดไม้ซุงในเขตอำเภอบาโม(Bhamo) รัฐคะฉิ่น ส่งขายให้แก่สาธารณรัฐประชาชนจีน (9 กรกฎาคม ค.ศ.1993) ด้วย[33]

---

* วันที่ 9 กรกฎาคม ค.ศ.1993 รัฐบาลทหารพม่ากับรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้มีการลงนามในสัญญาการค้าอีก 4 ฉบับ คือ 1. สัญญาการก่อสร้างโรงแรม "ย่างกุ้ง" 2. สัญญาการซื้อขายรางรถไฟหัวรถจักรดีเซลและรถโดยสาร 3. สัญญาการจัดซื้อเครื่องยนต์สำหรับรถยนต์และอะไหล่ 4. สัญญาก่อสร้างโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำซินส่วยห่อ และคุณลองในสหภาพพม่า

[33] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า กุมภาพันธ์ 2537", หน้า 4.

2. ปัญหาและอุปสรรคในการประมงและธุรกิจต่อเนื่องในสหภาพพม่า

สหภาพพม่ายังมีทรัพยากรสัตว์น้ำที่อุดมสมบูรณ์ กล่าวคือ น่านน้ำสหภาพพม่าสามารถผลิตสัตว์น้ำได้ถึงปีละประมาณ 880,175 ตัน แต่ชาวพม่ามีขีดความสามารถในการจับปลาเพียงปีละประมาณ 300,000 ตัน ดังนั้นรัฐบาลทหารพม่าจึงมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจประมงและธุรกิจต่อเนื่องอย่างเต็มที่ อาทิ โรงงานผลิตอาหารทะเลกระป๋อง เพื่อให้นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้ามาช่วยพัฒนาธุรกิจแขนงนี้ให้เข้มแข็ง และเป็นอุตสาหกรรมประเภทหนึ่งของสหภาพพม่าต่อไปในอนาคต ปัจจุบันมีนักธุรกิจต่างชาติหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทย ได้รับสัมปทานจับปลาในน่านน้ำสหภาพพม่าแล้ว เช่น บังคลาเทศ 3 บริษัท สหรัฐอเมริกา 1 บริษัท ออสเตรเลีย 1 บริษัท ฮ่องกง 1 บริษัท สาธารณรัฐเกาหลี 2 บริษัท สหพันธรัฐมาเลเซีย 2 บริษัท และประเทศไทย 9 บริษัท (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก ซ.)

เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่าเพิ่งประกาศเปิดให้นักธุรกิจต่างประเทศเข้าไปลงทุนทำการประมง ดังนั้น จึงขาดความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน ทั้งของรัฐบาลทหารพม่าเองและจากนักธุรกิจประมงของไทย ดังนี้[34]

- การที่รัฐบาลทหารพม่าจำกัดเขตในการให้สัมปทานเฉพาะในเขตทะเลลึกห่างไกลจากเขตที่มีปลาชุกชุม ทำให้ไม่คุ้มกับการลงทุน

- รัฐบาลทหารพม่าเอารัดเอาเปรียบในฐานะประเทศเจ้าของน่านน้ำโดยการเรียกค่าตอบแทนจากเรือประมงไทยสูงเกินควร และประการสำคัญ คือ ระเบียบพิธีการต่าง ๆ ที่รัฐบาลทหารพม่ากำหนดขึ้น ทำให้เรือประมงไทยเสียเปรียบ

---

[34] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า ธันวาคม 2536", หน้า 44.

- ทางรัฐบาลทหารพม่าไม่สามารถให้หลักประกันในการรักษาความปลอดภัยแก่เรือประมงที่ได้รับสัมปทาน ทำให้เรือประมงไทยถูกคุกคามจากกลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าและกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย เช่น การจับเรือประมงเพื่อเรียกค่าไถ่ การเรียกร้องค่าคุ้มครองและภาษีเถื่อน (ปัจจุบัน ค.ศ.1993 มีทั้งหมด 11 กลุ่ม)

รัฐบาลไทยและบริษัทเอกชนไทยได้เข้าร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยร่วมมือกับกลุ่มนักธุรกิจประมง ตั้ง "บริษัทการประมงไทยพม่า (1990) จำกัด" ขึ้นเมื่อกลางเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1990 เพื่อทำหน้าที่เป็นบริษัทกลางในการติดต่อเจรจาขอสัมปทานการจับปลาจากสหภาพพม่า ซึ่งมีเรือประมงที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลทหารพม่าจำนวนประมาณ 255 ลำ แต่การดำเนินการของบริษัทกลางยังมีปัญหาอยู่มากเนื่องจากรัฐบาลทหารพม่ายังคงให้สัมปทานใหม่กับบริษัทนายหน้าประมงไทย โดยไม่ผ่านบริษัทกลาง และที่สำคัญ คือ ผู้ถือหุ้นในบริษัทกลางได้เข้าไปขอสัมปทานจากรัฐบาลทหารพม่าให้กับบริษัทส่วนตัวด้วย

ส่วนธุรกิจต่อเนื่องนั้น รัฐบาลทหารพม่าได้ส่งเสริมการลงทุน โดยให้นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตั้งโรงงานผลิตอาหารทะเลกระป๋อง ปัจจุบันนักธุรกิจต่อเนื่องได้ขยายกิจการมากขึ้น เพราะรัฐบาลทหารพม่าให้สัมปทานแก่บริษัทเอกชนต่างประเทศในน่านน้ำทะเลอันดามัน 40,000 ตารางกิโลเมตร[35]

แม้ว่าพื้นที่ฝั่งทะเลอันดามันจะอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรสัตว์น้ำมีค่ามหาศาล แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าจะไม่ประสบปัญหา ปัญหาทางฝั่งทะเลอันดามันก็ไม่ต่างไปจากฝั่งอ่าวไทยและน่านน้ำสากล กล่าวคือ เรือประมงไทย

---

[35] คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 61-62.

ถูกทหารเรือ ทหารบกพม่า กลุ่มนักศึกษาพม่า และกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงจับกุมและปล้นเรือประมงไทยไม่เว้นแต่ละวัน ทั้งนี้เพราะการรับสัมปทานการประมงไทยเป็นการรับจากรัฐบาลทหารพม่า แต่น่านน้ำทะเลอันดามันเป็นเขตอิทธิพลของกลุ่มนักศึกษาพม่าและกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย กลุ่มบุคคลเพียงเล็กน้อยดังกล่าวนี้กลายเป็น "ตัวแปร" สำคัญที่ทำให้รัฐบาลไทยต้องหันมาใช้นโยบายที่อาจจะเรียกได้ว่า บังคับให้ประมงไทยต้องเข้าไปลงทุนในสหภาพพม่าอย่างเป็นรูปธรรม[36]

กุศโลบายดังกล่าว รัฐบาลไทยอาจจะตั้งความหวังเพียงว่า รัฐบาลทหารพม่าจะส่งกำลังของตนเข้ามาในพื้นที่การลงทุน ทั้งนี้เพื่อต้องการรักษาผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับ แต่นั่นไม่สำคัญเท่ากับว่าเรื่องดังกล่าวจะเป็นผลดีอย่างมหาศาลกับประมงไทย ที่รัฐบาลทหารพม่าจะต้องเป็นผู้ให้การคุ้มครองในการทำการประมงของกองเรือประมงไทยไปโดยปริยายด้วย

ปัญหาเรือประมงไทยจำนวนประมาณ 3,000 ลำ บริเวณทะเลอันดามันมีทั้งที่ตีทะเบียนอย่างถูกต้องและหลบหนีภาษี แต่บางส่วนก็ไปรับสัมปทานการทำประมงกับรัฐบาลทหารพม่า* โดยทางราชการจังหวัดระนองไม่ได้รับทราบ เมื่อเกิดปัญหาทางเจ้าของเรือประมงมักจะแก้ไขปัญหาเอง ไม่ติดต่อกับทางราชการ บางครั้งเมื่อถูกจับกุมก็มีการยึดเรือประมงไทยไปใช้ในราชการของพม่า เช่น เหตุการณ์เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม ค.ศ.1993 ร้อยเอกตองตินทหารพม่าจากกองพันทหารราบที่ 358 และพรรคพวก จำนวน 13 คน

---

[36] **มติชน** 6 (สิงหาคม 2534) : 8.

* ทหารเรือพม่าส่งกองเรือออกปฏิบัติการในน่านน้ำทะเลอันดามันด้านอำเภอเกาะสอง อำเภอปกเปี้ยน เมืองมะริด เกาะปูตาเจา เกาะพ่อ เกาะยาวี เกาะย่านเชือก เกามุก เกาะทวินเหนือ และเกาะทวินใต้ ประกอบด้วยเรือรบ 9 ลำ เรือของทหารเรือพม่า 19 ลำ เรือของทหารบกพม่า 6 ลำ และเรือดังเก 10 ลำ รวมทั้งหมดจำนวน 44 ลำ

ได้จับกุมเรือประมงไทยจำนวน 10 ลำ บริเวณเกาะช้าง ซึ่งเป็นเรือที่มีทะเบียนของ "บริษัทการประมงไทย-พม่า (1990) จำกัด" ได้ยึดสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวของลูกเรือและได้ก๋ง พร้อมอุปกรณ์ในการจับปลาทั้งหมด แต่ก็ได้ปล่อยเรือประมงและลูกเรือทั้งหมดกลับเข้าเขตประเทศไทย โดยนำสิ่งของที่ยึดได้ไปให้ทหารพม่าที่บ้านกันตอเป็นผู้ขายให้[37]

ระหว่างเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ค.ศ.1993 ทหารเรือพม่าจับเรือประมงไทยจำนวน 8 ลำ และลูกเรือประมาณ 160 คน ในเขตน่านน้ำสหภาพพม่า ในข้อหาจับปลานอกเขตที่กำหนดในใบอนุญาต[38] เรือประมงที่ถูกจับเป็นเรือของบริษัทการประมงไทย-พม่า (1990) จำกัด มีรายชื่อบริษัทและเรือประมงดังนี้

- ห้างหุ้นส่วนจำกัดทะเลทองพัฒนา ได้แก่ เรือลิ้มชุมพร (5) เรือ อ.กรุงไทยนาวี และเรือโชคอัมพรชัย
- บริษัทการประมงไทย-พม่า (1990) จำกัด ได้แก่เรือศรวารินทร์
- บริษัท ที.บี.อี. จำกัด ได้แก่ เรือ ก.โชคชัย
- บริษัท หงสาวดี จำกัด ได้แก่ เรือชัชชัย เรือ เอ.เอส.พิชเชอร์รี่ (1) และเรือ เอ.เอส.พิชเชอร์รี่ (2)

เดือนสิงหาคม ค.ศ.1993 ลูกเรือประมงไทยถูกควบคุมตัวอยู่ที่กรุงย่างกุ้ง ส่วนเรือประมงไทยจำนวน 8 ลำ ดังกล่าว ถูกรัฐบาลทหารพม่ายึดไว้ที่บริเวณสะพานปลา อำเภออะโลง ภาคย่างกุ้ง เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป[39]

---

[37] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า สิงหาคม 2536", หน้า 55.

[38] เรือประมงไทยที่หลีกเลี่ยงไม่ตีทะเบียนอย่างถูกต้อง ได้ลักลอบจับปลาในน่านน้ำสหภาพพม่า โดยปะปนกับเรือประมงไทยที่ตีทะเบียนแล้ว และยังลักลอบขนน้ำมันเถื่อนเข้าประเทศทางทะเลอันดามันเป็นจำนวนมากด้วย

[39] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า กันยายน 2536", หน้า 44.

รัฐบาลทหารพม่าได้กำหนดบทลงโทษแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนเข้าไปทำการจับสัตว์น้ำในเขตหวงห้ามไว้ ดังนี้

- ได้ก๋งและช่างเครื่อง โทษปรับเป็นเงิน 28,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ หรือจำคุก 3-5 ปี (ในกรณีไม่มีเงินเสียค่าปรับ)

- ลูกเรือโทษปรับเป็นเงิน 18,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ หรือจำคุก 2 ปี (ในกรณีไม่มีเงินเสียค่าปรับ)

- เรือประมงถ้ามีสภาพสมบูรณ์จะถูกยึดเป็นของรัฐบาลทหารพม่า ส่วนเรือประมงชำรุดหรือใช้งานมานานแล้ว รัฐบาลทหารพม่าจะประมูลขายภายใน 2 เดือน หลังคดีสิ้นสุดแล้ว[40]

การตอบโต้ของบริษัทเอกชนไทยที่ได้รับสัมปทานการประมงในสหภาพพม่า ปรากฏให้เห็นหลายครั้ง เช่น เหตุการณ์ระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม ค.ศ.1993 เรือประมงไทยจำนวน 2 ลำ ซึ่งลักลอบขนอาวุธสงครามใช้จรวดอาร์พีจี. ยิงเรือรบของทหารเรือพม่าบริเวณเกาะยาวี เป็นผลให้เรือรบของทหารเรือพม่าได้รับความเสียหาย ทหารเรือพม่าเสียชีวิต 8 คน และบาดเจ็บ 5 คน ทหารเรือพม่าได้ชักลากเรือรบที่เสียหายไปซ่อมที่เกาะย่านเชือก จากเหตุการณ์ครั้งนี้ ทำให้ทางการพม่าที่อำเภอเกาะสอง ออกระเบียบเกี่ยวกับการประมงในน่านน้ำสหภาพพม่าใหม่ ดังนี้[41]

- เรือปลาจะต้องขายปลาให้แก่สหกรณ์ปลาพม่า จำนวน 2,500 เปซ่า (1 กิโลกรัม เท่ากับ 1.6 เปซ่า) ในราคาที่ทางการพม่ากำหนด

- เรือกุ้งจะต้องขายกุ้งให้แก่สหกรณ์พม่า จำนวน 300 เปซ่า ใน

---

[40] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า กันยายน 2536", หน้า 44-45.

[41] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า เมษายน 2536", หน้า 36-37.

ราคาที่ทางการพม่ากำหนด

เรือประมงไทยลักลอบจับปลา ขนอาวุธสงคราม และขนสินค้าหนีภาษีในน่านน้ำสหภาพพม่าไม่เว้นแต่ละเดือน เมื่อเรือรบของทหารเรือพม่าขอตรวจค้นและจับกุม ก็จะถูกเรือประมงไทยใช้อาวุธปืนและจรวด อาร์พีจี. ยิงต่อสู้ เป็นผลให้กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าตลอดมา รัฐบาลทหารพม่าหวาดระแวงว่ารัฐบาลไทยสนับสนุนทางด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ให้แก่ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงที่วางกำลังตามแนวชายแดนไทย-พม่า โดยเฉพาะพื้นที่เขตภาคตะนาวศรีจะถูกกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงโจมตีทั้งทางบกและทางทะเลอยู่เนือง ๆ

รัฐบาลทหารพม่าได้ตอบโต้บริษัทเอกชนไทย โดยทำสัญญาการทำประมงร่วมกับบริษัทฮ่องกง เมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1993 ภายหลังการลงนามในสัญญาแล้ว บริษัทกามีนการประมงฮ่องกงได้มอบเรือบรรจุกุ้ง-ปลาแช่แข็งขนาด 250 ตัน มูลค่าประมาณ 5 แสนดอลลาร์สหรัฐฯ ให้แก่รัฐบาลทหารพม่าเพื่อเป็นการตอบแทนในการร่วมลงทุน และทำการปิดป่าในพื้นที่เขตภาคตะนาวศรีด้วย[42]

เดือนสิงหาคม ค.ศ.1993 รัฐบาลทหารพม่ายังได้ขายสัญญาด้านการประมง "บริษัทการประมงไทย-พม่า (1990) จำกัด" ในส่วนของพม่าให้แก่สาธารณรัฐประชาชนจีน ภายหลังการลงนามในสัญญาแล้ว ทางสาธารณรัฐประชาชนจีนจะเข้าดำเนินการทันที สาธารณรัฐประชาชนจีนจะส่งอาวุธยุทโธปกรณ์ (ไม่ทราบชนิดและจำนวน) ให้แก่รัฐบาลทหารพม่า พร้อมเรือประมงและผู้เชี่ยวชาญการประมง สำหรับสินค้าทางการประมงทุกประเภท เช่น ปลาและกุ้ง ฯลฯ สาธารณรัฐประชาชนจีนจะเป็นผู้ขายให้แก่บริษัทเอกชนไทย

---

[42] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า สิงหาคม 2536", หน้า 23.

และสิงคโปร์ในฐานะตัวแทนพม่า เป็นผลให้สินค้าทางการประมงมีราคาสูงขึ้น[43]

ระหว่างปี ค.ศ.1993-1994 เรือประมงไทยที่ตีทะเบียนถูกต้องจำนวน 400 ลำ ร้อยละ 80 เจ้าของเรือเป็นคนไทย แต่เจ้าของทะเบียนเป็นชาวพม่า เรือประมงไทยดังกล่าวต้องประสบกับปัญหาการถูกจับกุม ถูกยิง ถูกจับเรียกค่าไถ่ และถูกปล้น โดยทหารเรือพม่า ทหารบกพม่า นักศึกษาพม่า และชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่า ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่อง ดังนี้[44]

ระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม ค.ศ.1993 เรือประมงไทย จำนวน 12 ลำ และลูกเรือ (ไม่ทราบจำนวน) ถูกนักศึกษาพม่า "กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยนักศึกษาพม่า" (ABSDF) จับกุมเรียกค่าไถ่

วันที่ 3 พฤศจิกายน ค.ศ.1993 เรือประมงไทยจำนวน 4 ลำ พร้อมลูกเรือ (ไม่ทราบจำนวน) ถูกเรือรบของทหารเรือพม่าเข้าตรวจค้นและจับกุม ในข้อหาทำตั๋วเรือกับนักศึกษาพม่าและชนกลุ่มน้อย บริเวณเกาะสอง เขตสหภาพพม่า เรือทั้งหมดเป็นเรือของ "โกตา" (ไม่ทราบชื่อจริง) เป็นผู้ประกอบการประมงมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดะนอง[45]

วันที่ 30 พฤศจิกายน ค.ศ.1993 เรือประมงไทยชื่อ "ซานเมี๊ยะม่อ" ซึ่งเป็นเรือประมงที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลทหารพม่า ให้เข้าไปจับสัตว์น้ำในเขตน่านน้ำสหภาพพม่าได้ขณะจับสัตว์น้ำอยู่บริเวณเกาะจูนนีจีได้ถูกเรือรบพม่าหมายเลข 41 ให้สัญญาณเพื่อเข้าตรวจค้น แต่ปรากฏว่าเรือประมงลำดังกล่าวได้หลบหนีการตรวจค้นของทหารเรือพม่า ทางทหารเรือพม่าใช้ปืนยิงใส่เรือ

---

[43] เรื่องเดียวกัน, หน้า 23.

[44] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า เมษายน 2536", หน้า 36-37.

[45] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า ธันวาคม 2536", หน้า 44.

ประมง เป็นผลให้เรือประมงไฟไหม้ ลูกเรือเสียชีวิต 5 คน ถูกทหารเรือพม่าจับกุมได้ 3 คน ส่วนลูกเรือที่เหลือไม่ทราบจำนวน ว่ายน้ำหนีไปได้ และเรือประมงไทยลำดังกล่าวได้จมน้ำในเวลาต่อมา[46]

วันที่ 6 ธันวาคม ค.ศ.1993 เรือรบพม่า หมายเลข 47 และเรือตังเก ข.423, 429 ซึ่งปฏิบัติการอยู่บริเวณเกาะซูล่า ได้ตรวจพบเรือประมงไทยลักลอบจับสัตว์น้ำอยู่ในบริเวณดังกล่าว จำนวน 5 ลำ จึงเข้าทำการจับกุม แต่ถูกเรือประมงไทยใช้จรวด อาร์พีจี. และปืนเล็กยาวยิงใส่เรือรบพม่า ผลการสู้รบ เรือประมงไทยถูกยิงไฟไหม้ 3 ลำ และหลบหนีไปได้ 2 ลำ ลูกเรือเสียชีวิต 16 คน และถูกจับกุม 9 คน ฝ่ายทหารเรือพม่าปลอดภัย

วันที่ 8 ธันวาคม ค.ศ.1993 เรือรบพม่า หมายเลข 48422 ซึ่งปฏิบัติการบริเวณเกาะจาอง ได้ตรวจพบเรือประมงไทยจำนวน 9 ลำ ลักลอบจับสัตว์น้ำอยู่ในบริเวณดังกล่าว จึงเข้าทำการจับกุม แต่ปรากฏว่าเรือประมงไทยได้ใช้อาวุธปืน (ไม่ทราบชนิด) ยิงต่อสู้ ผลการต่อสู้ เรือประมงไทยถูกยิงไฟไหม้ 4 ลำ หลบหนีไปได้ 4 ลำ ถูกจับกุม 1 ลำ ลูกเรือประมงถูกยิงเสียชีวิต 18 คน และถูกจับกุม 22 คน

วันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ.1993 เรือรบพม่า หมายเลข 403 และเรือตังเกหมายเลข 43, 47 ซึ่งปฏิบัติการอยู่บริเวณเกาะจุมแมได้ตรวจพบเรือประมงไทยลักลอบจับสัตว์น้ำอยู่ในบริเวณดังกล่าวจำนวน 9 ลำ จึงเข้าทำการจับกุม เรือประมงไทยหลบหนีไปได้จำนวน 3 ลำ ถูกจับกุม 5 ลำ ถูกยิงไฟไหม้ 1 ลำ ลูกเรือประมงถูกยิงเสียชีวิต 4 คน และถูกจับกุม 102 คน

วันที่ 13 ธันวาคม ค.ศ.1993 ทหารพม่าจากกองพัน คร.348 มีเรือตังเกเป็นพาหนะ ปฏิบัติการอยู่บริเวณเกาะโบโล๊กหรือเกาะโบโล๊ะ ได้ตรวจพบ

---

[46] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า มกราคม2537", หน้า 25.

เรือประมงไทยจำนวน 6 ลำ ลักลอบจับสัตว์น้ำอยู่ในบริเวณดังกล่าว จึงเข้าจับกุม แต่ถูกเรือประมงไทยใช้อาวุธปืน (ไม่ทราบชนิด) ยิงต่อสู้ เรือประมงไทยได้วิทยุติดต่อขอความช่วยเหลือจากพันตรีไข่โมมินลู หัวหน้าหน่วยปฏิบัติการทางทะเลของกลุ่ม เอ.เอ. ซึ่งปฏิบัติการอยู่ในบริเวณใกล้เคียง พันตรีไข่โมมินลู พร้อมกำลังนำเรือเร็วไฟเบอร์ 1 ลำ และเรือเร็วไม้ 2 ลำ เข้าทำการช่วยเหลือเรือประมงไทย ผลคือ ทหารพม่าได้หลบหนีจากบริเวณการสู้รบ และเรือประมงไทยรอดพ้นจากการถูกจับกุมทั้ง 6 ลำ

ในห้วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนตุลาคม-พฤศจิกายน ค.ศ.1993 เรือประมงไทยที่เข้าจับสัตว์น้ำในเขตน่านน้ำสหภาพพม่า ทั้งที่ลักลอบและถูกต้องตามกฎหมาย ได้ถูกทางการพม่าจับกุมเป็นจำนวนประมาณ 55 ลำ ถูกยิงเสียหายเป็นจำนวนมาก ลูกเรือถูกยิงเสียชีวิตและถูกจับเป็นจำนวนมาก[47]

ผลการปฏิบัติการของทหารเรือและทหารบกพม่าบริเวณทะเลอันดามันดังกล่าว ทำให้ชาวประมงจังหวัดระนองจำนวนประมาณ 300 คน นำโดยนายเหรียญ มหพันธ์ทิพย์ นายกสมาคมประมงจังหวัดระนอง ได้ชุมนุมกันที่บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดระนอง พร้อมยื่นหนังสือเรียกร้องให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหาหนทางแก้ไขปัญหาโดยเร็ว กรณีเรือประมงไทยที่เข้าไปจับสัตว์น้ำ (ลักลอบ) ในเขตน่านน้ำสหภาพพม่า แล้วถูกทหารพม่าทั้งทหารเรือและทหารบกพม่าปราบปรามอย่างรุนแรงด้วยอาวุธปืนยิงลูกเรือ เผาทำลายเรือประมงไทยไปเป็นจำนวนมาก และมีการจับกุมแล้วดำเนินคดีตามกฎหมายของตน โดยมีนายไสว รัตนเอกวาที นายอำเภอเมือง จังหวัดระนอง รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดระนองเป็นผู้รับเรื่องดังกล่าว พร้อมกับรายงานให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องประสานกับฝ่ายรัฐบาลทหารพม่า ให้ลดหรือเลิก

---

[47] เรื่องเดียวกัน หน้า 48-49.

การกระทำที่รุนแรงต่อเรือประมงไทยต่อไป (17 ธันวาคม ค.ศ.1993)[48]

แม้ว่าสมาคมประมงจังหวัดระนองจะยื่นหนังสือเรียกร้องให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหาหนทางแก้ไขปัญหาการประมงโดยเร็วก็ตาม แต่ปัญหาการประมงไทยกับพม่าก็มีมาอย่างต่อเนื่อง และส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศเรื่อยมา นับตั้งแต่ประเทศเพื่อนบ้านเริ่มตื่นตัวในการขยายเขตน่านน้ำของตน จาก 12 ไมล์ทะเล ออกไปเป็น 200 ไมล์ทะเล ในปี ค.ศ.1978 ทำให้มีปัญหาข้อขัดแย้งในการอ้างสิทธิ์เหนือน่านน้ำระหว่างกันเสมอมา เฉพาะอย่างยิ่งในด้านการประมง ได้กลายเป็นการลักลอบจับปลาในน่านน้ำของประเทศเพื่อนบ้าน

นับวันยิ่งมีเรื่องกระทบต่อความสัมพันธ์กับสหภาพพม่าเจ้าของน่านน้ำมากยิ่งขึ้น ควบคู่ไปกับการเรียกร้องของบริษัทเอกชนไทยผู้ประกอบธุรกิจต่อเนื่องในจังหวัดระนอง ได้แก่ โรงน้ำแข็ง ห้องเย็น รถขนส่ง และ โรงงานปลาป่น ที่ประสบปัญหากำลังการผลิตลดลง เหลือเพียงร้อยละ 30 เท่านั้น

ปัญหาสำคัญที่สุด คือ ปัญหาการจับกุมเรือประมง ยึดเรือคุมขังไต้ก๋งและลูกเรือ การเรียกค่าไถ่จากบริษัทประมงไทย โดยรัฐบาลทหารพม่า (และประเทศเพื่อนบ้าน) ข้อหาที่ทางการพม่ามักจะอ้างในการจับกุมเรือประมงไทย คือ ข้อหาการล่วงล้ำเข้าไปจับปลาในเขตน่านน้ำสหภาพพม่าสำหรับเรือเถื่อน และข้อหาการจับปลานอกเขตสัมปทาน[49] ดังจะเห็นจากเหตุการณ์เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม ค.ศ.1993 เรือรบพม่าหมายเลข 41 ซึ่งปฏิบัติการอยู่บริเวณเกาะมะลิและเกาะยายล้ำ มี เรือเอกชิติน เป็นผู้บังคับการเรือ กำลังพล 35 คน ได้จับกุมเรือประมงไทยจำนวน 1 ลำ ที่เกาะยายล้ำ มีคนไทย 6 คน และชาวพม่า

---

[48] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า กุมภาพันธ์2537", หน้า 41.

[49] **ผู้จัดการ** 10 (สิงหาคม 2536) : 31.

18 คน ทหารเรือพม่าได้ถอดอุปกรณ์ประจำเรือ ได้แก่ อวน เรดาร์ โซน่า ซาวเดอร์ และวิทยุรับ-ส่ง ยึดไว้และเผาทำลายเรือดังกล่าว ส่วนลูกเรือทั้งหมดทหารเรือพม่าได้ส่งขึ้นฝั่งบนเกาะยายล้ำ โดยไม่ดำเนินคดีแต่อย่างใด[50]

วันที่ 4 มกราคม ค.ศ.1994 เรือรบพม่า หมายเลข 449 ได้ตรวจพบเรือประมงไทยจำนวน 4 ลำ ลักลอบจับปลาอยู่ในน่านน้ำสหภาพพม่าด้านตะวันตกของกาลาโกรก รัฐมอญ จึงเข้าทำการจับกุมไว้ได้ 2 ลำ ส่วนอีก 2 ลำแล่นเรือหลบหนี จึงถูกทหารเรือพม่าใช้อาวุธปืนยิงเสียหายและจมน้ำในเวลาต่อมา ทำให้ลูกเรือประมงซึ่งเป็นคนไทยบาดเจ็บ 5 คน ชาวพม่า 11 คน พร้อมทั้งถูกจับจำนวน 78 คน (คนไทย 18 คน และชาวพม่า 60 คน) ทหารเรือพม่าได้ถอดอุปกรณ์ในการจับปลา ได้แก่ อวน เรดาร์ โซน่า ซาวเดอร์ และวิทยุรับ-ส่ง ยึดเงินไทยจำนวน 850,000 บาท เงินพม่าอีก 1,500,000 จั๊ด ต่อมาเมื่อวันที่ 5 มกราคม ทหารเรือพม่าดังกล่าว ได้นำเรือประมงทั้ง 2 ลำ และลูกเรือทั้งหมดไปดำเนินการตามกฎหมายที่กรุงย่างกุ้ง[51]

นอกจากปัญหาที่เกิดจากทหารเรือและทหารบกพม่าดังกล่าวแล้ว เรือประมงไทยยังต้องเผชิญกับปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงและกลุ่มนักศึกษาพม่า กล่าวคือ เรือประมงไทยต้องจ่ายเงินค่าคุ้มครองให้แก่ชนกลุ่มน้อยประมาณ 20,000-50,000 บาท/ลำ ซึ่งมีอยู่ประมาณ 11 กลุ่ม บางรายเรือประมงถูกยึดเพราะไม่มีตั๋วจากชนกลุ่มน้อย และถูกเรียกค่าไถ่ตั้งแต่ 300,000-700,000 บาท หากนำเงินไปมอบให้ไม่ทันตามกำหนดเวลา เรือประมงจะถูกเผาทำลาย เรือประมงไทยประมาณร้อยละ 85 ในบริเวณทะเลอันดามัน จะต้องจ่ายเงิน

---

[50] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า มกราคม 2537", หน้า 25.

[51] เรื่องเดียวกัน, หน้า 41.

ค่าคุ้มครองให้กับชนกลุ่มน้อย* ซึ่งส่งผลกระทบต่อกิจการด้านการประมงไทย-พม่าอย่างมาก[52]

3. ปัญหาและอุปสรรคในการทำเหมืองแร่

สหภาพพม่ามีศักยภาพสูงในการเป็นผู้ผลิตแร่รายใหญ่ของโลก แร่ธาตุที่สำคัญของสหภาพพม่าที่มีการผลิตอยู่ในขณะนี้ ได้แก่ สังกะสี ตะกั่ว ดีบุก วูลแฟรม แบไรท์ ยิปซั่ม เหล็ก เหล็กกล้า ทองแดง ถ่านหิน เงิน ทองคำ หยก พลอย และอัญมณีต่าง ๆ แต่เนื่องจากการผลิตแร่ของสหภาพพม่าขาดประสิทธิภาพ และขาดแคลนบุคลากรที่เชี่ยวชาญ ปริมาณการผลิตแร่จึงน้อยและลดน้อยลงตามลำดับ ประกอบกับความต้องการเงินตราต่างประเทศ รัฐบาลทหารพม่าจึงอนุญาตให้นักธุรกิจต่างประเทศ เข้าไปลงทุนในกิจการเหมืองแร่ได้

นับตั้งแต่ปี ค.ศ.1989 เป็นต้นมา นักธุรกิจไทยหลายกลุ่มได้เข้าไปทำเหมืองแร่ในสหภาพพม่าบ้างแล้ว อาทิ การทำสัญญาระหว่างบริษัทเอกชนไทยกับสหภาพพม่าในการสำรวจและผลิตแร่สังกะสี เมื่อปี ค.ศ.1989 พร้อมทั้งได้

---

* ที่มา ฝ่ายคุ้มครองผลประโยชน์คนไทยในต่างแดน กระทรวงการต่างประเทศ

(เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม ค.ศ.1995 นายอ่องจี่ อดีตสมาชิกสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง พัน.12 และนายยันเต็ง อดีตสมาชิก DPA พร้อมด้วยกำลังอีกประมาณ 10 คน ได้ร่วมกันจับกุมเรือประมงไทยชื่อ "กิจเจริญชัย 11" ของนายสุวรรณ แสงทอง (โกหนุ่ย) เจ้าของแพปลา จังหวัดระนอง ขณะที่เรือลำนี้จับปลาในเขตจังหวัดทวาย ชนกลุ่มน้อยได้เรียกค่าไถ่ครั้งแรก จำนวน 300,000 บาท แต่เจ้าของเรือไม่ยอมจ่าย จึงได้เรียกเพิ่มอีกเป็นเงิน 1,000,000 บาท ต่อมาทหารเรือพม่าทราบเหตุการณ์ จึงส่งกำลังออกติดตามไล่ล่า และได้ปะทะกับชนกลุ่มน้อยที่ยึดเรือประมงดังกล่าวไว้ และสามารถยึดเรือกิจเจริญชัย 11 กลับคืนได้)

[52] สถิติเรือและลูกเรือประมงไทยถูกทหารเรือและทหารบกพม่าจับกุมตั้งแต่ปีค.ศ.1991-1993 จำนวนเรือ 185 ลำ และลูกเรือ 1,746 คน

สิทธิ์ในการทำเหมืองแร่ดีบุกในสหภาพพม่าอีกด้วย สมาคมผู้ค้าอัญมณีและเครื่องประดับของไทยก็ได้ทำข้อตกลงที่จะทำเหมืองพลอย และยังมีนักธุรกิจไทยทำสัญญากับรัฐบาลทหารพม่าในการทำเหมืองแร่อยู่ตลอดมา

ปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงก็เป็นอุปสรรคในการลงทุนของภาคเอกชนไทยไม่น้อย เพราะรัฐบาลทหารพม่าหวาดระแวงว่ารัฐบาลไทยดำเนินนโยบายรัฐกันกระทบ และสนับสนุนชาวกะเหรี่ยงทางด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ ประกอบกับทรัพยากรแร่ธาตุอยู่ในเขตอิทธิพลชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง จึงไม่ปลอดภัยจากการโจมตีและวางกับระเบิดเส้นทางลำเลียงแร่ธาตุดังกล่าวเข้าเขตประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน[53]

4. ปัญหาในด้านเกษตรกรรม[54]

สหภาพพม่ามีศักยภาพในด้านเกษตรกรรมสูง ทั้งยังเคยเป็นประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรกรรมส่งออกของโลก แต่การที่ขาดเสถียรภาพทางการเมืองทำให้ภาคเกษตรกรรมถูกทอดทิ้งไปนาน ทำให้ขาดเทคนิควิทยาการที่ทันสมัยอยู่มาก จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากต่างประเทศที่มีความชำนาญด้านนี้ ซึ่งปรากฏว่า ในปัจจุบันเริ่มมีนักธุรกิจการเกษตรไทยเข้าไปลงทุนในภาคเกษตรกรรมของสหภาพพม่าบ้างแล้ว เช่น บริษัทแปซิฟิกเมล็ดพันธุ์ จำกัด ของไทย ซึ่งร่วมลงทุนกับสิงคโปร์

5. ปัญหาการท่องเที่ยว[55]

สหภาพพม่ามีเมืองตากอากาศชายทะเลและท้องทะเลที่ยังคงความสวยงามตามธรรมชาติอย่างเพียบพร้อม รวมทั้งสถานที่ท่องเที่ยวประเภท

---

[53] คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 63.

[54] เรื่องเดียวกัน, หน้า 63.

[55] เรื่องเดียวกัน, หน้า 64.

โบราณสถานและโบราณวัตถุต่าง ๆ มากมาย ทำให้มีนักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนทำธุรกิจท่องเที่ยวในสหภาพพม่า เช่น สัญญาการก่อสร้างโรงแรมและสนามกอล์ฟของนักธุรกิจการเมืองไทยกลุ่มหนึ่งกับรัฐบาลทหารพม่า ซึ่งกำหนดพื้นที่ก่อสร้างบริเวณพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ และโครงการก่อสร้างโรงแรมในเขตสหภาพพม่า (เกาะสองหรือวิคตอเรียปอยท์) ตรงข้ามจังหวัดระนองของนักธุรกิจไทยอีกกลุ่มหนึ่ง เป็นต้น นอกจากนี้ นักธุรกิจไทยยังได้รับสิทธิ์ทางการบินจากเชียงใหม่ไปยังเมืองปะกัน (Pagan) และเมืองมัณฑะเลย์ ซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวของสหภาพพม่าอีกด้วย

ปัจจุบัน (เดือนมิถุนายน ค.ศ.1995) นักลงทุนไทยกลุ่มเวสกรุ๊ปได้สร้างโรงแรมที่เกาะสน สหภาพพม่า ชื่อ "โรงแรมอันดาอันคลับ" ขณะนี้สร้างแล้วเสร็จไปกว่าร้อยละ 85 บนเนื้อที่เกาะสนประมาณ 4,000 ไร่ ด้วยสัญญาเช่าจากรัฐบาลทหารพม่า 30 ปี นับจากวันเริ่มให้บริการ มีจำนวนห้องพัก 205 ห้อง ประกอบด้วย ร้านปลอดภาษี ศูนย์กีฬาทางน้ำ ศูนย์การค้า และกาสิโน (คาดว่าจะเปิดให้บริการเดือนตุลาคม ค.ศ.1995) นอกจากนี้ ทางกลุ่มเวสกรุ๊ปยังได้เตรียมก่อสร้างท่าเรือที่เขานางหงส์ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ห่างจากเกาะสน 7 กิโลเมตร โดยจะมีเรือใช้บริการจำนวน 14 ลำ เป็นเรือขนาด 30 ที่นั่ง จำนวน 4 ลำ และเรือเล็กขนาด 12-15 ที่นั่ง จำนวน 10 ลำ ใช้เวลาเดินทางประมาณ 7-15 นาที[56]

---

[56] ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า มิถุนายน 2538", หน้า 9.

(พลโทจ่อบะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงโรงแรมและการท่องเที่ยวพม่า ได้แถลงเมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1995 ว่า ขณะนี้มีเงินลงทุนของต่างชาติในกิจการโรงแรมสูงถึง 788 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในปีค.ศ.1996ซึ่งเป็นปีแห่งการท่องเที่ยวสหภาพพม่า บริษัทลงทุนของสิงคโปร์สร้างโรงแรมมูลค่าก่อสร้าง 28.5 ล้านดอลลาร์ เป็นโรงแรมธุรกิจระดับหรู ขนาด 6 ชั้น จำนวน 250 ห้อง ในกรุงย่างกุ้ง และบริษัทของมาเลเซียก่อสร้างโรงแรม 18 แห่ง)

บทที่ 6
สรุปและวิเคราะห์

จากเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ จะเห็นได้ว่ารากเหง้าของปัญหาชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในสหภาพพม่านั้น เกิดจากตัวรัฐบาลสหภาพพม่าหรือรัฐบาลทหารพม่าเอง ที่ไม่ยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขของข้อตกลง *"Attlee-Aung San Agreement, January 28, 1945"* ที่ระบุไว้ว่า *"ชนกลุ่มน้อยในสหภาพพม่ามีสิทธิ์ในการกำหนดใจตนเอง ว่าจะขึ้นกับรัฐบาลสหภาพพม่าหรือไม่ก็ได้"* นับเป็นปฐมเหตุให้ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เรียกร้องสิทธิ์ในการปกครองตนเอง และขอแยกตัวเป็นอิสระ ซึ่งรัฐบาลทหารพม่ายอมรับเงื่อนไขนี้ไม่ได้ และสำคัญที่สุดคือ รัฐบาลทหารพม่าสมัยพลเอกเนวิน พลเอกเส่งวิน พลเอกซอหม่อง และพลเอกตานฉ่วย (ค.ศ.1962-1995) ตามลำดับ ได้ใช้นโยบายเน้นการใช้กำลังทหารขนาดใหญ่และอาวุธที่เหนือกว่าปราบปรามชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในห้วงฤดูแล้งเกือบทุกปี ต่อเนื่องกันมานานหลายทศวรรษ ทั้งนี้เพื่อจะเข้าครอบครองดินแดนและทรัพยากรธรรมชาติในเขตอิทธิพลของชนกลุ่มน้อย และต้องการปกครองชนกลุ่มน้อยต่อไปโดยไม่เปลี่ยนแปลง ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ จึงได้จับอาวุธขึ้นต่อสู้กับทหารพม่า เพราะคิดว่าไม่มีวิธีการอื่นที่ดีกว่านี้อีกแล้ว แต่ชนกลุ่มน้อยก็มิสามารถจะบังคับให้รัฐบาลทหารพม่าหันหน้ามาเจรจาและยอมมอบอำนาจปกครองตนเองแก่ชนกลุ่มน้อย รัฐบาลทหารพม่าไม่ประสบผลสำเร็จในการปราบปรามชนกลุ่มน้อยในระยะยาวเช่นเดียวกัน ในเมื่อชนกลุ่มน้อย กลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า และพรรคคอมมิวนิสต์พม่าต่างก็มีศัตรูเป็นคน ๆ เดียวกัน คือ รัฐบาลทหารพม่า สงครามกลางเมืองใน

สหภาพพม่าจึงไม่ยุติ

เมื่อใดที่มีการสู้รบรุนแรงระหว่างทหารพม่ากับชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ บริเวณชายแดนไทย-พม่า จะมีกระสุนปืนใหญ่ฝ่ายทหารพม่าตกในเขตประเทศไทย ทำให้สถานที่ราชการตลอดจนบ้านเรือนราษฎรและทรัพย์สินของราษฎรไทยที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนด้านตะวันตกได้รับความเสียหาย บางครั้งเมื่อมีการสู้รบติดพัน ทหารพม่าจะลอบข้ามเข้ามาในเขตประเทศไทย เพื่อโจมตีโอบล้อมค่ายกะเหรี่ยงที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเมยใกล้เขตประเทศไทย จนเป็นเหตุให้รัฐบาลไทยต้องตัดสินใจส่งกำลังทหารและตำรวจตระเวนชายแดนผลักดันทหารข้าศึกออกไป ทำให้สถานการณ์ชายแดนไทย-พม่าตึงเครียดอยู่เนือง ๆ ผลจากการสู้รบจะมีชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ (ในต้นปี ค.ศ.1992-1993) อพยพเข้ามาในเขตประเทศไทยจำนวนประมาณ 66,252 คน และเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าอีกจำนวนประมาณ 250,000-350,000 คน ผู้อพยพและผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ใช้ดินแดนประเทศไทยเป็นฐานปฏิบัติการก่อการร้ายในสหภาพพม่า จนเป็นเหตุให้รัฐบาลทหารพม่ากล่าวประณามรัฐบาลไทยว่าดำเนินนโยบาย "รัฐกันกระทบ" หรือ "ตีสองหน้า"[1] ฝ่ายรัฐบาลไทยได้ตอบโต้ว่า รัฐบาลไทยมิได้ให้การสนับสนุนชนกลุ่มน้อย แต่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อพยพและผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าเพื่อมนุษยธรรมเท่านั้น เพราะบุคคลเหล่านั้นประสบกับความทุกข์ยากต่าง ๆ นานาปการ และพร้อมที่จะผลักดันผู้อพยพและผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าทั้งหมดให้กลับออกไปเมื่อสถานการณ์กลับคืนสู่ปกติแล้ว ปัญหาชนกลุ่มน้อยในสหภาพพม่าส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในด้านความมั่นคง ด้านการป้องกันประเทศ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และความมั่นคงด้านสังคมจิตวิทยา นอกจากนี้ยังเป็นภาระหนักให้แก่รัฐบาลไทยที่ต้องให้การช่วยเหลือทางด้าน

---

[1] ผู้จัดการ 2 (พฤศจิกายน 2535) : 24.

เสบียงอาหาร เสื้อผ้าและการรักษาพยาบาลแก่ผู้บาดเจ็บด้วย นับเป็นการบั่นทอนเศรษฐกิจของประเทศไทยจำนวนไม่น้อย[2]

เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่าได้กำหนดยุทธศาสตร์ให้กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงหรือชาวกะเหรี่ยง ภายใต้การนำของพลเอกโบเมี๊ยะเป็นศัตรูอันดับหนึ่ง ที่รัฐบาลทหารพม่าต้องการปราบปรามอย่างเด็ดขาด เพราะชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงมีศักยภาพทางทหารสูงกว่าชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ และเป็นแกนนำสำคัญของกลุ่มพันธมิตรประชาธิปไตยแห่งพม่า (DAB) ชาวกะเหรี่ยงจึงเป็น "ตัวแปร" สำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า เพราะที่ตั้งรัฐกะเหรี่ยงเป็น "รัฐกันกระทบ" ระหว่างสหภาพพม่ากับประเทศไทย พื้นที่จังหวัดชายแดนด้านตะวันตกของประเทศไทยส่วนใหญ่ติดต่อกับรัฐกะเหรี่ยง อนึ่ง เขตพื้นที่ภายใต้อิทธิพลของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ นั้น อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ไม้สัก แร่ธาตุ และอัญมณี ฯลฯ รัฐบาลทหารพม่า รัฐบาลกอตูเล บริษัทเอกชนไทย และประเทศเพื่อนบ้าน ต่างก็ปรารถนาจะได้ครอบครองหรือกอบโกยทรัพยากรดังกล่าว แต่รัฐกะเหรี่ยงไม่ปลอดพ้นจากการคุกคามของทหารพม่า ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลกอตูเลจึงได้นำทรัพยากรที่หาได้ยากในปัจจุบันในเขตยึดครองของตน เป็นปัจจัยสำคัญในการแลกเปลี่ยนหรือซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์และเสบียงอาหารกับประเทศเพื่อบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกัน โดยเฉพาะประเทศไทยเพราะภูมิประเทศเข้าถึงได้ง่าย เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางทหารไว้ป้องกันตนเองและพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจควบคู่กันไป ดังนั้น การค้าอาวุธสงครามตามแนวชายแดนไทย-พม่า หรือตลาดมืด ระหว่างกลุ่มอิทธิพลในเขตพื้นที่ชายแดนกับชนกลุ่มน้อยจึงเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง จนเป็นสาเหตุให้ทหารพม่าต้องวางกำลังคุ้มกันเส้นทางลำเลียง เส้นทางชักลากไม้

---

[2] ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของผู้อพยพสัญชาติพม่า 2536-2537", หน้า 4-6.

war
war
civil war
a war between brothers
one of the least developed countries in the world
military dictatorship government
an unfair and injust system
they do not solve their political problems
and who are the persons most guilty?
for the good our country and people,
we must kick out from the world
if not.....

ภาพและบทกวีของนักศึกษาพม่าผู้พลัดถิ่น
(ภาพจาก วัชระ เพชรทอง. พม่าพลัดถิ่น, 2537)

และคอยปราบปรามกลุ่มผู้ผลิตยาเสพติด แต่ทหารพม่าก็มิอาจจะคุ้มครองป้องกันได้ทุกจุด เพราะเขตพื้นที่ภายใต้อิทธิพลของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ นั้นเป็นป่าเขาลำเนาไพรและเต็มไปด้วยกับระเบิด จึงยากแก่การเข้าถึงพื้นที่ดังกล่าวได้

รัฐบาลทหารพม่าถือว่า ปัญหาชนกลุ่มน้อยเป็นปัญหาสำคัญอันดับหนึ่งที่ต้องปราบปรามอย่างเด็ดขาด ทั้งนี้จึงได้เปิดโอกาสให้ต่างประเทศเข้าไปลงทุนในสหภาพพม่า เพราะรัฐบาลทหารพม่าต้องการพัฒนาเศรษฐกิจ จึงได้นำทรัพยากรดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญในการแลกเปลี่ยนหรือซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์จำนวนมากจากสาธารณรัฐประชาชนจีนและสวีเดน ฯลฯ เพื่อใช้ปราบปรามชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ตามแนวชายแดนไทย-พม่า แต่ทรัพยากรส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่อิทธิพลของชนกลุ่มน้อย ดังนั้นการสู้รบเพื่อแย่งชิงทรัพยากรและดินแดนระหว่างทหารพม่ากับชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นในห้วงฤดูแล้งเกือบทุกปี ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการสู้รบตลอดมา เพราะมีพรมแดนติดต่อกับรัฐกะเหรี่ยง รัฐคะยา และรัฐฉาน

เนื่องจากรัฐกะเหรี่ยงตั้งอยู่ในเขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ 4 ประเทศ คือ ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพพม่า และลาว เป็นที่ตั้งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจในระดับอนุภูมิภาค ณ จุดนี้จะมีการขยายตัวด้านการลงทุน และการแข่งขันระหว่างประเทศทางการค้าจะรุนแรงขึ้น ในเมื่อรัฐบาลไทยให้ความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจเป็นอันดับหนึ่งในทศวรรษนี้ รัฐกะเหรี่ยงจึงมีความสำคัญทั้งในด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจการค้าชายแดนและการลงทุนทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนไทยในสหภาพพม่า ได้แก่ การลงทุนทำป่าไม้ การประมง การเกษตรกรรม และการท่องเที่ยว เมื่อรัฐบาลทหารพม่ากับรัฐบาลไทยได้ร่วมมือสร้างสะพานมิตรภาพ ซึ่งเป็นสะพานข้ามแม่น้ำเมยบริเวณเมืองเมียวดี กับตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ขึ้นใน

เดือนตุลาคม ค.ศ.1994 (ระยะเวลาการก่อสร้างประมาณ 18 เดือน) รัฐกะเหรี่ยงยิ่งเพิ่มความสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจในเขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจและเป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้น

นอกจากนี้ โครงการสร้างท่อก๊าซธรรมชาติ จากอ่าวเมาะตะมะ ผ่านจังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และโครงการสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำลุ่มแม่น้ำสาละวินตอนล่าง ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับรัฐกะเหรี่ยงทั้งสิ้น ถ้ารัฐบาลกอตูเลภายใต้การนำของพลเอกโบเมี๊ยะไม่ให้ความร่วมมือแล้ว ส่งทหารกะเหรี่ยงออกโจมตีวางกับระเบิดและก่อวินาศกรรม โครงการในปัจจุบันและในอนาคตระหว่างสหภาพพม่ากับประเทศไทยก็จะประสบกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ นานานัปการ ฉะนั้น ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็น "ตัวแปร" ในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าที่ค่อนข้างจะถาวร ถึงแม้ว่าในช่วงปลายปี ค.ศ.1994 กองทัพสหภาพแห่งชาติ กะเหรี่ยงจะลดความเข้มแข็งลงไปก็ตาม ทั้งนี้เพราะขาดแคลนอาวุธและกระสุนปืน และเกิดแตกความสามัคคีกันเองระหว่างชาวกะเหรี่ยงที่นับถือศาสนาพุทธกับชาวกะเหรี่ยงที่นับถือศาสนาคริสต์ลัทธิโปรเตสแตนต์

ปัจจุบัน แนวโน้มของปัญหาชายแดนตะวันตกย่อมขึ้นอยู่กับความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทางเศรษฐกิจของสหภาพพม่า และระดับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า ท่าทีของรัฐบาลทหารพม่าที่มีต่อประเทศไทยเป็นไปในทางที่ค่อนข้างจะแข็งกร้าว เนื่องจากการดำเนินการบางเรื่องของรัฐบาลไทย เช่น กรณีการไม่ส่งนักศึกษาพม่ากลับประเทศ และการเพิกเฉยต่อคำร้องขอจากรัฐบาลทหารพม่า ที่ขอให้รัฐบาลไทยดำเนินการกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าในประเทศไทย และเมื่อมองลึกลงไปถึงเหตุผลในแง่ของการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์จำนวนมากจากสาธารณรัฐประชาชนจีนและสวีเดน ฯลฯ ตลอดทั้งการติดต่อเชื้อเชิญประเทศต่าง ๆ รวมทั้ง ลาว

เวียดนาม และสิงคโปร์ ให้เข้าไปลงทุนในสหภาพพม่าแล้ว พิจารณาว่ารัฐบาลทหารพม่าน่าจะลดความสำคัญของประเทศไทยในฐานะประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกัน โดยมีกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เป็นปมปัญหาที่อาจจะใช้เป็นเครื่องบ่งชี้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าได้เป็นอย่างดี แนวโน้มความตึงเครียดตามแนวชายแดนไทย-พม่า โดยเฉพาะด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดตาก และจังหวัดชุมพรน่าจะมีเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ บริเวณพื้นที่ชายแดนไทย-พม่าที่กล่าวมาแล้วบรรลุผลสำเร็จ รัฐบาลไทยควรที่จะได้มีการพิจารณาเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของทั้งสองฝ่าย ในลักษณะที่หลากหลายทั้งทางทหารและพลเรือนในทุกระดับ โดยให้รวมถึงการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในระยะยาว ทั้งในด้านความสัมพันธ์ส่วนตัว และความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบที่ไม่ยึดมั่นในตัวบุคคล

รัฐบาลไทยควรจะยึดถือนโยบายไม่เข้ายุ่งเกี่ยวกับเหตุการณ์ไม่สงบ ซึ่งรัฐบาลทหารพม่าถือว่าเป็นกิจการภายในประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้รัฐบาลทหารพม่าเปิดโอกาสให้ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนไทยเข้าไปลงทุนในสหภาพพม่ามากขึ้น ได้แก่ การลงทุนทำป่าไม้ การทำประมง การทำเหมืองแร่ การเกษตรกรรม และการท่องเที่ยว เป็นต้น สำหรับรัฐบาลทหารพม่านั้นควรจะถือนโยบายประนีประนอม ไม่ใช้ความรุนแรงและควรจะระงับการโจมตีชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง ชาวมอญ และชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ผ่อนคลายแรงกดดันทางการเมือง เช่น การปล่อยตัวนักโทษการเมือง ผ่อนปรนให้ครอบครัวเข้าเยี่ยม

นางอ่องซานซูจี ผู้นำฝ่ายค้านซึ่งทางการพม่ากักบริเวณไว้ในบ้านพัก นอกจากนี้รัฐบาลทหารพม่าควรจะให้ความสำคัญต่อการรักษาความสัมพันธ์และความร่วมมือกับประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อความร่วมมือในการส่งออกและนำเข้าสินค้า ซึ่งอาจจะได้รับการสนับสนุนทางการเมืองจากรัฐบาลไทยเพื่อให้รัฐบาลทหารพม่าเป็นที่ยอมรับของประชาคมโลก

รัฐบาลไทยควรจะสนับสนุนความต้องการของภาคเอกชน ดังนี้[3]

1. ปัญหาเรื่องแรงงานต่างด้าวที่หลบหนีเข้ามาทางซีก 5 อำเภอ ด้านทิศตะวันตกของจังหวัดตาก เพื่อหางานทำ มีอยู่ประมาณ 50,000 คน และแรงงานจากผู้อพยพหลบหนีภัยสงครามในการปราบปรามชนกลุ่มน้อยของรัฐบาลทหารพม่า ซึ่งทางจังหวัดได้จัดให้อยู่ในศูนย์อพยพจำนวน 10 ศูนย์ อีกไม่ต่ำกว่า 45,000 คน ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีอนุโลมให้จ้างแรงงานเหล่านี้ได้ แต่ในด้านปฏิบัติยังไม่ชัดเจน ทำให้คนไทยไม่กล้าที่จะจ้างแรงงานเหล่านี้ให้เป็นกิจลักษณะได้ จึงทำให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองเหล่านี้ต้องหลบหนีเข้าไปหางานทำในเมืองหลวงคือที่กรุงเทพฯและตามต่างจังหวัดมากมาย โดยข้อเท็จจริงแล้วทางการของไทยก็ไม่สามารถผลักดันให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองเหล่านี้กลับไปยังประเทศของตนได้ เนื่องจากเขตแดนของทั้งสองประเทศนี้กว้างมาก จึงป้องกันการเข้า-ออกไม่ได้ กอปรด้วยทางประเทศสหภาพพม่าไม่มีแหล่งงานให้ประชาชนของตนทำได้ จึงทำให้พวกนี้ต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทย หอการค้าจังหวัดตากได้มองเห็นถึงมนุษยธรรมและเพื่อให้พวกต่างด้าวเหล่านี้มีงานทำ เพื่อประทังชีวิตไปจนกว่าทางการสหภาพพม่ายอมรับพวกนี้กลับไป โดยการขอให้จ้างแรงงานเหล่านี้ได้ถูกต้องตามกฎหมาย และขอตั้งพื้นที่อำเภอแม่สอดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้จ้างแรงงานเหล่านี้ได้และมีอัตราค่าจ้าง

---

[3] หอการค้าจังหวัดตาก, "สถานการณ์และภาวะการค้าชายแดนระหว่างไทย-สหภาพเมียนมาร์ สิงหาคม 2537", หน้า 20-22.

ลอยตัวอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อที่จะจูงใจโรงงานอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานมากเข้ามาตั้งโรงงานได้ ซึ่งจะทำให้พวกที่หลบหนีเข้าเมืองเหล่านี้ที่ไปหางานในจังหวัดต่าง ๆ และที่กรุงเทพฯ จะได้เดินทางกลับมาทำงานในบริเวณชายแดนไทย-พม่า จะได้ไม่สร้างปัญหาให้กับสังคมในเมืองใหญ่ ๆ (ในช่วงเดือนกันยายน-พฤศจิกายน ค.ศ.1996 ได้มีการจดทะเบียนคนงานต่างด้าวแล้ว)

2. ปัญหาในการเข้าเมืองของประชาชนทั้งสองประเทศ ยังใช้แค่บัตรผ่านแดนอยู่ ซึ่งสามารถใช้ได้ในเวลา 1 วันเท่านั้น รัฐบาลควรจะยกสถานะด่านตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตากที่อำเภอแม่สอดให้เป็นด่านถาวรโดยการขอออกวีซ่าได้ และรัฐบาลจะต้องเจรจากับรัฐบาลทหารพม่าให้ยกด่านตรวจคนเข้าเมืองที่อำเภอเมียวดีให้เป็นด่านถาวรด้วย

3. ปัญหาเรื่องด่านศุลกากรจังหวัดตากที่อำเภอแม่สอด เนื่องจากขณะนี้การค้าขายแดนทางราชการได้กำหนดอัตราการค้าครั้งละไม่เกิน 500,000 บาท ซึ่งยากต่อการปฏิบัติ เพราะขณะนี้การค้าแต่ละครั้งมีมูลค่ามากกว่าจำนวนดังกล่าว กรมศุลกากรควรจะยกฐานะด่านศลุกากรนี้ให้เป็นด่านชั้นหนึ่งมีการส่งออกและนำเข้าสินค้าเช่นเดียวกับท่าเรือกรุงเทพฯ และขอให้ด่านศุลกากรมีสาขาที่อำเภออุ้มผางและอำเภอท่า-สองยางด้วย ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้าตามช่องทางทั้งสองอำเภอ

4. รัฐบาลควรยกฐานะสนามบินอำเภอแม่สอดให้เป็นสนามบินนานาชาติ ทั้งนี้เพราะปริมาณของนักธุรกิจที่เข้ามาซื้อของจากอำเภอแม่สอดมีมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่แล้วนักธุรกิจพม่าจะเดินทางเข้าไปอำเภอแม่สอดจะต้องนั่งเครื่องบินไปลงที่สนามบินดอนเมือง แล้วจึงเดินทางต่อไปยังอำเภอแม่สอด ทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูงและเสียเวลาในการเดินทางอีกด้วย

5. รัฐบาลจะต้องทำข้อตกลงทางการค้าด้านชายแดนกับรัฐบาลทหารพม่า ทั้งนี้ทางหอการค้าจังหวัดตากได้รับการต่อว่าจากสหภาพพม่าว่า เหตุที่การค้า

ชายแดนยังไม่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ เพราะรัฐบาลทั้งสองประเทศยังไม่ได้ทำข้อตกลงทางการค้าชายแดนดังกล่าว

6. ปัญหาเรื่องอัตราแลกเปลี่ยนทางการเงินของทั้งสองประเทศ เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่ายังไม่ปรับอัตราแลกเปลี่ยนทางการเงินให้ตรงกับสภาพข้อเท็จจริง โดยอัตราแลกเปลี่ยนทางการประมาณ 1 จั๊ด ต่อ 3.75 บาท หรือ 1 ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 6.6 จั๊ด ขณะเดียวกันอัตราแลกเปลี่ยนไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงการค้ามีอัตราแลกเปลี่ยน 1 จั๊ด ต่อ 0.22 บาท หรือ 1 ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 15 จั๊ด นอกจากนี้ รัฐบาลทหารพม่ายังออกกฎหมายห้ามไม่ให้ประชาชนถือครองเงินตราต่างประเทศ ซึ่งทางรัฐบาลไทยพยายามที่จะผลักดันให้เงินบาทเป็นสกุลเงินที่ยอมรับในภูมิภาคนี้ จึงไม่สามารถทำให้เป็นรูปธรรมได้ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้นักธุรกิจไทยไม่กล้าที่จะไปลงทุนในสหภาพพม่ามากนัก นอกจากการแลกเปลี่ยนสินค้าเท่านั้นที่จะทำได้

7. ขณะนี้เป็นที่ทราบดีแล้วว่า รัฐบาลไทยกับรัฐบาลสหภาพพม่าได้มีข้อตกลงที่จะสร้างสะพานมิตรภาพไทย-พม่า ข้ามแม่น้ำเมยที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และอำเภอเมียวดีของสหภาพพม่า ถ้าหากโครงการนี้สำเร็จแล้ว จะทำให้สินค้าที่จะส่งไปยังสหภาพพม่ามีราคาถูกยิ่งขึ้น และสินค้าใหญ่ ๆ ก็จะสามารถส่งผ่านไปทางรถยนต์ได้ จะทำให้ปริมาณสินค้าที่ส่งออกเพิ่มจำนวนมากขึ้น รัฐบาลไทยควรจะเจรจากับรัฐบาลทหารพม่าให้ปรับปรุงถนนจากอำเภอเมียวดี-ผาอ่าง-ย่างกุ้ง ให้อยู่ในสภาพดีใช้ได้ตลอดปี จะทำให้สินค้าที่ส่งออกไปทางด้านนี้มีราคาถูกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

8. เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่ามีปัญหาในการสู้รบกับชนกลุ่มน้อยในบริเวณนี้ คือ ทหารกะเหรี่ยงอิสระ (กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง) ซึ่งชนกลุ่มน้อยนี้ได้ลอบโจมตีประชาชนและทหารของรัฐบาลทหารพม่าอยู่เนือง ๆ จึงทำให้การเดินทางในบริเวณนี้ยังไม่ปลอดภัย และรัฐบาลสหภาพพม่าได้

กล่าวหาว่าทางรัฐบาลไทยยังสนับสนุนชนกลุ่มน้อยอยู่ จึงขอให้รัฐบาลไทยประกาศนโยบายชัดเจนที่จะไม่สนับสนุนชนกลุ่มน้อยกลุ่มนี้ หรือรัฐบาลไทยควรจะเจรจาให้รัฐบาลทหารพม่ากับชนกลุ่มนี้ปรองดองกันก็จะเป็นการดี

ถ้าหากรัฐบาลให้การสนับสนุนโดยการแก้ไขให้เกื้อหนุนต่อธุรกิจการค้าทั้งสองประเทศในภูมิภาคนี้ หอการค้าจังหวัดตากและภาคเอกชนเชื่อว่าสินค้าที่จะส่งออก มิใช่ว่าประชาชนของสหภาพพม่าจะบริโภคเพียงประเทศเดียว แต่จะสามารถส่งออกไปยังประเทศบังคลาเทศ อินเดีย และตะวันออกกลางอีกด้วย เมื่อถึงจุดนั้น สินค้าส่งออกของไทยในภูมิภาคนี้จะสามารถส่งออกได้หลายหมื่นล้านบาทอย่างแน่นอน ทั้งนี้รวมถึงด้านการท่องเที่ยว และการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมอีกด้วย

บรรณานุกรม

เอกสารลับมาก

กรมข่าวทหารอากาศ กองบัญชาการกองทัพอากาศ.

คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี.

ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก.

ชุดควบคุมที่ 35 อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน.

ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม.

ศูนย์ข่าวกรองงานด้านชายแดนไทย-พม่า คณะกรรมการควบคุมผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า.

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

หอการค้าจังหวัดตาก (อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก)

หนังสือและบทความ

ข่าวเอเชียศึกษา 2521-2537.

คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. **พม่าเสียเมือง.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยามรัฐ, 2536.

จุลชีพ ชินวรรโณ. **นโยบายต่างประเทศของประเทศไทยในทศวรรษที่ 1980 : การย้อนพินิจ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. ศูนย์การศึกษาต่างประเทศ สถาบันการต่างประเทศ, 2535.

โจเซฟ ซิลเวอร์สไตน์ เขียน. สิทธิพงษ์ กัลยาณี แปล. "กบฏชนกลุ่มน้อยและวิกฤตการณ์ในพม่า". **ปาจารยสาร** 3 กรกฎาคม 2532.

ชาติณรงค์ นันทวรรณ. **สหภาพพม่า.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรวิทยา, 2518.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. **พม่า : ขบวนการนักศึกษากับประวัติศาสตร์อันระทึกใจ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น จำกัด, 2533.

ชัยโชค จุลศิริวงศ์. "ปัญหาพรมแดนและความมั่นคงแห่งชาติ". **ปัญหาพรมแดนไทย.** ศูนย์ศึกษาการต่างประเทศ ร่วมกับ สมาคมกฎหมายระหว่างประเทศแห่งประเทศไทย : โรงพิมพ์ ป.สัมพันธ์พาณิชย์, 2533.

_____. "ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับพม่า". **ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับต่างประเทศ.** มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2530.

_____. "การเมืองพม่า : แนวทางการวิเคราะห์". การสัมมนาทางวิชาการเรื่อง **พม่าศึกษา** ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศิลปากร. 31 มกราคม - 1 กุมภาพันธ์ 2530. (เอกสารโรเนียว).

ทรายแก้ว ชูทรัพย์. "พม่า". **เอเชียรายปี 1990/2533.** สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

ทิพย์วรรณ เปี่ยมปัญญาศิลป์. "การรวมประเทศเยอรมัน". **สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต.** คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. **คนไทยในพม่า.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รามินทร์, 2503.

พรพิมล ตรีโชติ. "ผู้ขัดแย้งทางการเมืองพม่าแถบชายแดนไทย". **เอเชียปริทัศน์.** 3 กันยายน-ธันวาคม 2536.

รุ่งฟ้า. **สงครามสร้างชาติกะเหรี่ยง.** นครสวรรค์ : สำนักพิมพ์พิมมลาพับลิซซิ่ง, 2530.

วินิตา ศุกรเสพย์ และสมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. **อาเซียนในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.** สถาบันศึกษาความมั่นคงและนานาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2529.

วิเศษ วิเชียร. "เหตุการณ์ในพม่าหลังสงครามโลกครั้งที่สอง". (เอกสารโรเนียว).

สมพงศ์ ชูมาก. **กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

_____. **องค์การระหว่างประเทศ : สันนิบาตชาติและสหประชาชาติ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยแบบเรียน, 2514.

สำนักแถลงข่าวสหประชาชาติประจำประเทศไทย. **กฎบัตรสหประชาชาติ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยแบบเรียน, 2514.

สุจิต บุญบงการ. "ยุทธศาสตร์การเมือง". **จิตวิทยาความมั่นคง.** กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2528.

สุข เปรุนาวิน. **กฎหมายระหว่างประเทศ** เล่มหนึ่ง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2513.

หนังสือพิมพ์

เดลินิวส์ ไทยรัฐ บ้านเมือง Bangkok Post ผู้จัดการ มติชน สยามรัฐ The Nation

Books

Andre, Boucaud and Louis. **Burma's Golden Triangle.** Bangkok : Asia 200 Ltd., 1985.

Bertil, Lintner. **Outrage.** London and Bangkok : White Lotus, 1967.

Containing Theories. U.S.A. : J.B. Lippincott Company, 1971.

Johnson, Harold S. **Self-Determination within the Community of Nations.** Leiden, 1967.

Maung Maung. **Aung San of Burma.** The Haque, 1962.

Robert, Taylor H. **The State of Burma.** London, 1987.

Rosenau, James N. **Linkage Politics.** New York : The Free Press, 1969.

———. **The Scientific Study of Foreign Policy.** New York : Free Press, 1971.

Smith, Martin. **Burma : Insurgency and the Politics of Ethnicity.** London and New Jersey : Zed Books Ltd., 1991.

Silverstein, Josef. **Burmese Politics : The Dilemma of National Unity.** New Jersey, 1980.

———. **The Political Legacy of Aung San.** New York, 1972.

Steinberg, David. **Burma : A Socialist Nation of Southeast Asia.** Boulder, 1982.

The Government of Kawthoolei. **The Karens and their Struggle for Independence.**

The International Institute for Strategic Studies. **The Military Balance 1992-1993.** London WC 2 E7 NQ : Published by Brassey, 1992.

ภาคผนวก

พลเอกโบเมี๊ยะ

คุณลาโพ ภรรยา

(ภาพจาก นิตยสาร "สารคดี" ฉบับ 111 ปีที่ 10 เดือนพฤษภาคม 2537 หน้า 132, 135)

ภาคผนวก ก.
ประวัติพลเอกโบเมี๊ยะ

พลเอกโบเมี๊ยะ เกิดเมื่อปี ค.ศ.1927 ที่จังหวัดปาปูน (Papun) รัฐกะเหรี่ยง สหภาพพม่า เชื้อชาติกะเหรี่ยง สัญชาติพม่า นับถือศาสนาคริสต์ ลัทธิโปรเตสแตนต์ รูปร่างอ้วนใหญ่ ความสูง 167 ซม. น้ำหนัก 100 กก. สีผิวดำแดง ตาดำ ผมหยักศกสีดำ หงอกประปราย จมูกโด่งเล็กน้อย สมรสกับนางลาโพ เมื่อปี ค.ศ.1962 มีบุตร 7 คน

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเพเบอลู ตำบลสบเมย อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ภาคผนวก ข.
การแบ่งเขตการปกครอง
และคณะกรรมการบริหารจังหวัด*

1. จังหวัดท่าตอน (ตะโถ่ง) แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 อำเภอ คือ อำเภอท่าตอน อำเภอมอสโค อำเภอเจกโต (โจโทน) และ อำเภอมิลิน

2. จังหวัดตองอู แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 2 อำเภอ คือ อำเภอตันดอง และ อำเภอทันตามิน (ทันตาเป็ง)

3. จังหวัดหญ่องเลบิน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 อำเภอ คือ อำเภอจ๊อกจี อำเภอโมน และอำเภอชาวจิน

4. จังหวัดปาอัน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 อำเภอ คือ อำเภอทีโหล่ง (ทีลอน) อำเภอโด่งยิน (คอยยิน) อำเภอนาบู (เตอะเนาชา) อำเภอฟันจง (เปียงโจน) และ อำเภอแบงบวย

5. จังหวัดปาปูน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 อำเภอ คือ อำเภอเจียวตอ (ปาปูนเหนือ) อำเภอพุโต (ปาปูนใต้) และ อำเภอเวลู (ปาปูนตะวันตก)

6. จังหวัดมะละแหม่ง (ดูปลาย่า) แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 อำเภอ คือ อำเภอกอกะริก อำเภอจ่าอิน (จาอินอิกจี) อำเภอวินเย อำเภอใจ้มารอ (เจกมะรอ) และ อำเภอเมียวดี

7. จังหวัดทวาย แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 อำเภอ คือ อำเภอทวายจงยาง อำเภอคินบวยแดง อำเภอผลุตอลอ และ อำเภอตะนาวศรี

---

* ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่องการปฏิวัติของกะเหรี่ยงอิสระและชนกลุ่มน้อยในพม่า 2525", หน้า 49-50.

คณะกรรมการบริหารจังหวัด

ประกอบด้วยคณะกรรมการจำนวน 12 คน อาจมีมากหรือน้อยกว่าก็ได้ สำหรับตัวประธานกรรมการหรือผู้ว่าราชการจังหวัด มาจากการแต่งตั้งของคณะกรรมการกลางของสหภาพพม่าแห่งชาติกะเหรี่ยง ส่วนรองประธาน เลขาธิการและกรรมการฝ่ายต่าง ๆ มาจากการแต่งตั้งของประธานกรรมการหรือผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ๆ หรือมาจากการเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารอำเภอ (เมือง) ต่าง ๆ ในจังหวัดนั้น ๆ อยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี ดังนี้

ประธานหรือผู้ว่าราชการจังหวัด

รองประธานหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัด

เลขาธิการ

รองเลขาธิการ

เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความปลอดภัย

เจ้าหน้าที่ฝ่ายการคลัง

เจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้

เจ้าหน้าที่ฝ่ายที่ดินและเกษตรกรรม

เจ้าหน้าที่ฝ่ายประมงขยายพันธุ์สัตว์

เจ้าหน้าที่ฝ่ายคมนาคมขนส่ง

เจ้าหน้าที่ฝ่ายสาธารณสุขและสวัสดิการ

คณะกรรมการอำเภอ

ประกอบด้วยคณะกรรมการจำนวน 10 คน อาจมากหรือน้อยกว่าก็ได้ ทั้งหมดมาจากการเลือกตั้งของหัวหน้าหมู่บ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน) จากหมู่บ้านต่าง ๆ ภายในเขตอำเภอนั้น ๆ อยู่ในตำแหน่งคราวละ 1 ปี ดังนี้

ประธานหรือนายอำเภอ

เลขาธิการ

เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความปลอดภัย

เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาและวัฒนธรรม

เจ้าหน้าที่ฝ่ายเกษตรกรรมการประมง และขยายพันธุ์สัตว์

เจ้าหน้าที่ฝ่ายคมนาคมขนส่ง

เจ้าหน้าที่ฝ่ายสาธารณสุขและสวัสดิการ

ภาคผนวก ค.
การแบ่งเขตความรับผิดชอบ
ของกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง

เขต/จังหวัด	กองพลน้อย/จำนวน	ผู้บัญชาการกองพลน้อย
ท่าตอน (Thaton)	1	ซอต่ากิบอ (Saw Taki Baw) พลจัตวาจอเล (Klyaw Lay)
ตองอู (Taung Oo)	2	พลจัตวาเอเส่ (Meh.A.Sein)
หญ่องเลบิน (Nyaung Lay Bin)	3	ซอลอปาน (Saw Law Pan) พลจัตวาซาแม (Shaman)
มะริด-ทวาย (Mergui/Tavoy)	4	ซอจอยทู (Saw Gwai Htoo) พลจัตวาเพลโข่ (Pleh Kho) หรือโอลิเวอร์ (Oliver)
ดูปลาย่า (Duplaya)	6	ซอตาเอ่อ (Saw Tar Eh) ฉ่วยชัย (Shwe Sai)
ปาอัน (Pa-an)	7	มันยินเส่ง (Mahn Yin Sein) เถ่งหม่อง (Htay Maung)
มือตรอ (Mutraw) หรือมาเนอปลอว์ (Manerplaw)	-	พันโทละฉ่วย (Hla Shwe)

โครงสร้างของกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง

กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงมีผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นผู้บังคับบัญชา ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม แบ่งการบังคับบัญชาออกเป็น กองพลน้อย กองพันอิสระ (กองพันพิเศษ) กองร้อย หมวดและหมู่ตามลำดับ ประกอบด้วยกองบัญชาการกองทัพ 23 กองพลน้อย 2 กองพันอิสระ (กองพันพิเศษ)

กองบังคับการกองพัน ประกอบด้วย

ฝ่ายเสนาธิการ มีรองผู้บัญชาการทหารสูงสุดฝ่ายปฏิบัติการ เป็นหัวหน้ารับผิดชอบในด้านการปฏิบัติการ การฝึกอบรม การข่าวกรองการรบและการสื่อสาร

ฝ่ายธุรการ มีรองผู้บัญชาการทหารสูงสุดฝ่ายบริหาร เป็นหัวหน้ารับผิดชอบในด้านระเบียบวินัย ทะเบียนประวัติ การแต่งตั้งโยกย้าย การรับ-ส่งเอกสาร และการเงิน

ฝ่ายพลาธิการ มีรองบัญชาการทหารสูงสุดฝ่ายส่งกำลังบำรุง เป็นหัวหน้ารับผิดชอบด้านกฎหมายและการส่งกำลังบำรุง

กองพลน้อย มีผู้บัญชาการกองพล เป็นผู้บัญชาการ ขึ้นการบังคับบัญชาต่อกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ประกอบด้วย กองบัญชาการ และ 3-4 กองพันปืนเล็ก

กองบัญชาการกองพลน้อย ประกอบด้วย ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายการข่าวกรอง ฝ่ายเสนาธิการ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายสื่อสาร และฝ่ายพลาธิการ

กองพันปืนเล็ก และกองพันอิสระ (กองพันพิเศษ) ประกอบด้วยส่วน

บังคับบัญชา 1 กองร้อยบังคับการ 1 กองร้อยบริการ และ 3-5 กองร้อยปืนเล็ก

กองร้อยบังคับการ ประกอบด้วย กองบังคับการ 1 หมู่รักษาความปลอดภัย 1 หมวดอาวุธ 1 หมวดสำรวจ 1 หมวดสื่อสาร 1 หมวดพยาบาล และ 1 หมวดการข่าวประกอบด้วย 1 หมู่ลาดตระเวนหาข่าว 1 หมู่แผนที่ และ 1 หมู่ซุ่มโจมตี

กองร้อยบริการ ประกอบด้วย กองบังคับการ และ 1 หมวดพลาธิการ

กองร้อยปืนเล็ก ประกอบด้วย กองบังคับการ และ 3 หมวดปืนเล็ก

ส่วนกองทัพกะเหรี่ยงอิสระ มีกำลังพลประมาณ 9,000-10,000 คน กองกำลังอาสาป้องกันชาติกะเหรี่ยง มีประมาณ 10,000 คน ประชากรในรัฐกะเหรี่ยง มีประมาณ 2,000,000 คน ประชากรกะเหรี่ยงที่อาศัยตามรัฐอื่น ๆ มีประมาณ 4,000,000 คน

ภาคผนวก ง.
อาวุธยุทโธปกรณ์กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง

อาวุธยุทโธปกรณ์ ที่มีใช้อยู่ในกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง มีดังนี้

อาวุธหนัก

ค.81 มม. ค.60 มม. ปรส.75 ปรส.57 จรวด 2.75 อาร์พีจี.2 อาร์พีจี.7 ปตอ.20 เครื่องยิง เอ็ม.79 ปตอ.12.7 คจตถ. ปก.เอ็ม.60

อาวุธประจำกาย

ปลย.เอ็ม.16 ปลย.เอเค.47 ปลย.เอชเค.33 ปสบ.87 จ.2, 3, 4

วัตถุระเบิด

เอ็ม.18 4.1 เอ็ม.14 กับระเบิดแสวงเครื่อง ดินระเบิด ทีเอ็นที. คอมโพซิชั่น ซี.3, จี.4 ทุนระเบิดดักยานพาหนะ ลข.ก๊าซน้ำตา ลข.

เครื่องมือสื่อสาร

วิทยุ, วิทยุ เอเอ็ม./พีอาร์ซี.25 วิทยุ เอเอ็ม./เอฟ.เอ็ม. วิทยุ (รับ-ส่ง) วิทยุ ทีอาร์ 10 เอสเอสบี.ทีเอส.130 วี.

อาวุธยุทโธปกรณ์ที่ดัดแปลงขึ้นใช้เองในกองทัพ

ทกร.พัน.พิเศษ 101 ค่ายวังแก้ว ได้ดัดแปลงรถแทรกเตอร์เสริมเหล็กป้องกันกระสุนและติด ปรส.75 คันละ 1 กระบอก กับ ปก.93 คันละ 2 กระบอก ดัดแปลง รยบ.2 1/2 ตัน เสริมเหล็กป้องกันกระสุน และติด ปรส.75 1 กระบอก และ ปก.93 2 กระบอก

KNU : ได้ตั้งโรงงานซ่อมสร้างอาวุธขึ้นที่บ้านอ๊อปโกลง สามารถผลิตจรวดยิงได้ไกล 500 เมตร และมีโครงการผลิตจรวดยิงได้ไกล 1,000 เมตร*

---

* ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสารสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 265-266.

ภาคผนวก จ.
ผู้อพยพสัญชาติพม่า
ในศูนย์อพยพ 4 จังหวัดชายแดนไทย-พม่า

ศูนย์อพยพจังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	ชื่อศูนย์อพยพ	ที่ตั้ง	ขนาดเนื้อที่/ไร่	จำนวนประชากร/คน
แม่สะเรียง	กะทีท่า บ.ห้วยอ้อย	ต.แม่ยวม	-	2,175
	ปอหมื่นท่า	ตรงข้าม อ.สบเมย	-	2,525
	รวมผู้อพยพชาวกะเหรี่ยงทั้งหมดประมาณ			4,700 คน

ศูนย์อพยพจังหวัดตาก

อำเภอ	ชื่อศูนย์อพยพ	ที่ตั้ง	ขนาดเนื้อที่/ไร่	จำนวนประชากร/คน
ท่าสองยาง	โซโกล บ.ห้วยแม่สอง	กม.ที่ 106	200	9,175
	ห้วยมะโหนก บ.แม่ตะวอ	กม.ที่ 127	100	6,152
	แม่หละ บ.แม่ออกผารู	กม.ที่ 60	70	6,037
	กามอเลโคะ บ.แม่อุสุ	กม.ที่ 77	50	3,792
	เคลอโคะ บ.แม่อุสุ	กม.ที่ 90	50	3,550
	แม่สลิด	กม.ที่ 119	50	3,522
	เกลอเทลู ต.ท่าสองยาง	อ.ท่าสองยาง	-	1,050
	แม่ปอท่า บ.แม่เวย	ต.ท่าสองยาง	-	885

ศูนย์พยพจังหวัดตาก (ต่อ)

อำเภอ	ชื่อศูนย์พยพ	ที่ตั้ง	ขนาดเนื้อที่/ไร่	จำนวนประชากร/คน
แม่ระมาด	ห้วยบง	กม.ที่ 19	30	2,837
แม่สอด	ห้วยกะโหลก บ.วังข่า	กม.ที่ 4	80	4,252
พบพระ	มอเกอร์	กม.ที่ 15	70	4,137
อุ้มผาง	ปอนาทะ	บ.เบิงเคลิ่ง	-	550
	แม่ตะโล่งคี	บ.เบิงเคลิ่ง	-	1,472
	รวมผู้อพยพชาวกะเหรี่ยงทั้งหมดประมาณ			47,371 คน

ศูนย์พยพจังหวัดกาญจนบุรี

อำเภอ	ชื่อศูนย์พยพ	ที่ตั้ง	ขนาดเนื้อที่/ไร่	จำนวนประชากร/คน	หมายเหตุ
ทองผาภูมิ	ห้วยปากคอก	บ.ไร่ และ บ.แปลง	-	70	กะเหรี่ยง
	บ.ตะนาวศรี	ต.ปิล็อก	-	305	กะเหรี่ยง
	ต.ปิล็อก	ต.ปิล็อก	-	604	กะเหรี่ยง
	บ.อ่องตาปี	ต.ปิล็อก	-	285	พม่า
	ฉ่วยหล่า	ต.ปิล็อก	-	147	พม่า
สังขละบุรี	เขาปางสนุก	ต.ไลโว่	-	1,877	กะเหรี่ยง
	ทิไรป้า	ต.ไลโว่	-	669	กะเหรี่ยง
	เขาเกาะโล	ต.หนองลู	-	7,387	มอญ
	บ.ปะยอ	ต.หนองลู	-	7,813	มอญ
	รวมผู้อพยพชาวกะเหรี่ยงทั้งหมดประมาณ			3,525 คน	
	ชาวพม่า 472 คน และชาวมอญทั้งหมดประมาณ			9,202 คน	

ศูนย์อพยพจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อำเภอ	ชื่อศูนย์อพยพ	ที่ตั้ง	ขนาดเนื้อที่/ไร่	จำนวนประชากร/คน
บางสะพาน	บ.ไรมอน	ต.ชัยเกษม	-	1,022
	รวมผู้อพยพชาวมอญทั้งหมดประมาณ			1,022 คน

ภาคผนวก ฉ.
สาเหตุของการหลบหนีจากสหภาพพม่า

สาเหตุของการหลบหนีจากสหภาพพม่า

1. สาเหตุหลัก

1.1 สภาพการเมืองและเศรษฐกิจของสหภาพพม่าไม่ดี ประชาชนส่วนใหญ่ยากจนและไม่มีงานทำ

1.2 การปกครองของสหภาพพม่าไม่เป็นประชาธิปไตย นักศึกษาและปัญญาชน ไม่สามารถทนต่อสถานการณ์ได้

1.3 ปัญหาการสู้รบระหว่างทหารพม่ากับชาวกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ทำให้ประชาชนเกิดความไม่มั่นใจในชีวิตและทรัพย์สิน

2. สาเหตุรอง

2.1 ความผูกพันและความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนชาวไทยกับชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่า บริเวณชายแดนไทย-พม่า ทำให้มีการลักลอบไปมาหาสู่กันอยู่เสมอ

2.2 อาชีพบางประเภทที่คนไทยไม่นิยม เช่น กรรมกร และอาชีพคนใช้ในบ้าน มีรายได้มากกว่าการประกอบอาชีพในสหภาพพม่า

2.3 การเข้า-ออกตามชายแดนกระทำได้ง่าย เนื่องจากสภาพภูมิประเทศ รวมทั้งสหภาพพม่าไม่มีมาตรการควบคุมราษฎรเพียงพอ

2.4 การปฏิบัติของส่วนราชการไทยในการควบคุมไม่รัดกุม และมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ

ภาคผนวก ช.
บริษัทเอกชนไทย 14 บริษัท
ที่ได้รับการอนุมัติในการชักลากไม้

1. ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงเลื่อยจักร ก.นันทมานพ กาญจนบุรี จำนวนไม้ 20,000 ลูกบาศก์เมตร

2. บริษัทบางสะพานเลนยา จำกัด ประจวบคีรีขันธ์ จำนวนไม้ 15,000 ลูกบาศก์เมตร

3. บริษัทโรงเลื่อยจักรกาญจน์ จำกัด กาญจนบุรี จำนวนไม้ 24,000 ลูกบาศก์เมตร

4. บริษัทโรงเลื่อยจักรขุนทอง จำกัด ราชบุรี จำนวนไม้ 15,000 ลูกบาศก์เมตร

5. บริษัทบูรพาถ่านหิน จำกัด ประจวบคีรีขันธ์ จำนวนไม้ 20,000 ลูกบาศก์เมตร

6. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ชัยธนสาร ราชบุรี จำนวนไม้ 20,000 ลูกบาศก์เมตร

7. บริษัทซีร่า อินเตอร์เนชั่นแนล เทรดดิ้ง จำกัด ตาก จำนวนไม้ 37,000 ลูกบาศก์เมตร

8. บริษัทแม่สอดพนากิจ จำกัด ประจวบคีรีขันธ์ จำนวนไม้ 40,000 ลูกบาศ์กเมตร

9. *บริษัทแม่เมยอุตสาหกรรมทำไม้ จำกัด แม่ฮ่องสอน จำนวนไม้ 10,000* ลูกบาศก์เมตร

10. องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ประจวบคีรีขันธ์ จำนวนไม้ 15,000 ลูกบาศก์เมตร

11. บริษัท เอ็นแอนด์เอ็น จำกัด ราชบุรี จำนวนไม้ 15,000 ลูกบาศก์เมตร

12. บริษัทโชคพนา (2512) จำกัด ชุมพร จำนวนไม้ 35,000 ลูกบาศก์เมตร

13. บริษัทศรีเด่นชัย 1992 จำกัด กาญจนบุรี จำนวนไม้ 15,000 ลูกบาศก์เมตร

14. บริษัทสุวันนีอุตสาหกรรม จำกัด กาญจนบุรี จำนวนไม้ 15,000 ลูกบาศก์เมตร*

---

* บ้านเมือง 28 (เมษายน 2536) : 13.

ภาคผนวก ซ.
บริษัทเอกชนไทย
ที่ได้รับสัมปทานการประมงในสหภาพพม่า*

1. บริษัท Mars and Co. เงินทุน 3.072 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีเรือประมงจำนวน 40 ลำ

2. บริษัท Marine Products ไม่ทราบจำนวนเงินทุน มีเรือประมงจำนวน 80 ลำ

3. บริษัท Narong Canning เสียค่าสัมปทานจำนวน 800 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปลา 1 ตัน มีเรือประมง 30 ลำ

4. บริษัท Than Thong เงินลงทุน 3.85 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีเรือประมง 40 ลำ

5. บริษัท Sirichai Fishery เสียค่าสัมปทานจำนวน 160,000 บาท/เดือน/เรือ 1 ลำ มีเรือประมง 35 ลำ

6. บริษัท Sonthichai Fishery เสียค่าสัมปทานจำนวน 800 ดอลลาร์สหรัฐฯ/ปลา 1 ตัน มีเรือประมง 40 ลำ

7. บริษัท Suphachoke Fishery เสียค่าสัมปทานจำนวน 800 ดอลลาร์สหรัฐฯ/ปลา 1 ตัน

8. บริษัท Atlantic ไม่ทราบจำนวนเงินลงทุน มีเรือประมง 60 ลำ

9. บริษัท General Fisheries Company Ltd. ทำสัญญาด้านการประมงเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1993

---

* ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า กันยายน 2536", หน้า 14-15.

ภาคผนวก ฌ.

กองทัพเรือสหภาพพม่า (ค.ศ.1993-1994)*

Navy : 12,000-15,000 (incl 800 Naval Infantry)

Bases : Bassein, Mergui, Moulmein, Seikky, Rangoon (Monkey Point), Sittwe

Patrol and Coastal Combatants : 60

Corvettes : 2

1 Yan Taing Aung (US PCE-827)

1 Yan Gyi Aung (US Admirable MSF)

Patrol : 58

Coastal : 11 : 2 Nawarat, 3 Indaw (Dk Osprey) (fishery protection), 6 Yan Sit Aung (Ch Hainan)

Inshore : 18 : 10 US PGM-401/412, 2 imp Yug Y-301 PCI, 3 Yug PFI.,

(3 US Swift PGM (fishery protection)

Riverine : 29 : 10 Yug Y-301, 19 (and some 25 boats)

Amphibious : 5

5 Aiyar Lulin LCT plus craft : 10 LCM.

Support : 4 : 1 coastal tpt, 2 AGHS, 1 PC spt.

Naval Infantry : 800 : 1 bn.

Army : 265,000

Air Force : 9,000

---

* **The Military Balance 1992-1993.** (Published by Brassey's for The International Institute for Strategic Studies 23 Tavistock Street : London WC2E 7NQ), p.134.

ภาคผนวก ญ.
บริษัทเอกชนไทย
ที่ได้รับสัมปทานตัดไม้ในสหภาพพม่า*

ชื่อบริษัท	ชื่อบริษัท
Thai Teakwood	Suwanee Industrial Co.
B & F Enterprise	Sridenchai-Supnanburi Ltd.
Thai Sawad	F.M.T.
Pathum Thani Sawmills	N & N Co Ltd.
Thai Pong	Sri-thanasarn
Union Par Co.	Khon Thong Co.
Sirin Technology	Thip-thara
Santi Forestry	Tanakit
Mae Sod Forestry	Phiboon Wattana Ltd. Part.
Mae Moei Forestry	Ranong Victoria Poing Co.
Sila International	Chakepanya Co., Ltd.
Muang Pana	Southwest IMEX Co.
Pathumthani Tangkakarn	Chaopraya & Irrawaddy
Choon Sin International	

---

* Burma Rights Movement for Action (B.U.R.M.A.) P.O. Box 1076, Silom Post Office Bangkok 10504, Thailand.

ภาคผนวก ฎ.
สถิติการค้าชายแดนไทย-พม่า*

จังหวัด	ปี ค.ศ.1992		ปี ค.ศ.1993	
	ส่งออก	นำเข้า	ส่งออก	นำเข้า
เชียงราย	904.43	17.81	884.35	11.38
เชียงใหม่	7.51	195.41	4.41	130.33
แม่ฮ่องสอน	-	789.58	1.30	235.37
ตาก	469.05	225.69	731.27	48.14
กาญจนบุรี	5.62	231.08	12.27	30.76
ราชบุรี	-	163.24	-	-
ประจวบคีรีขันธ์	6.82	88.47	-	30.54
รวม	**1,600.54**	**2,468.26**	**1,844.85**	**1,013.29**

จากตารางข้างบนนี้ ทางกระทรวงพาณิชย์ได้เก็บตัวเลขมาจากด่านศุลกากรแต่ละจังหวัด ซึ่งถ้าดูตัวเลขแล้วการค้าชายแดนของแต่ละจังหวัดสามารถเก็บตัวเลขได้เฉพาะในเขตที่มีด่านศุลกากร ตัวเลขที่ส่งออกและนำเข้าปริมาณพอ ๆ กับการส่งออกและนำเข้าที่กรุงเทพฯ แต่เนื่องจากชายแดนแต่ละจังหวัดมีพื้นที่ติดต่อกับสหภาพพม่าตลอด ฉะนั้น การลักลอบนำเข้าและส่งออกสินค้าในบริเวณชายแดนน่าที่จะมีพอ ๆ กับสถิติที่แสดงข้างบนนี้ แต่ทางเจ้าหน้าที่ศุลกากรควบคุมไม่ถึง เนื่องจากมีกำลังคนน้อยและการค้าชายแดนน่าที่จะมีมากกว่าที่กรุงเทพฯ

* หอการค้าจังหวัดตาก, "เรื่อง สถานการณ์และภาวะการค้าชายแดนระหว่างไทย-สหภาพเมียนมาร์", หน้า 8.

ภาคผนวก ฏ.

สถิติการค้ามูลค่าการค้าต่างประเทศของสหภาพพม่า*

	ปี ค.ศ.1989/1990	1990/1991	1991/1992
ปริมาณการค้า	6,241.5	8,658.6	8,658.4
ส่งออก	2,846.5	3,066.3	3,211.0
นำเข้า	3,395.0	5,279.3	5,447.4
ดุลการค้า	-548.5	-221.3	-2,236.4

สินค้าส่งออก-นำเข้า และประเทศคู่ค้าที่สำคัญของสหภาพพม่า

- สินค้าส่งออก ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ถั่วต่าง ๆ เนื้อสัตว์ สินค้าประมง ไม้ แร่ธาตุ อัญมณี และหยก
- สินค้านำเข้า ได้แก่ สินค้าอุปโภคและบริโภค อาหาร สิ่งทอ ยารักษาโรค วัสดุก่อสร้าง
- ตลาดส่งออก ได้แก่ ประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประชาคมยุโรป แอฟริกา ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ฯลฯ
- ตลาดนำเข้า ได้แก่ ประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศแถบเอเชีย ประเทศแถบตะวันออกกลาง อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ประชาคมยุโรป แอฟริกา ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์

---

* หอการค้าจังหวัดตาก, "เรื่อง สถานการณ์และภาวะการค้าชายแดนระหว่างไทย-สหภาพเมียนมาร์". หน้า 25.

ภาคผนวก ฐ.
การแบ่งสายการบริหารของกลุ่ม KNU*

เมื่อวันที่ 21-31 สิงหาคม ค.ศ.1995 กลุ่ม KNU ได้ประชุมสมัชชาครั้งที่ 11 ขึ้นที่บริเวณบ้านแม่ตะโลงทะ เขตรัฐกะเหรี่ยง สหภาพพม่า ด้านตรงข้าม อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ที่ประชุมมีมติแต่งตั้งกรรมการบริหารของกลุ่มใหม่ ดังนี้

คณะกรรมการกลาง (Central Standing Committee) จำนวน 35 คน

พลเอกโบเมี๊ยะ	ประธาน
พลจัตวาฉ่วยชัย	รองประธาน
นายปาตีน	เลขาธิการ
นายมานซา	รองเลขาธิการ (1)
พันโททูทูเล	รองเลขาธิการ (2)
พลจัตวากะเซอร์โด	การคลัง
นายอ่องซาน	เศรษฐกิจ
นายก่อโซ	มวลชนการเมือง
พลตรีหม่องหม่อง	บริหาร/ปกครอง
นายซานลิน	สังคม
นายบอยพอ	กฎระเบียบ

* ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า สิงหาคม 2538", หน้า 12-14.

พลเอกต่าหม่าละบอ	กรรมการ
พลโทลาทู	กรรมการ
พลจัตวาราล์ฟ	กรรมการ
พลจัตวาจ่อตอง	กรรมการ
นายแพทย์มาร์ธา	กรรมการ
นายฉ่วยยาแฮ	กรรมการ
นายโรเจอร์	กรรมการ
นายเดวิด ตากะบอ	กรรมการ
นายมันสทิล่า	กรรมการ
นายก่วยทู	กรรมการ
พลตรีเพลโข่ (โอลิเวอร์)	กรรมการ
พันโทมูตู	กรรมการ
นายคลีเซ	กรรมการ
นายตาเอ่อ	กรรมการ
พลจัตวาทินหม่อง	กรรมการ
นายอาโต	กรรมการ
พลจัตวาจ่อสัน	กรรมการ
นายตะกีบอ	กรรมการ
นายลาส่วย	กรรมการ
พลจัตวาตอละ	กรรมการ
พลจัตวาเชอร์มัน	กรรมการ
นายเลลอซอ	กรรมการ
พลจัตวาเอเส่	กรรมการ
นางลาโพ	กรรมการ

คณะกรรมการบริหาร (Central Executive Committee) จำนวน 11 คน

พลเอกโบเมี๊ยะ	ประธาน
พลจัตวาฉ่วยชัย	รองประธาน
นายปาตีน	เลขาธิการ
นายมานชา	รองเลขาธิการ (1)
พันโททูทูเล	รองเลขาธิการ (2)
พลจัตวากะเซอร์โด	การคลัง
นายอ่องซาน	เศรษฐกิจ
นายก่อโซ	มวลชนการเมือง
พลตรีหม่องหม่อง	บริหาร/ปกครอง
นายซานลิน	สังคม
นายบอยุพอ	กฎระเบียบ

คณะกรรมการกลางสำรอง (Central Candidating Committee) จำนวน 20 คน

นายบาบานัส

นายละเฮนรี่

พันโทเนโว (โซโซ)

นายเลลอชิออ

พันเอกไอแซท

นายเดวิดทอ

นายโยชู

นายเคเชอร์

พันโทเชวา

นายมาเมหม่อง

พันโทลาส่วย

พันเอกซานหม่อง

ดร.โพซอดา

นายสะมิโดห์

นายชูเชโค๊ะ

นางดอเลหมื่อ

พันโทหย่อหมื่อ

พันเอกลอวะดี (บินา)

ร้อยเอกโมผิว

นายรีเจอเนอร์

โครงการหนังสือ
ชุด "ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้"
Publication Series : "Thailand's Neighbors in Southeast Asia"

1.	พิษณุ	สุวรรณะชฎ	สามทศวรรษอาเซียน
	Pisanu	Suvanajata	*ASEAN in Three Decades*
2.	เวณิกา	บุญมาคลี่	พม่า : นโยบายต่างประเทศไทยสมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ
	Venika	Boonma-klee	*Burma : Thai Foreign Policy under the Chatichai Choonhavan's Government*
3.	สมโชค	สวัสดิรักษ์	ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-พม่า-กะเหรี่ยง
	Somchoke	Sawasdiruk	*Thai-Burmese-Karen Relations*
4.	นคร	พันธุ์ณรงค์	ปัญหาชายแดนไทย-พม่า
	Nakorn	Punnarong	*Problems on Thai-Burmese Border*
5.	เชิดเกียรติ	อัตถากร	ขบวนการคอมมิวนิสต์เวียดนาม
	Cherdkiat	Atthakor	*Communist Movements in Vietnam*
6.	นภดล	ชาติประเสริฐ	เจ้านโรดม สีหนุกับนโยบายความเป็นกลางของกัมพูชา
	Nophadol	Chartprasert	*Norodom Sihanouk and Cambodian Non-alignment Policy*
7.	ทวีเกียรติ	เจนประจักษ์	ข้อพิพาทเขตแดนไทย-ลาว
	Twekiat	Janprajak	*Thai-Lao Boundary Disputes*
8.	กรรณิการ์	จุฑามาศ สุมาลี	ยะวา-ชวาในบางกอก
	Kannikar	Chuthamas Sumali	*The Javanese in Bangkok*
9.	ผุสดี	จันทวิมล	เวียดนามในเมืองไทย
	Pussadee	Chandavimol	*The Vietnamese in Thailand*

10.	สุภรณ์	โอเจริญ	มอญในเมืองไทย
	Suporn	Ocharoen	*The Mons in Thailand*
11.	ชนิดา	ตั้งถาวรสิริกุล	สื่อสัญลักษณ์ผ้าลาวเวียงจันท์
	Chanida	Tangtavonsirikun	*Symbolism of Lao Textiles*
12.	ณัชชา	เลาหศิรินาถ	สิบสองพันนา : รัฐจารีต
	Nat-cha	Laohasirinadh	*Sipsongpanna : The Traditional State*
13.	ชวลีย์	ณ ถลาง	ประเทศราชของสยามในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
	Chawalee	Na Thalang	*Siamese Vassal States under King Rama V*
14.	บังอร	ปิยะพันธ์	ลาวในกรุงรัตนโกสินทร์
	Bung-on	Piyabhan	*The Lao in Early Bangkok*
15.	กิตติมา	จันทร์ตรี	ช่องแคบมะละกา-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย
	Kittima	Chantri	*The Malacca Straits-Malaysia-Indonesia*
16.	พัชรินทร์	สวนฐิตะปัญญา	มาเลเซีย : เอกภาพกับการศึกษา
	Patcharin	Suantidapanya	*Malaysia : Unity and Education*
17.	ศิริพร	สมัครสโมสร	บรูไน : อาณานิคมของอังกฤษ
	Siriporn	Smaksmosorn	*Brunei : The British Colonization*
18.	กัญญรัตน์	เวชชศาสตร์	ศรีธนนชัยในอุษาคเนย์
	Kanyarat	Vechasat	*Srithanonchai in Southeast Asia*
19.	อรอนงค์	น้อยวงศ์	กัมพูชา : นโยบายต่างประเทศไทยสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์
	Ornanong	Noiwong	*Cambodia : Thai Foreign Policy under the Prem Tinsulanond's Government*
20.	กรรณิการ์	สาตรปรุง	ราชาธิราช สามก๊ก และไซฮั่น : โลกทัศน์ชนชั้นนำไทย
	Kannikar	Sartraproong	*Rajadhiraja Samkok and Saihan : World Views of the Thai Elites*

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-พม่า-กะเหรี่ยง

สำหรับหนังสือของ สมโชค สวัสดิรักษ์ เรื่อง *ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-พม่า-กะเหรี่ยง* เป็นการศึกษาถึงปัญหาชนชาติกะเหรี่ยง หรือกองทัพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) ภายใต้การนำของพลเอกโบเมี๊ยะ ในช่วง พ.ศ.2531-2538/1988-1995 ซึ่งเป็นปัญหาชนกลุ่มน้อยที่รัฐบาลสหภาพพม่าพยายามที่จะปราบปรามมาตลอดเวลานับตั้งแต่ได้รับเอกราชในปี พ.ศ.2488/1945 เป็นต้นมา ในช่วงปี พ.ศ.2531-2538 รัฐบาลทหารพม่า (SLORC) ภายใต้การนำของพลเอกซอหม่องจนถึงสมัยพลเอกตานฉ่วย ก็พยายามปราบปรามและกวาดล้างฐานที่มั่นของทหารกะเหรี่ยงซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำเมย ซึ่งใกล้ชิดชายแดนด้านตะวันตกของประเทศไทย

อย่างไรก็ตามรัฐบาลสล๊อคไม่สามารถที่จะทำได้สำเร็จ เพราะรัฐบาลไทยดำเนินนโยบาย "รัฐกันกระทบ" ที่มุ่งเน้นความมั่นคงด้านการป้องกันชายแดนด้านตะวันตก เนื่องจากผลประโยชน์ทางการค้าระหว่างกลุ่มอิทธิพลและเอกชนไทยที่มีต่อกันกับรัฐกะเหรี่ยง ทั้งด้านการลักลอบค้าอาวุธสงคราม การซื้อขายไม้สัก แร่ธาตุ และอัญมณี

ดังนั้นปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงจึงถือเป็น "ตัวแปร" สำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ
กาญจนี ละอองศรี
บรรณาธิการโครงการหนังสือชุด
"ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้"

SOUTHEAST ASIA

อุษาคเนย์

ISBN 974-89549-4-3

สร้างสรรค์ปัญญา เพื่อพัฒนาประเทศ